

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
DOKTORA TEZİ

**YENİCE (ÇANAKKALE) VE ÇEVRESİNDE TARIMSAL BİTKİ
BİYOÇEŞİTLİLİĞİ VE ETNOBOTANİK ARAŞTIRMALAR**

Tülay TÜTENOCAKLI

Biyoloji Anabilim Dalı

Tezin Sunulduğu Tarih: 07.02.2014

Tez Danışmanı:

Prof. Dr. İsmet UYSAL

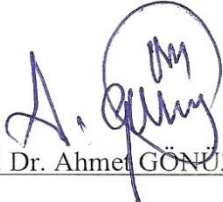
ÇANAKKALE

DOKTORA TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

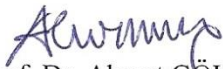
TÜLAY TÜTENOCAKLI tarafından PROF. DR. İSMET UYSAL yönetiminde hazırlanan “YENİCE (ÇANAKKALE) VE ÇEVRESİNDE TARIMSAL BİTKİ BİYOÇEŞİTLİLİĞİ VE ETNOBOTANİK ARAŞTIRMALAR” başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

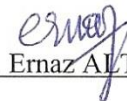

Prof. Dr. İsmet UYSAL

Danışman

Prof. Dr. Ahmet GÖNÜZ
Jüri Üyesi

Prof. Dr. Aykut GÜVENSEN
Jüri Üyesi

Prof. Dr. Ahmet GÖKKUŞ
Jüri Üyesi

Doç. Dr. Ernaz ALTUNDAĞ
Jüri Üyesi

Sıra No :

Tez Savunma Tarihi: 07/02/2014

İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Tülay TÛTENOCAKLI

TEŞEKKÜR

Doktora tez konumu öneren, çalışmamın her aşamasında bilgi ve birikimiyle beni yönlendiren, çalışmamın başlangıcından bitimine kadar çok değerli eleştiri ve yardımlarını esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. İsmet UYSAL'a teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam döneminde eleştiri ve önerileriyle beni yönlendiren Tez İzleme Komitesi üyelerim Prof. Dr. Ahmet GÖNÜZ ve Prof. Dr. Aykut GÜVENSEN'e teşekkür ederim.

Araştırmam süresince hem kalacak yer hem de alan çalışmalarımda yardımını esirgemeyen Yenice Meslek Yüksek Okulu Müdürü Yrd. Doç. Dr. Mülayim GÜRE'ye çok teşekkür ederim. Çalışmam sırasında yardımını gördüğüm değerli öğretmenimiz Mustafa ÇAĞDAŞ'a, Yenice'de kaldığım süre içerisinde sıcak misafirperverliğinden dolayı Yenice Meslek Yüksek Okulu Yurt Sorumlusu Kezban SAVAŞ ve ailesine teşekkür ederim.

Üniversite hayatıma başladığımdan beri her zaman yanımda olan ve yardımını esirgemeyen değerli arkadaşım Yrd. Doç. Dr. Ersin KARABACAK'a, manevi desteği ile her zaman yanımda olduğunu hissettiğim Fen Bilimleri Enstitüsü'nde Bilgisayar İşletmeni olarak görev yapan arkadaşım Serap YONTAR'a çok teşekkür ederim.

Bitki kullanım bilgilerini benimle paylaşan, arazi çalışmalarımda bana eşlik eden, yardımcı olan ve sıcak misafirperverliklerini daima hissettiğim Yenice halkına teşekkür ederim.

Araştırmam süresince bana maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen sevgili aileme çok teşekkür ederim.

Tülay TÜTENOCAKLI

SİMGELER VE KISALTMALAR

cm	Santimetre
ha	Hektar
km	Kilometre
m.	Metre
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
Ö.	Ölüm Tarihi
spp.	Türleri
sp.	Tür
subsp.	alttür
Tly.	Tülay TÜTENOCAKLI
var.	varyete
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
yy.	Yüzyıl
%	Yüzde Oranı
*	Kültür bitkileri

ÖZET

YENİCE (ÇANAKKALE) VE ÇEVRESİNDE TARIMSAL BİTKİ BİYOÇEŞİTLİLİĞİ VE ETNOBOTANİK ARAŞTIRMALAR

Tülay TÛTENOCAKLI

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Biyoloji Anabilim Dalı Doktora Tezi

Danışman: Prof. Dr. İsmet UYSAL

07.02.2014, 257

Bu çalışma Yenice (Çanakkale) ve çevresindeki kırsal kesimlerde yaşayan yerli halkın geleneksel olarak faydalanmakta olduğu doğal ve tarımsal bitkileri belirlemek ve bu bitkilerin kullanım çeşitliliğini ortaya koymak için yapılmıştır.

Bu araştırmanın materyalini, Yenice (Çanakkale)'de yaşayan halkın doğadan ve semt pazarlarından elde ettiği ve çeşitli amaçlarla kullandığı etnobotanik değerdeki bitkiler ile ekimini yaptığı bitkiler oluşturmuştur. Çalışmalar Eylül 2011-Eylül 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Yenice ve çevresinde bulunan 4 belde ve 71 köy gezilmiştir. Ayrıca 1200 ilköğretim öğrencisine anket uygulanmıştır. Araştırma bölgemizde 112'si yiyecek, 79'u tıbbi amaçlı, 9'u yakacak, 34'ü süs bitkisi olmak üzere 57 familyaya ait 175 bitki taksonunun yöresel halk tarafından kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca yenilebilen ve yerel pazarlarda satılan 5 mantar çeşidi ile ilgili veriler kayıtlara eklenmiştir. Tarımsal bitki biyoçeşitliliği kapsamında yapılan çalışmalarda kırsal kesimlerde kültürü yapılan ve pazarlara getirilen 77 tarımsal bitki çeşidi belirlenmiştir.

Halkın kullandığı bitkilerin ağırlıklı olarak Lamiaceae, Rosaceae, Asteraceae, Fabaceae, Brassicaceae ve Cucurbitaceae familyalarına ait olduğu gözlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Yenice, Çanakkale, Etnobotanik, Tarımsal Bitki Biyoçeşitliliği

ABSTRACT

AGRICULTURAL PLANT BIODIVERSITY AND ETNOBOTANICAL RESEARCH IN THE YENICE (ÇANAKKALE) AND ITS ENVIRONS

Tülay TÛTENOCAKLI

Çanakkale Onsekiz Mart University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Chair for Biology Thesis of Ph. D.

Advisor: Prof. Dr. İsmet UYSAL

07.02.2014, 257

The primary concern of the present study is to identify natural plants and agricultural crops that local people in Yenice (Çanakkale) traditionally benefit from, and to lay bare the way they use these plants.

The corpus of this study consists of agricultural crops and natural plants of ethnobotanical value that local people use for various purposes and supply from the nature and local markets. The study was carried out between September 2011 and September 2013. For the purpose of the study, the researcher visited 4 towns and 71 villages. Moreover, a questionnaire was administered on 1200 primary and secondary school students. The study revealed that local people use 175 plant taxa belonging to 57 families; 112 plant species as food, 79 for medical purposes, 9 for heating, and 34 for decoration. Besides, 5 edible mushroom species that are collected and sold in the local markets were included in the records. As a result of the research on the agricultural plant biodiversity, 77 agricultural plant types were identified, which are grown and traded in the local markets by the locals.

In the research the plants used by the locals were discovered to be majorly Lamiaceae, Rosaceae, Asteraceae, Fabaceae, Brassicaceae ve Cucurbitaceae families.

Keywords: Yenice, Çanakkale, Ethnobotany, Agricultural Plant Biodiversity

İÇERİK	Sayfa
İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
BÖLÜM 1- GİRİŞ	1
BÖLÜM 2 - ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	3
BÖLÜM 3- MATERYAL VE YÖNTEM	21
3.1. Çalışma Alanı	21
3.1.1. Yenice'nin tarihçesi.....	21
3.1.1.1. Türkler'in iskânından önce.....	21
3.1.1.2. Türkler'in bölgeye hâkim olması	22
3.1.1.3. Milli mücadelede Yenice yöresi	23
3.1.2. Yenice'nin coğrafi yapısı	25
3.1.2.1. İklim ve bitki örtüsü.....	27
3.1.2.2. Nüfus.....	28
3.1.2.3. Tarımsal yapı ve ekonomi.....	31
3.1.2.4. Köylerin sosyo-kültürel yapısı	35
3.2. Materyal ve Yöntem	36
BÖLÜM 4 - ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA	43
4.1. ADOXACEAE	43
4.1.1. * <i>Viburnum opulus</i> L.	43

4.2. AGARICACEAE	43
4.2.1. * <i>Agaricus bisporus</i> (J. E. Lange) Emil J.Imbach.	43
4.2.2. * <i>Agaricus campestris</i> L.	43
4.3. AMARANTHACEAE	43
4.3.1. * <i>Beta vulgaris</i> L.....	43
4.3.2. * <i>Beta vulgaris</i> L. var. <i>cicla</i> L.	44
4.3.3. * <i>Beta vulgaris</i> L. var. <i>esculenta</i> L.	44
4.3.4. <i>Chenopodium album</i> L.....	44
4.3.5. * <i>Spinacia oleracea</i> L.	45
4.4. AMARYLLIDACEAE	45
4.4.1. * <i>Allium cepa</i> L.....	45
4.4.2. * <i>Allium ampeloprasum</i> L.....	45
4.4.3. * <i>Allium sativum</i> L.	46
4.5. ANACARDIACEAE	46
4.5.1. <i>Pistacia terebinthus</i> L.	46
4.5.2. <i>Rhus coriaria</i> L.	46
4.6. APIACEAE	47
4.6.1. <i>Anethum graveolens</i> L.	47
4.6.2. <i>Apium graveolens</i> L.	47
4.6.3. * <i>Daucus carota</i> L.	47
4.6.4. <i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	48
4.6.5. <i>Oenanthe pimpinelloides</i> L.	48

4.6.6. * <i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Fuss	48
4.7. ARACEAE	49
4.7.1. <i>Dracunculus vulgaris</i> Schott.....	49
4.8. ASPARAGACEAE	49
4.8.1. * <i>Hyacinthus orientalis</i> L.....	49
4.9. ASPLENIACEAE	49
4.9.1. <i>Ceterach officinarum</i> Willd.	49
4.10. ASTERACEAE	50
4.10.1. <i>Anthemis cretica</i> L. subsp. <i>pontica</i> (Willd.) Grierson	50
4.10.2. <i>Cota austriaca</i> (Jacq.) Sch. Bip.	50
4.10.3. <i>Cota tinctoria</i> (L.) J. Gay.....	51
4.10.4. <i>Artemisia abrotanum</i> L.	51
4.10.5. * <i>Calendula officinalis</i> L.	51
4.10.6. <i>Cichorium intybus</i> L.	51
4.10.7. * <i>Cynara scolymus</i> L.	52
4.10.8. <i>Helianthus annuus</i> L.	52
4.10.9. <i>Helianthus tuberosus</i> L.	52
4.10.10. * <i>Lactuca sativa</i> L.....	52
4.10.11. <i>Scolymus hispanicus</i> L.	53
4.10.12. <i>Sonchus asper</i> (L.) Hill	53
4.10.13. <i>Taraxacum campylodes</i> G. E. Haglund	53
4.11. BETULACEAE	54

4.11.1. <i>Corylus avellana</i> L.....	54
4.11.2. <i>Corylus maxima</i> Mill.	54
4.12. BIGNONIACEAE	54
4.12.1. * <i>Campsis radicans</i> (L.) Seem.....	54
4.13. BRASSICACEAE	55
4.13.1. * <i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>acephala</i> DC.....	55
4.13.2. * <i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>capitata</i> DC.	55
4.13.3. * <i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>botrytis</i> L.	55
4.13.4. * <i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>italica</i> Plenck.....	56
4.13.5. <i>Brassica rapa</i> L.....	56
4.13.6. <i>Eruca vesicaria</i> (L.) Cav.....	56
4.13.7. <i>Lepidium sativum</i> L.....	56
4.13.8. <i>Nasturtium officinale</i> R. Br.....	57
4.13.9. <i>Raphanus raphanistrum</i> L.	57
4.13.10. <i>Raphanus raphanistrum</i> subsp. <i>sativus</i> (L.) Domin	57
4.14. BUXACEAE	58
4.14.1. * <i>Buxus sempervirens</i> L.	58
4.15. CAPRIFOLIACEAE	58
4.15.1. * <i>Lonicera etrusca</i> Santi	58
4.15.3. * <i>Weigela florida</i> (Bunge) A. DC.....	58
4.16. CARYOPHYLLACEAE	59
4.16.1. <i>Saponaria officinalis</i> L.	59

4.16.2. <i>Stellaria media</i> (L.) Vill. subsp. <i>media</i>	59
4.17. CORNACEAE	59
4.17.1. <i>Cornus mas</i> L.....	59
4.18. CUCURBITACEAE	60
4.18.1. * <i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. & Nakai.....	60
4.18.2. * <i>Cucumis melo</i> L.	60
4.18.3. * <i>Cucumis sativus</i> L.	60
4.18.4. * <i>Cucurbita moschata</i> Duchesne	60
4.18.5. * <i>Cucurbita pepo</i> L.	61
4.18.6. <i>Ecballium elaterium</i> (L.) A. Rich	61
4.18.7. * <i>Lagenaria siceraria</i> (Molina) Standl.	61
4.18.8. <i>Momordica charantia</i> L.....	62
4.19. CUPRESSACEAE	62
4.19.1. <i>Juniperus oxycedrus</i> L.	62
4.20. DENNSTAEDTIACEAE	62
4.20.1. <i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn	62
4.21. ELAEAGNACEAE	63
4.21.1. <i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	63
4.22. FABACEAE	63
4.22.1. * <i>Ceratonia siliqua</i> L.	63
4.22.2. * <i>Cicer arietinum</i> L.....	63
4.22.3. * <i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	64

4.22.4. * <i>Lens culinaris</i> Medik.	64
4.22.5. <i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.....	64
4.22.6. * <i>Phaseolus vulgaris</i> L.....	64
4.22.7. <i>Spartium junceum</i> L.....	65
4.22.8. <i>Trifolium campestre</i> Schreb.....	65
4.22.9. <i>Trifolium purpureum</i> Loisel.....	65
4.22.10. <i>Vicia sativa</i> L.	65
4.22.11. * <i>Wisteria sinensis</i> (Sims) Sweet.....	66
4.23. FAGACEAE	66
4.23.1. <i>Castanea sativa</i> Mill.....	66
4.23.2. <i>Quercus cerris</i> L.	66
4.23.3. <i>Quercus coccifera</i> L.....	67
4.23.4. <i>Quercus infectoria</i> G. Olivier	67
4.24. GERANIACEAE	67
4.24.1. * <i>Pelargonium zonale</i> (L.) L’Her. ex. Aiton	67
4.25. HYDRANGEACEAE	67
4.25.1. * <i>Hydrangea macrophylla</i> (Thunb.) Ser.....	67
4.25.2. * <i>Philadelphus coronarius</i> L.	68
4.26. HYGROPHORACEAE	68
4.26.1. <i>Hygrophorus russula</i> (Fries) Quélet.....	68
4.27. HYPERICACEAE	68
4.27.1. <i>Hypericum perforatum</i> L.	68

4.28. IRIDACEAE	69
4.28.1. * <i>Iris x germanica</i> L.....	69
4.29. JUGLANDACEAE	69
4.29.1. * <i>Juglans regia</i> L.	69
4.30. LAMIACEAE	70
4.30.1. <i>Lavandula stoechas</i> L.	70
4.30.2. <i>Melissa officinalis</i> L.....	70
4.30.3. <i>Mentha longifolia</i> (L.) L.	70
4.30.4. <i>Mentha pulegium</i> L.	71
4.30.5. <i>Mentha spicata</i> L.	71
4.30.6. <i>Origanum majorana</i> L.	72
4.30.7. <i>Origanum onites</i> L.	72
4.30.8. <i>Origanum vulgare</i> L. subsp. <i>hirtum</i> (Link) Ietsw.....	73
4.30.9. <i>Rosmarinus officinalis</i> L.	73
4.30.10. <i>Salvia officinalis</i> L.	73
4.30.11. <i>Salvia tomentosa</i> Mill.	74
4.30.12. <i>Satureja hortensis</i> L.....	74
4.30.13. <i>Sideritis perfoliata</i> L.	75
4.30.14. <i>Sideritis trojana</i> Bornm.	75
4.30.15. <i>Thymbra capitata</i> (L.) Cav.	75
4.30.16. <i>Thymbra spicata</i> L.	75
4.30.17. <i>Thymus longicaulis</i> subsp. <i>chaubardii</i> (Rchb.f) Jalas	76

4.30.18. * <i>Ocimum basilicum</i> L.	76
4.31. LAURACEAE	76
4.31.1. <i>Laurus nobilis</i> L.	76
4.32. LILIACEAE	77
4.32.1. * <i>Lilium candidum</i> L.	77
4.33. LYTHRACEAE	77
4.33.1. <i>Punica granatum</i> L.	77
4.34. MALVACEAE	77
4.34.1. <i>Alcea pallida</i> (Willd.) Waldst. & Kit.	77
4.34.2. * <i>Alcea rosae</i> L.	78
4.34.3. <i>Althaea officinalis</i> L.	78
4.34.4. * <i>Abelmoschus esculentus</i> (L.) Moench.....	78
4.34.5. <i>Malva neglecta</i> Wallr.	78
4.34.6. <i>Malva sylvestris</i> L.	79
4.34.7. <i>Tilia tomentosa</i> Moench	79
4.35. MORACEAE	80
4.35.1. * <i>Morus alba</i> L.	80
4.35.2. * <i>Morus nigra</i> L.	80
4.35.3. * <i>Ficus carica</i> L.	80
4.36. NYCTAGINACEAE	81
5.36.1. * <i>Mirabilis jalapa</i> L.	81
4.37. OLEACEAE	81

4.37.1. * <i>Jasminum fruticans</i> L.....	81
4.37.2. * <i>Olea europaea</i> L.	81
4.37.3. <i>Phillyrea latifolia</i> L.....	82
4.37.4. * <i>Syringa vulgaris</i> L.....	82
4.38. ONOGRACEAE	82
4.38.1. * <i>Gaura lindheimeri</i> Engelm. & A.Gray	82
4.38.2. * <i>Oenothera biennis</i> L.	83
4.39. PAPAVERACEAE	83
4.39.1. <i>Papaver rhoeas</i> L.....	83
4.40. PINACEAE	83
4.40.1. <i>Pinus nigra</i> J. F. Arnold.....	83
4.40.2. <i>Pinus pinea</i> L.	84
4.41. PLANTAGINACEAE	84
4.41.1. * <i>Antirrhinum majus</i> L.....	84
4.41.2. <i>Plantago lanceolata</i> L.....	84
4.41.3. <i>Plantago major</i> L.....	85
4.42. PLATANACEAE	85
4.42.1. <i>Platanus orientalis</i> L.....	85
4.43. POACEAE	85
4.43.1. <i>Arundo donax</i> L.	85
4.43.2. <i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.	86
4.43.3. * <i>Hordeum vulgare</i> L.....	86

4.43.4. <i>Triticum aestivum</i> L.	86
4.43.5. * <i>Zea mays</i> L.	86
4.44. POLYGONACEAE	87
4.44.1. <i>Polygonum bellardii</i> All.	87
4.44.2. <i>Rumex crispus</i> L.	87
4.44.3. <i>Rumex patientia</i> L.	88
4.44.4. <i>Rumex tuberosus</i> L.	88
4.45. PORTULACACEAE	88
4.45.1. <i>Portulaca oleracea</i> L.	88
4.46. RHAMNACEAE	89
4.46.1. <i>Paliurus spina-christii</i> Mill.	89
4.47. ROSACEAE	89
4.47.1. * <i>Cydonia oblonga</i> Mill.	89
4.47.2. * <i>Fragaria</i> × <i>ananassa</i> (Duchesne ex Weston) Duchesne ex Rozier ...	90
4.47.3. * <i>Kerria japonica</i> (L.) DC.	90
4.47.4. * <i>Malus sylvestris</i> (L.) Mill.	90
4.47.5. * <i>Mespilus germanica</i> L.	90
4.47.6. * <i>Prunus avium</i> (L.) L.	91
4.47.7. * <i>Prunus armeniaca</i> L.	91
4.47.8. * <i>Prunus cerasus</i> L.	92
4.47.9. * <i>Prunus domestica</i> L.	92
4.47.10. * <i>Prunus persica</i> (L.) Batsch.	92

4.47.11. * <i>Pyracantha coccinea</i> M. Roemer	92
4.47.12. * <i>Pyrus communis</i> L.....	93
4.47.13. <i>Rosa canina</i> L.	93
4.47.14. * <i>Rosa x damascena</i> Herrm.	93
4.47.15. <i>Rubus idaeus</i> L.....	94
4.47.16. <i>Rubus canescens</i> DC.....	94
4.47.17. <i>Rubus sanctus</i> Schreb.	94
4.48. RUSSULACEAE	95
4.48.1. <i>Lactarius deliciosus</i> (L. Ex Fr.) S.F. Gray	95
4.48.2. <i>Russula delica</i> Fr.....	95
4.49. RUTACEAE	95
4.49.1. * <i>Citrus limon</i> (L.) Osbeck	95
4.49.2. * <i>Citrus reticulata</i> Blanco.....	96
4.50. SALICACEAE	96
4.50.1. <i>Populus x canadensis</i> Moench.....	96
4.51. SAPINDACEAE	96
4.51.1. <i>Acer campestre</i> L.	96
4.52. SOLANACEAE	97
4.52.1. * <i>Capsicum annuum</i> L.	97
4.52.2. * <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.	97
4.52.3. * <i>Nicotiana tabacum</i> L.....	97
4.52.4. * <i>Solanum melongena</i> L.....	97

4.52.5. * <i>Solanum tuberosum</i> L., Tly. 19.....	98
4.53. URTICACEAE	98
4.53.1. <i>Urtica dioica</i> L.....	98
4.53.2. <i>Urtica urens</i> L.....	99
4.54. VITACEAE	99
4.54.1. * <i>Vitis vinifera</i> L.	99
4.55. XANTHORRHOEACEAE	99
4.55.1. * <i>Hemerocallis fulva</i> (L.) L.	99
4.56. ZINGIBERACEAE	100
4.56.1. * <i>Zingiber officinale</i> Roscoe	100
4.57. ZYGOPHYLLACEAE	100
4.57.1. <i>Tribulus terrestris</i> L.....	100
4.58. Etnobotanik Özellik taşıdığı tespit edilen taksonlar	101
BÖLÜM 5 - SONUÇ VE ÖNERİLER	154
KAYNAKLAR	245
EKLER	I
Çizelgeler	VI
Şekiller	VII
Özgeçmiş	XII

BÖLÜM 1**GİRİŞ**

Bitkilerin kullanımı insanlık tarihi kadar eskidir. Mağara duvarlarına bitki resimleri yaparak başlanan süreçte boynuzlar, tabletler, papirüsler üzerinde bitki resimlerine rastlanılmıştır. İlk çağlardan kalan kil tabletleri, tapınak ve mezar duvarlarındaki resimlere göre insanlar bitkileri gıda ve tedavi amaçlı kullanmışlardır.

Günümüzde tüm dünyanın önemini kabul ettiği Etnobotanik çalışmalar, yalnızca insanlarla bitkilerin yüzyıllardan beri devam eden karşılıklı etkileşimlerini kaydetmekle kalmaz, aynı zamanda bu etkileşimden doğan sonuçların, kırsal kesimde yaşayan halkın gelişiminde kullanılmasına, biyolojik çeşitliliğin korunmasına, kullanılan, ihraç edilen ve tehlike altında olan türlerin belirlenmesi ile yasal düzenlemelerin yapılabilmesine de temel oluşturur. Ayrıca, hastalıklara dayanıklılık yönünden önemli katkı sağlayan bitkilerin kültüre alınmalarında ve daha kalıcı renklere sahip solmayan doğal boyaların elde edilebileceği yeni bitki türlerinin belirlenmesinde de kaynak oluşturabilmektedir (Keskin, 2011).

Türkiye, coğrafi konumu, jeomorfolojik yapısı ve değişik iklim tiplerinin etkisi altında bulunması nedeniyle zengin floraya sahip ülkelerinden biridir. Türkiye florası 12.000 civarında tohumlu bitki türüne ev sahipliği yaparken, bunların 3.649 kadarı endemik bitkidir (Güner ve ark., 2012). Buna karşılık Avrupa kıtasında ise, yaklaşık olarak 12.000 bitki türü bulunmaktadır. Türkiye'deki bitki türü sayısı, yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilen yeni türlerle, her geçen gün artmaktadır. Yurdumuz, endemik tür oranı ve çeşitliliği açısından Orta Doğu'nun en zengin florasına sahiptir (Polat, 2010).

Önemli bir kültürel mirasa sahip olan ülkemizde, yabancı bitkilerin halk arasında tıbbi, gıda, boya, süs ve diğer amaçlarla kullanılmasını konu alan bilimsel nitelikteki çalışmalar yeterli olmamakla birlikte, son yıllarda bu alanda yapılan çalışmaların sayısının arttığı görülmektedir.

Bir ülkenin en değerli doğal kaynağı olan bitkilerden, ülke insanının daha fazla yararlanılabilmesi için bitkilerin tanıtılması, bilgilerin ulusal ve uluslararası yayınlara dönüştürülmesi şarttır. Ülkemiz oldukça zengin floraya sahip olmanın yanında, farklı medeniyetlere ev sahipliği yaptığından kültürel çeşitlilik açısından da oldukça zengindir.

Bu çalışmada, Yenice ve çevresinde halkın yararlandığı doğal bitkiler ile tarımsal değeri olan bitkileri belirlemek ve bunların kullanım çeşitliliğini ortaya koymak

amaçlanmış olup, bu amaç doğrultusunda yöredeki insanlar ile diyaloga geçilerek, yerel halkın uzun bir geçmişe dayanan bitki kullanım bilgisi etnobotanik anket uygulaması sonucu ortaya çıkarılmış ve elde edilen veriler bilimsel bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Ulaşılan sonuçlarla, halkın yaşadıkları coğrafik ve floristik çevre koşullarında ilaç, gıda, boya, yakacak, süs vb. amaçlar için kullandıkları bitkiler hakkında geniş bir bilgi ağı oluşturulup yörenin giderek kaybolmaya yüz tutmuş değerlerinin belirlenmesi ve bilimsel bir bakış ile bunların ortaya çıkarılması sağlanmıştır. Sonuçta kaybolmaya yüz tutmuş bu değerlerin hem ortaya çıkarılması hem de kayıt altına alınarak korunması hedeflenmiştir. Böylece elde edilen sonuçların bilime kazandırılması ile yeni araştırmaların da alt yapısı oluşturulmuş olacaktır. Tarımsal biyoçeşitliliğe bakılarak bu bitkilerin ekonomiye nasıl kazandırılacağı yönünde değerlendirmeler ile de öneriler ortaya konmuştur.

Çalışma kapsamında öncelikle Yenice'ye bağlı 71 köy gezilerek etnobotanik tarama yapılmıştır. Ayrıca yöredeki tarımsal biyoçeşitlilik incelenmiş ve ağırlıklı olarak yetiştirilen bitkiler, ekimi terk edilen bitkiler ve ekim alanları daralan bitkiler ortaya saptanmıştır.

Ayrıca farklı kültürel değerleri yaşayan insanların yerleşik olarak bulunduğu ve geleneklerini korudukları bu bölgede elde edilen etnobotanik veriler, bilimsel bir süzgeçten geçirilip, hem bu değerlerin nitelik kazanması, hem de korunmasının sağlanması hedeflenmiştir. Çalışmalar sonucunda elde ettiğimiz verilerin hem Türkiye Florası'na, hem de Türkiye'nin etnobotanik veri tabanına katkı sağlaması düşünülmektedir. Ayrıca daha sonra yapılacak araştırmalar için de önemli kaynak oluşturacaktır.

BÖLÜM 2

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Hayatımızın her alanında bilerek ya da bilmeyerek içinde olan bitkiler ile ilgili çalışmalar her geçen gün artmaktadır. İnaltong (2008) “Mutfaktaki Yaban” isimli kitabında bitkileri "otlar yalnızca çevremizi güzelleştiren, bahçemizi dolduran, soframıza gelen, demliğimize veya ecza dolabımıza giren bitkiler değil, yaşamımızın vazgeçilmez iğne oyaları, sanat eserleri, destanları, öyküleri, şiirleri aynı zamanda" diyerek tanımlar ve o yüzden de kitabında her otun ayrıntılı tanıtımını, nasıl yetiştirileceği ve kullanılacağı konusunu anlatırken bitkilerin hayatımızdaki önemini anlatan hikâyeler ile renklendirir.

Yararlı ve baharatlı bitkiler ilk çağlardan beri kullanılmaktadır. Clevely ve ark. (2010), “Yararlı Otlar ve Baharatlar Mutfağı” isimli kitabında “kendi mutfağımızın aşçıları olarak biz, yemeklerimize canlılık kazandırmak ve yaşamımıza çeşni katmak için taze veya kurutulmuş yararlı ve baharlı bitkilere bağımlıyız. Onları evimizi süslemek, giysi ve bedenlerimizi hoş kokutmak üzere, ayrıca tıp ve kozmetik alanlarında kullanırız.” sözleri ile bitkilerin hayatımızdaki yeri ve önemine vurgu yapmaktadır.

Yontmataş (paleolitik) çağından beri (M.Ö. 5000-7000 yılları) Anadolu’da yaşamakta olan “Anadolu insanı” devamlı olarak çevresindeki bitkilerden yararlanmış ve bunları gıda, yakacak, silah veya mesken yapımı için kullanmıştır. Zamanla bitkilerden ilaç hazırlamayı da öğrenmiştir. Bitkilerin hastalıklara karşı kullanılışı, oldukça geç başlamıştır. Bütün toplumlarda olduğu gibi Türk halkı da ilk dönemlerde hastalıkların, bir Tanrı işi olduğu inancına sahip bulunuyordu. Hititler döneminde, uygulanan dinsel törenler bu görüşün kanıtlarıdır. Hastalıkların tedavisi için uzun süre sihirselsel ve dinsel tedbirlerden fayda umulmuştur. Anadolu halkının yabancı bitkileri ilaç olarak kullanışı da çok eski devirlere kadar uzanmaktadır. Hititler dönemi tıbbi tabletlerinde bulunan reçete formüllerinde kayıtlı bitki adları bunun bir kanıtıdır. Bu dönemlerde yabancı bitkilerden yararlanıldığı gibi, bazı önemli tıbbi bitkiler drog elde etmek için yetiştirilmekteydi. Ayrıca Hititler ve Bizans dönemlerinde, Anadolu’dan elde edilen bazı drogların dış ülkelere satıldığı da bilinmektedir. Şifa amaçlı tedavide de tıbbi bitkiler, uzun yıllar en önemli yeri almışlardır (Baytop, 1999).

Tıbbi bitkilerin tarih içindeki yeri, M.Ö. 5000-3000 yıllarına kadar uzanmaktadır. Bu konuyla ilgili ilk kitap, Çin hükümdarı Shin-Nong’a aittir. Kitapta 200 den fazla tıbbi bitki

bulunmaktadır. Bu nedenledir ki Çin’de bugün dahi sun’i ilaçlardan çok daha fazla, bitkisel ilaç kullanılmaktadır (Acartürk, 2001).

Mısır’da M.Ö. 1200 yıllarında, III. Ramses zamanında *Roswellia* ve *Commiphora* türleri, dezenfeksiyon ve ölümlerin mumyalanmasında kullanılmıştır. Ayrıca aynı ülkede, Papyrus tarafından M.Ö. 1550 yıllarında yazılmış olan belgelerde, tıbbi bitkilerin hangi hastalıklarda ve ne miktarda kullanılacağı yazılıdır (Acartürk, 2001).

M.S. 131 yılında Bergama’da doğan hekim ve eczacı Galen’in, bu konuda 20 kadar eseri bulunmakta olup, kendisine Farmasi’nin Babası denilmektedir. (Acartürk, 2001).

Powers (1873-1875) tarafından, geçmişteki uğraşlar “Aborjinal Botaniği” başlığı altında ortaya konmuştur. Aborjinlerin ilaç, yiyecek, tekstil maddesi, süs bitkisi vs. gibi amaçlarla kullandıkları bitkiler, bitkiler dünyasının tüm formlarını içine almaktadır (Wickens, 1990). Edward L. Palmer (1878), Amerikan Florası çalışması yapan bir botanikçi olup, aynı zamanda, çalışması boyunca yerli halkın, bitkilerle kültürel ilişkilerini araştıran ilk botanikçilerden birisidir. (Bye, 1979).

Günümüzde tüm dünyanın önemini kabul ettiği ve önemli araştırmaların yapıldığı etnobotanik bilim dalı yüzyıllardan beri süregelen insan ve bitki arasındaki bağ sonucunda doğmuştur (Koçyiğit, 2005).

Etnobotanik terimi ilk kez, biyoloji profesörü John Harshberger (1895) tarafından “ilkel ve aborjin insanlar tarafından kullanılan bitkiler” konulu çalışmasında bir terim olarak teklif edilmiştir (Wickens, 1990). Daha sonra bu kavram, J. Walter Fewkes’in öğrencisi J.G. Owens ile birlikte “A contribution to ethnobotany” adlı makalesinde gerçek yerini bulmuştur (1896). Bu makalede, ABD’nin Arizona bölgesi’nde yaşayan Hopi Yerlilerinin yiyeceklerini ve yiyecek kaynaklarını araştırma sonuçlarını yayınlamıştır. Owens’in ölümünden sonra yayınlanan bu makalede, Fewkes, birkaç düzine bitkinin gıda olarak kullanımı ve halk isimlerinin listesini vermiş ve “basit olarak, Hopi Yerlileri etnolojistler tarafından sunulan etnobotanik alanına, dikkat çekmek istiyorum” ifadesini kullanmıştır. Bu çalışma, erken dönem etnobotanikçilerin çalışma tarzlarını ortaya koymaktadır. Yani amaç, herhangi bir yerli grup tarafından kullanılan bitkilerin genel, yerel ve Latince bilimsel isimlerini belirlemektir.

Son yıllarda halk-bitki ilişkileri üzerinde önemle durulmaktadır. Bu da Botanik’te yeni bir alanın -Etnobotaniğin- doğmasına sebep olmuştur. Bu alandaki çalışmalar ile bitkilerin insanlar tarafından kullanılmalrı ve bitkilerden yararlanma şekilleri ortaya konulmaktadır (Martin, 1995).

Geçen yıllar içinde, etnobotanik araştırmaların özellikleri, değişmeye başlamıştır. Daha geniş anlamda, bitkiler ve insanlar arasındaki ilişkilerin çalışılması üzerinde yoğunlaşma başlamış ve bu çalışmalara multidisipliner bakış getirilmiştir. Sistematik Botanikten kaynak bulan multidisipliner bir bilim olarak etnobotaniğin ortaya çıkışı, ilginç ve önemli gelişmelere yol açmıştır. Bu “yeni etnobotanik”, antropoloji, botanik, beslenme ekolojisi, koruma, ekonomi gibi farklı disiplinleri birbirine bağlamıştır.

Günümüz etnobotaniği, Botanik ve Antropolojinin yanında, Ekoloji, Farmakoloji, Kimya ve Toprak gibi bilim alanlarından da yararlanan multidisipliner bir bilimdir. Bu alanda çalışanlar, kendilerini biyoçeşitliliğin korunması, açlık ve yeni ilaçların geliştirilmesi gibi toplumu ilgilendiren önemli konularda daha aktif rol alma zorunluluğunda görürler.

Eskiden Anadolu'nun kırsal bölgelerinde ilaç hazırlamak için, genellikle çevrede yetişen veya yetiştirilen bitkiler kullanılmaktaydı. Oysa şehirlerde bu droglar, eczane ve aktarlardan satın alınmak suretiyle elde edilmektedirler.

Tedavi amaçlı kullanılan bitkilerin miktarı ve çeşitliliği, antik çağdan beri devamlı artış göstermektedir. Mezopotamya uygarlığı döneminde kullanılan bitkisel drog sayısı 250 civarındaydı. Grekler döneminde 650, Arap-Fars uygarlığı döneminde 4000 civarında idi. 19. asrın başlarında ise bilinen tıbbi bitki sayısı 13000'e erişmiştir (Baytop, 1999).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Anadolu'nun tıbbi bitkileri ile ilgili yayın ve araştırmalar çok azdır. Hoca Nusret Efendi (Ö:1975) tarafından yazılan ve 1884 yılında İstanbul'da basılan, bir kısmı tamamen bitkisel droglara ayrılan “Mahazer” veya “Nusret Efendi Risalesi” olarak bilinen tedavi kitabı, dönem itibariyle Anadolu'da Süleyman Çelebi'den sonra en çok satılan kitaptır (Polat, 2010).

Bugün elimizde olan bilgilerin çoğu Cumhuriyet döneminde yapılmış olan araştırma ve çalışmaların sonuçlarıdır. Araştırmaların ışığında halkın bitki kullanımında şifa amaçlı kullanımın öncelik olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda Türkiye tıbbi bitkileri ve drogları üzerindeki araştırmalara, 1945 yılı yazında, zamanın İstanbul Üniversitesi Farmasötik Botanik ve Genetik kürsüsü Başkanı Ord. Prof. Dr. A. Heilbronn (1885-1931)'un başkanlığında, Bursa Uludağ'a yapılan bir gezi ile başlanmıştır. Yani ülkemizde kullanılan droglar üzerindeki bilimsel araştırmalar 19. yüzyılın sonlarına doğru ivme kazanmıştır. Bu konu ile özellikle eczacılar ilgilenmişlerdir. Yerli droglar üzerinde araştırma yapanların başında Giorgio Della Sudda (Faik Paşa) (1831-1913) ve Pierre Apéry (1852-1918) gelmektedir (Baytop, 1999).

Bitkisel drogların öğretimi ile doğrudan ilgili “Farmakognozi” konusu, ülkemizde ilk defa 1909 yılında İstanbul Eczacılık Mektebi ders programına alınmıştır. Ancak öğretime 1913 yılında başlanabilmiştir (Baytop, 1999).

Halk için yazılmış tıbbi bitki kitapları, 1960 yıllarına kadar çok azdır. Bununla birlikte tıbbi bitkilerin kullanılışı, belirgin bir kesinti olmadan devam etmiştir (Baytop, 1999).

1979 yılında Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO) tarafından yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, farmokopelerde kayıtlı olan, 5 ülkeden fazla ülkede kullanılan ve ticarete bulunabilen bitkisel drogların miktarı 1900 olarak saptanmıştır (Baytop, 1999).

Aynı kurumun 91 ülkenin farmokopelerine ve tıbbi bitkileri üzerinde yapılmış olan bazı yayınlarına dayanarak, yaptıkları bir araştırmaya göre de tedavi amacıyla kullanılan tıbbi bitkilerin toplam sayısı 20.000 civarındadır. Elbette bu gerçek sayıyı göstermekten uzaktır. Çünkü G. Penso, araştırmasında Türkiye için 140 tıbbi bitki kaydetmiştir. Halen Türkiye’de tedavi maksadıyla kullanılan en az 500 kadar tıbbi bitki bulunmaktadır. Bu örneğin diğer ülkeler için de geçerli olduğu düşünülürse, gerçekte kullanılan tıbbi bitki miktarının yaklaşık 100.000 civarında olması gerekir (Baytop, 1999).

Baytop (1963), “Türkiye’nin Tıbbi ve Zehirli Bitkileri” adlı eserinde, bitkilerin yetiştiği ortam ve etken maddelerini bitkilerin sistematik özellikleri ile birlikte açıklamıştır.

Öztiğ (1971) ve Pamuk (1984), tıbbi ve faydalı bitkiler ile ilgili bilgileri kitap haline getirmişlerdir.

Sezik ve Ezer (1983), Türkiye’de halk ilacı olarak kullanılan bitkilerden *Sideritis congesta* Davis & Hub.-Mor. üzerinde morfolojik ve anatomik bir çalışma yapmıştır.

Ayrıca Sezik (1991), “Türkiye’de halk ilaçları araştırmaları ve önemi” hakkında bir araştırma ortaya koymuştur.

Yazıcıoğlu (1994), “Trabzon Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri” isimli Yüksek Lisans tez çalışmasında, 42’si yabancı, 25’i yörede yetiştirilen kültür bitkisi olmak üzere 67 tür bitkiden halk ilacı olarak yararlanıldığını tespit etmiştir.

Bingöl (1995), Ankara’da bulunan aktar dükkânlarında satılan bitkisel drogları inceleyerek, drogların ve elde edilen bitkilerin bilimsel ve Türkçe isimlerini, morfolojik özelliklerini, içerikleri ve tedavide kullanılışlarını tablolar halinde vermiştir.

Ankara, Çubuk (Esenboğa) yöresinde yapılan bir araştırmayla, bu yörede yetişen ve kullanılan şifalı bitkilerin belirlenmesi, tanıtılması, korunması ile bu bitkilerden hammadde yapılması konusu belirtilmiş ve bitkilerin yöresel isimleri, kullanılış şekilleri ve etkileri ortaya konulmuştur (Sinan, 1998).

Gez ve Şimşek (1999), Babadağ (Denizli) yöresinde yaptığı araştırmada doğal yayılış gösteren 27 bitkiden, 20 tanesinin tıbbi yönden önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca Çelik ve ark. (1999), Denizli ilinde 1996-1998 yılları arasında gerçekleştirilen etnobotanik tarama çalışmaları sonucunda, yörede boya elde etmede 9, gıda maddesi olarak 18, tedavi amacıyla 92 ve değişik amaçlarda kullanılan 7 bitki olmak üzere toplam 126 bitkinin yöresel adlarıyla birlikte kullanılış amaçlarını ortaya koymuşlardır.

Ezer ve Avcı (2004), “Çerkeş (Çankırı) Yöresinde Kullanılan Halk İlaçları” isimli çalışmalarında Çerkeş ilçesinde halk ilacı olarak kullanılan 50 bitkisel, 8 hayvansal ve inorhanik kaynağın kullanıldığını tespit etmişlerdir.

Kıran (2006), Adana'nın Kozan ilçesi Anavarza bölgesindeki tıbbi bitkiler ve bunların halk tıbbında kullanışı ile ilgili bir çalışma yapmıştır.

Şenkardeş (2010), Ürgüp (Nevşehir) yöresinin geleneksel halk ilaçlarını araştırmış, 52'si yabani 15'i ekimi yapılanlar olmak üzere 67 bitki tespit etmiştir.

Tuzlacı (2010), uzun yıllar kendi yapmış olduğu bilimsel çalışmalar ve yönettiği ya da danışmanı olduğu bilimsel araştırmalarını içeren “Şifa Niyetine – Türkiye'nin Bitkisel Halk İlaçları” isimli kitabında Türkiye'nin çeşitli yörelerinden derlenen bitkisel halk ilaçlarını ve ne amaçla kullanıldıklarını 275 bitki fotoğrafı ile de renklendirerek anlatmıştır.

Uysal ve ark. (2012), Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinde yaptıkları çalışmada 43 bitki taksonunun tıbbi amaçlı 53 farklı kullanımını ortaya koymuşlardır.

Aktarlarda satılan drogların bazıları tıbbi etkilerinden çok, büyü yapmak içinde kullanılmaktadır. Bu gibi droglar, bilhassa kadınlar tarafından satın alınmaktadır. Fakat bu konuda yapılan araştırma ve yayınların yetersizliği, büyü yapmak için kullanılan drogların tam olarak bilinmesine olanak vermemektedir (Baytop, 1999).

Son yıllarda Avrupa ve Amerika'da olduğu gibi ülkemizde de alternatif tıp bağlamında biyolojik kökenli ilaçlara karşı, bir ilgi artışı olmuştur. Bunun sonucu olarak da birçok amatör bitkici değişik isimler altında bitkiler ile tedavi veya tıbbi bitkiler konulu kitaplar yayınlamışlardır.

Tıbbi bitkiler ve bunlardan elde edilen aktif maddeler üzerindeki çalışmalar konusunda ilginin artmasının başlıca sebepleri, şöyle sıralanabilir:

İnsanların bitkileri bu denli sıklıkla kullanmalarının nedeni, yeterli seviyede bir kimya endüstrisine sahip bulunmayan ve kalkınmakta olan ülkelerde, memleketlerindeki bitkilerden yararlanarak, kolay ve ucuz bir tedavi olanağı elde etmek istemeleridir. Buna örnek olarak da Mısır, Pakistan ve Hindistan gibi ülkeler bu konuda büyük çabalar sarfetmekte ve olumlu sonuçlar almaktadır (Baytop, 1984).

Tedavi alanına sokulan yeni sentetik maddelerin bazılarında görülen tehlikeli yan etkiler, ancak kullandıktan çok sonra anlaşılabilen ve onarılmaz zararlara yol açmaktadır. Oysa bitkisel droglar çok uzun bir zamandan beri tedavide kullanıldıkları için yan etkileri iyi bilinmektedir.

Bazı ilkel ilaç hammaddelerinin, bitkisel droglardan, sentetik olanlara göre daha ucuza ve kolaylıkla elde edilme imkânları: Steroit bileşikler, kınakına alkoloitleri, afyon alkoloitleri, çavdarmahmuz alkoloitleri, Atropin alkoloitleri, Rauwolfia alkoloitleri, Strychnos alkoloitleri, *Digitalis* glikozitleri bu yöndeki uygulamalara örnek olarak verilebilir (Baytop, 1999).

Bitkisel drogların diğer bir üstün yanı da, birkaç etkiye birden sahip olmalarıdır. Oysa sentetik bileşikler genelde bir tek etkiye sahiptirler. Bunların bazıları ise, antibiyotikler gibi, yan etkilerini önlemek için diğer bazı ilaçlara ihtiyaç gösterirler. Bitkisel droglarda böyle bir durum söz konusu değildir.

Türk dünyasının VII. yüzyılda yaşamış büyük bilginlerinden Buhara’lı İbn-i Sina’nın yazdığı, kanun kitabı ile 20 ciltlik “Kitab-ul İnsaf” adlı eseri, Avrupa’da 17. yüzyıla kadar, tıp eğitiminde ders kitabı olarak okutulmuştur (Acartürk, 2001).

Eskiden kumaş veya dokumaların boyanmasında, genellikle bitkisel kökenli boyar maddeler kullanılmaktaydı. Yaklaşık 100 sene kadar önce boyar maddelerin sentetik olarak yapılma olanaklarının bulunması ve bunların ucuz olarak ticarete çıkartılması, bütün dünyada olduğu gibi memleketimizde de boyar sentetik maddelerin geniş bir oranda kullanılmasına neden olmuştur. Bununla beraber Anadolu’nun bazı bölgelerinde halen, bazı bitkisel kökenli boyar maddeler kullanılmaktadır. Son yıllarda da bitkisel boyar maddelere karşı ilgi artmıştır. Bunun başlıca nedeni birçok bitkisel boyar maddenin ışık, yıkama ve kullanma gibi etkenlere karşı renklerini ve parlaklıklarını yani haslıklarını uzun süre korumalarıdır (Baytop, 1984).

Brüggemann ve Böhmer (1983), Anadolu halılarının boyanmasında kullanılan bitkisel boyar maddelerinde boyama özelliği veren maddelerin kimyasal yapılarını incelemiştir.

Öztürk (1990) tarafından hazırlanan “İlaç ve Tıbbi Bitkiler Yönünden Hindistan’a Bakış” isimli çalışmada Hindistan’daki folklorik ilaç uygulamaları, tıp sistemleri ve ilaç geliştirme konusundaki bazı çalışmalar derlenmiştir.

Uysal (1991), Çanakkale’de bazı boya bitkilerinin morfolojisi, korolojisi ve boyacılıkta kullanılması ile ilgili bir araştırma yapmış ve 20 türün boyacılıkta kullanılma biçimini ortaya koymuştur.

Anadolu’da iplik boyamasında kullanılan doğal boyar maddeler bol olarak bulunduğu için, Türkler tarafından Orta Asya’dan getirilen boyacılık sanatı Anadolu’da büyük bir gelişme göstermiştir.

Gümüş (1994), Ağrı-Eleşkirt ovası ve Tahir dağlarından toplanan 29 familyaya ait 97 faydalı bitkinin yerel adları ve kullanılışları ile ilgili bir araştırma yapmıştır.

Işık ve ark. (1995), Afyon ilinde yaptıkları etnobotanik araştırmada, yörede 16 tahıl, 23 sebze ve 18 civarında meyve çeşidinin kültürü yapıldığını ve doğal olarak yetişen 37 farklı bitki taksonunun çeşitli amaçlarla tüketildiğini tespit etmişlerdir.

Sayar ve ark. (1995), Muğla ilinde yörede yayılış gösteren bazı tıbbi ve aromatik bitkilerin listesini 1992-1994 yılları arasında anket yoluyla yapılan tarama çalışmalarıyla toplanan bitkilerin Türkçe isimleri ve bitkilerin sistematik durumları ile kullanılan kısımlarını da içeren bir çalışma ortaya koymuşlardır.

Yenikalaycı (1996), “Pınarbaşı (Kayseri) Yöresinde Bitkilerin İlaç, Baharat, Boya ve Gıda Olarak Kullanımlarının Araştırılması” isimli Yüksek Lisans tezinde, Pınarbaşı yöresinde doğal olarak bulunan, çeşitli amaçlarla kullanılan bitkileri tespit ederek, bunların bilimsel ve yöresel isimleri, bileşimleri, etken maddeleri ve kullanılışlarını ortaya çıkarmıştır. Çalışmada 241 cins ve 1440 bitki türünün varlığı tespit edilmiştir. 241 cinsin tamamının ilaç olarak kullanıldığı, 24’ünün boya, 27’sinin gıda, 9’unun parfümeri ve kozmetik, 1’inin herbisit, 5’inin insektisit, 11’inin baharat, 6’sının hayvan yemi olarak da kullanımları kaydedilmiştir.

Baytop (1997), “Türkçe Bitki Adları Sözlüğü” isimli eserinde ülkemizdeki bitkiler, bilimsel isimleri ve yöresel isimleri ile ilgili birçok bilgi vermiştir.

Emre (2003), Ezine ve çevresinde yaptığı etnobotanik araştırmada 65 türden geleneksel halk ilacı olarak yararlanıldığını tespit etmiştir. Bunlardan 49’u yabani, 16’sı da yörede yetiştirilen kültür bitkileridir.

Sarıkan (2007), “Kazdağları Yöresinin Geleneksel İlaçlarının Saptanması” isimli tez çalışmasında tıbbi amaçlı kullanımları saptanan 52 bitkinin tanımını yapmış ve hangi hastalıklarda kullanıldığını tespit etmiştir.

Faydaoğlu ve Sürücüoğlu (2011), geçmişten günümüze tıbbi ve aromatik bitkilerin kullanılması ve ekonomik önemini ortaya koyan bir çalışma yapmışlardır.

Günümüzde etnobotanik araştırmalarda en ileri ülke Hindistan’dır. Çin’de geleneksel tıp bilgilerinin derlenmesi yanında Kunming Botanik Enstitüsü’nde yer alan Etnobotanik laboratuvarında birçok araştırmacıçeşitli bölgelerde kullanılan bitkileri araştırmaktadır. Nijerya, Kenya gibi Afrika ülkelerinde ve Latin Amerika’da ekip çalışmalarına ve bu

alanda yeni laboratuvarların kurulmasına başlanmıştır. Uluslararası Etnobiyoloji Topluluğu (International Society of Ethnobiology) 2 yılda bir kongre yapmakta ve bilimsel çalışmaları karşılaştırma olanağı sunmaktadır. Ayrıca Uluslararası Etnobotanik Kongresi (The International Congress of Ethnobotany [ICEB]) uluslararası toplantılar düzenlemektedir (Kendir ve Güvenç, 2010).

Doğadan toplanan bitkilerden yararlanma konusu günden güne artış göstermekte ve dünyadaki çeşitli ülkelerde etnobotanik araştırmalar kapasamında bu bitkiler tespit edilmekte, yayın haline dönüştürülerek kayıt altına alınmaktadır (Chamberlin, 1890; Stevenson, 1909; Fakım, 1990; Wickens, 1990; Prance ve Gentry, 1991, 2001; Phillips, 1993; Milliken, 1994; Martin, 1995; Alexiades, 1999; Johnson, 1999; Aguilar ve Condit, 2001; Giday, 2001; Ladio, 2001, Duke, 2003; Pradesh ve ark., 2003; Rodrigues ve ark., 2003; Qureshi, 2004; Asase ve ark., 2005; Seideman, 2005; Saikia ve ark., 2006; Tardio ve ark., 2006; Anisuzzaman ve ark., 2007; Awas, 2007; Shah ve ark., 2007; Young, 2007; Appidi ve ark., 2008; Choudhary ve ark., 2008; Acharya ve Acharya, 2009; Afzal ve ark., 2009; Jan ve ark., Balakrishnan ve ark., 2009; 2010; Osawaru ve Danie-Ogbe, 2010; Rahman ve ark., 2010; Ramanatha ve ark., 2010; Sankaaranarayanan, 2010; Teklehaymanot ve Giday, 2010; Yirga, 2010). Türkiye’de başlatılan araştırmalar bölgesel olduğu gibi il bazında da yürütülmektedir. Ege Bölgesi (Çolakoğlu ve Tömek, 1975), Doğu Anadolu Bölgesi (Öztürk ve Özçelik, 1991), İç Anadolu Bölgesi (Ertuğ-Yaraş, 1996 ve Ertuğ, 2000), Karadeniz Bölgesi (Bayrak ve Özbucak, 2006); Batı Akdeniz Bölgesi (Fakir ve ark., 2009) bölgesel çalışma olarak yapılırken, çoğunlukla il bazında çalışmalar yapılmaktadır.

Sadıkoglu (1998) Türkiye Cumhuriyetinin ilan edildiği tarihten günümüze dek yayınlanmış veya yayınlanmamış tüm etnobotanik araştırmaları bir arşiv haline getirmek için önce Türkiye’deki etnobotanik yayınların adlarını bir tezde vermiş, sonra genişleterek bir bibliyografya halinde yayınlamıştır.

Kabakçı (1999), “Yenice ve Çevresinde Tütüncülük” isimli çalışmasında tütün üretim teknikleri, üretim üzerinde etkili olan faktörler ve araştırma bölgesinde yarattığı istihdam durumuna yönelik bir değerlendirme yapmıştır.

Koçak (1999), “Karaman Yöresinde Etnobotanik Bir Araştırma” isimli Yüksek Lisans tez çalışmasında, 76 tür tıbbi, 45 tür gıda, 5 tür boya yapımında, 2 tür malzeme üretiminde, 2 tür nazarlık yapımında, 1 tür sabun yapımında kullanılmak üzere 117 bitki türünün etnobotanik kullanımlarını tespit etmiştir.

Yılmaz (1999), Denizli-Çivril civarındaki bitkilerin etnobotanik özelliklerini araştırmıştır.

Ertuğ (2000), “Orta Anadolu’da bir Etnobotanik Çalışma” adı altında geçmişte yaşayan insanların, gıda rejimleriyle yaşam biçimlerini yeniden oluşturabilmelerine yardımcı olmak üzere bir köyün erişim alanı içindeki yenen ve diğer amaçlarla kullanılan değişik bitkileri araştırmış ve ortaya çıkan sonuçlarla dar bir alandaki bitki kapasitesinin zenginliğini ve bitkilere ilişkin geleneksel bilginin derinliğini göstererek arkeologlara, arkeobotanikçilere, botanikçilere, farmakologlara, ekonomistlere ve belki yerel kalkınma projeleri hazırlayan planlamacılara önemli ipuçları sağlamıştır.

Turan (2000), Türkiye’de halk ilacı araştırmaları hakkındaki yayınları bir araya toplamak amacıyla bir kitap yayınlamıştır.

Tuzlacı ve Tolon (2000), Şile (İstanbul)’de yaptıkları çalışma sonucunda tespit ettikleri, 35’i doğal ve 8’i kültür bitkisi olmak üzere tedavi amaçlı kullanılan, 43 bitki türünün 135 farklı kullanılış şeklini ortaya koymuşlardır.

Türkoğlu (2000), “Elazığ İlindeki Etnobotanik Değeri Olan Taksonların Araştırılması” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, değişik amaçlarla kullanılan 253 bitki saptamıştır. 70 familya, 202 cinsden ibaret bu bitkilerin 79’unun etki spektrumunun geniş olduğu belirlenmiştir. Tıbbi amaçlarla kullanılan 13, süs ve park amaçlı kullanılan 21 kültür bitkisi tespit edilmiş, tıbbi amaçlar dışında da kullanılan 12 bitki bu çalışmayla ortaya konmuştur.

Günümüzde İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde tıbbi bitkilerle ilgili çok sayıda kitap yayımlanmıştır. Yurdumuzda ise Prof. Dr. Turhan Baytop gibi araştırmacıların, yayınladıkları kitapları bulunmaktadır (Acartürk, 2001).

Yücel ve Tülükoğlu (2000), Gediz (Kütahya) çevresinde yaptıkları çalışmada, 6 familyaya ait 9 türün, 11 çeşit yöresel kullanımını saptamışlardır.

Yeni (2001), “Ermenek (Konya) ve Yöresinde Yetişen Tıbbi Bitkiler üzerine Bir Araştırma” isimli Yüksek Lisans tez çalışmasında, Ermenek ilçesinden toplanan ve tedavi amaçlı kullanılan 47 bitki türünün etken maddelerini araştırmış ve kullanılış şekillerini tespit etmiştir.

Çelikel (2002), “Kayseri ve Çevresinde Halk Tarafından Kullanılan Bitkilerin Yöresel Adları ve Kullanım Amaçları” isimli Yüksek Lisans tez çalışmasında, 246’sı ilaç, 70’i gıda, 8’i boya, 24’ü hem ilaç hem gıda, 1’er tanesi, süpürge, güzel koku verici ve temizlik maddesi olarak kullanılan 348 takson saptamış ve kayıt altına almıştır.

Eyiñ (2002), “Kütahya ve Çevresinde Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler” isimli Yüksek Lisans tez çalışmasında, 57 bitkinin halk ilacı olarak kullanımını tespit etmiştir.

Kandemir (2002), Şalpazarı (Trabzon) yöresinde yayılış gösteren bazı bitkilerin yerel adları ve kullanım amaçlarını araştırmış, çalışma sonunda yörede kullanılan 42 yerel bitki adından 17’sinin yöreye özgü olduğunu, 4 bitki adının ise başka bölgelerimizde farklı bitki türlerine ait olduğunu tespit etmiştir. Yerel adları belirlenen bitkilerden 35 tanesinin değişik kullanımlarının olduğunu ortaya koymuştur.

Kandemir ve Beyazoğlu (2002), Köse Dağları (Gümüşhane)’nda yayılış gösteren 195 tür ve tür altı kategoriye ait bitkilerin tıbbi ve ekonomik kullanım amaçlarını, etken maddelerini ortaya koyan bir çalışma yapmışlardır.

Keskin ve Alpınar (2002), Kışlak (Yayladağı-Hatay) beldesinde halk arasında kullanılan bitkileri araştırmış ve etnobotanik değeri bulunan bitkilere ait 94 yöresel isim ile 32 kullanılış şekli hakkında bilgiler ortaya koymuşlardır. Bu isimlerden 46 tanesi ilk kez saptanmış, 13 tanesinin ise farklı bitkiler için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Saylam, (2002), “Edirne ve Çevresinde Doğal Ortamda Yetişen Faydalı Bitkiler” isimli yüksek lisans tez çalışmasında Edirne ve çevresinde doğal olarak yetişen 67 familya ve 164 cinse ait toplam 188 tür kaydetmiş ve bunların ekonomik değerlerini tespit etmiştir.

Tütenocaklı (2002), “Ayvacık (B1,Çanakkale) ve Çevresinin Etnobotaniği” isimli Yüksek Lisans tez çalışması ile Çanakkale’nin Ayvacık ilçesinde 67 kaynak kişi ile yapılan görüşmeler sonucunda tespit edilen 42 familyaya ait 87 bitki taksonunun 48’inin yiyecek 35’inin tıbbi amaçlı, 5’inin boya bitkisi, 4’ünün yakacak, 3’ünün süs bitkisi, 8’inin de değişik kullanımlarının olduğunu kaydetmiştir.

Ertuğ ve ark. (2003) Buldan (Denizli)’da 2002-2003 yılları arasında etnobotanik envanter proje çalışmasında, toplanan bitkilerin gıda olarak kullanılan 97, ilaç olarak kullanılan 108, yakacak olarak kullanılan 11, yem bitkisi olarak kullanılan 41 ve el sanatlarında kullanılan 46 bitkinin kullanımı hakkında bilgi vermiştir.

Koca (2003), “Akçakoca (Düzce) İlçesinin Florası ve Etnobotanik Özellikleri” isimli Yüksek Lisans tez çalışmasında, 2001-2003 yılları arasında Akçakoca ilçesinde yapılan araştırmalar sonucunda, etnobotanik açıdan orta düzeyde bir zenginliğe sahip olduğunu belirttiği yörede 103 familya, 377 cins, 632 tür, 15 alt tür ve 10 varyete saptamıştır.

Bıçakçı (2004) tarafından “Bergama İlçesinin etnobotaniği” adlı yüksek lisans çalışmasında Bergama yöresindeki tıbbi, yiyecek-besin ve endüstriyel amaçlı kullanılan bitkiler araştırılmış ve 31 familyaya ait 55 takson belirlenmiştir. Belirlenen taksonların 48

tanesinin tıbbi, 19 tanesinin yiyecek ve besin, 7 tanesinin ise endüstri bitkisi olarak kullanıldığı ortaya konulmuştur.

Malyer ve ark. (2004), Tekirdağ ve çevresindeki aktarlar ve üç köy halkından elde edilen bilgiler doğrultusunda 32 farklı familyaya ait 40 bitki türünün tıbbi amaçlı kullanımlarını ortaya koymuştur.

Şimşek ve ark. (2004) tarafından “Anadolu’da halk arasında bitkilerin kullanılış amaçları üzerinde bir etnobotanik çalışma” isimli bir bildiriye 14 il, ilçe ve köylerinde bulunan 2246 kaynak kişi ile görüşmeler sonucunda ülkemizde sıklıkla kullanılan yabancı bitkilerin kullanılış amaçları ortaya konulmuştur.

Ertuğ (2004) tarafından Muğla iline bağlı Bodrum yarımadasında yapılan çalışmada 350’yi aşkın faydalı bitki saptanmış olup, bunların 92’sinin doğal, 24’ünün kültür olmak üzere toplam 116 bitkinin tedavi amaçlı kullanıldığı ortaya konulmuştur.

Everest ve Öztürk (2005), Adana ve Mersin illerinde yaptıkları araştırmada 56 familyaya ait 107 türün etnobotanik kullanımlarını ortaya koymuşlardır.

Koyuncu (2005), “Geyve (Sakarya) ve çevresinin floristik ve etnobotanik açıdan incelenmesi” isimli doktora tezi çalışmasında, etnobotanik açıdan 47 familya ve 66 cinse ait 89 tür ve türaltı taksonun yöre halkı tarafından yiyecek, yakacak, süsleme, süs bitkisi ve tıbbi amaçlı kullanıldığını tespit etmiştir.

Koçyiğit (2005), Yalova ilinde yaptığı etnobotanik araştırmada 53 takson hastalıklarda, 40 takson gıda olarak, 5 takson baharat olarak, 3 takson oyuncak olarak, 4 takson el aletlerinde, 2 takson dekoratif amaçlı, 2 takson saman balyalanmasında, 2 takson büyü yapılmasında, 2 takson boyamada, 2 takson saç bakımında, 1 takson da harç yapımında kullanılmak üzere 99 bitki taksonunun kullanımını saptamıştır.

Ospankulova (2005), yurt içinde ve yurt dışındaki tüm etnobotanik araştırmacıların bu alandaki çalışmalara kolayca ulaşabilmesini sağlamak amacıyla “Türkiye Etnobotanik Araştırmalar Veri Tabanı” isimli bir Yüksek Lisans tez çalışması yapmıştır.

Özdemir (2005), “Niğde-Aladağların Batısında Etnobotanik Bir Araştırma” isimli yüksek lisans tez çalışmasında 2004-2005 yılları arasında bölgede yaptıkları arazi çalışmaları sonrasında toplanan 200 bitki örneğinden 126’sının kullanışları olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu bitkilerden 105’inin tıbbi amaçlı, 39’unun gıda, 7’sinin hayvan yemi, 5’inin bal arılarının besini olarak kullanıldığı, 14’ünün malzeme yapımında kullanıldığını ve 5 türünde çevresel kullanımları bulunduğunu tespit etmişlerdir.

Elçi ve Erik (2006), Gündül (Ankara) ve çevresinde yaptıkları etnobotanik araştırmada, 18 familyaya ait 23 bitkinin halk ilacı olarak, 6 familyaya ait 11 bitkinin besin

olarak kullanıldıklarını saptamıştır. Bu bitkilerin bilimsel ve yöresel adları, kullanılışları, kullanılan kısımları ve kullanılış biçimlerini ortaya koymuştur.

Genç ve Özhatay (2006), Çatalca yöresinde yaptıkları çalışmada 58 tanesi doğal tür olmak üzere tıbbi amaçla kullanılan 68 çiçekli bitki türünü tespit etmişlerdir.

Gönüz ve ark. (2006), “Çanakkale ve Çevresinde Doğal Yayılış Gösteren Bazı Potansiyel Boya Bitkileri” isimli makalelerinde 53 familyaya ait 134 taksonun boyar madde olarak kullanıldığını ortaya koymuşlardır.

Koçyiğit ve Özhatay (2006), Yalova ilinde yaptıkları çalışmada, tıbbi amaçlı kullanılan 27 familyaya ait 45 doğal taksonun kullanılış nedenlerini, uygulanış şekillerini tespit etmişlerdir.

Korkut (2006), Arat Dağı (Şanlıurfa) florası ve etnobotanik özellikleri isimli yüksek lisans tez çalışmasında 49 familya ve 193 cinse ait 214 tür, 55 alttür ve 30 varyete olmak üzere 299 takson tespit etmiştir. Bu bitkilerden 170 tanesinin etnobotanik özelliği olduğu ortaya konulmuştur. Bu bitkilerden 59 tanesi yem, 33 tanesi yiyecek, 19 tanesi yakacak, 17 tanesi tıbbi amaçlı, 8 tanesi süpürge yapımında, 5 tanesi süs bitkisi, 5 tanesi boya, 3 tanesinin çocuklar tarafından oyun amaçlı ve 11 tanesinin ise diğer amaçlarla kullanıldığı ortaya konulmuştur. Ayrıca 13 bitkinin zehirli olduğu tespit edilmiştir.

Mart (2006), “Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması” isimli yüksek lisans çalışmasında Hasanbeyli ve Bahçe yörelerinde kullanılan taksonları ve etnobotanik özellikleri ortaya koymuştur. 2004-2006 yılları arasında yapılan çalışmada 79 taksonun, başta gıda (45 takson) ve ilaç (35 takson) olmak üzere ev eşyası (4 takson), kereste (3 takson), süs eşyası (3 takson), boya (1 takson) ve inançsal (1 takson) amaçlı kullanımlarını saptamıştır.

Onar (2006), “Bandırma (A1(A), Balıkesir) ve Çevresinin Etnobotaniği” isimli yüksek lisans tez çalışmasında Bandırma ve çevresinde 119 kaynak kişi ile görüşerek halkın çeşitli amaçlarla kullandığı 98 bitki taksonunu belirlemiştir. Bunlardan 41 taksonun yiyecek ve baharat, 65 taksonun tıbbi amaçlı, 6 taksonu süs, 4 taksonu yakacak, 4 taksonu boya ve 15 taksonunun da yöresel inanç, yapı malzemesi, arıcılık, ipekböcekçiliği ve kişisel bakım gibi diğer amaçlar için kullanıldıklarını ortaya koymuştur.

Tsetsekos (2006), Konya Ovası’nda yenilebilen yabancı bitkilerin etnobotanisini nitel ve etnoarkeolojik bir bakış açısıyla anlatmıştır. Çalışma Konya ve Karaman’da yaşayan halkın çevrelerindeki yabancı bitkileri yiyecek maddesi olarak kullanımları temel alınarak yapılmıştır.

Türkan ve ark. (2006), “Ordu İli ve Çevresinde Yetişen Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri” isimli çalışmalarında, Ordu ili ve çevresinde besin ve halk ilacı olarak kullanılan bitkileri araştırmış ve bunların yöresel adları, kullanılan kısımları ve kullanım amaçlarını ortaya konmuştur.

Uysal ve ark. (2006) tarafından 2002-2003 yılları arasında Çanakkale'nin Çan ilçesinde yaptıkları etnobotanik araştırmada 46 familyaya ait 102 bitki taksonunun etnobotanik kullanıma sahip olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Balos (2007) tarafından, “Zeytinbahçe ile Akarçay Arasında Kalan (Birecik) Bölgenin Florası ve Etnobotanik Özellikleri” isimli yüksek lisans tez çalışmasında araştırma alanından toplanan 445 taksondan 190'nın etnobotanik özelliği bulunduğu tespit edilmiştir. Bu bitkilerden 96'sı hayvan yemi, 56'sı gıda, 25'i yakacak, 43'ü tıbbi amaçlı, 3'ü süpürge yapımında, 9'u süs bitkisi, 4'ü takı, 7'si çocuklar tarafından oyun amaçlı, 2'si nazar amaçlı, 9'u çay, 2'si tütüne katılan, 2'si boya, 2'si baharat, 5'i çardak ve inşaat malzemesi, 2'si sepet, 5'i zehirli, 2'si temizlik, 3'ü at koşumu yapımı ve 3'ü maydanoz, nane, hardal bağı olarak kullanılmakta oldukları saptanmıştır.

Cansaran ve ark. (2007) “Ovabaşı, Akpınar, Güllüce ve Köşeler Köyleri (Gümüşhacıköy/Amasya) Arasında Kalan Bölgede Etnobotanik Bir Araştırma” isimli çalışmalarında 59 gıda, 14 ilaç, 6 yakacak, 7 yem ve 20 el sanatları ile 18 farklı kullanıma sahip 106 taksonu kayıt altına almış, 136 kullanım reçetesini derlenmiştir.

Gencay (2007), “Cizre'nin Etnobotanik Özellikleri” isimli yüksek lisans tez çalışmasında Cizre ve çevresinde halkın gıda, ilaç, yakacak, yem, süs, el sanatları ve değişik amaçlar için yararlandıkları bitkilere ait tespitlerde bulunmuştur. Bu çalışmada 60 kaynak kişiyle görüşülerek belirlenen 53 familyaya ait toplam 171 bitki taksonunun 99'unun gıda, 45'inin yem, 44'ünün ilaç, 25'inin süs, 21'inin el sanatları ve 20'sinin yakacak olarak kullanıldığı belirlenmiştir.

Kazan (2007) tarafından Muğla'nın Ortaca ilçesinde yapılan tez çalışmasında 45 familyaya ait 61'i doğal, 19'u halk tarafından ekimi yapılan 80 bitki türü tespit edilmiştir. Bu bitkilerin 52'si tıbbi, 25'i gıda amaçlı, 8'i baharat, 8'i yakacak, 5'i süpürge, 8'i eşya yapımında kullanılan bitkiler olduğu kayıt altına alınmıştır.

Oral (2007), “Konya İlinde Kullanılan Halk İlaçları Üzerinde Etnobotanik Araştırmalar” adlı Yüksek Lisans tez çalışmasında, halkın tedavi amaçlı kullandıkları bitkileri araştırmış ve 99 bitkinin halk ilacı olarak kullanıldığını tespit etmiştir. Bazı bitkilerin birden fazla kaydı olduğu görülmüş, sonuçta 34 familyaya ait 72 bitkinin ise halk ilacı olarak kullanıldığı ortaya konulmuştur.

Satıl ve ark. (2007) tarafından “Kazdağı Milli Parkı ve Çevresinde (Balıkesir) Etnobotanik Envanter Çalışması 2004-2006.” isimli araştırma ile bölgede toplam 259 bitki taksonu tespit edilmiş, bunların 156’sının gıda, 133’ünün ilaç, 16’sının yakacak, 26’sının yem, 44’ünün el sanatlarında kullanımının yanı sıra, 75 bitki türünün de farklı alanlarda faydalı olduğu ortaya konulmuştur.

Sami (2007), “İsperih (Razgrad-Bulgaristan) ilçesinde Etnobotanik Bir Araştırma” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Bulgaristan’ın Razgrad iline bağlı İsperih ilçesinde halk arasında kullanılan bitkileri araştırmıştır. Haziran 2005-Temmuz 2006 tarihleri arasında yapılan çalışmalar sonucunda 1 ilçe merkezi ve 22 köy gezilerek 99 bitki örneği tespit edilmiş ve 72 türün çeşitli kullanışları olduğunu ortaya koymuştur. Bunlardan 68’i halk ilacı olarak, 11’i gıda, 7’si baharat ve 26 türün tedavi ve gıdanın yanı sıra farklı kullanılışları olduğunu tespit etmiştir.

Yeşil (2007), “Kürecik (Akçadağ/Malatya) Bucağında Etnobotanik Bir Araştırma” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Malatya’nın Akçadağ ilçesine bağlı Kürecik bucağında Temmuz 2005-Nisan 2007 tarihleri arasında yapılan çalışmalar sonucunda 350 bitki örneği toplanmış, bu bitkilerin yöresel adları, kullanılışları, kullanılan kısımları, hazırlanışları, uygulanış şekilleri, dozları ve uygulama süreleri hakkında bilgiler derlenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda farklı kullanılışlara sahip 129 takson (123 doğal, 6 kültür) tespit edilmiş, bunlardan 45’inin bitkisel tedavi, 60’ının gıda, 13’ünün baharat veya çay, 24’ünün hayvan yemi, 16’sının boya, 16’sının yakacak olarak, 28’inin ise bunların dışında farklı kullanılışları olduğu saptanmıştır.

Bulut (2008), “Bayramiç (Çanakkale) Yöresinde Etnobotanik Araştırmalar” isimli Doktora tez çalışmasında toplanan 364 bitki örneğinden 193 taksonun çeşitli amaçlarla kullanıldığını tespit etmiştir.

Deniz (2008), “Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü (Uşak) Florası ve Etnobotanik Açından Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, bölgedeki 48 familya ve 163 cinse ait 240 takson tespit edilmiştir. Araştırma alanında etnobotanik özelliği bulunan bitkilerin 72’sinin tıbbi amaçlı, 51’inin gıda, 25’inin çay, 6’sının baharat, 6’sının süs, 5’inin yakacak, 4’ünün zehirli, 12’sinin yem, 2’sinin inşaat malzemesi, 2’sinin mobilya yapımı, 2’sinin boya, 1’inin nazara karşı, 1’inin muska, 1’inin süpürge, 1’inin sepet yapımında kullanıldıklarını ortaya koymuştur.

Eşen (2008), “Aydınlar Köyü ve Çevresinin (Erdemli/Mersin) Etnobotanik Özellikleri” isimli yüksek lisans tez çalışmasında Aydınlar Köyü’nde çoğunlukla doğal

olarak yetişen ve yöre halkı tarafından ilaç gıda, hayvan yemi, el sanatları vb. amaçlar için kullanılan 40 familyaya ait 93 tür tespit edilmiştir.

Kızılarıslan (2008), “İzmit Körfezi’nin Güney Kesiminde Etnobotanik Araştırma” isimli yüksek lisans tezinde farklı kullanışlara sahip 118 taksonun etnobotanik kullanımlarını ortaya koymuştur. Bunlardan 77 taksonun halk ilacı, 59 taksonun gıda, 13 taksonun baharat veya çay, 23 taksonun hayvanlarda tedavi amaçlı ve yem olarak, 7 taksonun yakacak olarak ve 37 taksonun da bunların dışında çeşitli kullanılışları olduğunu saptamıştır.

Kültür (2008) tarafından Kırklareli’nde yapılan etnobotanik çalışmada gıda, çay, baharat, boya, yem ve bunun dışında diğer gündelik işlerde kullanılan 105 bitki taksonu ortaya konmuştur.

Satıl ve ark. (2008) tarafından 2005-2007 yılları arasında Madra Dağı ve çevresinde yapılan floristik çalışmalar sonucunda belirlenen bitkilerin etnobotanik özellikleri araştırılmış, 45 kaynak kişi ile yapılan görüşmeler sonucunda toplanan bitkilerin 52’sinin gıda, 46’sının ilaç, 19’unun yem, 14’ünün el sanatlarında ve 10 tanesinin de süs bitkisi olarak kullanımları ve ayrıca 12 bitki türünün ticari amaçlı toplanıp satıldığı ortaya konmuştur.

Vural (2008), “Honaz Dağı ve Çevresindeki Bazı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Denizli il sınırları içerisindeki Honaz Dağı ve çevresindeki 13 köy ve 6 kasabadan 81 kişiyle yalpan görüşmeler sonucunda araştırma bölgesindeki doğal bitkilerin 356 farklı kullanımını kaydetmiştir. Araştırma alanında tespit edilen 964 türden, 60 familyaya ait 184 (%19) taksonun gıda (67 kullanım), yem (112 kullanım), tedavi (107 kullanım), yakacak (26 kullanım), el sanatları (25 kullanım) ve çeşitli amaçlar için (19 kullanım) kullanıldığını ortaya koymuştur.

Uysal (2008), “Köyceğiz (Muğla) İlçesinin Etnobotaniği” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Köyceğiz’de 72 familyaya ait 154 bitki türü kaydedilmiş, bu bitkilerden 84 tanesinin yörede doğal yayılışa sahip olduğu, 52 tanesinin de halk tarafından yetiştirildiğini tespit etmiştir. Yörede kullanılan 126 bitki türünün tıbbi, 30 bitkinin gıda ve baharat amaçlı kullanımları saptamıştır. Yörede 35 bitki türünün yakacak, süpürge ve eşya yapımında, 8 bitki türünün nazar ve tütsü olarak, 12 bitki türünün koruma temizlik ve bakım amaçlı kullanıldıkları belirtilmiştir.

Altundağ (2009) tarafından Mayıs 2007-Ekim 2008 tarihleri arasında Iğdır İli’nde yapılan araştırmada 292 doğal bitki taksonu saptanmıştır. Bunlardan 162 takson halk ilacı,

143 takson gıda, 25 takson baharat veya çay, 82 takson hayvanlarda tedavi amaçlı ve yem olarak, 22 takson yakacak olarak kullanılmakta olduğu kayıt altına alınmıştır.

Metin (2009), “Mut ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin (Mersin) Etnobotanik Özellikleri” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, 47 köy, 7 yayla, 12 mahallede yaşayan ya da yaşamış olan 350 kişi ile görüşerek tespit ettiği 75 familyaya ait 195 kadar bitki türünün, gıda (163 kullanım), tedavi (328 kullanım), yem (21 kullanım), boya (22 kullanım), eşya (22 kullanım), süs (30 kullanım), yakacak (7 kullanım) ve çeşitli amaçlar için (23 kullanım) kullanıldığını belirlemiştir.

Saday (2009), “Güzeloluk Köyü ve Çevresinin (Erdemli/Mersin) Etnobotanik Özellikleri” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Akdeniz Bölgesi’nin Mersin ili Erdemli ilçesi Güzeloluk Köyü’nden 39 familya ve 77 cinse ait 92 bitkisel materyal toplamış ve yöreden toplanan, gıda, tedavi ve değişik amaçlar için kullanılan bitkilerin kullanılan kısımları, kullanım amaç ve şekillerini ortaya koyarak etnobotanik değerlerini tespit etmiştir. Bitkilerden 26 tanesinin kültür bitkisi olduğunu belirlemiştir.

Savran ve ark. (2009) tarafından yapılan “Gemerek (Sivas) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri” isimli araştırmada bazı bitkilerin yerel isimleri ve etnobotanik özellikleri derlenerek verilmiş, yörede 27 hastalığa karşı bu 30 bitkinin çeşitli şekillerde kullanımı tespit edilmiştir.

Yapıcı ve ark. (2009)’ın yaptıkları çalışma sonucunda, Kurtalan (Siirt) ilçesinde tespit edilen 34 taksonun yerel isimleri, tıbbi ve gıda maddesi olarak kullanımları ile diğer etnobotanik özellikleri kaydedilmiştir.

Altundağ (2010), Iğdır’da halk tarafından kullanılan faydalı ve zehirli bitkiler hakkında bilgi vermek, bu bitkileri tanıtmak, endemik bitkiler hakkında bilinçlendirmek,, var olan kültürü korumak ve kayıt altına almak amacıyla “Iğdır’ın Faydalı ve Zehirli Bitkileri” isimli bir kitap yayınlamıştır.

Çakılcıoğlu ve ark. (2010), Elazığ’ın Yazıkönak ve Yurtbaşı yöresinde yaptıkları araştırmada, 17 familyadan 41 tıbbi bitki türünü bilimsel ve yöresel isimleri ile kullanım şekillerini tespit etmiştir.

Tuzlacı ve ark. (2010), Lalapaşa (Edirne)’da yaptıkları araştırma sonucunda, 44’ü doğal ve 11’ü kültür bitkisi olmak üzere 55 bitki taksonunun tıbbi kullanımının olduğunu saptamışlardır.

Yücel ve ark. (2010), Eskişehir’in Mihaliççik ilçesinde yaptıkları çalışmada 18 familyaya ait 25 bitki taksonunun gıda olarak tüketildiğini tespit etmiş, bunların tüketim şekillerini ortaya koymuştur.

Yüzbaşıoğlu (2010), “Reşadiye (A6, Tokat, Türkiye) ve Çevresinin Etnobotaniği” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, Nisan 2009 – Temmuz 2009 tarihleri arasında Reşadiye ilçe merkezi, 12 belde belediyesi ve 48 köy olmak üzere toplamda 61 yerleşim alanında 120 kaynak kişi ile yapılan görüşmeler sonucunda 44 familyaya ait 85 bitki taksonu toplamış ve elde edilen bitkilerin kullanım amaçları ve kullanım şekillerini ortaya koymuştur. Bu bitkilerden 11 taksonun halk ilacı - tıbbi, 39 taksonun gıda, 17 taksonun hem tıbbi hem de gıda, 2 taksonun süs ve 16 taksonun da diğer amaçlarla kullanıldığını tespit etmiştir.

Güneş ve Özhatay (2011), Kars'ta yaptıkları etnobotanik araştırmada 32 familyaya ait 95 taksonun yöre halkı tarafından kullanımlarını ortaya koymuştur.

Keskin (2011), “Kadınhanı (Konya) ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri” isimli tez çalışmasında 38 familyaya ait 108 türün etnobotanik kullanımının olduğunu tespit etmiştir. Bu türlerin 75'i gıda, 56'sı tedavi, 22'si yem, 13'ü eşya, 2'si süs, 9'u yakacak olarak ve 2'sinin de çeşitli amaçlar için kullanıldığı belirlenmiştir.

Tuzlacı (2011) halkın besinkaynağı olarak yararlandığı bitkileri ve ülkemizin çeşitli illerinde bunlarla ilgili bilgileri, hem bilimsel temele dayandırılarak yapılan araştırmalar hem de folklorik literatür kayıtlarını da içine katarak “Türkiye'nin Yabani Besin Bitkileri ve Ot Yemekleri” kitabında ortaya koymuştur.

Alpaslan (2012), Ergan Dağı (Erzincan)'nda yaptığı etnobotanik tez çalışmasında Ergan Dağı ve dağın eteklerindeki köylerde bulunan bazı bitkilerin etnobotanik kullanımlarını araştırmıştır. Sonuçta 42 familyaya ait toplam 125 taksonun 82'si gıda, 56'sı tıbbi, 22'si yem, 4'ü eşya, 3'ü süs, 2'si balık ağı ve 6'sı yakacak amacıyla kullanıldığını tespit etmiştir.

Akyol ve Altan (2013), Manisa'nın Maldan Köyü'nde yaptıkları çalışmada 70 familyaya ait 276 cinsi tanımlamış, köyde doğal yayılış gösteren bitkilerden 77 farklı kullanım tespit etmişlerdir.

Mükemre (2013), Van'ın Çatak ilçesinin Konalga, Sırmalı ve Dokuzdam köylerinde yaptığı etnobotanik araştırmada 100 kullanıcı ile yapılan görüşmeler sonucunda 48 familyaya ait 211 bitki taksonu ve bunların yerel kullanımlarını tespit etmiştir. Bu bitkilerin 87'si gıda, 87'si tedavi, 42'si yem, 25'i yakacak, 12'si el sanatları, 7'si ekonomik ve 6'sının boyar madde olarak kullanılmaktadır. Ayrıca 18 bitki de farklı kullanım alanlarına (süs, yapıştırıcı, sakız, vb.) sahiptir.

Ülkemizde etnobotanik içerikli çalışmaların sayısı günden güne artmakta olmasına rağmen tarımsal biyoçeşitlilik üzerine yapılmış olan çalışmalar sınırlı sayıda kalmaktadır.

Bu bağlamda araştırma bölgemiz olan Çanakkale ilinin Yenice ilçesinde tarımsal biyoçeşitlilik ve etnobotanik bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Tarımsal biyoçeşitlilik alanında yapılan ilk çalışma Polat (2010) tarafından “Havran ve Burhaniye (Balıkesir) Çevresinde Tarımsal Biyoçeşitlilik ve Etnobotanik Araştırmaları” isimli doktora tez çalışmasıdır. Bu çalışmada 25 köy gezilerek 239 kaynak kişiyle görüşülmüş, 400 ilk ve ortaokul öğrencisine anket çalışması yaptırılarak 500 civarı bitki toplanmıştır. Bu bitkilerin 141’inin gıda, 118’inin tıbbi, 46’sının el sanatları, 34’ünün süs, 30’unun hayvan yemi, 20’sinin yakacak olarak kullanıldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca arıcılık, avcılık, çocuk oyunları, çatı örtüsü, yatıştırıcı, koku verici v.b. değişik alanlarda kullanımı olan 40 taksonda ortaya konmuştur. Bu çalışmayla bölgenin tarımsal biyoçeşitliliği de araştırılmış 100 civarında yerel tarımsal çeşit kayıt altına alınmıştır.

Sargın (2013) tarafından yapılan “Alaşehir ve Çevresinde (Manisa) Tarımsal Biyoçeşitlilik ve Etnobotanik Araştırmaları” isimli Doktora Tezi’nde Ekim 2009 - Ekim 2012 tarihleri arasında 7 Belde ve 62 köy gezilerek, 389 kişiyle görüşülmüş, 500 ilköğretim öğrencisine anket uygulanmıştır. Bu çalışma sonucunda 69 familya ve 201 cinse ait tür ve tür altı seviyede 241 taksonun yöre halkı tarafından etnobotanik kullanımının olduğu saptanmıştır. Bunlardan 144 takson gıda, 210 takson halk ilacı, 22 takson yakacak, 107 takson hayvan yemi, 105 takson el sanatları ve 36 takson süs bitkileri olarak kayıt altına alınmıştır. Ayrıca farklı alanlarda kullanımı belirlenen 126 takson tespit edilmiştir.

BÖLÜM 3

MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Çalışma Alanı

3.1.1. Yenice'nin tarihçesi

İlçenin bulunduğu bölge, yapılan arkeolojik çalışmalar sonucunda Cilalıtaş Devri'nden beri yaşandığı ortaya çıkmıştır. Bölge Milattan önce Bitinliler, Aşşuvalılar, Truvalılar, Hititler, Luviler, Dorlar, Lidyalılar, Persler, Bergama Krallığı ve Roma İmparatorluğu'nun nüfuz sahası içinde kalmıştır. Milattan sonra Roma İmparatorluğu'nun parçalanmasıyla Bizans İmparatorluğu hâkimiyetine girmiştir. 14. yüzyılın başında Karesi Beyliği ve daha sonra da Osmanlı Devleti topraklarına dahil olmuştur (Anonim, 1999).

İlçe, Asar Dağının kuzeyine bakan yamacında 19.yy. başlarında İnceköy adıyla kurulmuş; halkı bir rivayete göre Kınık Türklerinin Kızılkeçili soyundan olup, göçebelikten yerleşik düzene geçmişlerdir. Diğer rivayete göre ise şimdiki Yenice İlçesinin temelini oluşturan aileler Ahmet Vefik Paşa iskânından önce Kasabanın 4 km kadar kuzey batısında Oğlakçı ve Kırmacakıl mevkiinde konaklamışlardır. Bu mevkiye Naip yurdu da denilmektedir. 17. yüzyılın sonunda dağılan obadan 4 aile Asar Dağının eteğindeki düzlüğe gelip yerleşmişlerdir. Bunlar; Bekirler, Şıhlar, Zeybekler ve Çelebilerdir. İlk defa Yan oba ve Dalyan oba olarak anılmışlardır. Daha sonra İnceköy ve nihayet “Yeniceköy” adı verilmiştir (İldirir, 2008).

3.1.1.1. Türkler'in iskânından önce

İlk iskân izlerini Paleolitik Çağ'da gördüğümüz Yenice'de, Davutköy, Bekten ve Nevruz çevresindeki kalıntılar tahrip olmuştur. M.Ö. 2000 yıllarından itibaren Yenice, Balya ve Balıkesir bölgesinde Bitinler yaşamışlardır. Avrupa'dan Bitinler'in yerleştikleri bu yöreye Bebrikya deniliyordu. Bitinler'in yanı sıra M.Ö. 1500 yıllarında yörede Aşşuvalılar yaşamışlardır. Truvalılar ve Hititler'in dışında, Luviler'in de Yenice, Biga, Çan, Çanakkale, Bayramiç, Ezine ve Ayvacık yörelerinde yaşadıkları bilinmektedir. Bölgede M.Ö. 1200 yıllarında Dorlar'ın göçlerinden etkilenmiştir. M.Ö. 514 yılında Persler bölgeyi işgal etmişlerdir. Yunan Siteleri birleşerek M.Ö. 386'da yaptıkları mücadeleler sonucu Pers üstünlüğüne son vermişlerdir. M.Ö. 334 yılında Makedonya Kralı Büyük İskender, bölgeye hakim olmuştur. M.Ö. 196 yılında Selökid Devleti, M.Ö. 189 yılında da Bergama Krallığı bölgeyi kendi kontrolleri altına almışlardır. Son Bergama Kralı 3. Attalos'un ölümünden sonra bölgede büyük bir iktidar boşluğu yaşanmıştır. Romalılar bundan yararlanarak askeri

üstünlüğü ele geçirmiştir. M.S. 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun parçalanması üzerine Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu bütün Anadolu'ya hakim olmuştur. Mizya adı da verilen Yenice yöresi Bizans İmparatorluğu zamanında av partilerinin düzenlendiği bir merkez haline gelmiştir. Altın, gümüş ve kurşun madenlerinin bulunması sebebiyle bölge önem kazanmaya başlamıştır. 672-680 yılları arasında İslam orduları Yenice ve Balya çevresinde Bizanslılar ile savaşmışlar ve bölgede yedi yıl kalmışlardır. Bizans İmparatorluğu döneminde ilk defa 3000 maden işçisinin grevine sahne olan bölge tarihte önemli bir yere sahiptir (Anonim, 1999).

3.1.1.2. Türkler'in bölgeye hâkim olması

İlk defa M.S. 395 yılında Hunlar, Anadolu topraklarına keşif seferleri düzenlemişlerdir. 1015 yılında Çağrı Bey komutasındaki Selçuklu kuvvetleri Anadolu'ya girmişlerdir. Anadolu'nun kapılarının Türkler'e gerçekte açılış tarihi de 1015 yılındaki bu sefer ile olmuş ve Türkler, sızmalar yoluyla Malazgirt Savaşı öncesinde Anadolu şehirlerine girmeye başlamışlardır. 1036 yılından sonra Türkler kitleler halinde Anadolu'ya girişlerini hızlandırmışlar, 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra akıncı beyleri idaresindeki Türkler Anadolu'ya hâkim olmaya başlamışlardır. Afşin idaresindeki Türk orduları bu dönemde Yenice, Edremit, Ezine ve Bayramiç bölgelerine akınlar düzenlemişlerdir. 1080 yılında Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurucusu Süleyman Şah devrinde Yenice bölgesi fethedilmiştir. 1081 yılında Çanakkale ve Yenice yöresi'ne Çaka Bey hâkim olmuş, 1097 yılındaki Haçlı Seferleri'nden sonra Bizanslılar'ın eline gelmiştir. 1110 yılında Sultan Şahin Şah idaresindeki Selçuklular tekrar bölgeye hakim olmuşlardır. 2. Kılıç Arslan döneminde Yenice bölgesine Türkmen ve Yörük iskânları yoğunlaşmıştır. Bölgeye yerleşen Türkler, konar-göçer hayatı bırakarak çiftçiliğe başlamışlardır. Karesi Beyliği 1303-1345 yılları arasında Balıkesir ve Çanakkale bölgesine hakim olmuştur. Yenice ve çevresinin tam olarak Osmanlı hâkimiyetine girmesi, 1357 yılında gerçekleşmiştir. Yenice bölgesinin esas çekirdeği Türkler tarafından 1290-1330 yılları arasında oluşturulmaya başlanmıştır. (Anonim, 1999).

İlçe topraklarına Türk boylarından önce Bayat, Torhasan ve Akçakoyunlular yerleşmişlerdir. Bunlarla birlikte Afşar, Bayat, Kalabak, Gürelli, Kaşıkçı ve Bayındır boyları gelmişlerdir. Halkının çoğunluğunu Karaoğlan, İsalır, Bayat, Çapnalı, Cambazlı, Akkoyunlu, Hızırlar, Softalı ve Torasanlı gibi boylar oluşturmuşlardır. Bölge halkını oluşturan oymaklar arasında ise Yavcı-Bedir, Akkeçeli, Kızılkeçeli, Körmusalı, Yüncü, Saitli, Çaparlı, Çepni, Kobaş, Kılas, Evcili, Emetçi, İncei, Şehitli ve Tahtacı

bulunmaktadır. Başımkızdı cemaati ile Karakeçeli aşiretinin Poyrazlı, Deliler, Kıldonlu, Softalı cemaatleri de vardır. Yenice halkının çekirdeğinde Oğuzlar'ın Kınık boyu ve kollarının ağırlık kazandığı görülmektedir (Anonim, 1999).

1843-1864 yılları arasında Yenice bölgesinde Akçakoyunlu, Burhanlı, Caferli, Çepni, Hardallı, Karakeçeli, Kılaz, Kubaş, Söğütlü, Yayı Bedir aşiretleri köyler kurmuşlardır. Ahmet Vefik Paşa, bölgedeki aşiretlerin iskânı işini yönetmiştir. Göçebeliği bırakmak istemeyen aşiretler üzerinde baskı uygulanmış, Çepni, Yayı Bedir ve Yüncü boyları Edremit ve Burhaniye bölgesine yerleştirilmiştir. Karakeçeliler ise, Yenice havalisine iskân ettirilmişlerdir. 1902 yılında yapılan nüfus tahririne göre her aşiret, kabile, boy, oymak ve cemaatin eski Türk teşkilatını yaşattığı tespit edilmiş ve Sultan Abdülhamid, bu isimlerin korunarak aynı şekilde yazılmasını istemiştir (Anonim, 1999).

Bölgeye, Türkler'in yerleşmesiyle önce Yanoba ve Dalyanoba denilmiş, daha sonra İnceköy ve son olarak Yeniceköy adı verilmiştir. Bölge, 20. yüzyılın başında Gönen ilçesine bağlı idi. Gönen'e bağlı olduğu dönemde Çakır Köyü nahiye merkeziydi. Daha sonra 16.06.1936 tarih ve 3012 sayılı kanunla Yenice ilçesi oluşturulmuş ve Çanakkale'ye bağlanmıştır. İlçenin ilk kaymakamı Hamdi Sönmez'dir (Anonim, 1999).

Günümüzde Yenice, köylerin isimleri ile Orta Asya kültürünü ve Oğuz geleneklerini yaşatan ender bölgelerden birisidir. Aşiret, boy ve oymakların isimleri bazı köylerde yaşamaktadır. Sofular, Torhasanlar, Yanoba, Boynanlar, Çakırlar, Ögmenler, Çırpılar, Bayatlar, Cambaz, Ahiler, Kızıldam, İbrahimler, Kargacı, Oğlakçılar bunlardan birkaç tanesidir. Hacıyusuflar, Altıparmak, Karabey, Hamdibey, Çavuşlar, Umurlar ise kurucularının isimleri ile anılırlar. Yenice Merkez, Gümüşler, Yeşilköy, Arovacık, Çamoba, Alanoba, Karasuçam, Ballıçay, Soğukçay, Sarıçay, Çınarcık, Örencik, Pınaroba, Suuçtu, Bağlı, Çiftlik, Gedikoba, Yeşiller, Kabağaçarası, Çal, Kurttaş ve Sazak gibi köy ve obalar kuruldukları arazinin coğrafi yapısına göre isim almışlardır (Anonim, 1999).

3.1.1.3. Milli mücadelede Yenice yöresi

Mondros Ateşkes Anlaşmasından sonra başlayan işgaller üzerine, Türk halkı vatanını koruyabilmek için Kuvâ-yı Milliye adı verilen direniş kuvvetlerini oluşturmuştur. Batıda başlayan Yunan işgalleri karşısında Yenice-Koyuneli (Hamdibey) yöresinde toplanan gönüllü birlikler Soma-Ayvalık cephesine destek vermişlerdir. Yenice yöresinde toplanan Milis Kuvvetleri Soğucak Köyü'nü merkez olarak seçmişler ve bu köye Yunan kuvvetleri hiç girememişlerdir. Yunanlılar dışında Yenice çevresi Anzavur'un baskısına da maruz

kalmıştır. Hatta Ahmet Anzavur, Mavruz (Nevruz) Köyü camiinde vaaz vererek halkı kandırmaya çalışmış, fakat destek bulamamıştır (Anonim, 1999).

Kuvâ-yı Milliye birlikleri, silah ve cephane bakımından milli mücadelenin başlarında büyük sıkıntılar çekmiştir. Gelibolu Yarımadası'nda, bir Fransız müfrezesinin koruduğu büyük silah depoları bulunmaktaydı. Balıkesir Heyet-i Milliye Teşkilatı Akbaş depolarında bulunan cephane ve silahların kaçırılmasına karar vermiştir (Akbaş, Gelibolu Yarımadası'nın doğusunda Büyük Anafarta ve Suvla Körfezi'ne giden yolun geçtiği, Yalova deresi ağzında küçük gemilerin demirlemesine elverişli bir koydur.). Edremit Kaymakamı Hamdi Bey bu iş için görevlendirilip kendisine Dramalı Rıza Bey yardımcı tayin edilmiştir (Anonim, 1999).

Hamdi Bey 1886 yılında Makedonya'nın Köprülü Kasabası'nda doğdu. Küçük yaşlarda babasını kaybeden Hamdi Bey, ilkokulu Köprülü kasabasında okumuş, ortaöğrenimini Üsküp'te tamamlamıştır. İstanbul'da Mülkiye Mektebi'ni (Siyasal Bilgiler Fakültesi) bitirmiş, Balkan Savaşları sonuna kadar Kosova'da Maiyet Memuru olarak görev yapmıştır. Balkan Savaşları'ndan önce Kumanova savunmasında görev yapmış, daha sonra Edirne'de Şükrü Paşa kuvvetlerine katılmıştır. Savaşın bitişini müteakiben Edirne Polis Müdürlüğü İdari Bölüm Başkanlığı'na, birkaç ay sonra da Edirne'nin Demirköy Kazasına Kaymakam olarak atanmıştır. Yöredeki görevi sırasında Bulgar çete kuvvetlerine karşı başarılı çarpışmaları yürütmüştür (Anonim, 1999).

1915 yılında Malkara Kaymakamlığı'na, daha sonra da Keşan ve Sındırgı Kaymakamlıkları'na atanmıştır. Temmuz 1917 tarihinde Edremit Kaymakamı olan Hamdi Bey, Türk halkının çok sıkıntılı bir döneminde şehid çocuklar için Yetimler Yurdu'nu kurdu. İlk defa Edremit'te memurlara mesai cetveli uygulattı. Günümüzdeki Edremitspor'un temeli olan Edremit İdman Yurdu'nu Nisan 1918'de kurdu. 1919 yılında başlayan Yunan işgalleri üzerine Hamdi Bey'in çalışmaları ile "Edremit, Burhaniye ve Havalisi Müdafâ-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti" kuruldu. Hürriyet ve İtilaf Fırkası Edremit temsilcilerinin, eski İttihat ve Terakki Partisi görüşünde olanların devlet memurluklarından alınması isteklerini kabul etmeyince 5 Nisan 1919 tarihinde Edremit Kaymakamlığı'ndan azledildi. Burhaniye'ye yerleşen Hamdi Bey, bölgede milis kuvvetlerini teşkilatlandırdı. Milis kuvvetlerini, ordu birliklerinden ayırt etmek için kollarına beyaz patiskadan bant taktırmış ve üzerine Kuva-i Milliye yazısı yazılmıştır. Bu isim daha sonra tüm Anadolu'da yayılmıştır (Anonim, 1999).

Sivas Kongresi'ne delege olarak da katılan Hamdi Bey, "Balıkesir Merkez Heyeti" tarafından Biga ve çevresinde Kuvâ-yı Milliye için asker toplamakla görevlendirildi.

Hamdi Bey, Dramalı Rıza Bey ve Bandırma'da otel işletmeciliği yapan Kani Bey ile birlikte 18 Ocak 1920 tarihinde Biga'ya geldi. Yaptığı konuşmalarla halkın büyük ölçüde desteğini sağladı. Yasa dışı işler yapan çete mensuplarını cezalandırdı (Anonim, 1999).

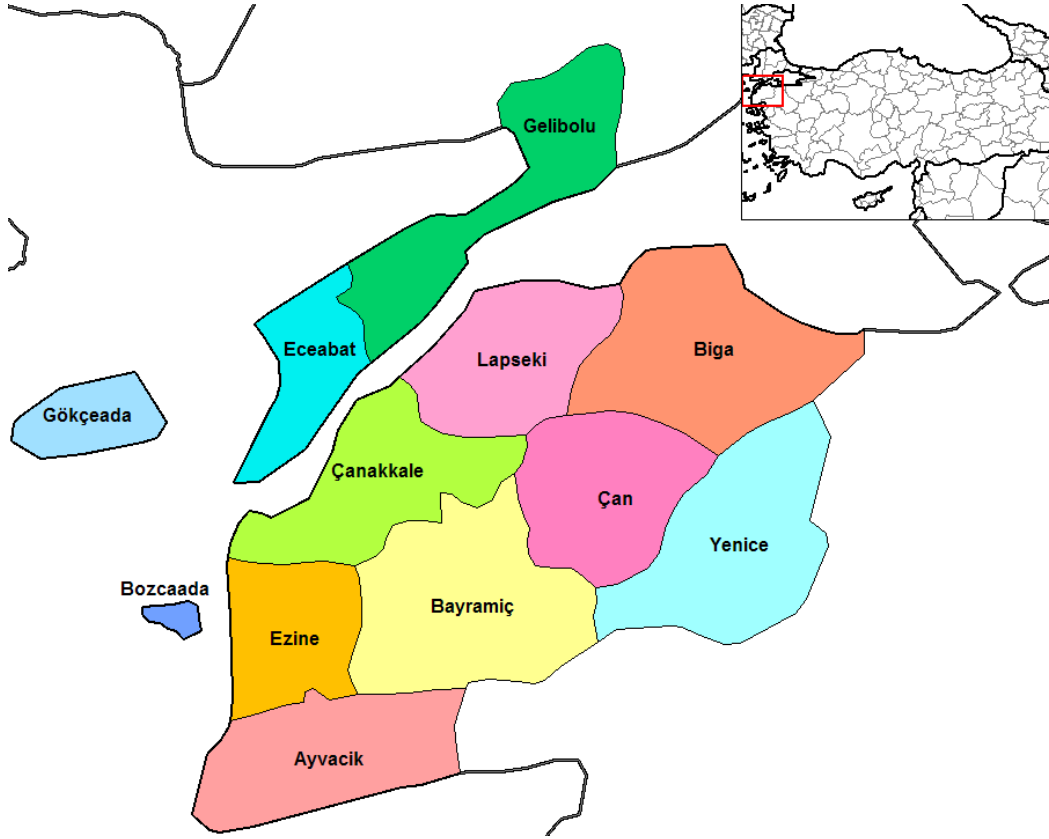
Milli mücadele için gerekli olan silahları alabilmek için, 9 kişiyle önce Lapseki'ye geldi. 26-27 Ocak 1920 gecesi Umurbey iskelesinden Akbaş'a geçen Hamdi Bey ve arkadaşları, kaçırdıkları silahları Umurbey iskelesine getirmişler, buradan kara taşıtlarıyla Yenice'ye taşımışlardır. 3 Şubat 1920'de Sarıçalı, Yenişehir ve Üvecik depolarından kaçırılan silahlar da Yenice'ye getirilmiştir (Anonim, 1999).

İngilizler Anzavur Ahmet'e, bol para ve ünvanlar vererek Akbaş cephaneliği olayının meydana geldiği yörelerde isyan çıkarma görevini verdiler. Bu sırada Yenice'deki cephaneliğin bir kısmı Akhisar ve Soma'daki Türk kuvvetlerine gönderilmiştir. Hamdi Bey'in Kuvâyi Milliye için Biga'da gönüllü Türk gençleri toplama çalışmaları üzerine, Gönen'de bulunan Ahmet Anzavur Biga'ya gelerek 16 Şubat 1920 tarihinde ayaklanma başlatmıştır. Anzavur'un Biga'yı ele geçirmesi üzerine Hamdi Bey, Yenice'de bulunan silahların korunması için Dramalı Rıza Bey'i görevlendirmiştir. Hamdi Bey'de birkaç gün sonra Yenice'ye hareket etmiştir (Anonim, 1999).

Yukarı İnova Köyü'ne geldiği sırada, Anzavur taraftarı köylüler tarafından yakalanarak Biga'ya işkenceler yaparak göndermişler ve 17 Şubat 1920'de öldürmüşlerdir. Cumhuriyet döneminde Koyuneli denilen yerleşim merkezine Hamdibey ismi verilmiştir. Anzavur, Nevruz Köyü yakınına kurduğu top ile Yenice'ye ateş etmeye başlamıştır. Az bir kuvvet ile cephanelerin bulunduğu caminin çevresinde direnen Dramalı Rıza Bey, silahların Anzavur kuvvetlerinin eline geçmemesi için cephaneliği ateşledi ve silahları imha etti. Rıza Bey arkadaşları ile Koyuneli'ne çekildi. Batı cephesi için paha biçilmez değer taşıyan silah ve cephanelerin yok olması Kuvâ-yı Milliye birlikleri arasında büyük bir üzüntü yaratmıştır (Anonim, 1999).

3.1.2. Yenice'nin coğrafi yapısı

Yenice Marmara bölgesinin Güney Marmara bölümünde Biga yarımadasının iç kesimlerinde yer alır. Çanakkale ilinin güneydoğusundadır. Yüzölçümü 1367 km² olan Yenice, Çanakkale ilinin en büyük ilçesidir. Doğu ve güneyde Balıkesir, güneybatıda Bayramiç, batı ve kuzeybatıda Çan, kuzeyde de Biga ilçeleriyle çevrilidir (Şekil 1).

Şekil 1. Çanakkale ilçelerinin yer aldığı harita

Yenice ilçesinde arazinin bir kısmı volkanik olup, arazide kristalin şistler yaygındır. Arazinin bir kısmında da ana kaya kalkerdir. Özellikle Pazarköy civarı Kazdağı'nın bir devamıdır. Böylece Yenice'de volkanik araziler, kalker yapıları araziler, şistli arazilerle granit ve gnaylara sıkça rastlanır. Ovalarda kuaterner yaşlı alüvyonlar görülür (Anonim, 1999).

Yenice ilçesinin arazisi, içinde bulunduğu Biga yarımadası gibi fazla yüksek olmayan engebeli alanlardan oluşur. İlçe merkezinin denizden yüksekliği 276 metredir. İlçenin başlıca yükseltileri Aladağ (963 m), Sakar Dağı (Asar 929 m) ile ilçenin kuzeyindeki Güre Dağı'dır. Asar Dağı ilçenin güneyinde doğu-batı doğrultusundaki sırtlar boyunca uzanır. Derelerle parçalanmış bir görünümü vardır. Yenice ilçesinde dağlar arasında yer alan genişçe ovalar da vardır. Bu ovalar oluşum bakımından tektonik kökenlidir. Yerkabuğunun çökmesiyle oluşmuştur. Yerkabuğunun kırılarak çöken kesimlerinin, akarsuların getirdiği alüvyonların buralarda birikmesiyle oluşmuşlardır. Kuzey Anadolu fay hattının Yenice'den geçmesi, bu ovaların tektonik kökenli olduğunu göstermektedir. Bu ovalardan Yenice ve Agonya ovaları doğal bir geçit ile birbirlerine bağlıdır. Bu ovaların etrafı yüksekliklerle kaplı olduğu için, dağ içi ovası olarak da adlandırılabilir. Agonya ovası Kalkım, Hamdibey, Pazarköy arasında genişçe bir alanı

kaplar. Güneybatı yönünde dar bir şerit şeklinde uzanır. Uzunluğu 25-30 km'dir. Agonya ovasının Pazarköy bucağı çevresindeki küçük bir bölümünde alüviyal topraklar vardır. Diğer kesimleri belirli bir genetik katmanı olmayan, yani üst toprak kesitinde farklılaşma olmamış, azonal (genç) topraklarla kaplıdır. Yüzeyi derelerle taşınmış maddelerle kaplıdır. Kolüviyal olarak nitelenen bu topraklar oluşumları bakımından alüviyal topraklara benzer. Onlardan farkı, toprak katlarının homojen olmaması ve çoğunlukla toprak alt katmanlarının çakıllı oluşudur. Bu topraklar, tarıma elverişli topraklardır (Anonim, 1999).

Bu ovalarda kalın alüviyon ve çakıllı dolgular, ana akarsu ve onlara bağlı kollar boyunca izlenmekte, ayrıca tektonik kökenli hareketlerin izleri belli olmaktadır. Her iki ovidan dağlık bölgeye geçiş dere ve sel yatakları ile gerçekleşmektedir (Anonim, 1999).

3.1.2.1. İklim ve bitki örtüsü

İlçenin iklim özelliklerine bakılacak olursa Akdeniz, Karadeniz ve kara ikliminin karışımı olan Marmara iklimi görülür. Bu durumu bitki örtüsü özellikleri de destekler. Çünkü ilçede Akdeniz, Karadeniz, kara ikliminde yetişebilen bitki türleri görülmektedir. İlçenin güney kesimlerinde, Akdeniz iklimi özellikleri kendini belli eder. Ancak Akdeniz iklimi, enlemin etkisi ile karasallık nedeniyle bazı özelliklerini yitirmiştir. İlçenin bu kesimlerinde yazlar kurak ve sıcak, kışlar ılıman ve yağışlıdır. İklim özellikle ilçe merkezi çevresinde karasal özellikler taşır. İlçenin diğer alanlarında ise Marmara iklim tipi görülür. Yazlar ılıman ve yağışsızdır. Kışlar ise yağışlı ve soğuktur (Anonim, 1999).

İlçede en soğuk ay Ocak, en sıcak ay ise Temmuz'dur. İlçe orta derece yağış alır. Yıllık yağış ortalaması 600-700 mm civarındadır. Bu yağışın % 15,8'i ilkbahar, %15,5'i yaz, %50'si sonbahar, %18,7'si kış aylarında görülür. En fazla yağış Aralık ayında en az yağış Ağustos ayında görülür. Ekimden Nisan ayına kadar donlu günler görülür. İlçede rüzgarlar daha çok kuzeydoğu ve güneybatı yönlerinden eser. İlçede zaman zaman şiddetli lodos rüzgarı da eser (Anonim, 1999).

İlçe topraklarından küçük akarsular kaynaklanır. Bu küçük akarsular Gönen çayı ve Kocaçay'ın başlangıç kollarını oluştururlar. Bu akarsular aracılığı ile Marmara Denizi'ne dökülürler. Dolayısıyla Yenice'deki akarsular açık havza özelliği gösterirler. Gönen çayı güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda yol aldıktan sonra kuzeye yönelir. Bir süre sonra kuzeybatıdan Yenice deresini alır ve gene kuzeydoğuya yönelir. Gönen çayının kolları genellikle kışın kabarıp taşar, yazın çok azalır. Yenice ilçesinde akarsular genellikle yağmur ve kar sularıyla beslenir (Anonim, 1999).

Yenice ilçesinin en dikkati çeken özelliklerinden biri bitki örtüsü özellikleridir. İlçe topraklarının 90.628 hektarı orman alanı olup, oran olarak % 66,2'dir. Bu nedenle tüm yerleşim birimlerimizin ormanla ilişkisi mevcut olup, kısmen de olsa geçim temin edici ekonomik bir sektör olarak değerlendirilmektedir. İlçe sınırları içerisinde 2 adet Orman İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır. Ormanlık alanlarda yükseltinin, dolayısıyla değişen mikroklima ve yetiştirme çevresi koşullarının etkisi ile değişik ağaç türleri ve bunların oluşturduğu karışık topluluklar vardır. Ormanların bazı kesimlerinde tek türden oluşan saf topluluklar varken (*Abies nordmanniana* subsp. *equi-trojani* toplulukları, *Pinus nigra* toplulukları gibi) çoğunlukla yapraklı türlerle, ibrelili türlerin oluşturduğu karışık ormanlar yaygındır. Bölge ormanlarında Akdeniz, Karadeniz, kara ikliminde yetişen türler görülür. İlçe ormanlarında görülen belli başlı türler şunlardır:

Kızılçam (*Pinus brutia* Ten.), karaçam (*Pinus nigra* J.F.Arnold), meşe türleri (*Quercus cerris* L., *Q. petraea* (Matt.) Liebl., *Q. frainetto* Ten.), kestane (*Castanea sativa* Mill.), göknar (*Abies nordmanniana* subsp. *equi-trojani* (Asch. & Sint. ex Boiss.) Asch. & Graebn.), gürgen (*Carpinus betulus* L.), kayın (*Fagus orientalis* Lipsky), çınar (*Platanus orientalis* L.), kızılğaç (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.), karaağaç (*Ulmus minor* Mill.), dişbudak (*Fraxinus excelsior* L.), ıhlamur (*Tilia tomentosa* Moench), fındık (*Corylus avellana* L. ve *C. maxima* Mill.), kocayemiş (*Arbutus unedo* L.), sandal ağacı (*Arbutus andrachne* L.), funda (*Erica arborea* L. ve *E. manipuliiflora* Salisb.), kızılçık (*Cornus mas* L.), defne (*Laurus nobilis* L.), Laden (*Cistus creticus* L. ve *C. salviifolius* L.), yabani gül (*Rosa canina* L.), orman asma (*Clematis cirrhosa* L.), sarmaşık (*Hedera helix* L.), böğürtlen (*Rubus canescens* DC. ve *R. caesius* L.), ısırgan (*Urtica dioica* L.).

Yenice ormanları, endemik Kazdağı göknarı ve nadir bulunan türler bakımından da dikkat çekicidir. Kazdağı Göknarı'nın vatanı Kazdağı'dır. Bu göknar türüne yalnızca bu yörede rastlanmaktadır. Adını Çanakkale yakınındaki antik Troya kentinden almıştır. Morfolojik özellikleri bakımından Uludağ göknarı ile Yunanistan göknarı arasında bir türdür. Tomurcukları bol reçinelidir. Bu tür Kazdağı'nda saf, bazen de karaçam ve kayınlarla karışık ormanlar oluşturur. Diğer yerel türlere göre daha hızlı büyür. Toprak ve neme gereksinimi çok, ışık gereksinimi azdır (Anonim, 1999).

3.1.2.2. Nüfus

TÜİK'den alınan bilgilerden yola çıkılarak 2013 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Tespit sistemine göre Yenice ilçesinin merkez nüfusu 7.423, Beldeler ve Köyler

nüfusu 27.054, toplam nüfus ise 34.477'dir. Faal nüfusun büyük bir bölümü tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır.

Yenice ilçesinin eğitim seviyesi geçmiş yıllarda düşük olmasına rağmen, 1980 sonrasında başlatılan okuma-yazma seferberliği ile okuma-yazma bilenlerin sayısı %98'e çıkarılmıştır. Okuma yazma bilenlerin çoğunu ilkokul mezunları oluşturmaktadır (İldirir, 2008).

Yenice'de 1990 yılına kadar nüfus hareketi yok denecek kadar azdır. 1990'lı yıllardan itibaren hem yerel yönetimlerin hem de merkezi yönetimin yatırım ve hizmetleriyle ilçede geçim kaynaklarının çeşitlenmesi sağlanmış, bununla beraber konut yapımında da geçmiş yıllara oranla önemli bir artış gözlenmiştir (Demirarslan, 1998).

Nüfusun tamamı Müslüman olup, dili Türkçe'dir. Çal ve Karadoru Köyleri Türkçe'nin yanında Pomakça da konuşmaktadır.

Yüzölçümü bakımından Çanakkale'nin en büyük ilçesi olan Yenice'de merkez dahil 5 Belediye hizmet vermektedir.

Yenice İlçesi halkı, uzun süre kendi içine kapalı bir yaşam tarzını benimsemiştir. Öyle ki, 1980'li yıllara kadar yöre sakinleri alışveriş için her yıl 30 Mayıs'ta kurulan Yenice Panayırını beklemişlerdir. Düğün, nişan, sünnet vb. törenlerin tarihi -Panayır Sonrası- ibaresi ile belirlenmiştir. İlçenin kendi içine kapanıklığının en büyük işareti de budur. Bu içe kapanıklığın en büyük nedeni de ulaşım sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulaşım sorunu nedeniyle komşu il ve ilçelere açılmaması ve geçim kaynaklarının yeterli çeşitliliğe ulaşmamış olması dikkat çekicidir (Güre ve ark., 2012).

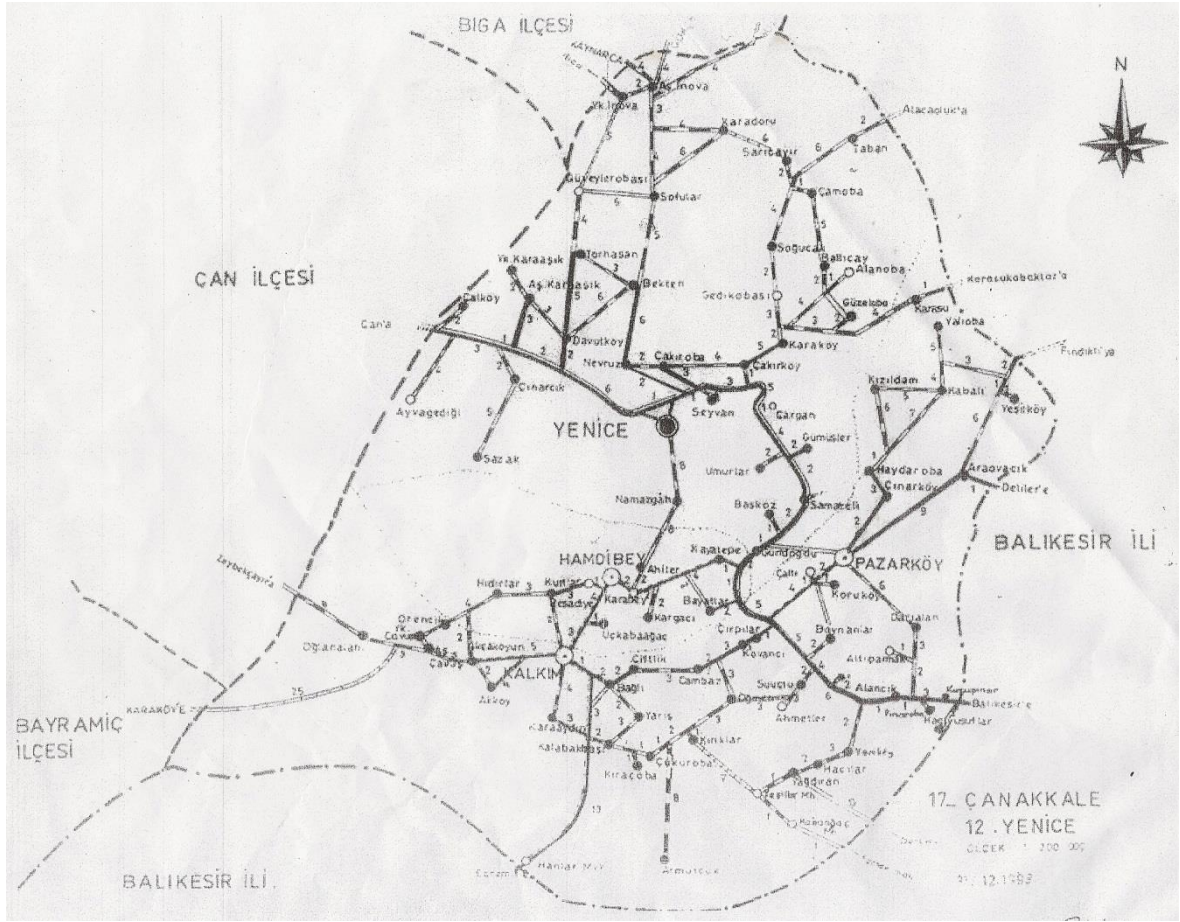
Yenice İlçesi'nde bir Merkez ve 4 belde (Akçakoyun, Hamdibeyi Kalkım, Pazarköy) belediyesi mevcuttur.

İlçe ve belde merkezleri ile 71 köy (Çizelge 1, Şekil 2) bulunan ilçede Kaymakamlığa bağlı genel idare birimleri ile Adliye teşkilatı mevcuttur.

İlçe merkezinde yerleşme 1953 depremi sonrasında yeniden imar ve inşa edildiğinden, düzenli bir yapıya sahiptir. Köy ve kasabalar toplu yerleşme alanları olarak görülürken, dağınık yerleşmeye rastlanmamaktadır (İldirir, 2008).

Çizelge 1. İlçede bulunan köyler ve nüfusları (İldirir, 2008)

	Köyün Adı	Nüfusu		Köyün Adı	Nüfusu
1	Akköy	202	37	Karaköy	574
2	Alancık	254	38	Karasuçam	156
3	Armutcuk	241	39	Kargacı	107
4	Araovacık	731	40	Kayatepe	723
5	Aşağı Çavuş	291	41	Kıraçoba	6
6	Aşağı İnova	178	42	Kırıklar	173
7	Aşağı Karaaşık	157	43	Kızıldam	257
8	Bağlı	193	44	Koruköy	618
9	Ballıçay	273	45	Kovancı	280
10	Başkoz	192	46	Kuzupınarı	232
11	Bayatlar	227	47	Namazgâh	84
12	Bekten	286	48	Nevruz	323
13	Boynanlar	253	49	Oğlanalan	118
14	Canbaz	122	50	Öğmen	364
15	Çakır	445	51	Örencik	249
16	Çakıroba	107	52	Reşadiye	749
17	Çal	959	53	Sameteli	238
18	Çamoba	104	54	Sarıçayır	363
19	Çınarköy	245	55	Sazak	326
20	Çınarcık	367	56	Seyvan	423
21	Çırpılar	337	57	Sofular	361
22	Çiftlik	140	58	Soğucak	274
23	Çukuroba	229	59	Suuçtu	178
24	Darıalan	154	60	Taban	550
25	Davutköy	463	61	Torhasan	413
26	Gümüşler	418	62	Umurlar	128
27	Gündoğdu	403	63	Üçkabağaç	204
28	Güzeloba	39	64	Yağdıran	291
29	Hacılar	168	65	Yalıoba	46
30	Hacıyusuflar	158	66	Yarış	310
31	Haydaroba	658	67	Yeniköy	92
32	Hıdırlar	271	68	Yeşilköy	304
33	Kabalı	276	69	Yukarı Çavuş	127
34	Kalabakbaşı	178	70	Yukarı İnova	321
35	Karaaydın	344	71	Yukarı Karaaşık	112
36	Karadoru	283		Beldeler ve Köyler Toplamı	14.393
				İlçe Merkezi	7.423
				İLÇE NÜFUSU	34.477

Şekil 2. Yenice (Çanakkale) İlçesi Haritası

3.1.2.3. Tarımsal yapı ve ekonomi

İlçe halkının büyük bir bölümü kırsal kesimde yaşar. Aritmetik nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının çok altındadır. İlçenin 71 köyü vardır. Ortalama köy nüfusu, yaklaşık 500 kişidir. Köyler, toplu köy özellikleri gösterir. Yenice nüfusunu oluşturan yaklaşık 11.000 ailenin önemli bir bölümü çiftçi ailesidir. İlçede ekilen arazi 282.066 dekadır. Çayır ve mera alanları 70.806, orman arazisi 90.628, kayalık-bataklık arazi 77.238, yerleşim alanları ise 30.610 dekar alan kaplarlar (Çizelge 2).

Tarım arazilerinin yarısından fazlası engebeli özellikler gösterirken, 1/3 kadarı ovalık alanlarda yer almaktadır. İlçede geniş alanlar kuru tarıma ayrılmıştır. Yaz aylarının yağışsız geçmesi nedeni ile sulamalı tarım alanlarını artırmak amacıyla göletler yapılmış ve yapılmaktadır. Bu konuda yeraltı sularından da yararlanılmaktadır. İlçede hemen hemen her aile toprak sahibidir. Ancak çiftçi ailelerinin çok büyük bir bölümü 0-20 dekar büyüklüğündeki topraklara sahiptir.

İlçe çok çeşitli tarım ürünlerini yetiştirebilmektedir. Geniş alanlara genellikle tahıl ekilmektedir. Tahıllardan en çok buğday (*Triticum aestivum*); buğdaydan sonra sırayla arpa (*Hordeum vulgare*), mısır (*Zea mays*), yulaf (*Avena sativa*) ve çavdar (*Secale cereale*) yetiştirilir. Baklagillerden fasulye (*Phaseolus vulgaris*), en çok yetiştirilen ürünlerdendir. Sonra sırasıyla nohut (*Cicer arietinum*), bakla (*Vicia faba*), mercimek (*Lens culinaris*) gelir. Endüstri bitkilerinden ise tütün (*Nicotiana tabacum*) başta gelmektedir. Ayçiçeği (*Helianthus annuus*) ve susam (*Sesamum indicum*) da tarımı yapılan ürünlerdendir. Meyvelerden, en çok üzüm (*Vitis vinifera*) yetiştirilir. Elma (*Malus sylvestris*), şeftali (*Prunus persica*), kiraz (*Prunus avium*) da yetiştirilmektedir. Sebzelerden, en çok biber (*Capsicum annuum*) üretilir. Domates (*Lycopersicon esculentum*), fasulye (*Phaseolus vulgaris*), pırasa (*Allium ampeloprasum*), hıyar (*Cucumis sativus*) ve soğan (*Allium cepa*) da yetiştirilen sebzelerdendir (Çizelge 3). İlçede arıcılık faaliyetlerinin gelişmesi için de çalışılmakta olup, 7.247 adet yeni kovanla bu faaliyet yapılmaktadır.

Çizelge 2. İlçe arazisinin alanı ve oransal dağılımı (İldirir, 2008)

ARAZİ CİNSİ	ALANI (ha)	YÜZDE ORANI (%)
Orman arazisi	90.628	66,2
Tarım arazisi	28206,6	20,6
Çayır mera arazisi	7080,6	5,2
Taşlık kayalık	7723,8	5,8
Yerleşim alanı	3661	2,2
Toplam	136700	100

Çizelge 3. İlçedeki tarım arazilerinin tarımsal ekim türüne göre dağılımı

CİNSİ	ALANI (ha)	CİNSİ	ALANI (ha)
HUBUBAT	17.511	SEBZE	451
Buğday	12.950	Domates (Sofralık)	55
Yulaf	2.800	Fasulye	43
Arpa	2.540	Patlıcan	16
Çavdar	11	Havuç	1
Mısır silajı	300	Salatalık	70
BAKLAGİL	1.022	Marul	6
Bakla	65	Patates	40
Nohut	30	Karpuz	43
Kuru Fasulye	700	Kavun	6
Börülce	70	Ispanak	22
ENDÜSTRİ BİTKİLERİ	3.982	Bal Kabağı	23
Tütün	700	Barbunya	12

Çizelge 3'ün devamı			
Susam	50	Pırasa	30
Ayçiçeği	85	Kuru Soğan	16
Domates (Salçalık)	315	Yeşil Soğan	15
Kırmızı Biber	1.300	Biber (Çarliston)	42
CİNSİ	ALANI (ha)	CİNSİ	ALANI (ha)
MEYVELİKLER	53,5	Kırmızı Lahana	1
Elma	12,5	YEM BİTKİLERİ	901
Armut	2	Yonca	399
Kiraz	21	Fiğ	200
Şeftali	11	Hayvan Pancarı	2
Ceviz	5,5	Silajlık mısır	300
Antep Fıstığı	1		
Çilek	0,3		
Üzüm Bağı	173		

28.206 ha olan tarım arazisinin; 20.029 hektarında kuru tarım, 3598,3 hektarında sulu tarım yapılmakta olup, 4579,3 hektarında münavebeli ekim nedeniyle açık ve kapalı nadas şeklinde araziler değerlendirilmektedir. Bölgede hububat tarımı dışında özellikle Yenice kırmızı biberi olarak bilinen, salçalık biber ekimi yaygındır. Ayrıca tütün üretimi de önemli bir paya sahiptir (İldirir, 2008).

İlçe genelinde, tarım ve hayvancılık ürünlerine yönelik 4 adet kurutma ve şoklama gıda tesisi, 1 adet turşu ve konserve fabrikası, 3 adet salça fabrikası, 3 adet mandıra, 5 adet un fabrikası mevcut olup faaldir (İldirir, 2008).

İlçe merkezinde 2, Pazarköy'de 3, Kalkım'da 4, Hamdibey'de 2 adet olmak üzere toplam 11 adet zirai mücadele ilaç bayii bulunmaktadır.

Tarla Bitkileri Üretimi: Toplam 186260 dekar tarla bitkileri ekim sahası vardır. Üretimi yapılan tarla bitkilerinin başında hububat, baklagiller, sebzeler gelmektedir.

Sanayi Bitkileri Üretimi: Toplam olarak 2300 dekar olup, başta tütün, susam, ayçiçeği ekimi yapılmaktadır. 1991 yılında hava şartlarının iyi gitmemesinden dolayı ekim sahasında biraz azalma görülmüştür.

Bağ Bahçe Ürünleri Üretimi: İlçede 460 dönüm toplu meyvelik mevcuttur. Bunun yanında 1750 dekar bağ vardır. İlçede yıllık 3500 ton üzüm, 119 ton elma, 25 ton şeftali, 22 ton kiraz üretilmektedir.

Çayır-Mera ve Yem Bitkileri Üretimi: İlçede 400 dekar yonca (*Medicago* sp.), 100 dekar fiğ (*Vicia sativa* L.), 10 dekar korunga (*Onobrychis sativa* Lam.) üretimi yapılmaktadır. Yoncadan toplam 2000 ton, fiğden 100 ton, korungadan 10 ton kuru ot elde edilerek hayvan beslemede kaba yem olarak tüketilmektedir. Bunun yanında köylerde

çayır ve otlaklardan da kuru ot üretimi yapılmaktadır (http://yenicebelediyesi.bel.tr/Tarim_Faaliyetleri-content-m-15-15.html).

Hayvancılık faaliyetleri ilçede önemlidir. Dağlık, engebeli, kıraç arazileri olan köylerde hayvancılık faaliyetleri mera hayvancılığı şeklindedir. Ancak meralar yetersizdir. Buna karşılık gün geçtikçe ahır hayvancılığı da yaygınlaşmaktadır. Suni tohumlama çalışmalarının ilçe hayvancılığına büyük katkısı olmuştur. Büyük baş hayvanlarda yerli ırk, Holstein, Montofon ve bunların melezleri yaygındır. Toplam sığır mevcudu 40.318'dir. İlçede en çok süt sığırcılığı yapılmaktadır. Koyunculuk, genelde meraya dayalıdır. Kıvırcık melezi ve Tahirova ırkları yaygındır. Toplam koyun sayısı 29.421'dir. Keçi besiciliği giderek azalmaktadır. Kıl keçisi yaygındır. Toplam keçi sayısı 9272 civarındadır (TÜİK-2012). Mis Süt işleme tesisleri, ilçedeki 4 mandıra ve çevre ilçelerdeki süt fabrikaları Yenice'deki hayvancılığın gelişmesine katkıda bulunmaktadır (http://yenicebelediyesi.bel.tr/Tarim_Faaliyetleri-content-m-15-15.html).

İlçede her geçen gün tarımsal makine sayısı artmaktadır. 1960 adet traktör, 1946 adet pulluk, 1947 adet römork, 3057 adet su motoru, 141 adet harman makinasıyla tarımsal faaliyetler yürütülmektedir (http://yenicebelediyesi.bel.tr/Tarim_Faaliyetleri-content-m-15-15.html).

İlçede tarıma dayalı bazı sanayi tesisleri vardır. En önemlisi Yenice Gıda Sanayi'dir. İlçede üretilen sebzeleri, kuru konserve haline getirir. Kapasitesi 1500 ton/yıldır. İlçede bulunan 4 mandıranın kapasitesi 26.730 ton/yıldır. İlçede 4 un fabrikası, 2 değirmen, 1 adet salça fabrikası vardır.

İlçede sanayi sektörünün pek fazla geliştiğini söylemek mümkün değildir. Genellikle tarım ve hayvancılık ürünlerini işleyen tesisler mevcuttur.

İlçede tarım ürünleri kurutarak işleyen Yenice Gıda Sanayi A.Ş mevcut olup, yörede üretilen salçalık kırmızı biber ile yeşil kurutmalık biber, soğan, pırasa ve domates gibi ürünleri kurutmak ve şoklamak suretiyle işleyerek ihracata yönelik olarak çalışmaktadır. Halen 26 kurutma fırını (günlük 225 ton) yıllık ortalama 10.000-10.500 ton kapasiteli kurutma bölümü ve yıllık 1.000 ton kapasiteli şoklama bölümü, 20 ton/gün kapasiteli közleme ünitesi çalışmaktadır.

Devamlı kadro olarak idareci, mühendis ve kalifiye elemanlardan oluşmaktadır. Mevsimlik kadro ise, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım, Aralık olmak üzere asgari 4, azami 5 ay çalışmaktadırlar. Kuruluş ortalama 1.200 çalışana, 1500 çiftçiye, 1200 ortağa olmak üzere 3500 – 4000 kişiye hitap etmektedir.

İlçede Davutköy köyünde kurulu bulunan Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin günlük 35 ton domates işletme kapasiteli salça fabrikası ve Bekten Köyünde Güre Gıda Sanayi Limitet Şirketi adı altında faaliyet gösteren salça fabrikası mevcuttur. Bunlar, mevsimlik olarak çalışmaktadır. Akdeniz Gıda'ya ait turşu ve konserve fabrikası da mevcuttur.

İlçe merkezinde 2 adet, Yarış Köyü'nde 1 adet olmak üzere toplam 3 adet mandıra faal durumda olup, 2003 yılında aylık 580 ton sığır sütünden yıllık yaklaşık 1.400 ton beyaz peynir imal edilmiştir. İlçe merkezinde, Pazarköy, Alancık, Araovacık, Çal, Gündoğdu, Haydaroba, Canbaz, Davutköy, Yeşilköy, Kabalı, Kızıldam, Çınar, Koruköy, Çırpılar Köylerinde özel sektöre ait süt toplama, soğutma merkezleri mevcuttur.

Ayrıca ilçe merkezinde 1 adet, Pazarköy'de 2 adet, Hamdibey'de 1 adet olmak üzere toplam 4 adet un fabrikası faal durumdadır.

Ayrıca orman ürünlerini işleyen YORSAN işletmesi ağaç ambalaj imalatı ve palet üretimi yapmaktadır. Orman ürünlerini değerlendirmek için kurulan 3 adet parke, kereste tesisi çalışmamaktadır (İldirir, 2008).

3.1.2.4. Köylerin sosyo-kültürel yapısı

Etnik kökenleri en belirgin olan köylere bakılacak olursa; **Alancık Köyü**, Karakeçili, Çaparlı ve Hasanlar yörükleridir. **Bağlı Köyü**, Akkoyunlu ve Kubaş aşiretine bağlıdır. **Bayatlı Köyü**, Çaparlı yörükleridir. **Cambaz Köyü**, Avşar obasıdır. **Çal Köyü**, Pomak ve 93 Harbi'nden sonra gelen göçmenlerden oluşmaktadır. **Çamoba Köyü**, Çanakkale'den gelen Karakeçili yörükleri tarafından 1843'de kurulmuştur. **Çınarcık Köyü**, Hacı Bedri Yörükleri tarafından kurulduğu söylenmektedir. **Çukuroba Köyü**, Kıracı yörüklerindedir. **Gümüşler Köyü**, Karakeçili, Hamamlu yörüklerindedir. **Gündoğdu Köyü**, Osmanlı döneminde Rum köyü olduğu rivayet edilmektedir, Kurtuluş Savaşı döneminde Yunan birliğinin karargahı olarak kullanılmış, savaş sonrası terk edilen köye daha önceleri Rus zulmünden ötürü Ardahan Posof'tan bu bölgeye göçen -kendilerine Gürcü denilen (aslında Ahıska Türkleri olan)- göçmenlerle Balkan Savaşları sonrası Filibe'den göçen muhacirler yerleşmiş ve halen yaşamlarını sürdürmektedirler, (köyde Türk'lüğün farklı iki coğrafyasından insanları bir araya getirirken zengin bir hoşgörü ortamı da oluşmuştur). **Güzeloba Köyü**; Çaparlı yörüklerindedir. **Hamdibey Köyü**, halkın menşei Akkoyunlu, Karaoğlan, İsalır, Bayat, Çapnalı, Cambazlı ve Hızırlar gibi muhtelif boylara mensuptur. **Haydaroba Köyü**, Karasioğulları zamanında köy halkı yerleşmiştir ve etnik köken olarak yörük soyunun Karakeçili boyundandırlar. **Kabalı Köyü**, Davulcu yörüklerindedir. **Karaaydın Köyü**, Aydın'dan göç eden Yörüklerdir, bir

kısmı Gümüşhane'den gelmiştir, ayrıca 1845 yılında Kafkaslardaki zulümden kaçan Çerkezler de bu köye yerleşmiştir. **Karadoru Köyü**, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı öncesi 1869 yılında, Filibe ve Dobruca Kasabası Dobruca Köyü'nden gelen 6 göçmen tarafından kurulmuştur. **Karasuçam Köyü**, Karakeçili'nin Başımkızdı Cemaatine mensup Puyrazlı yörüklerindedir. **Namazgah Köyü**, 93 Harbi sonrası göçe zorlananların oluşturduğu bir köydür ve nüfus yoğunluğu azdır, savaş öncesi Bulgaristan Kırcaali bölgesinde yaşamışlardır, günümüzde bu köy yerlilerine Çıtak adı verilmektedir. **Nevruz Köyü**, ismini Atatürk'ün verdiği Selçuklu köyüdür ve kökeni Oğuzların Kınık koluna dayanmaktadır. **Oğlanalanı Köyü**, Oğlakçı aşiretine mensupturlar. **Öğmen Köyü**, Kaşıkçı yörüklerindedir. **Örenci Köyü**, Orta Asya'dan gelen Türkler tarafından kurulan köy halkı, Karamehmetoğulları soyundan gelmektedir. **Reşadiye Köyü**, yerlileri Bulgaristan'ın Kırcaali ili, Felibe ilçesi Behiç Köyü'nden gelmişlerdir. **Sameteli Köyü**, II. Abdülhamit zamanında bu adı alan köye 93 Harbi sonrasında göç edilmiştir ve çoğunluğu Çerkez olmakla birlikte Pomak ve Gürcülerden oluşmaktadır, Çerkezler Çerkezce ve kendi geleneklerini yaşamamaktadır. **Sazak Köyü**, 1877-1878 yılında Tırnava'dan gelen göçmenler yaşamaktadır. **Sofular Köyü**, 16. y.y.da kurulmuş olan köye ilk yerleşenler Karakeçili aşiretinin Softalı kolundandır. **Su uçtu Köyü**, Çaparlı yörüklerine mensupturlar. **Tabanköy Köyü** halkı "1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi)" yıllarında Bulgaristan'ın "Osmanpazar- Şumnu" bölgelerinden göç etmiştir, oraya da, Bulgaristan fethedilince, Osmanlı Devleti'nin iskan politikası kapsamında, Balıkesir yöresinden(diğer rivayetle Konya civarından) gönderilmişlerdi. **Torhasan Köyü**, Karakeçili aşiretinin Torhasan koluna bağlıdır. **Umurlar Köyü**, Karamanoğulları veya Harzemşahlar'a dayandığı söylenmektedir. **Üçkabağaç Köyü**, Akkoyunlu ve Kubaş aşiretine mensup oldukları düşünülmektedir. **Yeniköy**, halkın çoğu göçebe olup daha sonra yerleşik hayata geçmişlerdir. **Yeşilköy**, hayvancılıkla uğraşan Yörük halkıdır, daha sonra köye Bulgaristan göçmeni muhacirler de yerleşmiştir. **Yukarıçavuş Köyü**, yörük köyüdür (Eren, 1993).

3.2. Materyal ve Yöntem

Bu araştırmanın materyalini, Yenice (Çanakkale) ilçe merkezi ve ilçeye bağlı köylerde halkın çeşitli amaçlarla kullandığı tarımsal ve etnobotanik değerdeki bitkiler oluşturmuştur. Bitki örnekleri Eylül 2011-Eylül 2013 tarihleri arasında Yenice İlçesi ve ilçeye bağlı 71 köye yapılan etnobotanik araştırma gezileri sırasında toplanmıştır.

Öncelikle çalışma alanında yetkili olan makamlardan (Valilik, Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Çevre ve Orman İl

Müdürlüğü, Yenice İlçe Jandarma Komutanlığı ve Yerel Yönetimden) gerekli izinler alınmış ve hedefler, yöntemler konusunda hazırlanan bir proje kapsamında yetkililere bilgi olarak sunulmuştur.

Araştırma bölgesine 21-22.01.2011, 29-30.01.2011, 02-03.02.2011, 17-18.02.2011, 26-27.02.2011, 10-11-12.03.2011, 16-17.03.2011, 24-25.03.2011, 01-02.04.2011, 21-22.04.2011, 07-08.05.2011, 27-28.05.2011, 02-03.06.2011, 08-09-10.06.2011, 17-18.06.2011, 24-25.06.2011, 02-03.07.2011,14-15.07.2011, 21-22.07.2011, 28.07.2011, 04.08.2011, 11.08.2011, 18.08.2011, 26-27-28.08.2011, 01-02.09.2011, 08-09.09.2011, 16-17-18.09.2011, 22.09.2011, 27-28.09.2011, 07.10.2011, 14.10.2011, 21.10.2011, 03-04.11.2011, 10-11.11.2011, 17-18.11.2011, 24-25.11.2011, 01-02-03.12.2011, 08-09.12.2011, 15-16.12.2011, 22-23.12.2011, 29-30.12.2011, 05-06.01.2012, 12-13.01.2012, 19-20.01.2012, 02-03.02.2012,09-10.02.2012, 22-23.03.2011, 29-30.03.2011, 06-07.04.2012, 12-13.04.2012, 18-19.04.2012, 25-26.04.2012, 03-04.05.2012, 10-11.05.2012, 25-26.05.2012, 01-02.06.2012, 08-09.06.2012, 15-16-17.06.2012, 22-23.05.2012, 05-06.07.2012, 12-13.07.2012, 27-28.07.2012, 16.08.2012, 23-24.08.2012, 05-06-07.09.2012, 13-14.09.2012, 20-21-22.09.2012, 26-27.09.2012, 04-05.10.2012, 11-12.10.2012, 18-19-20.10.2012, 08-09.11.2012, 14-15-16-17.11.2012, 22.11.2012, 29-30.11.2012, 06-07.12.2012, 13-14-15-16.12.2012, 27.12.2012, 10.01.2013, 17.01.2013, 24-25.01.2013, 14-15.02.2013, 21-22.02.2013, 28.02.2013, 01-02.03.2013, 07-08.03.2013, 14-15.03.2013, 21-22.03.2013, 28-29-30.03.2013, 05-06.04.2013, 11-12.04.2013, 24-25-26.04.2013, 09-10.05.2013, 16-17-18.05.2013, 23-24.05.2013, 30-31.05.2013, 01-02.06.2013, 07-08.06.2013, 13-14-15-16-17.06.2013, 21-22-23.06.2013, 27.06.2013 tarihlerinde toplam **211** günlük arazi çalışması yapılmıştır.

Araştırma alanı hakkında bilgiler toplanmış, bölgede yaşayan insanları tanıma amaçlı ön görüşmeler yapılmıştır.

Araştırma konumuz ile ilgili bilgiler, ilçede ve çevresindeki köylerde yaşayan yerel kişilerden sağlanmış ve bu amaçla özellikle halk hekimliği yapan veya ticari amaçla bitki toplayan kişilere ulaşmaya gayret edilmiştir. Bitkileri etnobotanik amaçla toplayan, kullanan, hem toplayan hem kullanan ve ticari amaçlı aktivite gösteren kişiler tespit edilmiştir. Öncelikle onların güven duyması sağlanmaya çalışılmıştır.

Yapılan çalışmada oluşturulan bir anket uygulanmış, daha sonra veriler düzenlenmiştir. Anket uygulanan kişilere öncelikle, bitkinin varsa yerel ismi, daha sonra kullanım amacı, kullanılan kısmı, kullanım biçimi sorulmuştur. Etnobotanik açıdan bilgi alınan kişilerin adı, soyadı, yaşı, köyü ve bitkilerle ilgili sahip olduğu diğer bilgiler de

tespit edilmeye çalışılmıştır (Şekil 3). Kaynak kişilerle görüşmeler yapılırken Ertuğ (2003)'un Çerçeve Sorularından da yararlanılmıştır (Ek 1).

Araştırma bölgesinde isimlerinin yazılmasına izin veren kaynak kişiler; Gülşen DURMAZ, Osman ÖZTÜRK, Mehmet SAVAŞ, Yasin EFE, Kadir EFE, Kezban SAVAŞ, Resmîye Hanım, Tenzile DOĞAN, Esra DOĞAN, Hanife Hanım, Sefer SARGIN, Emine ATEŞ, Hasan Hüseyin ATEŞ, Recai ERTAN, İbrahim DÖNMEZ, Süleyman DAĞCI, Ünzile GÖREN, Sevgi YILDIRAK, Dilber MERCAN, Bülent SARIBIYIK, Müzeyyen Hanım, Muzaffer ÖZEN, Mustafa ÇAĞDAŞ, Elif AKÇA, Mülayim GÜRE, Mehmet KONYA, Sevgi KONYA, Hakkı Tarık AKYÜZ, Raşit YÜKSEL, İbrahim BURSA ve Esra DAĞCI'dır.

Özellikle Akçakoyun Beldesi'nde Salı, İlçe merkezinde Perşembe, Pazarköy Beldesi'nde Cuma ve Kalkım Beldesi'nde Pazar günleri kurulan pazarlara gidilerek satılan ürünlerin çeşidi, özellikleri ve pazara geliş dönemleri not edilmiştir. Pazar gezileri sırasında köylerde irtibata geçilecek kaynak kişiler de tespit edilmeye çalışılmıştır.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
ETNOBOTANİK PROJESİ MÜLAKAT FORMU
HERBARYUM BİLGİLERİ
Tarih: .././....
Koleksiyoncu:
Koleksiyon numarası:
Familyası:
Bilimsel Adı:
Koruma Biçimi:
KOLEKSİYON BİLGİLERİ
Bitkilerin Yerel Adı:
Bitkinin Toplandığı Yer:
Bitkinin Durumu:
Kullanış Zamanı:
Kullanış Amacı:
Kullanılan Kısım (ları):
a) Kullanışı:
b) Hazırlanışı
KULLANICI BİLGİLERİ
Kişinin Adı:
Yaşı:
Cinsiyeti:
Mesleği:
Yöresi, Köyü:
Etnik Durumu:
Medeni Hali:
Öğrenim Durumu:
Kullanılan Toplam Takson Sayısı:
Kullanılan Takson Numaraları:

Şekil 3. Etnobotanik Görüşme Formu.

Kaynak kişilerle birlikte gidilen arazi çalışmalarında toplanan örnekler herbaryum tekniklerine uygun olarak preslenmiş, kurutulmuş, herbaryum örneği haline getirilmiş ve örnekler Türkiye Florası'ndan yararlanılarak teşhisleri yapılmıştır. Mevsimsel özellikler nedeniyle çoğunlukla örnekler kurutulmuş olarak pazardan ya da kaynak kişilerin önceden toplayıp kuruttuktan sonra evlerinde sakladıklarından da almak suretiyle tanık örnek olarak temin edilebilmiştir.

Çanakkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 3 Kasım 2011 -15 Aralık 2011 tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli yasal izinler alınarak ilköğretim birinci ve ikinci kademelerdeki (4., 5., 6., 7. ve 8.sınıf) öğrenciler ile orta öğretim (9., 10. ve 11. sınıf) öğrencilerine anketler verilmiştir. Bu anketin içeriği olarak, Anket Formundaki kullanıcı bilgileri bölümü öğrencinin adı soyadı, sınıfı, cinsiyeti, bilgi aldığı kişinin yakınlık derecesi, mesleği, yaşı, yaşadığı yer, kullanılan bitkinin adı, kullanılan kısımları, nasıl kullanıldığı gibi yeni sorular eklenerek öğrencilerin seviyelerine göre uyarlanmıştır. Ankette sadece yenen bitkiler ve şifalı bitkiler sorulmuştur (Şekil 4). Bu bağlamda öğrencilerin büyüklüğü ile beraber bu anketi doldurmaları konusunda yönlendirmeler yapılmıştır.

Arazi çalışmaları sırasında gerek kılavuz kişilerden, gerekse yöre halkından bitkilerin yöresel isimleri, hangi organlarının ne amaçla ve ne şekilde kullanıldığı konusu not edilmiş ve bitkilerin fotoğrafları çekilmiştir. Ayrıca uygun vejetasyon dönemlerinde kaynak kişilerle birlikte alan çalışması yapılarak, arazi gezileri ile veriler toplanmıştır. Kaynak kişilerin arazide gösterdiği bitkiler toplanarak, herbaryum tekniklerine göre preslenip kurutulmuş ve herbaryum örneği haline getirilmiştir. "Flora of Turkey and the East Aegean Islands" (Davis, 1965-1985; Davis ve ark., 1988; Güner ve ark., 2000) yardımı ile herbaryum örneği bitkiler teşhis edilmiştir.

Mantarların teşhisinde Jilber Barutçıyan'ın "Türkiye'nin Mantarları-1" isimli kitabından yararlanılmıştır. Süs bitkilerinin teşhisinde Könemann (1999)'ın Botanica ile Yücel ve ark. (1995)'nin Süs Bitkileri (Ağaçlar ve Çalılar) kitaplarından yararlanılmıştır.

Bilimsel isimlerin doğruluğu "Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)" (Güner, 2012) kitabından ve <http://www.theplantlist.org/> sitesinden kontrol edilmiştir.

ETNOBOTANİK KÖY OKULLARI FORMU**Bilgiyi Kaydeden Öğrencinin Adı-Soyadı:****Sınıfı:****Tarih:****Yaşı:****Cinsiyeti:****Etnik Durumu:****Bilgi Aldığı Kişinin Yakınlık Derecesi (baba, anne, nine, dede gibi):****Bilgi Aldığı Kişinin Mesleği:****Bilgi Aldığı Kişinin Yaşı:****Yaşadığı Yer:**

ŞIFALI BİTKİLERE İLİŞKİN ALINAN BİLGİLER			
Bitkinin Adı	Kullanılan Kısım	Hangi hastalıklarda kullanılır?	Nasıl kullanılır?
YENEN BİTKİLERE İLİŞKİN ALINAN BİLGİLER			
Bitkinin Adı	Kullanılan Kısım	Neler yapılır? (Börek, kavurma, salata gibi)	Nasıl pişirilir? İçine ne konur?

Şekil 4. Okullarda uygulanan anket formu.

Tarımsal biyoçeşitlilik üzerine yaptığımız çalışmalarda, öncelikle ilçede Yenice Merkez’de Perşembe günü, Pazarköy Beldesi’nde Cuma günü, Kalkım Beldesi’nde Pazar günü ve Akçakoyun Beldesi’nde Salı günleri kurulan pazarlara gezilere önem verilmiştir. Kırsal alanda yetiştirilen birçok tarımsal ürün yerel pazarlarda satışa sunulduğundan, sık periyotlarda bu pazarlara geziler yapılmıştır. Ürünün özellikleri, olgunlaşma ve pazara geliş dönemleri not edilmiştir. Bu çalışmalar sırasında yöredeki İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü’nden ve görevli veya serbest çalışan Ziraat Mühendislerinden de yardım alınmıştır.

Bulgular bölümünde familyalarına göre alfabetik olarak sıralanmış etnobotanik kullanıma sahip her bitki ile ilgili bilgiler, aşağıdaki düzen içerisinde sunulmuştur:

İncelenen Bitkinin Bilimsel İsmi,

Toplayıcı Numarası:

Yöresel İsmi:

Kullanılan Kısımı:

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

Literatürdeki Kullanımları:

BÖLÜM 4

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

4.1. ADOXACEAE

4.1.1. **Viburnum opulus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 246

Yöresel İsmi: Kartopu

Kullanılan Kısımı: Tüm bitki

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Park ve bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır (Şekil 5).

Literatürdeki Kullanımları: Uterus üzerinde yatıştırıcı, böbrek taşı düşürücü ve kanser hastalığı tedavisinde (Tarakçı, 2006) kullanılır.

4.2. AGARICACEAE

4.2.1. **Agaricus bisporus* (J. E. Lange) Emil J.Imbach.

Toplayıcı Numarası: Tly. 195

Yöresel İsmi: Kültür mantarı

Kullanılan Kısımı: Tüm kısımlar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Mantar doğrandıktan sonra una bulanıp kızartılır ve servis edilir. İçine tavuk parçaları atılarak yemeği de yapılabilir. (Şekil 6)

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak (Polat, 2010) kullanılır.

4.2.2. **Agaricus campestris* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 4

Yöresel İsmi: Çim mantarı

Kullanılan Kısımı: Tüm kısımlar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Mantarlar doğranır ve kızartılarak yenilir. (Şekil 7)

Literatürdeki Kullanımı: Gıda olarak (Polat, 2010) kullanılır.

4.3. AMARANTHACEAE

4.2.1. **Beta vulgaris* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 38

Yöresel İsmi: Pancar

Kullanılan Kısım: Kök (Şekil 8)

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Turşusu yapılır.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Çiğ olarak yenilerek şeker hastalığı için kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.3.2. *Beta vulgaris L. var. cicla L.

Toplayıcı Numarası: Tly.84

Yöresel İsmi: Pazı

Kullanılan Kısım: Yaprakları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Yapraklar önceden hazırlanmış kaynar suyun içine atılıp çıkartıldıktan sonra içine et, pirinç, tuz, soğan, istenirse salça da ilave edilerek dolması yapılır. Ayrıca haşlanmış yapraklar kavrulup üzerine yumurta kırılarak da yenilebilir.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008).

4.3.3. *Beta vulgaris L. var. esculenta L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 44

Yöresel İsmi: Kırmızı pancar

Kullanılan Kısım: Kök

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Turşusu yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.3.4. Chenopodium album L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 170

Yöresel İsimleri: Kazayağı, sirken

Kullanılan Kısım: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Kavurması yapılır. Taze yapraklar iyice temizlendikten sonra yağda kavrulur, üzerine yumurta kırılarak yenilir.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yaprakları çiğ ya da haşlanarak yenilir, mide ağrısına iyi gelir (Bayatlar Köyü).

Literatürdeki Kullanımları: -

4.3.5. **Spinacia oleracea* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 112

Yöresel İsmi: Ispanak

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Pirinç, salça, yağ ve ıspanak yaprakları orta ateşte pişirilerek yemeği yapılır ya da ıspanak yaprakları haşlandıktan sonra böreğin içerisine konularak yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.4. AMARYLLIDACEAE

4.4.1. **Allium cepa* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 15

Yöresel İsmi: Soğan

Kullanılan Kısımı: Gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yemeklere tat vermek amaçlı kullanılır. Çiğ olarak tüketildiği gibi yağda kavrulup yemekler içine de atılıp tüketilebilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. 1 lt su içerisine 1-2 soğan atılarak sabaha kadar bekletilir. Beyni çalıştırıcı etkisi vardır (Karadoru Köyü). Ayrıca soğan suyu kaynatıldıktan sonra içilir, balgam söktürücü özelliği vardır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.4.2. **Allium ampeloprasum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 28

Yöresel İsmi: Pırasa

Kullanılan Kısımı: Gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Pırasa gövdeleri doğandıktan sonra içine yağ, tuz, salça, istenirse kıyma ilave edilerek yemeği pişirmek sureti ile yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.4.3. **Allium sativum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 12

Yöresel İsimleri: Sarımsak, sarmısak

Kullanılan Kısımı: Gövde (Şekil 9)

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yemeklere tat vermek amaçlı tüketilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. 1 lt suda 1-2 diş soyulmuş sarımsak akşamdan sabaha kadar bekletildikten sonra suyu içilir. Zihin açıcıdır. Gövdeleri çiğ olarak yenildiğinde tansiyon düşürücü olarak kullanılır (Ahiler, Kalkım)

Literatürdeki Kullanımları: Arı sokmalarında, kulak ağrısında ve nazara karşı olarak (Bulut, 2008), tansiyon düşürücü olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), nezle, grip ve soğuk algınlığında ve hayvanların gazının giderilmesinde kullanılır (Polat, 2010).

4.5. ANACARDIACEAE

4.5.1. *Pistacia terebinthus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 88

Yöresel İsmi: Çitlenbik

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Kavrulmuş çerez olarak yenilir.

2. Nazarlık olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Mide ağrısı ve nefes darlığı tedavisinde (Eryaşar, 1998), ayak mantarlarının giderilmesinde (Koyuncu, 2005), süs ve nazarlık olarak (Bulut, 2008), yağ ve sabun eldesinde, nazarlık olarak, gıda olarak ve boya eldesinde kullanılır (Polat, 2010).

4.5.2. *Rhus coriaria* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 45

Yöresel İsimleri: Somak, sumak

Kullanılan Kısımı: Tohumlar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Tohumlar ezilip toz halde salata ve yemeklere ilave edilerek tüketilir.

Literatürdeki Kullanımları: Ülser tedavisinde (Eryaşar, 1998) ve baharat olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.6. APIACEAE

4.6.1. *Anethum graveolens* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 91

Yöresel İsimleri: Dereotu, cacık otu

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Dere otunun yaprakları suda haşlanır ve börek içine konulur ya da yapraklar doğandıktan sonra salatalar içine tat vermek için eklenir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yaprakları dekoksasyon halinde dahilen kullanılır. Sindirim kolaylaştırıcıdır (Çal Köyü), böbrek rahatsızlıkları için kullanılır (Kalkım).

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.6.2. *Apium graveolens* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 13

Yöresel İsmi: Kereviz

Kullanılan Kısımı: Kök, gövde (Şekil 10)

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Kereviz kökleri iyice yıkanıp temizlendikten sonra haşlanır. Ayrı bir tavada soğan, salça ve yağ ile birlikte kavrulur. Haşlanmakta olan kerevizin içine patates de konulur. Üzerine salça ve yağla kavrulmuş olan soğan ilave edilir ve pişirilir. Tuz ilave ettikten sonra yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Kereviz dilimlenerek çiğ olarak yenildiğinde prostat için kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak, iştah açıcı ve gaz giderici olarak, prostat hastalığına karşı kullanılır (Polat, 2010).

4.6.3. **Daucus carota* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 129

Yöresel İsmi: Havuç (Şekil 11)

Kullanılan Kısımı: Kök

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır: Yemeklere tat vermek amaçlı kullanıldığı gibi, rendelenerek salata olarak da tüketilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır: Suyu sıkılarak içilir. Gözleri kuvvetlendirici olarak kullanılır (Karaaydın, Nevruz).

Literatürdeki Kullanımları: Kan şekerini düşürmek ve hemoroid tedavisinde (Bulut, 2008) kullanılır.

4.6.4. *Foeniculum vulgare* Mill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 401

Yöresel İsimleri: Rezene, erezene (Şekil 12)

Kullanılan Kısımı: Çiçek, meyve, yaprak

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır, çayı yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyveleri dekoksasyon halinde suda kaynatılarak çay gibi içilir. Bağırsak yumuşatıcı (Kızıldam), sindirimi kolaylaştırıcı, gaz giderici olarak kullanılır. Anne sütünü arttırıcı, balgam söktürücü, ağız kokusunu giderici, iştah açıcı özelliği vardır.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008), sindirim kolaylaştırıcı olarak, göz bulanıklığı ve kaşıntısını gidermede ve baharat olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.6.5. *Oenanthe pimpinelloides* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 301

Yöresel İsmi: Alan maydanozu (Şekil 13)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Salata olarak ya da kazayağı ve cici bici bitkileri ile karışık ot yemeği yapılır.

Literatürdeki Kullanımı: Toprak üstü kısımları salata olarak tüketildiği gibi, kavrulup yemek olarak yenilir (Bulut, 2008; Polat, 2010). Ispanak gibi pişirilerek yemeği yapılır (Onar, 2006).

4.6.6. **Petroselinum crispum* (Mill.) Fuss

Toplayıcı Numarası: Tly. 31

Yöresel İsmi: Maydanoz (Şekil 14)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

BÖLÜM 4 - ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA TÜLAY TÜTENOCAKLI

1. Gıda olarak kullanılır. Börek ve salata yapımında, ayrıca yemeklere tat vermek amaçlı kullanılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Maydanoz yaprakları dekoksiyon halinde hazırlanarak suyu içilir, gözleri kuvvetlendiricidir (Çal Köyü), basura (Çakır) ve gribe iyi gelir (Aşağı İnova), kanı temizler (Yeşilköy), iltihap çözücüdür (Bayatlar, Çal, Taban), şeker düşürücü olarak (Akçakoyun), böbrek rahatsızlıkları (Akçakoyun, Kalkım) ve deri üzerindeki morarmalar (Ahiler) için kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: İdrar söktürücü, böbrek ve karın ağrısını giderici olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.7. ARACEAE

4.7.1. *Dracunculus vulgaris* Schott

Toplayıcı Numarası: Tly. 412

Yöresel İsmi: Yılan bıçağı

Kullanılan Kısımı: Yapraklar (Şekil 15)

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar dekoksiyon halinde kaynatılıp suyu içilerek mayasıyla karşı kullanılır (Örencik Köyü).

Literatürdeki Kullanımı: Hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), egzama, kanser tedavisi, romatizma tedavisi, baş ağrılarında ve bacak şişmelerinde kullanılır (Bulut, 2008).

4.8. ASPARAGACEAE

4.8.1. **Hyacinthus orientalis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 309

Yöresel İsmi: Sümbül

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe ve ev süslemesinde kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı: Doğadan toplanıp yerel pazarlarda süs bitkisi olarak satılır (Polat, 2010).

4.9. ASPLENIACEAE

4.9.1. *Ceterach officinarum* Willd.

Toplayıcı Numarası: Tly. 3

Yöresel İsmi: Altın otu

Kullanılan Kısımı: Tüm kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Bitki kurutulularak çay gibi içilir. İdrar yolu iltihaplarına, kadın hastalıklarına (Karaköy) iyi gelir.

Literatürdeki Kullanımları: Böbrek ve safra taşı düşürücü (Eryaşar, 1998; Polat, 2010), karın ağrısı giderici ve idrar yolları iltihaplarında (Polat, 2010), nefes darlığında (Eryaşar, 1998) kullanılır.

4.10. ASTERACEAE

4.10.1. *Anthemis cretica* L. subsp. *pontica* (Willd.) Grierson

Toplayıcı Numarası: Tly. 23

Yöresel İsmi: Papatya

Kullanılan Kısımı: Çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Çiçekli dallardan hazırlanan infüzyon çay olarak içilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Kurutulmuş çiçekler çay olarak demlenerek içilir, ishale karşı (Aşağı Karaaşık), soğuk algınlığında (Ballıçay, Sarıçayır, Seyvan), ateş düşürücü ve ağrı dindirici (Karadoru, Yukarı İnova Köyü) olarak, karın ağrısı ve bulantı için (Bağlı), sakinleştirici olarak (Akçakoyun, Aşağıçavuş, Hıdırlar, Örencik), nefes darlığında (Yukarıçavuş) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları:

4.10.2. *Cota austriaca* (Jacq.) Sch. Bip.

Toplayıcı Numarası: Tly. 48

Yöresel İsmi: Papatya

Kullanılan Kısımı: Çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Çay olarak içilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır: Çiçekler gölgede kurutulduktan sonra 1 bardak suya 3-4 kapitulum atılıp hazırlanan infüzyon, çay olarak içilir. Ateş düşürücü ve ağrıları giderici (Karadoru Köyü), nefes açıcı (Yukarıçavuş), grip tedavisi (Yukarı İnova), soğuk algınlıklarında (Ballıçay, Sarıçayır), öksürük kesici (Bekten, Karaaydın, Karaköy, Nevruz), migren ağrıları dindirici (Kalkım) olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.10.3. *Cota tinctoria* (L.) J. Gay

Toplayıcı Numarası: Tly. 24

Yöresel İsmi: Papatya

Kullanılan Kısımı: Çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Çiçekli dallardan hazırlanan çay öksürük kesici (Bekten), bronşit tedavisinde (Karaaydın) ve sakinleştirici olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Akciğer kanseri tedavisinde, hemoroid ve nefes darlığında (Koyuncu, 2005), soğuk algınlığında (Bulut, 2008), mide ve boğaz ağrılarında, iltihap kurutucu olarak (Tarakçı, 2006) kullanılır.

4.10.4. *Artemisia abrotanum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 306

Yöresel İsimleri: Mafin, rahin, rahun

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe süslemesinde güzel koku verdiği için kullanılır. (Şekil 16)

Literatürdeki Kullanımları: -

4.10.5. **Calendula officinalis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 312

Yöresel İsimleri: Kandil çiçeği, aynisefa (Şekil 17)

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe süslemesinde kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı: Park ve bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.10.6. *Cichorium intybus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 202

Yöresel İsmi: Hindiba

Kullanılan Kısımı: Yapraklar (Şekil 18)

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Yaprakları haşlandıktan sonra yağda kavrulur, limon sıkılarak yenilir. Ayrıca çiğ olarak salata şeklinde de tüketilir.

Literatürdeki Kullanımları: Terletici, iştah açıcı, epilepsi tedavisinde (Tarakçı, 2006), karın ağrısı giderici, böbrek taşı ve böbrek kumu azaltıcı ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.10.7. **Cynara scolymus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 4

Yöresel İsmi: Enginar

Kullanılan Kısım: Çiçek ve yapraklar (Şekil 19)

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Taze çiçek yapraklarından yemeği yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Rahim kanserine karşı kullanılır (Kalkım).

Literatürdeki Kullanımları: Karaciğer hastalıklarında, kan şekerini düzenlemede ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.10.8. *Helianthus annuus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 28

Yöresel İsimleri: Ayçiçeği, günebakan, gündöndü (Şekil 20)

Kullanılan Kısım: Tohumlar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Tohumları kurutulup kavurulduktan sonra çerez olarak yenilir.

Literatürdeki Kullanımı: -

4.10.9. *Helianthus tuberosus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 29

Yöresel İsmi: Yerelması

Kullanılan Kısım: Yumrular ve kök

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Taze yumrusu ve kökü temizlendikten sonra pişirilerek yemeği yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yumruları şeker hastalığı karşı yenilir (Çal Köyü).

Literatürdeki Kullanımları: -

4.10.10. **Lactuca sativa* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 9

Yöresel İsmi: Marul (Şekil 21)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Yaprakların üzerine limon ilave edilerek salata olarak tüketilir.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.10.11. *Scolymus hispanicus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 386

Yöresel İsimleri: Akkız, akdiken (Şekil 22)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Yapraklar haşlanarak cici bici (*Stelleria media* subsp. *media*), alan maydanozu (*Oenanthe pimpinelloides*) ve kaz ayağı (*Chenopodium album* subsp. *album* var. *album*) ile birlikte karışık ot yemeği yapılarak yenilir.

Literatürdeki Kullanımı: Toprak üstü kısımları hayvan yemi olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), dikenli dalları çiğ yada haşlanarak yenilir, kökleri kurutularak böbrek ve safra taşlarını düşürmede kullanılır (Polat, 2010)

4.10.12. *Sonchus asper* (L.) Hill

Toplayıcı Numarası: Tly. 251

Yöresel İsmi: Eşek helvası

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yapraklar toplanıp suda haşlanır. Yağ ile kavrulduktan sonra, üzerine limon sıkılarak yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Soğuk algınlığına (Karaköy) karşı kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Öksürük kesici ve balgam söktürücü (Tarakçı, 2006), hayvan yemi olarak ve gıda olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), kanser hastalığı tedavisinde kullanılır (Polat, 2010).

4.10.13. *Taraxacum campylodes* G. E. Haglund

Toplayıcı Numarası: Tly. 146

Yöresel İsimleri: Hindiba, karahindiba

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Hindiba yaprakları suda haşlandıktan sonra sudan çıkarılıp, üzerine zeytinyağı ve limon suyu dökülüp balığın yanında salata olarak yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Zeytinyağı ile birlikte kaynatıldıktan sonra suyu içilir, kan şekerini düşürücü olarak kullanılır (Kalkım).

Literatürdeki Kullanımları: Karın ağrısını gidermede ve yemek olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.11. BETULACEAE

4.11.1. *Corylus avellana* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 354

Yöresel İsmi: Fındık (Şekil 23)

Kullanılan Kısımı: Meyva, gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Meyvaları kavrulularak yenildiği gibi dövülerek börek ve baklava içine konularak da yenilir.

Literatürdeki Kullanımı: Odunu küçük ev gereçleri yapımında ve yakacak olarak (Koyuncu, 2005), meyvesi gıda olarak ve gövdesi baston yapımında (Bulut, 2008), kıl kurtlarını düşürücü, ağrı kesici, idrar arttırıcı ve terletici (Tarakçı, 2006) olarak kullanılır.

4.11.2. *Corylus maxima* Mill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 355

Yöresel İsmi: Fındık

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Meyvaları kavrulularak yenildiği gibi dövülerek börek ve baklava içine konularak da yenilir.

Literatürdeki Kullanımı: Egzama, vücut şişliği ve kızarıklığında, yılan sokmalarında (Eryaşar, 1998) kullanılır.

4.12. BIGNONIACEAE

4.12.1. **Campsis radicans* (L.) Seem.

Toplayıcı Numarası: Tly. 205

Yöresel İsmi: Acem borusu (Şekil 24)

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçelerde duvar süsü olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı: Park, bahçe ve duvar süsü olarak ekilir (Polat, 2010).

4.13. BRASSICACEAE

4.13.1. **Brassica oleracea* L. var. *acephala* DC.

Toplayıcı Numarası: Tly. 21

Yöresel İsimleri: Lahana, kelem

Kullanılan Kısımı: Yapraklar (Şekil 25)

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Et ve pirinç konularak dolması yapılır. Ayrıca salata ve turşusu yapılarak da tüketilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Gövde yaprakları ya salata olarak ya da yemeği yapılarak yenilir, guatr hastalığına (Taban), öksürüğe (Hamdibey), ülser (Çakır, Sofular) karşı kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.13.2. **Brassica oleracea* L. var. *capitata* DC.

Toplayıcı Numarası: Tly. 22

Yöresel İsimleri: Baş Lahana, kelem

Kullanılan Kısımı: Yapraklar (Şekil 26)

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Dolması ve turşusu yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Gövde yaprakları ya salata olarak ya da yemeği yapılarak yenilir, guatr hastalığına (Taban), öksürüğe (Hamdibey) karşı kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.13.3. **Brassica oleracea* L. var. *botrytis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 14

Yöresel İsmi: Karnabahar

Kullanılan Kısımı: Çiçek durumları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Yağda kızartılarak ya da haşlanmak suretiyle yemeği yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.13.4. **Brassica oleracea* L. var. *italica* Plenck

Toplayıcı Numarası: Tly. 18

Yöresel İsmi: Brokoli

Kullanılan Kısımı: Çiçek durumları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Suda haşlanıp salata olarak yenir.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.13.5. *Brassica rapa* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 17

Yöresel İsimleri: Şalgam

Kullanılan Kısımı: Gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Taze gövdesinden turşu yapıldığı gibi doğranarak salatası da yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Gövdesinin suyu sıkılarak içilir, bağırsak rahatsızlıklarının giderilmesinde ve zayıflamada kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.13.6. *Eruca vesicaria* (L.) Cav.

Toplayıcı Numarası: Tly. 168

Yöresel İsimleri: Roka (Şekil 27)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Taze roka yaprakları, doğranarak ya da bütün olarak salatanın üzerine konarak yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: İştah açıcı ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.13.7. *Lepidium sativum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 158

Yöresel İsimleri: Tere, tere otu

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Taze bitkinin yaprakları iyice yıkandıktan sonra doğranır. Üzerine istenirse limon sıkılır ve salata olarak yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Tere otu yaprakları suda kaynatılır, süzildükten sonra dahilen kilo verdirici olarak ve kolesterol düşürmede kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Guatr tedavisinde (Bulut, 2008), gıda olarak ve salata yapımında (Bulut, 2008; Polat, 2010), iştah açıcıdır (Polat, 2010).

4.13.8. *Nasturtium officinale* R. Br.

Toplayıcı Numarası: Tly. 612

Yöresel İsimleri: Gerdeme, ıspatan otu, su teresi

Kullanılan Kısımı: Yaprak ve dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Bitkinin yaprak ve dalları yoğurt ve sarımsak ile birlikte salata yapılarak ya da üzerine yumurta kırılıp pişirilerek yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Salata olarak ve yemek olarak tüketilir (Polat, 2010).

4.13.9. *Raphanus raphanistrum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 205

Yöresel İsmi: Turp otu

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Toprak üstü kısımları yağda soğanla birlikte kavrulup yemek olarak tüketildiği gibi yaprakları haşlanıp üzerine limon sıkılarak salata gibi de tüketilir.

Literatürdeki Kullanımları: Yemek ve salata yapımında kullanılır (Bulut, 2008, Polat, 2010), gaz söktürücü özelliğe sahiptir (Polat, 2010).

4.13.10. *Raphanus raphanistrum* subsp. *sativus* (L.) Domin

Toplayıcı Numarası: Tly. 206

Yöresel İsimleri: Turp, karaturp (Şekil 28)

Kullanılan Kısımı: Yumrular

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Taze meyvası çiğ olarak salatası yapıp ya da turşusu yapılarak yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Turpun içi oyulur ve içine bal konulur. Birkaç saat beklendikten sonra yenilir, bronşit için kullanılır (Kargacı Köyü).

Literatürdeki Kullanımları: Nefes darlığı tedavisinde ve öksürük kesici olarak kullanılır (Koyuncu, 2005).

4.14. BUXACEAE

4.14.1. **Buxus sempervirens* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 411

Yöresel İsmi: Şimşir

Kullanılan Kısımı: Tüm bitki

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe süslemesinde ve bahçe sınırı belirlemede kullanılır. (Şekil 29)

Literatürdeki Kullanımları: Sepet, buket ve çelenk yapımında, yakacak olarak (Koyuncu, 2005) kullanılır.

4.15. CAPRIFOLIACEAE

4.15.1. **Lonicera etrusca* Santi

Toplayıcı Numarası: Tly. 340

Yöresel İsmi: Hanımeli

Kullanılan Kısımı: Tüm bitki

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Park ve bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır (Şekil 30).

Literatürdeki Kullanımları: İdrar söktürücü, kusturucu, antispazmodik, gargara yapmak için (Tarakçı, 2006) kullanılır.

4.15.3. **Weigela florida* (Bunge) A. DC.

Toplayıcı Numarası: Tly. 245

Yöresel İsmi: Vejelya, gelin tacı

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Evlerde bahçe süslemesinde kullanılır (Şekil 31).

Literatürdeki Kullanımı: -

4.16. CARYOPHYLLACEAE

4.16.1. *Saponaria officinalis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 173

Yöresel İsmi: Sabun otu

Kullanılan Kısımı: Tüm bitki

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Yol kenarlarında süs bitkisi olarak kullanılır (Şekil 32).

Literatürdeki Kullanımları: -

4.16.2. *Stellaria media* (L.) Vill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 174

Yöresel İsimleri: Cici bici, kuş otu (Şekil 33)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Kuş otu yaprakları, toplanıp temizlendikten sonra haşlanır. Yağda kavrulduktan sonra üzerine yumurta kırılarak yenilir, gözlemenin içine peynirle birlikte konularak yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: İdrar arttırıcı, balgam söktürücü ve haricen yara iyileştirici olarak (Tarakçı, 2006), salata ve yemeklerde kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.17. CORNACEAE

4.17.1. *Cornus mas* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 406

Yöresel İsmi: Kızılcık (Şekil 34)

Kullanılan Kısımı: Meyva, gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Şekerle birlikte şerbeti yapılır.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyvaları çay gibi demlenerek içildiğinde soğuk algınlığı, grip ve halsizliğe karşı kullanılır (Çal, Hıdırlar Köyü).
3. El sanatlarında kullanılır. Diren (alt kaldıran) ve küçük tarla malzemeleri yapımında yararlanır.

Literatürdeki Kullanımı: Ateş düşürücü, kurt düşürücü olarak (Tarakçı, 2006), meyveleri gıda olarak kullanıldığı gibi şurubu ishali kesmede (Tarakçı, 2006; Polat, 2010), meyvelerinden hazırlanan dekoksasyon da tansiyon hastalığında kullanılır (Polat, 2010).

4.18. CUCURBITACEAE

4.18.1. *Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum. & Nakai

Toplayıcı Numarası: Tly. 2

Yöresel İsimleri: Karpuz, bostan (Şekil 35)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Meyvası yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.18.2. *Cucumis melo L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 53

Yöresel İsimleri: Kavun, hışır (Şekil 36)

Kullanılan Kısımı: Meyva, tohum

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Kavun içi dilimlenerek meyva olarak tüketilir.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Kavun çekirdekleri kurutulduktan sonra kaynatılır, suyu içilir. Böbrek taşı düşürmede etkilidir.
3. Kavun kabukları büyükbaş hayvanlar için yem olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.18.3. *Cucumis sativus L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 61

Yöresel İsimleri: Salatalık, hıyar

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Salatalarda ve cacık içerisine konularak tüketilir.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.18.4. *Cucurbita moschata Duchesne

Toplayıcı Numarası: Tly. 54

Yöresel İsimleri: Balkabağı, tatlı kabak, sakız kabağı (Şekil 37)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Olgun meyvası tazeysken dilimlendikten sonra şekerle kaynatılarak tatlısı yapılır. Ayrıca meyvadan çıkarılan çekirdekler çıkarılıp kurutulduktan sonra çerez olarak yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.18.5. **Cucurbita pepo* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 61

Yöresel İsmi: Kabak (Şekil 38)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Etlı ya da pirinçli dolması (Şekil 39) ve yemeği yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Yemek olarak tüketilir (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.18.6. *Ecballium elaterium* (L.) A. Rich

Toplayıcı Numarası: Tly. 56

Yöresel İsimleri: Eşekhiyarı, deli karpuz, acı kavun (Şekil 40)

Kullanılan Kısımı: Meyvalar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyvalarından elde edilen su buruna damlatılır, sinüzit için kullanılır (Yağdıran Köyü).

Literatürdeki Kullanımları: Sarılık (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998; polat, 2010), sinüzit tedavisinde (Koyuncu, 2005; Bulut, 2008; Polat, 2010), romatizma ağrılarında (Bulut, 2008; Polat, 2010), egzama tedavisinde (Polat, 2010) kullanılır.

4.18.7. **Lagenaria siceraria* (Molina) Standl.

Toplayıcı Numarası: Tly. 262

Yöresel İsimleri: Su kabağı, susak kabağı

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Hem süsleme amaçlı hem de hoşaf yapılırken meyva posasını elemek için (Şekil 41) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı: Bitkinin meyvalarının içi oyularak maşrapa ve kepçe olarak kullanıldığı gibi meyvalar süs olarak da kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.18.8. *Momordica charantia* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 300

Yöresel İsmi: Kudret narı (Şekil 42)

Kullanılan Kısımı: Meyva ve tohumlar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Bitkinin olgunlaşmış tohumları eğer şeker hastası değilse balla, eğer şeker hastası ise suyla karıştırılarak yenilir. Mide ağrısı ve mide yanmasına karşı kullanılır (Nevruz).

Literatürdeki Kullanımları: Mide ağrısı ve ekşimelerinde, deri çatlaklarında kullanılır (Polat, 2010).

4.19. CUPRESSACEAE

4.19.1. *Juniperus oxycedrus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 265

Yöresel İsimleri: Ardıç, katran ardıcı (Şekil 43)

Kullanılan Kısımı: Gövde, dallar, tohum

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gövde ve dalları yakacak olarak kullanılır.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Ardıç tohumları kaynatılarak suyu içilir, şeker hastalığı için kullanılır (Çınarcık). Böbrek taşı düşürücü olarak kullanılır (Kayatepe).

Literatürdeki Kullanımları: İdrar söktürücü, hemoroit, balgam söktürücü, zayıflama çayı (Tarakçı, 2006), nefes darlığı, romatizma tedavisinde kullanılır (Eryaşar, 1998).

4.20. DENNSTAEDTIACEAE

4.20.1. *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn

Toplayıcı Numarası: Tly. 190

Yöresel İsmi: Eğrelti otu (Şekil 44)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Karpuz tezgahlarının altına serilir.

Literatürdeki Kullanımları: Böbrek taşı düşürücü olarak (Eryaşar, 1998), egzama tedavisinde ve kışın bal kovanlarının dışına arıları korumak için (Bulut, 2008) konulur. Meyve ve sebzeler zarar görmesin diye altlarına serildiği gibi eskiden bitki demetler halinde sarılıp üstü çamurla sıvanarak arı kovanı olarak (Polat, 2010) kullanılır..

4.21. ELAEAGNACEAE

4.21.1. *Elaeagnus angustifolia* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 324

Yöresel İsmi: İğde (Şekil 45)

Kullanılan Kısımı: Meyvalar, çiçek

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Olgunlaşmış meyvalar çerez gibi yenilir.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Çiçek ve meyvalar suda kaynatılarak içilerek öksürük ve ishali kesici olarak kullanılır (Çınarcık, Kayatepe Köyü).

Literatürdeki Kullanımları: Böbrek taşı düşürmede (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), göz sulanmalarında ve evlere hoş koku vermek için (Bulut, 2008), baston yapımında, yakacak olarak, oyuncak olarak, nefes darlığına karşı, diüretik, romatizma tedavisinde, eziklerin ve iltihapların tedavisinde (Bulut, 2008), gıda olarak ve ishale karşı (Polat, 2010) kullanılır.

4.22. FABACEAE

4.22.1. **Ceratonia siliqua* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 151

Yöresel İsmi: Keçiboynuzu (Şekil 46)

Kullanılan Kısımı: Meyvalar, tohum

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Kurutulmuş meyvalar çerez gibi yenilir.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Keçiboynuzu çekirdekleri sıcak su yada süt içine konular, bekletildikten sonra günde 2 bardak içilir. Mide rahatsızlıklarında, bağırsak hastalıklarında, kilo vermede kullanılır. Dekoksiyon halinde hazırlanıp dahilen romatizma ağrıları için kullanılır (Çal Köyü). Öksürük ve boğaz ağrısına iyi gelir (Nevruz). Ağızda çiğnenerek yenildiğinde göğsü yumuşatıcı ve balgam söktürücü etkisi vardır (Reşadiye Köyü).

Literatürdeki Kullanımları:

4.22.2. **Cicer arietinum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 62

Yöresel İsmi: Nohut (Şekil 47)

Kullanılan Kısımı: Tohum

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yağ, soğan, salça ve istenirse et ile karıştırılarak orta ateşte pişirilerek yenir.

2. Hayvan yemi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Basur tedavisinde, yara iyi edici olarak, hayvan yemi ve yakacak olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.22.3. **Glycyrrhiza glabra* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 324

Yöresel İsmi: Meyan

Kullanılan Kısımı: Kök

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyan kökü dövülüp tarçınla karıştırılır ve suda kaynatılır. Kansere karşı kullanılır (Sarıçayır), böbrek taşlarını düşürücü (Kalkım), hazmı kolaylaştırıcı ve iştah açıcı olarak da kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.22.4. **Lens culinaris* Medik.

Toplayıcı Numarası: Tly. 152

Yöresel İsmi: Mercimek

Kullanılan Kısımı: Meyva, tohum

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Tohumlarından çorba ve yemek yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Tohumlar lapa yapılarak bel ve ayak ağrılarını gidermek için haricen lapa yapıp ağrıyan bölgeye sarılır (Başkoz).

Literatürdeki Kullanımları: -

4.22.5. *Onobrychis viciifolia* Scop.

Toplayıcı Numarası: Tly. 344

Yöresel İsmi: Korunga

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Hayvan yemi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.22.6. **Phaseolus vulgaris* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 103

Yöresel İsimleri: Fasulye, fasile (Şekil 48)

Kullanılan Kısımı: Tohum ve meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Yemeği yapılır ve yumurta ile birlikte kızartılarak da kavurması yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.22.7. *Spartium junceum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 25

Yöresel İsmi: Katırtırnağı

Kullanılan Kısımı: Çiçek ve yapraklı dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Süs bitkisi olarak kullanılır.
2. Üzümlerin bozulmaması için asmaların yanına asılır. Günümüzde bu uygulama çok azalmıştır.

Literatürdeki Kullanımları: Mide ülserinin tedavisinde, çıkık ve burkulmalarda (Tarakçı, 2006), süs bitkisi ve süpürge olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.22.8. *Trifolium campestre* Schreb.

Toplayıcı Numarası: Tly. 259

Yöresel İsmi: Tırfıl, yonca

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Hayvan yemi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Hayvan yemi olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.22.9. *Trifolium purpureum* Loisel

Toplayıcı Numarası: Tly. 258

Yöresel İsmi: Tırfıl

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Hayvan yemi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Hayvan yemi olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.22.10. *Vicia sativa* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 341

Yöresel İsimleri: Fiğ, fiy, yaygın (adi) fiğ

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Hayvan yemi olarak kullanılır.

Literatürdeki kullanımları: -

4.22.11. *Wisteria sinensis (Sims) Sweet

Toplayıcı Numarası: Tly. 102

Yöresel İsmi: Mor salkım

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçelerde duvar süsü olarak kullanılır (Şekil 49).

Literatürdeki Kullanımları: Yazlıkların çevresinde süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.23. FAGACEAE

4.23.1. Castanea sativa Mill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 325

Yöresel İsmi: Kestane

Kullanılan Kısımı: Meyva, gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyvaları haşlanarak ya da soba üzerinde kızartılarak yenilir.

2. El sanatlarında kullanılır. Kestane dallarından keser sapı, çekiç sapı ve çit yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Odunu mobilya sanayiinde kaplama olarak (Koyuncu, 2005), çit, süpürge ve küfe yapımında (Bulut, 2008), meyveleri boğmaca hastalığının tedavisinde, kabızlığa karşı ve tansiyon düşürücü olarak (Tarakçı, 2006), gıda olarak ve baston yapımında kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.23.2. Quercus cerris L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 113

Yöresel İsmi: Pelit meşesi

Kullanılan Kısımı: Gövde ve dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Yakacak olarak kullanılır. Gövde ve dallar kırıldıktan sonra yakılır.

2. Süpürge yapımında kullanılır (Şekil 50).

BÖLÜM 4 - ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA TÜLAY TÜTENOCAKLI

Literatürdeki Kullanımları: Saç boyamada ve çardak yapımında (Bulut, 2008), keçi yemi, boya bitkisi, yakacak ve süpürge olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.23.3. *Quercus coccifera* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 442

Yöresel İsimleri: Meşe, kermes meşesi

Kullanılan Kısımı: Gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gövde ve dallar kırılarak yakacak olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Yakacak olarak (Koyuncu, 2005; Bulut, 2008), çit yapımı, hayvan yemi ve mangal kömürü yapımında (Bulut, 2008), kullanılır.

4.23.4. *Quercus infectoria* G. Olivier

Toplayıcı Numarası: Tly. 311

Yöresel İsimleri: Meşe palamudu, mazi meşesi

Kullanılan Kısımı: Gövde ve dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Yakacak olarak kullanılır. Gövde ve dallar kırıldıktan sonra yakılır.

Literatürdeki Kullanımları: Boya bitkisi, yakacak (Bulut, 2008; Polat, 2010) ve oyuncak olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.24. GERANIACEAE

4.24.1. **Pelargonium zonale* (L.) L'Her. ex. Aiton

Toplayıcı Numarası: Tly. 234

Yöresel İsimleri: Sardunya, şekavet

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe ve ev süslemelerinde kullanılır (Şekil 51).

Literatürdeki Kullanımları: -

4.25. HYDRANGEACEAE

4.25.1. **Hydrangea macrophylla* (Thunb.) Ser.

Toplayıcı Numarası: Tly. 36

Yöresel İsmi: Ortanca

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe süslemesinde kullanılır (Şekil 52).

Literatürdeki Kullanımları: -

4.25.2. **Philadelphus coronarius* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 461

Yöresel İsmi: Filbahri

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürde Kullanımları: -

4.26. HYGROPHORACEAE

4.26.1. *Hygrophorus russula* (Fries) Quélet.

Koleksiyon Numarası: Tly. 63

Yöresel İsmi: Pırnal Mantarı (Şekil 53)

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Mantarlar doğandıktan sonra unla kızartılıp yenilir.

Literatürdeki Kullanımı: -

4.27. HYPERICACEAE

4.27.1. *Hypericum perforatum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 89

Yöresel İsimleri: Kantaron, sarı ot (Şekil 54)

Kullanılan Kısımı: Yaprak ve Çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Çayı içilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Çiçekli ve yapraklı dallar suda kaynatılarak içildiğinde dinlendirici (Aşağıçavuş), grip (Yukarı İnova), nefes darlığı (Karaaydın), mide rahatsızlıklarında (Çukuroba, Çınarcık, Hamdibey, Kalkım, Nevruz), ağrı dindirici olarak (Yukarıçavuş); ayrıca suyu romatizmalı yerlere sürülerek ağrıları dindirmede (Yukarıçavuş), yara iyileştirici olarak (Davutköy, Torhasan Köyü) kullanılır. Zeytinyağında bekletilen kantaron incinen yerlere sürülür (Akçakoyun).

Literatürdeki Kullanımı: Yara ve yanık tedavisinde, iştahsızlık, hemoroid ve romatizma ağrılarında (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), iltihaplı yara tedavisinde (Eryaşar, 1998; Koyuncu, 2005; Bulut, 2008; Polat, 2010), ülser tedavisinde (Koyuncu, 2005), baş,

mide ve bağırsak hastalıkları tedavisinde, sinir yatıştırıcı, antibakteriyel, hayvanlarda mastitis hastalığına karşı (Polat, 2010) kullanılır.

4.28. IRIDACEAE

4.28.1. **Iris x germanica* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 242

Yöresel İsmi: Süsen

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Park ve bahçe ve mezarlık süslemesinde (Şekil 55) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Park, bahçe ve mezarlıklarda süs bitkisi olarak ekilir (Polat, 2010).

4.29. JUGLANDACEAE

4.29.1. **Juglans regia* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 1

Yöresel İsmi: Ceviz (Şekil 56)

Kullanılan Kısımı: Meyva, tohum ve gövdesi

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Çerez olarak kullanımının yanında, ayrıca kadayıf ve baklava içerisine konularak da tüketilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yaprakları kaynatılarak suyu içilir, balgam söktürücüdür (Gündoğdu Köyü). Isırgan ile birlikte ceviz yaprakları dövülerek ezilir, uçuk üzerine sürülür (Soğucak Köyü).

3. El sanatlarında kullanılır. Baston, tabut ve küçük ev aletleri yapılır.

4. Boya bitkisi olarak kullanılır. Eskiden kahverengi renk eldesinde kullanılırken günümüzde yörede bu şekilde kullanımı yok denecek kadar azdır.

Literatürdeki Kullanımları: Romatizma ağrılarında (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006; Koyuncu, 2005), kabızlıkta (Koyuncu, 2005), kan temizleyici, kuvvet verici, egzema tedavisinde, kolesterol düşürücü olarak ve saç dökülmelerinde (Tarakçı, 2006), mobilya sanayiinde kaplama olarak (Koyuncu, 2005), hemoroid ve guatr tedavisinde (Bulut, 2008), gıda olarak, yakacak olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), düzgün dalları baston yapımında, taze yaprakları ile hazırlanan dekoksasyon mantar hastalığına karşı kullanılır (Polat, 2010).

4.30. LAMIACEAE

4.30.1. *Lavandula stoechas* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 75

Yöresel İsmi: Karabaş otu (Şekil 57)

Kullanılan Kısımı: Çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Çay olarak kullanılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Çiçekli dallar kaynatılarak içildiğinde damar tıkanıklığına (Kalkım), baş ve mide ağrısı giderici olarak (Başkoz, Çal, Çukuroba, Kayatepe Köyü), sinüzit tedavisinde (Kayatepe) ve böbrek taşlarını düşürmede (Yukarıçavuş) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Kalp ve damar rahatsızlıklarında (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), yatıştırıcı olarak ve uykusuzlukta (Eryaşar, 1998), nefes darlığı ve soğuk algınlığında (Bulut, 2008), kolesterol düşürücü (Bulut, 2008; Polat, 2010), mide rahatsızlıklarında, astım, baş ve mide ağrısı giderici, adet düzenleyici, damar tıkanıklığını giderici, tansiyon dengeleyici olarak, sinüzit tedavisinde kullanılır (Polat, 2010).

4.30.2. *Melissa officinalis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 90

Yöresel İsimleri: Oğul otu, melisa

Kullanılan Kısımı: Yaprak ve çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yaprak ve çiçekli dallar çay gibi demlenerek içilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yaprak ve çiçekli dallar infüzyon olarak hazırlanarak çay gibi içilir. Mide ağrılarında (Nevruz), sakinleştirici olarak (Kızıldam), depresyon ve uykusuzluğu giderici olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Nefes darlığı ve kalp rahatsızlıklarında (Eryaşar, 1998), aşırı heyecan ve baş ağrısında, soğuk algınlığında (Tarakçı, 2006), çay olarak ve arıların kovana gelmesini sağlamak için (Bulut, 2008), mide ağrısı ve kanamalarında (Tarakçı, 2006; Polat, 2010), damar tıkanıklığında, sabun yapımında, kalp damarlarını açıcı olarak ve evlerde güzel koku vermek için kullanılır (Polat, 2010).

4.30.3. *Mentha longifolia* (L.) L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 198

Yöresel İsmi: Nane

Kullanılan Kısımı: Yaprak ve çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yapraklar güneşte kurutulduktan sonra ufalanarak küçük parçalar haline getirilir. Yemeklere lezzet katmak amaçlı kullanılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Toprak üstü kısımları infüzyon halinde içine limon sıkılmak suretiyle hazırlanarak mide ağrılarını dindirmek için (Çakır, Hamdibey, Haydaroba, Kalabakbaşı, Kargacı, Kırıklar, Öğmen, Sofular, Yeşiköy), öksürüğe karşı (Çakır, Seyvan), nezleye karşı (Başkoz, Nevruz) dahilen kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Romatizma tedavisinde (Bulut, 2008), mide ağrılarında ve baharat olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.30.4. *Mentha pulegium* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 114

Yöresel İsmi: Filiskin

Kullanılan Kısımı: Topraküstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Toprak üstü kısımları kaynatılarak mide rahatsızlıklarına karşı ve iştah açıcı olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Mide ağrılarında (Eryaşar 1998; Bulut, 2008; Polat, 2010), güneş yanıklarında (Eryaşar, 1998), gıda olarak ve iştah açıcı olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.30.5. *Mentha spicata* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 194

Yöresel İsmi: Nane

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Salataların ya da çorbaların içine baharat olarak kurutulmuş yaprakları eklenir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Kurutulmuş yapraklar kaynatıldıktan sonra limonda eklenerek çay gibi içilir, mide üşütmesinin giderilmesinde (Çakır, Kalabakbaşı, Sameteli, Yukarı İnova) ve soğuk algınlığında (Akçakoyun, Bağlı, Başkoz, Karaaydın, Karasuçam köy) kullanılır. Nefes kokusuna neden olan mikropların öldürülmesinde kullanılır (Ahiler).

Literatürdeki Kullanımı: Bebeklerde pamukçuk hastalığının tedavisinde (Eryaşar, 1998), mide ağrılarının giderilmesinde (Bulut, 2008), baharat olarak, karın şişkinliğinde, grip ve soğuk algınlığında (Polat, 2010) kullanılır.

4.30.6. *Origanum majorana* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 192

Yöresel İsmi: Mercanköşk

Kullanılan Kısımı: Çiçek ve yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Çayı yapılarak içilir.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Çiçekli ve yapraklı dallar çay gibi demlenerek içilir, mide ağrısına iyi gelir (Sofular Köyü).

Literatürdek Kullanımları: Mide ağrısı, soğuk algınlığı gidermede ve evlere hoş koku vermek için (Buşut, 2008) kullanılır.

4.30.7. *Origanum onites* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 259

Yöresel İsimleri: Güve otu, kekik otu

Kullanılan Kısımı: Çiçekler ve yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar güneşte kurutulduktan sonra çay gibi pişirilerek içilir, bronşit ve şeker hastalığında (Yukarı İnova), ishal (Sofular köyü), grip (Armutçuk, Aşağı İnova, Başkoz, Çakıroba, Çiftlik, Gümüşler, Kalabakbaşı, Kalkım, Nevruz, Yeşilköy), bağırsak hastalıklarında (Bağlı, Karadoru), boğaz ağrısı (Aşağı Karaaşık, Cambaz, Çamoba, Gündoğdu), karın ağrısına (Ahiler, Bayatlar, Bekten, Çal, Karaköy, Kargacı, Koruköy, Yukarı Çavuş) ve mide rahatsızlıklarına (Aşağı İnova, Çakır, Karaaydın, Koruköy, Yukarı Çavuş), baş ağrısına (Kırıklar), kalp çarpıntısına (Hamdibey) karşı kullanılır.

2. Kıyafetlerin arasına konularak güveden korunması sağlanır.

3. Kurutulmuş incirler kekik suyuna batırılarak böceklenmemesi sağlanır.

Literatürdeki Kullanımları: Mide ağrısı giderici olarak, baharat olarak, armut ve incir bandırması içine koruyucu ve koku verici olarak katılır (Bulut, 2008).

4.30.8. *Origanum vulgare* L. subsp. *hirtum* (Link) Ietsw

Toplayıcı Numarası: Tly. 46

Yöresel İsimleri: Güve otu, kekik otu, keklik otu (Şekil 58)

Kullanılan Kısımı: Çiçekler ve yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar güneşte kurutulduktan sonra çay gibi pişirilerek içilir, bronşit (Yukarı İnova), boğaz ağrısı ve grip (Aşağı Karaaşık, Cambaz, Çiftlik, Kalabakbaşı), karın ağrısına (Armutçuk, Çal), öksürüğe (Gedikoba), soğuk algınlıklarında (Armutçuk, Seyvan) ve mide rahatsızlıklarına (Ahiler, Aşağı İnova, Bağlı, Bekten, Çakır, Çırpılar, Karaaydın, Sofular Köyü) iyi gelir.

Literatürdeki Kullanımları: Hemoroid, sarılık ve şeker hastalığında (Eryaşar, 1998), mide ağrısında (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), yatıştırıcı, iştah arttırıcı, antiseptik, nezle, öksürük ve anjin tedavisinde (Tarakçı, 2006), kan şekeri düşürmede ve dişeti hastalıklarında, kurutulan erik, incir ve armut dilimleri arasına koruyucu olarak (Bulut, 2008), baş, diş ve boğaz ağrılarında, soğuk algınlığında, baharat ve çay olarak (Polat, 2010) kullanılır.

4.30.9. *Rosmarinus officinalis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 333

Yöresel İsmi: Biberiye (Şekil 59)

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Çay gibi içilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Toprak üstü kısımları çay gibi demlenerek içildiğinde kabız, bronşit ve astımda (Bekten Köyü), baş ağrılarında (Bekten, Sameteli Köyü), soğuk algınlığında (Çırpılar, Sameteli Köyü), zayıflamada (Gündoğdu Köyü), şeker hastalığında etkilidir.

3. Dış mekan süslemesinde kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Soğuk algınlığında, mide rahatsızlıklarında, karın ve boğaz ağrısında ve kolestrolü düşürmek için kullanılır (Bulut, 2008).

4.30.10. *Salvia officinalis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 172

Yöresel İsmi: Adaçayı (Şekil 60)

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Çay olarak kullanılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar kaynamış suya atılıp birkaç dakika pişirildikten sonra çay gibi içilir. Grip, soğuk algınlığı, boğaz enfeksiyonlarına karşı (Bekten, Çal, Kabalı, Kalabakbaşı, Karadoru, Karasu-Çamköy, Nevruz, Öğmen, Sazak, Sofular, Yukarı İnova), karın ağrılarında (Aşağı İnova, Bağlı), öksürük kesici (Karadoru ve Sameteli) ve bağırsak çalıştırıcı (Karadoru), bakteri ve mantar hastalıklarına karşı (Nevruz) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.30.11. *Salvia tomentosa* Mill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 76

Yöresel İsimleri: Boşabla, boğaç otu, boş yaprağı, goş yaprağı, boğuş yaprağı (Şekil 61)

Kullanılan Kısım: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Çay gibi içilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar suya atılıp kaynatılarak çay gibi içilir. Grip, soğuk algınlığı, boğaz enfeksiyonlarına karşı (Armutçuk, Aşağı İnova, Ballıçay, Başkoz, Cambaz, Çırpılar, Hamdibey, Kabalı, Kalkım, Karaaydın, Nevruz, Sazak, Sofular Köyü, Yeşilköy), öksürük kesici (Ballıçay, Seyvan, Yukarı İnova, Yarış), baş ağrısını dindirmek için (Aşağı Karaaşık, Kızıldam), mide bulantısında (Kızıldam, Yeşilköy) ve ishale karşı (Çakıroba) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Bronşit ve mide ağrılarında (Eryaşar, 1998), karın ağrısında ve gıda olarak (Bulut, 2008), soğuk algınlığı ve boğaz iltihaplanmasına karşı çay olarak içilir (Polat, 2010).

4.30.12. *Satureja hortensis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 65

Yöresel İsimleri: Cibrisin, cibrisi (Şekil 62)

Kullanılan Kısım: Yapraklı çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Etli patlıcan yemeğinin içine tat vermek amaçlı atılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.30.13. *Sideritis perfoliata* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 85

Yöresel İsmi: Dağ çayı

Kullanılan Kısım: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Çiçekli yapraklı dallar çay gibi demlenerek, süzüldükten sonra içilir.

Literatürdeki Kullanımları: Soğuk algınlığı, bronşit ve mide rahatsızlıklarında (Bulut, 2008) kullanılır.

4.30.14. *Sideritis trojana* Bornm.

Toplayıcı Numarası: Tly. 111

Yöresel İsmi: Dağ çayı

Kullanılan Kısım: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Çay olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Bağırsak hastalıklarında, böbrek rahatsızlıklarında (Bulut, 2008), soğuk algınlığı ve mide ağrılarında dahilen kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.30.15. *Thymbra capitata* (L.) Cav.

Toplayıcı Numarası: Tly. 331

Yöresel İsmi: Taş kekiği

Kullanılan Kısım: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar suda kaynatılarak çay gibi içilir. Soğuk algınlığı ve gribe karşı kullanılır (Hıdırlar, Kalkım, Yağdıran Köyü), hazmı kolaylaştırır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.30.16. *Thymbra spicata* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 81

Yöresel İsimleri: Karabaş kekiği (Şekil 63)

Kullanılan Kısım: Yapraklar, çiçekli dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır, çayı içilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Soğuk algınlığına ve karın ağrısına karşı çay olarak içilir.

Literatürdeki Kullanımları:-

4.30.17. *Thymus longicaulis* subsp. *chaubardii* (Rchb.f) J alas

Toplayıcı Numarası: Tly. 137

Yöresel İsimleri: Kekik, taş kekiği

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Et ve balık kızartmalarının üzerine koku ve lezzet vermek amacıyla kurutulmuş olarak serpilerek (Sofular Köyü) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Adet sancılarının giderilmesinde, böbrek taşı düşürmede, hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998), kemik çatlakları, iltihaplı yara ve vücuttaki şişliklerin giderilmesinde (Tarakçı, 2006), karın ağrısı için (Tarakçı, 2006; Bulut, 2008; Polat, 2010) ve soğuk algınlığında kullanılır (Polat, 2010).

4.30.18. **Ocimum basilicum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 391

Yöresel İsmi: Fesleğen

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Bahçe ve ev süslemesinde kullanılır.
2. Sivrisineklerin uzaklaştırılması için kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Baharat ve süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.31. LAURACEAE

4.31.1. *Laurus nobilis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 17

Yöresel İsmi: Defne

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Et ve balık yemekleri kızartılırken hoş koku vermek amacıyla kurutulmuş yapraklar ufalanarak, baharat olarak kullanılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Antiseptik ve antibakteriyel özelliği vardır (Kalkım).

Literatürdeki Kullanımları: Şeker hastalığı tedavisinde (Eryaşar, 1998), mide ağrılarında (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), kalp hastalıklarının tedavisinde (Koyuncu,

2005), terletici, adet ve idrar söktürücü ve romatizma ağrılarında (Tarakçı, 2006), mide rahatsızlıklarında, nefes darlığında (Bulut, 2008), baharat olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), gebeliği kolaylaştırmada kullanılır (Polat, 2010).

4.32. LILIACEAE

4.32.1. **Lilium candidum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 362

Yöresel İsmi: Ak zambak (Şekil 64)

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı:

4.33. LYTHRACEAE

4.33.1. *Punica granatum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 14, Tly. 100

Yöresel İsmi: Nar (Şekil 65)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Olgun meyvaları yenilir.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Olgun meyvaların suyu sıkılarak cildin güzelleşmesi, kolesterol ve şeker düşürülmesi için kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Sarı boya elde etmede ve kan şekeri düşürmede kullanılır (Polat, 2010).

4.34. MALVACEAE

4.34.1. *Alcea pallida* (Willd.) Waldst. & Kit.

Toplayıcı Numarası: Tly. 314

Yöresel İsimleri: Hatmi, gül hatmi, gül Fatma (Şekil 66)

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Evlerde dış mekan süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Göz hastalıklarının tedavisinde (Eryaşar, 1998) kullanılır.

4.34.2. **Alcea rosae* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 361

Yöresel İsimleri: Gül hatmi, hatmi (Şekil 67)

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe süslemesinde kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları:

4.34.3. *Althaea officinalis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 349

Yöresel İsmi: Hatmi (Şekil 68)

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı: Balgam söktürücü ve mide ağrılarına karşı (Polat, 2010) kullanılır.

4.34.4. **Abelmoschus esculentus* (L.) Moench

Toplayıcı Numarası: Tly. 92

Yöresel İsmi: Bamyacı

Kullanılan Kısımı: Meyvalar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Salça, yağ, soğan ile birlikte orta ateşte pişirilerek yemek olarak tüketilir. Dilenirse içine kıyma ilave edilir.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.34.5. *Malva neglecta* Wallr.

Toplayıcı Numarası: Tly. 134

Yöresel İsimleri: Ebem gümece, ebe kömeci, ebe gümece

Kullanılan Kısımı: Yaprak ve çiçekler

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Taze yapraklar iyice yıkandıktan sonra haşlanır, üzerine yoğurt dökülerek salata gibi ya da yumurtayla kavrularak yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yaprak ve çiçekler suda kaynatıldıktan sonra süzülüp suyu banyoda ve haricen cilt hastalıklarına karşı kullanılır (Kalkım).

Literatürdeki Kullanımları: Mayasıl, prostat, öksürük, nezle ve bademcik rahatsızlıklarında (Koyuncu, 2005) kullanılır.

4.34.6. *Malva sylvestris* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 118

Yöresel İsimleri: Ebe gümeci, ebem gömeci, ebe kömeci (Şekil 69)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. 1 soğan, 3-4 diş sarımsak bir tencerede kızartılır, sonra içine ebe gümeci ilave edilip iyice sarartılır. Üzerine su ilave edilir, terbiyesi için de yarım fincan sirke eklenir ve pişirildikten sonra yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Mayasıl, prostat, öksürük ve bademcik rahatsızlıklarında (Koyuncu, 2005), yumuşatıcı olarak, yara ve çıban tedavisinde (Tarakçı, 2006), çocuk düşürmede (Bulut, 2008), yemek olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), ağız yaralarında ve karın ağrısı gidermede kullanılır (Polat, 2010).

4.34.7. *Tilia tomentosa* Moench

Toplayıcı Numarası: Tly. 59

Yöresel İsmi: Ihlamur (Şekil 70)

Kullanılan Kısımı: Yaprak ve çiçekler

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yapraklı ve çiçekli dallar çay gibi demlenerek içilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yaprak ve çiçekleri kaynar suyun içine atılarak çay gibi içilir. Soğuk algınlığı ve grip (Akçakoyun, Armutçuk, Aşağıçavuş, Aşağı İnova, Aşağı Karaaşık, Bağlı, Başkoz, Bayatlar, Bekten, Cambaz, Çakır, Çakıroba, Çal, Çamoba, Çırpılar, Çiftlik, Davutköy, Gedikoba, Gümüşler, Gündoğdu, Hamdibey, Hıdırlar, Kabalı, Kalabakbaşı, Kalkım, Karadoru, Karasu-Çamköy, Kargacı, Kızıldam, Koruköy, Nevruz, Öğmen, Örencik, Pazarköy, Reşadiye, Sameteli, Sazak, Seyvan, Sofular, Torhasan, Umurlar, Yeşilköy, Yukarıçavuş, Yukarı İnova), karın ağrısı (Aşağı Karaaşık, Çiftlik, Kırıklar), boğaz ağrısı (Çınarcık, Karadoru), bronşit ve öksürüğe (Ballıçay) karşı kullanılır. Yorgunluğu giderir (Çakıroba), kan yapıcı olarak kullanılır (Karaköy).

3. Bahçelere güzel koku vermek amaçlı dikilir.

Literatürdeki Kullanımları: Göğüs yumuşatıcı, öksürük kesici (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), balgam söktürücü olarak (Tarakçı, 2006), grip ve soğuk algınlıklarında kullanılır (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.35. MORACEAE

4.35.1. **Morus alba* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 57

Yöresel İsimleri: Dut, beyaz dut (Şekil 71)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Olgun meyvası taze ya da kurutulmuş olarak çerez gibi yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: İdrar söktürücü olarak (Koyuncu, 2005; Tarakçı 2006), astım, soğuk algınlığı, öksürük, göz kızarıklıklarında kullanılır (Tarakçı, 2006), pamukçuk tedavisinde (Tarakçı, 2006; Bulut, 2008) kullanılır.

4.35.2. **Morus nigra* L.

Toplayıcı Numarası: Gözlem

Yöresel İsimleri: Dut, kara dut

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Olgun meyvası taze ya da kurutulmuş olarak çerez gibi yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Olgun meyvası hoşaf yapılarak kansızlığı gidermek için kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Diş eti ve ağız yaralarının iyileştirilmesinde (Koyuncu, 2005), kolestrol düşürücü, hepatit, hayvan yaralarında kullanılır (Polat, 2010).

4.35.3. **Ficus carica* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 71

Yöresel İsimleri: İncir, yemiş (Şekil 72)

Kullanılan Kısımı: Meyva, yaprak

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyvası yenildiği gibi şekerle kaynatılarak reçeli yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. İncir yaprakları ya da meyva sapı koparıldıktan sonra akan süt elde ve kollarda çıkan siğillerin üzerine sürülür. İncir yaprakları kaynatılarak suyu içilirse karın ağrısına iyi gelir (Koruköy).

Literatürdeki Kullanımları: Ülser tedavisi ve kalın bağırsak sorunlarının giderilmesinde (Koyuncu, 2005), egzema (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008) ve hemoroid

BÖLÜM 4 - ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA TÜLAY TÜTENOCAKLI

tedavisinde (Eryaşar, 1998), çıbanların olgunlaştırılması ve delinmesinde (Tarakçı, 2006), burun kanamalarında (Bulut, 2008), siğil tedavisinde (Tarakçı, 2006; Polat, 2010), arı ve böcek sokmalarında ve çerez olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.36. NYCTAGINACEAE

5.36.1. **Mirabilis jalapa* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 294

Yöresel İsimleri: Gece sefası, akşam sefası (Şekil 73)

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçelerde ve yol kenarlarında süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: İltihaplı yara ve çıbanlarda, ayrıca süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.37. OLEACEAE

4.37.1. **Jasminum fruticans* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 72

Yöresel İsmi: Yasemin

Kullanılan Kısımı: Tüm bitki

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Tıbbi amaçlı kullanılır. Romatizma ağrılarını dindirmek (Nevruz Köyü), enerji vermek, stresi azaltmak için yaprak ve çiçeklerinden hazırlanan çayı içilir.

2. Süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.37.2. **Olea europaea* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 481

Yöresel İsmi: Zeytin (Şekil 74)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Baharda ham meyvasından kırma ya da kesme yöntemi ile salamura sofralık zeytin, sonbahar ve kışın da olgun meyvasından salamura sofralık zeytin yapılarak yenilir. Ayrıca yağı çıkarılıp yemeklerde kullanılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Kulak ağrısını gidermek için günde 1-2 damla ağrıyan kulağa damlatılır. Ayrıca saçtaki kepeğin giderilmesi için banyodan 1 saat önce sürülüp bekletilir, ardından durulanır.

3. Ufalanmış yaprakları ve yağı ile sabun yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Yara iyileştirici olarak (Koyuncu, 2005; Tarakçı, 2006), vücuttaki yağ bezelerinin yok edilmesinde (Eryaşar, 1998), şeker düşürücü, bağırsak çalıştırıcı ve romatizma ağrılarını giderici olarak (Tarakçı, 2006), egzama, tansiyon düşürücü, ateş düşürücü, baston yapımında, gıda ve yakacak olarak (Bulut, 2008), diş, eklem ve bacak ağrılarında, süpürge, çit ve sele yapımında, gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.37.3. *Phillyrea latifolia* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 48

Yöresel İsimleri: Akçakesme, pırnal

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Hayvan yemi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Böbrek taşlarını düşürmede ve göz hastalıklarında (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), hayvan yemi, süpürge ve yakacak olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.37.4. **Syringa vulgaris* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 367

Yöresel İsmi: Leylak

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Evlerde iç ve dış mekan süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Ateş düşürücü, iştah açıcı, kuvvet verici ve kurt düşürücü olarak (Tarakçı, 2006) kullanılır.

4.38. ONOGRACEAE

4.38.1. **Gaura lindheimeri* Engelm. & A.Gray

Toplayıcı Numarası: Tly. 204

Yöresel İsmi: Gavura (Şekil 75)

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Park ve bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı: -

4.38.2. **Oenothera biennis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 211

Yöresel İsmi: Ezan çiçeği

Kullanılan Kısım: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Akşam ezanında çiçekleri açan çiçek bahçelerde dış mekan bitkisi olarak kullanılır (Şekil 76).

Literatürdeki Kullanımı: -

4.39. PAPAVERACEAE

4.39.1. *Papaver rhoeas* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 101

Yöresel İsmi: Gelincik otu, gelincik (Şekil 77)

Kullanılan Kısım: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Haşlanan yapraklar börek içine konulur.

Literatürdeki Kullanımları: Çocuklarda ağız içi yaraların giderilmesinde, kuvvet verici, kan yapıcı, sarılık tedavisinde (Eryaşar, 1998), öksürük kesici (Koyuncu, 2005; Tarakçı, 2006; Bulut, 2008), akciğer kanseri tedavisi, vücut yumuşatılması ve boğaz ağrılarında (Koyuncu, 2005), mide ülserinde (Tarakçı, 2006), yatıştırıcı olarak (Bulut, 2008)i yemek ve böreklerde kullanıldığı gibi küçük çocuklarda vücuttaki kırmızı lekeler için kullanılır (Polat, 2010).

4.40. PINACEAE

4.40.1. *Pinus nigra* J. F. Arnold

Toplayıcı Numarası: Tly. 246

Yöresel İsmi: Karaçam

Kullanılan Kısım: Kozalaklar, gövde ve dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Yakacak olarak kullanılır. Kozalaklar, gövde ve dallar kırıldıktan sonra yakılır.
2. Kapı ve pencere kenarlıklarının yapımında (Şekil 78) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Guatr hastalığı tedavisinde (Koyuncu, 2005), yakacak (Koyuncu, 2005; Polat, 2010), hayvan sulağı, sapak, çatı örtüsü olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.40.2. *Pinus pinea* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 236

Yöresel İsmi: Fıstık çamı

Kullanılan Kısımı: Kozalaklar, gövde ve dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Yakacak olarak kullanılır. Kozalaklar, gövde ve dallar kırıldıktan sonra yakılır.
2. Süs eşyası yapımında kullanılır (Şekil 79).

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak ve bronşit tedavisinde kullanılır (Bulut, 2008).

4.41. PLANTAGINACEAE

4.41.1. **Antirrhinum majus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 492

Yöresel İsmi: Aslanağzı (Şekil 80)

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe süslemesinde kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Safra kesesi taşlarını düşürmek için (Tarakçı, 2006), kalp damarlarını açıcı olarak ve bronşitte kullanılır (Polat, 2010).

4.41.2. *Plantago lanceolata* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 405

Yöresel İsimleri: Sinirli ot, sinir otu

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar kaynatılarak içildiğinde sinirleri yatıştırıcı olarak kullanılır (Yukarı İnova).

Literatürdeki Kullanımları: Kalp damar tıkanıklıklarını gidermede (Eryaşar, 1998), yara, kesik ve çıban tedavisinde (Eryaşar, 1998; Polat, 2010), siğil, romatizma ve hemoroid tedavisinde (Koyuncu, 2005), yara iyileştirici, öksürük kesici ve göğüs yumuşatıcı olarak (Tarakçı, 2006) kullanılır.

4.41.3. *Plantago major* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 404

Yöresel İsimleri: Sinirli ot, sinir otu

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar kaynatılarak içildiğinde sinirleri yatıştırıcı olarak kullanılır (Yukarı İnova).

Literatürdeki Kullanımları: Kalp damar tıkanıklıklarını gidermede (Eryaşar, 1998), yara, kesik ve çıban tedavisinde (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), hemoroid ve ülser tedavisinde, balgam söktürücü olarak (Tarakçı, 2006), böcek sokmalarında ve yara tedavisinde (Bulut, 2008), mide ve bağırsak yaralarında, göz bulanıklığında ve verem hastalığında (Polat, 2010) kullanılır.

4.42. PLATANACEAE

4.42.1. *Platanus orientalis* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 67

Yöresel İsimleri: Çınar, doğu çınarı

Kullanılan Kısımı: Gövde, yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Tıbbi amaçlı olarak kullanılır. Yaprakları kaynatılıp suyu içilir, idrar yolları iltihabına karşı kullanılır (Umurlar Köyü).

2. Kazma, çapa sapı gibi küçük tarla malzemelerinin yapımında kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Böbrek taşı düşürücü olarak (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008; Polat, 2010), prostat tedavisinde (Koyuncu, 2005), mobilya ve inşaatçılıkta (Koyuncu, 2005), ishal giderici, eklem kireçlenmelerinde, boya yapımında ve semer yapımında kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.43. POACEAE

4.43.1. *Arundo donax* L.

Toplayıcı Numarası: Gözlem

Yöresel İsmi: Kargı

Kullanılan Kısımı: Gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Müzik aletlerinden ney yapımında kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Uçurtma, gölgelik ve sepet yapımında kullanılır (Polat, 2010).

4.43.2. *Cynodon dactylon* (L.) Pers.

Toplayıcı Numarası: Tly. 220

Yöresel İsimleri: Ayrık otu, köpek dişi

Kullanılan Kısımı: Toprak üstü kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Kuş otu, kaz ayağı ve alan maydanozu ile birlikte kavrulup karışık ot yemeği yapılır, dilenirse yumurta da kırılabilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Ayrık otu bitkisinin tamamı kaynatılarak suyu içilir. Soğuk algınlığı ve grip tedavisinde kullanılır (Kalkım).

Literatürdeki Kullanımları: Ayaktaki şişliklerin giderilmesinde (Koyuncu, 2005), kan temizleyici ve prostat tedavisinde (Tarakçı, 2006), ekmek yapımında (Bulut, 2008), idrar söktürücü (Tarakçı, 2006; Polat, 2010) ve taş düşürücü olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.43.3. **Hordeum vulgare* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 68

Yöresel İsmi: Arpa

Kullanılan Kısımı: Tohum, meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Tıbbi amaçlı kullanılır. Sirke ile kaynatılıp içilirse öksürüğe ve boğaz kuruluşuna iyi gelir. Ayrıca kaşıntılara sürülür.

2. Hayvan yemi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı: -

4.43.4. *Triticum aestivum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 109

Yöresel İsmi: Buğday

Kullanılan Kısımı: Tohumlar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Keşkek yapımında ve ekmek yapımında kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak ve nazarlık olarak kullanılır, evlere bereket getirdiğine inanılır (Polat, 2010).

4.43.5. **Zea mays* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 7

Yöresel İsmi: Mısır (Şekil 81)

Kullanılan Kısımı: Tohumlar, meyva, stilus

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Düzgün taneli kuru meyvalar tavada patlatılarak, yağ olanlar da haşlanarak ya da közde pişirilerek yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Olgun meyva kabuğunun püskülü kurutulur. İnfüzyon şeklinde hazırlanıp, mide ve karın ağrısı rahatsızlıklarının giderilmesi için (Nevruz), böbrek taşları düşürmede (Çal) ve idrar yolları iltihaplarını kurutmak (Akçakoyun) için içilir.

Literatürdeki Kullanımları: İltihap söktürücü olarak kullanılır (Koyuncu, 2005), gıda olara, diüretik ve çocuk oyunlarında peruk olarak (Bulut, 2008) kullanılır..

4.44. POLYGONACEAE

4.44.1. *Polygonum bellardii* All.

Toplayıcı Numarası: Tly. 136

Yöresel İsmi: Madımak

Kullanılan Kısımı: Yaprakları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Yaprakları yoğurt ile birlikte salata olarak yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.44.2. *Rumex crispus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 235

Yöresel İsimleri: Labada, ilebada

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yapraklar yıkanıp salata yapılır, üzerine limon sıkılarak yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yaprakları kaynatılarak suyu içilir, mide ağrısına (Aşağı İnova) iyi gelir.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak ve guatr tedavisinde (Bulut, 2008) kullanılır.

4.44.3. *Rumex patientia* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 219

Yöresel İsmi: Labada

Kullanılan Kısım: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Dolması yapılır. Labadalar suda haşlandıktan sonra soğuk suya 3-4 tane atılır. İçine bol soğan, pirinç, bir demet dereotu, maydanoz, taze nane, domates konur ve tepsilere dizilir. Pişirildikten sonra üzerine limon sıkılıp yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yaprakları kavruarak yenildiği gibi kaynatılarak suyu da içilir, mide ağrısını dindirmek için (Aşağı İnova) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak, tavuk ve hindi yemi olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.44.4. *Rumex tuberosus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 249

Yöresel İsmi: Kuzu kulağı

Kullanılan Kısım: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yapraklar çiğ olarak ya da haşlanıp üzerine yoğurt eklenerek salata gibi yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Yapraklar çiğ olarak ya da haşlanıp üzerine yoğurt eklenerek salata gibi yenildiğinde mide şişkinliğine iyi gelir (Davutköy, Sameteli, Torhasan).

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak (Bulut, 2008).

4.45. PORTULACACEAE

4.45.1. *Portulaca oleracea* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 261

Yöresel İsmi: Semizlik, semiz otu (Şekil 82)

Kullanılan Kısım: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Semiz otları, yağ, soğan, salça ile tavada kavrulur, ya da üzerine tuz ilave edilerek semizlik, domates ve soğanla birlikte ince ince doğranıp üzerine limon, yağ ve tuz ekilerek salata olarak yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Suda haşlanarak yoğurt ile birlikte salatası ve yemeği yapılarak tüketilir. Kanı temizler, şekeri dengeler ve idrar söktürücüdür.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak tüketilir (Bulut, 2008; Polat, 2010).

4.46. RHAMNACEAE

4.46.1. *Paliurus spina-christii* Mill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 613

Yöresel İsimleri: Çaltı, çaltı pulu, kara çalı (Şekil 83)

Kullanılan Kısımı: Çiçek, meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Tıbbi amaçlı kullanılır. Çiçek ve meyvalar kaynatılarak suyu içilir, böbrek taşı düşürücü olarak kullanılır (Kayatepe).

2. Çiçek ve onların adlandırılmasıyla çaltı pulları çocuklarda oyun amaçlı küpe olarak kullanılır.,

Literatürdeki Kullanımları: İdrar yolları hastalıklarının tedavisinde ve diş ağrılarında (Eryaşar, 1998), ishal, kalp hastalıkları, bronşit tedavisinde, hayavan yemi olarak, yakacak olarak ve baston yapımında (Bulut, 2008), gaz giderici, mide ağrılarında, kan temizleyici, sivilcelerde, soğuk algınlığı ve astım tedavisinde ve ekmek yapımında kullanılır (Polat, 2010).

4.47. ROSACEAE

4.47.1. **Cydonia oblonga* Mill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 21, Tly. 66

Yöresel İsmi: Ayva

Kullanılan Kısımı: Meyva, yaprak

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyva olarak tüketildiği gibi su ve şekerle kaynatılarak reçeli de yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyvalardan hazırlanan şurup çocuk ishallerinin tedavisinde kullanılır. Yaprakları kaynatılarak suyu içilir, öksürük kesici (Aşağıçavuş, Örencik) ve grip üzerinde (Çiftlik, Hıdırlar, Örencik, Yukarı İnova), ses kısıklığında (Gümüşler Köyü), mide ağrılarında (Reşadiye, Sarıçayır, Sofular) ve uykusuzluk giderici olarak (Reşadiye) kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998), öksürüğe ve hazımsızlığa karşı ve gıda olarak (Bulut, 2008)boğaz ve karın ağrıları gidermede, kan şekeri düşürücü ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.47.2. *Fragaria × ananassa (Duchesne ex Weston) Duchesne ex Rozier

Toplayıcı Numarası: Tly. 204

Yöresel İsmi: Çilek (Şekil 84)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Meyva olarak tüketildiği gibi şekerle kaynatılarak reçeli de yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Midevidir, kabız yapıcı olarak (Tarakçı, 2006), gıda olarak (Bulut, 2008) kullanılır.

4.47.3. *Kerria japonica (L.) DC.

Toplayıcı Numarası: Tly. 407

Yöresel İsimleri: Japon gülü, kanarya gülü

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Evlerde bahçe süslemelerinde kullanılır (Şekil 85).

Literatürdeki Kullanımları: -

4.47.4. *Malus sylvestris (L.) Mill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 171

Yöresel İsmi: Elma

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyva olarak tüketildiği gibi hoşafı da yapılır.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyva kesilerek yanıkların üzerine konulur (Yukarı İnova). Kabukları çay gibi demlenerek içilir, gribe karşı kullanılır (Kalabakbaşı).
3. Mobilya yapımında kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008).

4.47.5. *Mespilus germanica L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 25

Yöresel İsimleri: Döngel, muşmula (Şekil 86)

Kullanılan Kısım: Gövde, meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyvaları yenilir.
2. Gövdesinden baston yapılır (Şekil 87).

Literatürdeki Kullanımları: Grip ve öksürük tedavisinde (Koyuncu, 2005), gıda olarak ve şeker hastalığında kullanılır (Polat, 2010).

4.47.6. *Prunus avium (L.) L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 189

Yöresel İsmi: Kiraz (Şekil 88)

Kullanılan Kısımı: Meyva ve sapslar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyva olarak kullanıldığı gibi şekerle kaynatılarak reçeli de yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Kiraz sapsları suda kaynatılarak suyu içilir. Öksürük kesici (Nevruz Köyü), karın ağrılarında (Sazak Köyü), idrar yolu iltihaplarını kurutucu olarak (Kargacı), zayıflamada ve idrar söktürücü olarak kullanılır.

3. Mobilya yapımında kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Siroz tedavisinde (Koyuncu, 2005), diüretik ve böbrek taşı düşürmede (Tarakçı, 2006, Bulut, 2008) kullanılır.

4.47.7. *Prunus armeniaca L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 291

Yöresel İsmi: Kayısı

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Hoşaf olarak ya da reçeli yapılarak yenildiği gibi, meyva olarak da tüketilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Kayısı suyu ve hoşafi kabızlığı önler, bağırsakları çalıştırır (Kızıldam, Umurlar). Kansızlığa iyi gelir. Cildi güzelleştirir.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.47.8. *Prunus cerasus L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 134

Yöresel İsmi: Vişne

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Meyva olarak kullanıldığı gibi şekerle kaynatılarak reçeli de yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.47.9. *Prunus domestica L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 614

Yöresel İsmi: Erik

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Meyvası doğrudan yenildiği gibi komposto ve hoşafi da yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.47.10. *Prunus persica (L.) Batsch.

Toplayıcı Numarası: Tly. 77

Yöresel İsmi: Şeftali (Şekil 89)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Meyvaları yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Yaprakları haricen ağrıların giderilmesinde (Eryaşar, 1998) kullanılır.

4.47.11. *Pyracantha coccinea M. Roemer

Toplayıcı Numarası: Tly. 64

Yöresel İsimleri: Ateş diken, kırmızı diken (Şekil 90)

Kullanılan Kısımı: Bitkin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Park ve yol kenarı süslemelerinde kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: İnsan ve hayvanlarda ishal kesici (Eryaşar, 1998), böbrek taşı düşürücü (Koyuncu, 2005)

4.47.12. *Pyrus communis L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 55

Yöresel İsmi: Armut (Şekil 91)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Olgun meyvaları yenilir.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyvası böbreklerin çalışmasını kolaylaştırır.

Literatürdeki Kullanımları: Kahverengi renk boya eldesinde ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.47.13. Rosa canina L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 51

Yöresel İsmi: Kuşburnu (Şekil 92)

Kullanılan Kısımı: Meyva, çiçek

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda amaçlı kullanılır. Kaynatılarak çayı içildiği gibi, şekerle birlikte reçeli de yapılarak yenilir.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyveleri suda kaynatılarak çay olarak içilir. Yorgunluk giderici ve bronşit tedavisinde (Hıdırlar), karın ağrılarını gidermek (Sofular Köyü), şeker hastalığında (Aşağı İnova, Bekten Köyü), grip ve soğuk algınlıklarında (Ballıçay, Bayatlar, Çal, Çırpılar, Gündoğdu, Kabalı, Kalkım, Kayatepe, Koruköy, Nevruz, Örencik, Pazarköy, Sazak, Seyvan, Yukarıçavuş, Yukarı Karaaşık), mide bulantısında (Çakıroba) ve kansızlığa karşı (Seyvan), kabızlık ve bağırsak sorunlarında (Bayatlar Köyü) kullanılır.

3. Koyun sopası yapımında (Koruköy) kullanılır.

4. Yakacak olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Sıtma, hemoroid, sarılık tedavisinde, mide ağrılarının giderilmesinde, bronşit ve ishal kesici olarak (Eryaşar, 1998), tahta kaşık ve benzeri ev gereçlerinin yapımında (Koyuncu, 2005), böbrek taşı düşürmede, şeker hastalığında, yanık tedavisinde ve gırtlak kanserinde (Tarakçı, 2006), soğuk algınlığı, grip ve nezlede (Bulut, 2008; Polat, 2010), kan şekeri düşürmede ve iştah açıcı olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.47.14. *Rosa x damascena Herm.

Toplayıcı Numarası: Tly. 269

Yöresel İsmi: Gül

Kullanılan Kısımı: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçe ve ev süslemesinde kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).

4.47.15. *Rubus idaeus* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 270

Yöresel İsmi: Ahududu (Şekil 93)

Kullanılan Kısımı: Meyvalar ve yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Şekerle birlikte marmelat ya da reçeli yapılır.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Meyve ve yapraklar suda kaynatılarak içilir. Yağlı deride, ateşli hastalıklarda ve göz ağrısında etkilidir.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008).

4.47.16. *Rubus canescens* DC.

Toplayıcı Numarası: Tly. 92

Yöresel İsimleri: Böğürtlen, gırantı, karamık

Kullanılan Kısımı: Meyva, yaprak

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyvası yemiş gibi yenilerek yada şekerle birlikte kaynatılıp reçeli yapılır.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Çayı yapılarak içildiğinde ağrı dindirici özelliğe sahiptir (Pazarköy).

Literatürdeki Kullanımları: Kansızlık, kusma (Eryaşar, 1998), hemoroid tedavisinde ve göz kuvvetlendirici olarak (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), iştah kesici, ateş düşürücü, böbrek kumu dökücü olarak, bel soğukluğunda ve soğuk algınlığında (Tarakçı, 2006), yara tedavisinde ve gıda olarak (Bulut, 2008), gıda olarak, iştah açıcı, prostat tedavisinde (Isırgan, ceviz ve çavdar ile karıştırılıp), zatürre tedavisinde (ısırganla birlikte), kalp damarı açıcı olarak (Polat, 2010) kullanılır.

4.47.17. *Rubus sanctus* Schreb.

Toplayıcı Numarası: Tly. 101

Yöresel İsimleri: Böğürtlen, gırantı, garantı (Şekil 94)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Meyvaları yemiş gibi ya da şekerle birlikte reçeli yapılarak yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Yara iyileştirmede, sivilce ve ayak mantarı tedavisinde (Koyuncu, 2005), kan şekerini düşürmek için ve yanık tedavisinde (Bulut, 2008), reçeli yapıp yenildiği gibi doğrudan doğruyan meyva olarak yenilir, prostat tedavisinde, iştah açıcı olarak (Polat, 2010) kullanılır.

4.48. RUSSULACEAE

4.48.1. *Lactarius delicious* (L. Ex Fr.) S.F. Gray

Toplayıcı Numarası: Tly. 296

Yöresel İsimleri: Merki, melki (Şekil 95)

Kullanılan Kısımı: Tüm kısımlar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Mantarlar iyice yıkanıp temizlendikten sonra doğranır. Yağda kavrulularak yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak (Polat, 2010) kullanılır.

4.48.2. *Russula delica* Fr.

Toplayıcı Numarası: Tly. 295

Yöresel İsimleri: Beyaz merki, karabiber (Şekil 96)

Kullanılan Kısımı: Tüm kısımları

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Mantarlar iyice yıkanıp temizlendikten sonra doğranır. Yağda kavrulularak yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.49. RUTACEAE

4.49.1. **Citrus limon* (L.) Osbeck

Toplayıcı Numarası: Tly. 381

Yöresel İsmi: Limon

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Yemeklere ve salatalara tat vermek için üzerine sıkılır.
2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Soğuk algınlığı, baş ağrısı ve grip (Çakıroba, Çiftlik, Kalkım, Karaaydın) için; limon suyu kurutulmuş naneyle birlikte infüzyon olarak hazırlanıp çay olarak içilir. Mide bulantısı için; taze sıkılmış limon suyu ve zayıflamak

için; sabahları aç karna yarım su bardağı limon suyu içilir. Limon suyu siğil üzerine sürülerek siğili küçültür (Akçakoyun).

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.49.2. **Citrus reticulata* Blanco

Toplayıcı Numarası: Tly. 382

Yöresel İsmi: Mandalina

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyvaları yenilir.
2. Mandalina kabukları yanan soba üzerine konarak ortama güzel koku vermek amaçlı kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.50. SALICACEAE

4.50.1. *Populus x canadensis* Moench.

Toplayıcı Numarası: Gözlem

Yöresel İsmi: Kavak

Kullanılan Kısımı: Gövde ve dallar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Yakacak olarak kullanılır. Gövde ve dallar kırıldıktan sonra yakılır (Şekil 97).
2. El sanatlarında kullanılır. Su oluğu, tabut, merdiven basamakları ve oyuncak yapımında kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.51. SAPINDACEAE

4.51.1. *Acer campestre* L.

Toplayıcı Numarası: Gözlem

Yöresel İsmi: Akçaağaç

Kullanılan Kısımı: Gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi: El sanatlarında kullanılır. Kaşık, kepçe gibi küçük ev alatlerinin yapımında kullanılır (Şekil 98).

Literatürdeki Kullanımları:

4.52. SOLANACEAE

4.52.1. **Capsicum annuum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 288

Yöresel İsmi: Biber (Şekil 99)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Baharat olarak kullanıldığı gibi, salata ve dolma yapımında da kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.52.2. **Lycopersicon esculentum* Mill.

Toplayıcı Numarası: Tly. 139

Yöresel İsimleri: Domates, domat (Şekil 100)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Olgun meyvalarından salçası yapılarak ya da doğrudan meyvalar dilimlenip yemek içerisine konulur. Ham meyvasından biber, salatalık, lahana ile birlikte turşusu yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.52.3. **Nicotiana tabacum* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 219

Yöresel İsmi: Tütün (Şekil 101)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Keyif verici olarak kullanılır. Tütün yaprakları toplandıktan sonra ipe dizilir (Şekil 102). İpe dizilmiş tütün yaprakları sergilerde kurutulmaya bırakılır (Şekil 103). Kuruyan tütün yaprakları (Şekil 104) sergilerden alınıp tavan altlarında bekletilir (Şekil 105).

Literatürdeki Kullanımları: -

4.52.4. **Solanum melongena* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 177

Yöresel İsmi: Patlıcan (Şekil 106)

Kullanılan Kısımı: Meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Et, yağ, soğan, salça ile birlikte yemeği yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.52.5. **Solanum tuberosum* L., Tly. 19

Toplayıcı Numarası: Tly. 19

Yöresel İsmi: Patates (Şekil 107)

Kullanılan Kısımı: Yumru gövde

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Taze yumruları haşlama salata, söğüş ve yemek yapılır. Ayrıca haşlanarak börek içine de konulur.

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.53. URTICACEAE

4.53.1. *Urtica dioica* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 212

Yöresel İsmi: Isırgan otu

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Sap ve yapraklar iyice yıkanıp temizlendikten sonra, ince ince doğranır, suda kaynatılır. Daha sonra süzülür. Yağ ve soğan ayrı bir kaptaki kavrulur ve üzerine haşlanmış ısırgan ve tuz konularak yenilir.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Isırgan yaprakları kaynatılıp suyu içilirse bacak ağrılarına (Koruköy), karın ağrısına (Öğmen), mayasıla, bağırsak rahatsızlıklarına (Hamdibey), grip ve soğuk algınlıklarına (Bağlı, Gümüşler Köyü), öksürüğe (Armutçuk), sinüzite (Sameteli Köyü), kansere (Çal Köyü) iyi gelir. Isırgan yaprakları suda kaynatıldıktan sonra süzülüp ısırgan suyu banyoda durulama suyu olarak saç dökülür, saç dökülmesine karşı (Yukarı Karaaşık) kullanılır. Ayrıca yaprakları kaynatılıp suyu içilirse şeker düşürücü (Kalkım) ve idrar yolu iltihaplarını kurutucu olarak (Kargacı Köyü) kullanılır. Ceviz yaprakları ile birlikte ısırgan yaprakları dövülerek ezilir, uçuk üzerine sürülür (Soğucak Köyü).

Literatürdeki Kullanımları: Ülser, burun kanamaları, böbrek kumlarını düşürmede (Eryaşar, 1998), eklem ve romatizma ağrılarının giderilmesinde (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), idrar yolu iltihapları, depresyon

giderilmesi, soğuk algınlıkları ve solunum yolu hastalıklarında (Koyuncu, 2005), kanser tedavisi (Koyuncu, 2005; Tarakçı, 2006; Bulut, 2008; Polat, 2010), kaşıntılı deri hastalıkları tedavisinde (Bulut, 2008), mayasıl ve saç dökülmesinde, ayrıca ekmeek yapımında tatlandırmak amaçlı içine kıyılarak kullanılır (Polat, 2010).

4.53.2. *Urtica urens* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 233

Yöresel İsmi: Isırgan otu (Şekil 108)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Gıda olarak kullanılır. Isırgan yaprakları önce suda haşlanır. Suyu alındıktan sonra yapraklar yağda kavrulur, üzerine yumurta kırılır. İyice pişirildikten sonra yenilir.

Literatürdeki Kullanımları: Romatizma ağrılarını dindirmede (Eryaşar, 1998), ağrı kesici (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), bağışıklık sistemini güçlendirici, idrar yolları hastalıklarını giderici ve gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008).

4.54. VITACEAE

4.54.1. **Vitis vinifera* L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 40

Yöresel İsimleri: Üzüm, asma, goruk (Şekil 109)

Kullanılan Kısımı: Yapraklar ve meyva

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Gıda olarak kullanılır. Meyva olarak tüketildiği gibi asma yaprakları toplanıp, limonlu suyun içinde bekletilir, daha sonra bu yaprakların içlerine pirinç konulup dolma yapıldıktan sonra yenilir. Pekmezi de yapılır.

2. Tıbbi amaçlı kullanılır. Pekmez yapıp yenildiğinde boğaz ağrısı, grip ve soğuk algınlığına iyi gelir (Hıdırlar, Örencik Köyü).

3. Çardak yapılır.

Literatürdeki Kullanımları: Gıda olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), Kansızlık, öksürük ve boğaz ağrılarında (Polat, 2010) kullanılır..

4.55. XANTHORRHOEACEAE

4.55.1. **Hemerocallis fulva* (L.) L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 176

Yöresel isimleri: Turuncu zambak, zambak (Şekil 110)

Kullanılan Kısım: Bitkinin tümü

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımı: -

4.56. ZINGIBERACEAE

4.56.1. *Zingiber officinale Roscoe

Toplayıcı Numarası: Tly. 52

Yöresel İsmi: Zencefil (Şekil 111)

Kullanılan Kısım: Kök, yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi: Tıbbi amaçlı kullanılır. 1 bardak kaynar suya 1 nohut tanesi kadar zencefil dilimlenip atılır ve 5-10 dk. demlenmeye bırakılır. Bal ile tatlandırılarak ve içine bir miktar limon sıkılarak içilirse daha lezzetli ve faydalı olur. Hazmı kolaylaştırmaya, soğuk algınlığına (Çamoba, Çiftlik, Gündoğdu Köyü), öksürük (Akçakoyun), baş ağrısı (Ahiler) ve bronşite iyi gelir. Yaprakları kaynatılarak içildiğinde öksürüğe iyi gelir (Çal Köyü).

Literatürdeki Kullanımları: Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

4.57. ZYGOPHYLLACEAE

4.57.1. Tribulus terrestris L.

Toplayıcı Numarası: Tly. 615

Yöresel İsimleri: Çoban çökerten

Kullanılan Kısım: Çiçek ve yapraklar

Kullanım Amacı ve Yöntemi:

1. Tıbbi amaçlı olarak kullanılır. Çiçek ve yapraklar kaynatıldıktan sonra suyu içilir. Böbrek taşı düşürmede (Karaköy, Seyvan, Yukarı İnova) etkilidir.

2. Hayvan yemi olarak kullanılır.

Literatürdeki Kullanımları: -

4.58. Etnobotanik Özellik Taşıdığı Tespit Edilen Taksonlar

Şekil 5. **Viburnum opulus* L. (Kartopu) (Orijinal)

Şekil 6. **Agaricus bisporus* (J.E.Lange) E.J.Imbach. (Kültür Mantarı) (Orijinal)

Şekil 7. **Agaricus campestris* L. (Çim mantarı) (Orijinal)

Şekil 8. *Beta vulgaris* L. (Pancar) (Orijinal)

Şekil 9. **Allium sativum* L. (Sarımsak) (Orijinal)

Şekil 10. *Apium graveolens* L. (Kereviz) (Orijinal)

Şekil 11. **Daucus carota* L. (Havuç) (Orijinal)

Şekil 12. *Foeniculum vulgare* Mill. (Rezene) (Orijinal)

Şekil 13. *Oenanthe pimpinelloides* L. (Alan maydanozu, deli maydanoz) (Orijinal)

Şekil 14. **Petroselinum crispum* (Mill.) Nyman ex A.W.Hill (Maydanoz) (Orijinal)

Şekil 15. *Dracunculus vulgaris* Schott (Yılan bacağı) (Orijinal)

Şekil 16. *Artemisia abrotanum* L. (Rahin, mafin, kafurun) (Orijinal)

Şekil 17. **Calendula officinalis* L. (Aynı sefa, kandil çiçeği) (Orijinal)

Şekil 18. *Cichorium intybus* L. (Hindiba) (Orijinal)

Şekil 19. **Cynara scolymus* L. (Enginar) (Orijinal)

Şekil 20. **Helianthus annuus* L. (Ayçiçeği, günebakan, gündeğdu) (Orijinal)

Şekil 21. **Lactuca sativa* L. (Marul) (Orijinal)

Şekil 22. *Scolymus hispanicus* L. (Akkız) (Orijinal)

Şekil 23. *Corylus avellana* L. (Fındık) (Orijinal)

Şekil 24. **Campsis radicans* (L.) Seem (Acem borusu) (Orijinal)

Şekil 25. *Brassica oleracea* L. var. *acephala* (Lahana) (Orijinal)

Şekil 26. *Brassica oleracea* L. var. *capitata* (Lahana) (Orijinal)

Şekil 27. *Eruca vesicaria* (L.) Cav. (Roka) (Orijinal)

Şekil 28. *Raphanus raphanistrum* subsp. *sativus* (L.) Domin (Turp, kara turp) (Orijinal)

Şekil 29. **Buxus sempervirens* L.(Şimşir) (Orijinal)

Şekil 30. **Lonicera etrusca* Santi (Hanimeli) (Orijinal)

Şekil 31. **Weigela florida* (Bunge) A.DC. (Vejelya) (Orijinal)

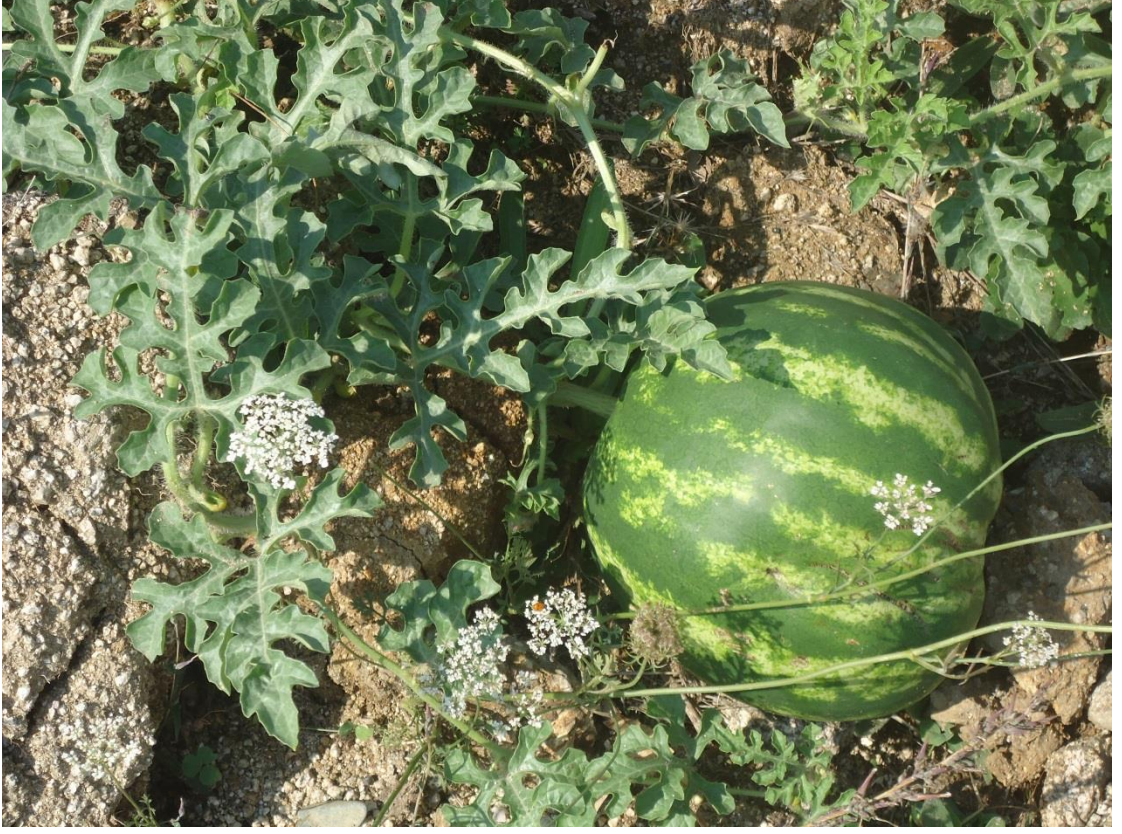
Şekil 32. *Saponaria officinalis* L. (Sabun otu) (Orijinal)

Şekil 33. *Stelleria media* (L.) Vill. subsp. *media* (Cici bici, kuş otu) (Orijinal)

Şekil 34. *Cornus mas* L. (Kızılcık) (Orijinal)

Şekil 35. **Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. & Nakai (Karpuz) (Orijinal)

Şekil 36. **Cucumis melo* L. (Kavun) (Orijinal)

Şekil 37. **Cucurbita moschata* Duchesne (Orijinal)

Şekil 38. **Cucurbita pepo* L. (Kabak) (Orijinal)

Şekil 39. *Cucurbita pepo* çiçeklerinden hazırlanan dolma (Orijinal)

Şekil 40. *Ecballium elaterium* (L.) A.Rich (Acı kavun, eşek hıyarı, deli bostan) (Orijinal)

Şekil 41. **Lagenaria siceraria* (Molina) Standl. (Susak kabağı) (Orijinal)

Şekil 42. *Momordica charantia* L. (Kudret narı) (Orijinal)

Şekil 43. *Juniperus oxycedrus* L. (Ardıç) (Orijinal)

Şekil 44. *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn (Eğrelti otu) (Orijinal)

Şekil 45. *Elaeagnus angustifolia* L. (İğde) (Orijinal)

Şekil 46. **Ceratonia siliqua* L. (Keçi boynuzu) (Orijinal)

Şekil 47. **Cicer arietinum* L. (Nohut) (Orijinal)

Şekil 48. **Phaseolus vulgaris* L. (Fasulye) (Orijinal)

Şekil 49. **Wisteria sinensis* (Sims) Sweet (Mor Sümbül) (Orijinal)

Şekil 50. *Quercus cerris* L. var. *cerris*'den yapılmış süpürge (Orijinal)

Şekil 51. **Pelargonium zonale* (L.) L'Her. (Sardunya) (Orijinal)

Şekil 52. **Hydrangea macrophylla* (Thunb.) Ser. (Ortanca) (Orijinal)

Şekil 53. *Hygrophorus russula* (Fries) Quélet. (Pırnal Mantarı) (Orijinal)

Şekil 54. *Hypericum perforatum* L. (Kantaron, sarı ot) (Orijinal)

Şekil 55. *Iris* × *germaniaca* L. (Süsen) (Orijinal)

Şekil 56. **Juglans regia* L. (Ceviz)

Şekil 57. *Lavandula stoechas* L. subsp. *stoechas* (Karabaş otu) (Orijinal)

Şekil 58. *Origanum vulgare* L. subsp. *hirtum* (Güve otu, kekik) (Orijinal)

Şekil 59. *Rosmarinus officinalis* L. (Biberiye) (Orijinal)

Şekil 60. *Salvia officinalis* L. (Adaçayı) (Orijinal)

Şekil 61. *Salvia tomentosa* Mill. (Boşabla, boş yaprağı, boğaç otu) (Orijinal)

Şekil 62. *Satureja hortensis* L. (Cibrisi, cibrise) (Orijinal)

Şekil 63. *Thymbra spicata* L. subsp. *spicata* (Karabaş Kekiği) (Orijinal)

Şekil 64. **Lilium candidum* L. (Ak zambak) (Orijinal)

Şekil 65. *Punica granatum* L. (Nar) (Orijinal)

Şekil 66. *Alcea pallida* (Willd.) Waldst. & Kit. (Orijinal)

Şekil 67. **Alcea rosea* L. (Hatmi) (Orijinal)

Şekil 68. *Althaea officinalis* L. (Hatmi) (Orijinal)

Şekil 69. *Malva sylvestris* L. (Ebe gümece, ebe gömeci) (Orijinal)

Şekil 70. *Tilia tomentosa* Moench (Ihlamur) (Orijinal)

Şekil 71. **Morus alba* L. (Beyaz dut) (Orijinal)

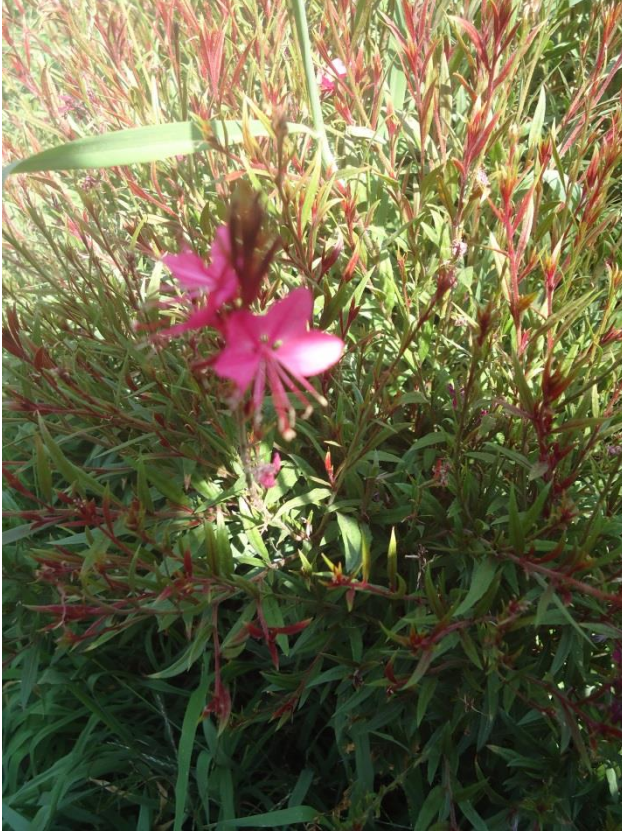
Şekil 72. **Ficus carica* L. (İncir) (Orijinal)

Şekil 73. **Mirabilis jalapa* L. (Akşam sefası, gece sefası) (Orijinal)

Şekil 74. **Olea europaea* L. var. *europaea* (Zeytin) (Orijinal)

Şekil 75. **Gaura lindheimeri* Engelm. & A.Gray (Gavura) (Orijinal)

Şekil 76. **Oenothera biennis* L. (Ezan Çiçeği) (Orijinal)

Şekil 77. *Papaver rhoeas* L. (Gelincik) (Orijinal)

Şekil 78. *Pinus nigra* J.F.Arnold'dan yapılmış kapı (Orijinal)

Şekil 79. *Pinus pinea* L.'den yapılmış süs eşyası (Orijinal)

Şekil 80. **Antirrhinum majus* L. (Aslanagzı) (Orijinal)

Şekil 81. **Zea mays* L. (Mısır) (Orijinal)

Şekil 82. *Portulaca oleracea* L. (Semizotu) (Orijinal)

Şekil 83. *Paliurus spina-christii* Mill. (Çaltı pulu, kara çalı) (Orijinal)

Şekil 84. **Fragaria* × *ananassa* (Weston) Duchesne (Çilek) (Orijinal)

Şekil 85. **Kerria japonica* (L.) DC. (Japon gülü, kanarya gülü) (Orijinal)

Şekil 86. *Mespilus germanica* L. (Muşmula) (Orijinal)

Şekil 87. **Mespilus germanica* L. ile yapılmış çeşitli bastonlar (Orijinal)

Şekil 88. **Prunus avium* (L.) L. (Kiraz) (Orijinal)

Şekil 89. **Prunus persica* (L.) Batsch. (Şeftali) (Orijinal)

Şekil 90. **Pyracantha coccinea* Roemer. (Ateş dikenini) (Orijinal)

Şekil 91. **Pyrus communis* L. (Armut) (Orijinal)

Şekil 92. *Rosa canina* L. (Kuşburnu) (Orijinal)

Şekil 93. *Rubus idaeus* L. (Ahududu) (Orijinal)

Şekil 94. *Rubus sanctus* Schreb. (Böğürtlen, gırnatı) (Orijinal)

Şekil 95. *Lactarius deliciosus* (L. ex Fr.) S.F.Gray (Melki, merki) (Orijinal)

Şekil 96. *Russula delica* Fr. (Merki, karabiber) (Orijinal)

Şekil 97. *Populus* × *canadensis* Moench. (Kavak) (Orijinal)

Şekil 98. *Acer campestre* L.(Akçaağaç)'den yapılmış küçük ev aletleri (Orijinal)

Şekil 99. **Capsicum annuum* L. (Biber) (Orijinal)

Şekil 100. **Lycopersicon esculentum* Mill. (Domates) (Orijinal)

Şekil 101. **Nicotiana tabacum* L.(Tütün)'un tarladaki görüntüsü (Orijinal)

Şekil 102. Tütün yapraklarının kurutulmak üzere ipe dizilmesi. (Orijinal)

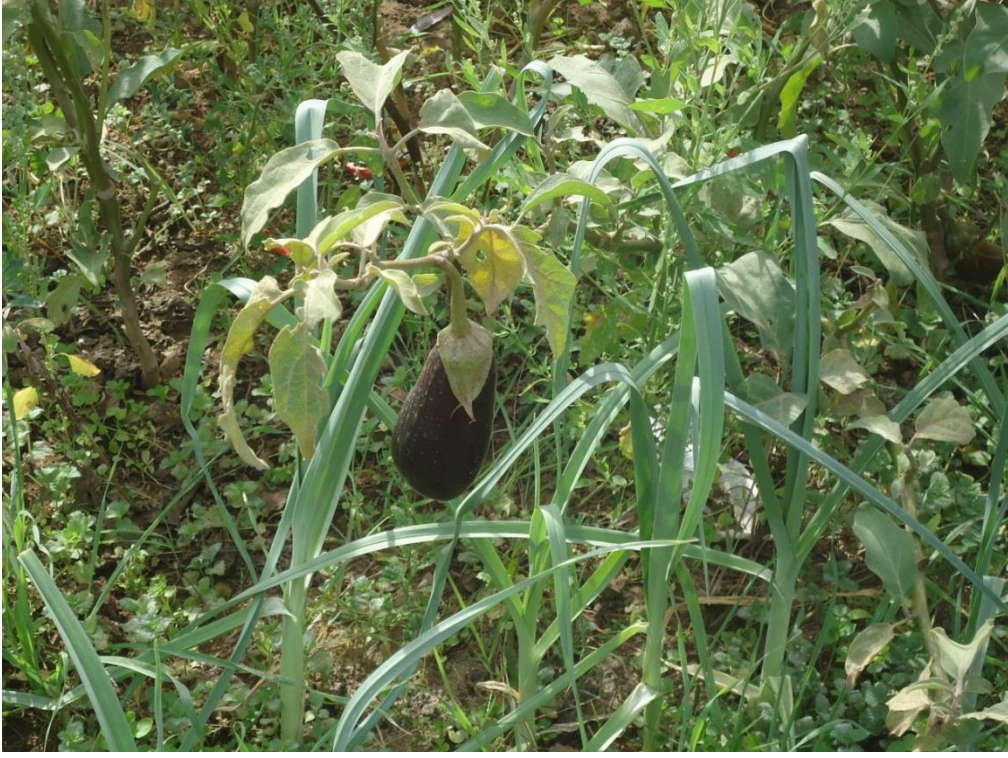
Şekil 103. İpe dizilmiş tütün yapraklarının sergilerde kurutulması. (Orijinal)

Şekil 104. Sergilerde kurutulmuş tütün yaprakları. (Orijinal)

Şekil 105. Kurumuş tütün yapraklarının sergiden alınıp tavan altlarında bekletilmesi. (Orijinal)

Şekil 106. **Solanum melongena* L. (Patlıcan) (Orijinal)

Şekil 107. **Solanum tuberosum* L. (Patates) (Orijinal)

Şekil 108. *Urtica urens* L. (Isırgan) (Orijinal)

Şekil 109. **Vitis vinifera* L. (Üzüm, asma) (Orijinal)

Şekil 110. **Hemerocallis fulva* (L.) L. (Turuncu zambak) (Orijinal)

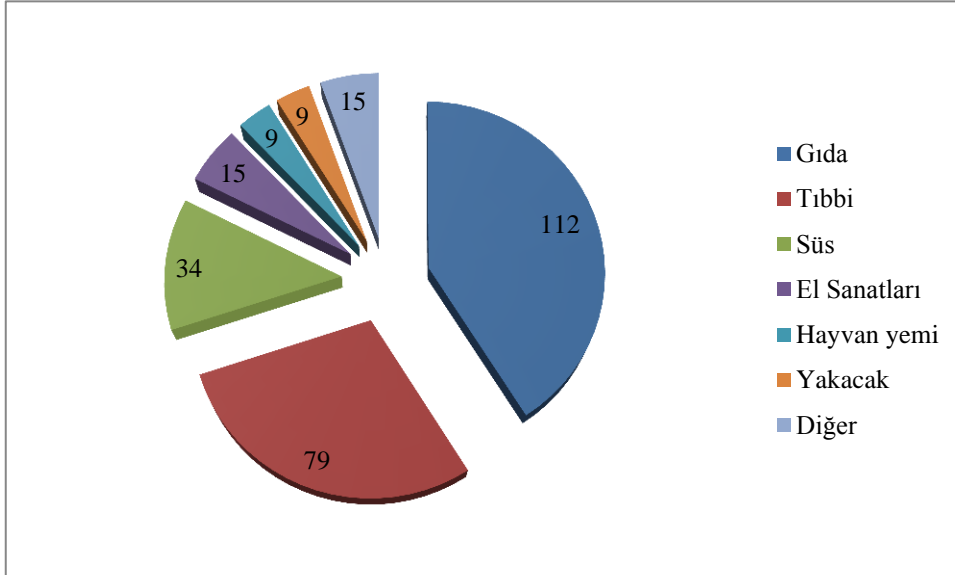
Şekil 111. **Zingiber officinale* Roscoe (Zencefil) (Orijinal)

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma alanı olarak seçilen Çanakkale İli Yenice İlçesi'nde yapılan etnobotanik envanter ve tarımsal bitki biyoçeşitliliği çalışmamızda 57 familyaya ait etnobotanik kullanıma sahip 175 takson tespit edilmiştir (Çizelge 4). Çalışmada 4 mantar familyasına ait 5 mantar çeşidi ve 77 tarımsal çeşit saptanmıştır.

Araştırma alanında toplanan 175 bitki taksonundan 95 tanesi yörede doğal olarak yetişirken, 80 taksonun tarımsal ekimi yapılmaktadır. Bunlardan 112 takson gıda, 79 takson halk ilacı olarak, 9 takson yakacak olarak, 34 takson süs bitkisi olarak, 9 takson hayvan yemi olarak, 15 takson el sanatlarında ve 15 takson da değişik (çit, çardak, sabun, süpürge vs. gibi) amaçlarla kullanılmaktadır (Şekil 112).

Şekil 112. Yenice İlçesi ve çevresinde toplanan taksonların kullanım amaçlarına göre dağılımı.

Çizelge 4. Yenice ve çevresinde etnobotanik kullanıma sahip bitkilerin listesi

BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TIBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
ADOXACEAE									
<i>*Viburnum opulus</i>	Kartopu			X					
AGARICACEAE									
<i>*Agaricus bisporus</i>	Kültür mantar	X							
<i>*A. campestris</i>	Mantar	X							
AMARANTHACEAE									
<i>*Beta vulgaris</i>	Pancar	X	X						
<i>*B. vulgaris subsp. cicla</i>	Pazı	X							
<i>*B. vulgaris var. esculenta</i>	Kırmızı pancar	X							
<i>Chenopodium album</i>									
<i>*Spinacia oleracea</i>	Ispanak	X							
AMARYLLIDACEAE									
<i>*Allium cepa</i>	Soğan	X	X						
<i>*A. ampeloprasum</i>	Pırasa	X							
<i>*A. sativum</i>	Sarımsak	X	X						
ANACARDIACEAE									
<i>Pistacia terebinthus</i>	Çiğdem	X							X
<i>Rhus coriaria</i>	Sumak, somak	X							
APIACEAE									
<i>Anethum graveolens</i>	Dere otu, cacık otu	X	X						
<i>Apium graveolens</i>	Kereviz	X	X						
<i>*Daucus carota</i>	Havuç	X	X						
<i>Foeniculum vulgare</i>	Rezene, erezene	X	X						
<i>Oenanthe pimpinelloides</i>	Alan maydanozu	X							

Çizelge 4'ün devamı									
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TIBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
APIACEAE									
<i>*Petroselinum crispum</i>	Maydanoz	X	X						
ARACEAE									
<i>Dracunculus vulgaris</i>	Yılan bacağı		X						
ASPARAGACEAE									
<i>*Hyacinthus orientalis</i>	Sümbül			X					
ASPLENIACEAE									
<i>Ceterach officinarum</i>	Altın otu		X						
ASTERACEAE									
<i>Cota austriaca</i>	Papatya	X	X						
<i>C. tinctoria</i>	Papatya		X						
<i>Anthemis cretica</i>	Papatya	X	X						
<i>Artemisia abrotanum</i>	Rahun, mafin, rahun			X					
<i>*Calendula officinalis</i>	Ayusefa, kandel çiçeği			X					
<i>Cichorium intybus</i>	Hindiba	X							
<i>*Cynara scolymus</i>	Enginar	X	X						
<i>*Helianthus annuus</i>	Ayçiçeği	X	X						
<i>H. tuberosus</i>	Yer elması	X	X						
<i>*Lactuca sativa</i>	Marul	X							
<i>Scobymus hispanicus</i>	Akkaz, ak diken	X							
<i>Sonchus asper</i>	Eşek helvası, eşek otu	X	X						
<i>Taraxacum campyloides</i>	Kara hindiba, hindiba	X	X						
BETULACEAE									
<i>Corylus avellana</i>	Fındık	X							

Çizelge 4'ün devamı									
BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TİBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
BETULACEAE									
<i>Corylus maxima</i>	Fındık	X							
BIGNONIACEAE									
<i>*Campsis radicans</i>	Acem borusu			X					
BRASSICACEAE									
<i>*Brassica oleracea</i> subsp. <i>acephala</i>	Lahana, kelem	X	X						
<i>*B. oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Baş lahana, kelem	X	X						
<i>*B. oleracea</i> var. <i>botrytis</i>	Kamabahar	X							
<i>*B. oleracea</i> var. <i>italica</i> Plenck	Brokoli	X							
<i>B. rapa</i>	Şalgam	X	X						
<i>Eruca vesicaria</i>	Roka	X							
<i>Lepidium sativum</i>	Tereotu, tere	X	X						
<i>Nasturtium officinale</i>	İspanan, su teresi, gerd	X							
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Turp otu	X							
<i>R. raphanistrum</i> subsp. <i>sativus</i>	Turp, kara turp	X	X						
BUXACEAE									
<i>*Buxus sempervirens</i>	Şimşir			X					
CAPRIFOLIACEAE									
<i>*Lonicera etrusca</i>	Hammeli			X					
<i>*Weigela florida</i>	Vejelya, gelin tacı			X					
CARYOPHYLLACEAE									
<i>Saponaria officinalis</i>	Sabun otu			X					
<i>Stellaria media</i> subsp. <i>media</i>	Cici bici, kuş otu	X							
<i>Corylus avellana</i>	Fındık	X							

Çizelge 4'ün devamı										
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TIBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER	
CORNACEAE										
<i>Cornus mas</i>	Kızılcık	X	X			X				
CUCURBITACEAE										
* <i>Citrullus lanatus</i>	Karpuz	X								
* <i>Cucumis melo</i>	Kavun	X	X				X			
* <i>C. sativus</i>	Salatalık	X								
* <i>Cucurbita moschata</i>	Bal kabağı, sakız kabağı	X								
* <i>C. pepo</i>	Kabak	X								
<i>Echallium elaterium</i>	Eşek hıyan, deli karpuz		X							
* <i>Lagenaria siceraria</i>	Su kabağı, susak kabağı			X		X			X	
<i>Momordica charantia</i>	Kudret Nan		X							
CUPRESSACEAE										
<i>Juniperus oxycedrus</i>	Ardıç		X		X					
DENNSTAEDTIACEAE										
<i>Pteridium aquilinum</i>	Eğrelti otu								X	
ELAEAGNACEAE										
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	X	X							
FABACEAE										
<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçiboynuzu	X	X							
* <i>Cicer arietinum</i>	Nohut	X					X			
* <i>Glycyrrhiza glabra</i>	Meyan		X							
* <i>Lens culinaris</i>	Mercimek	X	X							
<i>Onobrychis viciifolia</i>	Korunga							X		
* <i>Phaseolus vulgaris</i>	Fasulye, fasile	X								

Çizelge 4'ün devamı									
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TIBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
FABACEAE									
<i>Trifolium campestre</i>	Tirfil, yonca						X		
<i>T. purpureum</i>	Tirfil, yonca						X		
<i>Vicia sativa</i>	Fiğ, fiy						X		
* <i>Wisteria sinensis</i>	Mor sümbül			X					
FAGACEAE									
<i>Castanea sativa</i>	Kestane	X			X				
<i>Quercus cerris</i>	Pelit meşesi				X				
<i>Q. coccifera</i>	Meşe				X				
<i>Q. infectoria</i>	Meşe palamudu				X				
GERANIACEAE									
* <i>Pelargonium zonale</i>	Sardunya, şekavet			X					
HYDRANGEACEAE									
* <i>Hydrangea macrophylla</i>	Ortanca			X					
* <i>Philadelphus coronarius</i>	Filbahri			X					
HYGROPHORACEAE									
<i>Hygrophorus russula</i>	Pıral mantar	X							
HYPERICACEAE									
<i>Hypericum perforatum</i>	Kantaron, san ot	X	X						
IRIDACEAE									
* <i>Iris x germanica</i>	Süsen			X					
JUGLANDACEAE									
* <i>Juglans regia</i>	Ceviz	X	X			X		X	

Çizelge 4'ün devamı									
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TIBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
LAMIACEAE									
<i>Mentha longifolia</i>	Nane	X	X						
<i>M. pulegium</i>	Filiskin		X						
<i>M. spicata</i>	Nane	X	X						
<i>Origanum majorana</i>	Mercanköşk	X	X						
<i>O. onites</i>	Kekik, güve otu	X							X
<i>O. vulgare subsp. hirtum</i>	Kekik otu, güve otu		X						
* <i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye		X	X					
<i>Salvia officinalis</i>	Adaçayı	X	X						
<i>S. tomentosa</i>	Boşabla, boğuş otu	X	X						
<i>Satureja hortensis</i>	Cibisi, cibrisin	X							
<i>Sideritis perfoliata</i>	Dağ çayı	X							
S.trojana	Dağ çayı	X							
<i>Thymbra capita</i>	Taş kekiği		X						
<i>Thymbra spicata</i>	Karabaş Kekliği	X	X						
<i>T. longicaulis</i>	Kekik, taş kekiği	X							
* <i>Ocimum basilicum</i>	Fesleğen			X					X
LAURACEAE									
<i>Laurus nobilis</i>	Defne	X	X						
LILIACEAE									
* <i>Lilium candidum</i>	Ak zambak			X					
LYTHRACEAE									
<i>Punica granatum</i>	Nar	X	X						

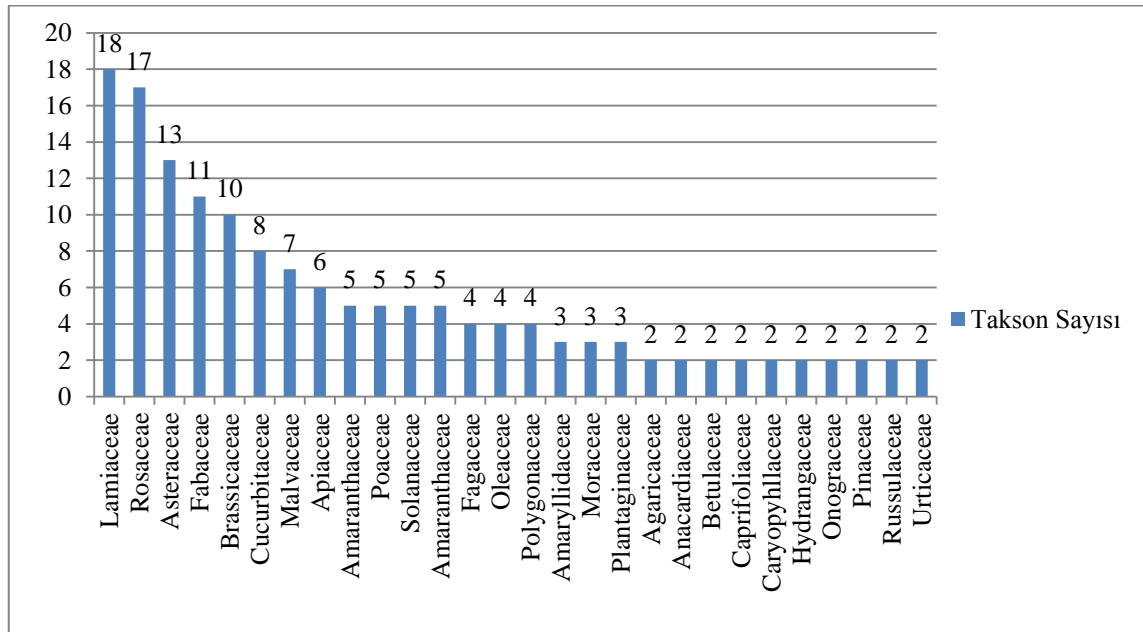
Çizelge 4'ün devamı									
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TIBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
MALVACEAE									
<i>Alcea pallida</i>	Hatmi, gülfatma, gülhatmi			X					
* <i>A. rosae</i>	Hatmi, gülhatmi			X					
<i>Althaea officinalis</i>	Hatmi			X					
* <i>Abelmoschus esculentus</i>	Bamya	X							
<i>Malva neglecta</i>	Ebe gümeci	X	X						
<i>M. sylvestris</i>	Ebe gümeci	X							
<i>Tilia tomentosa</i>	İhlamur	X	X	X					X
MORACEAE									
* <i>Morus alba</i>	Beyaz dut	X							
* <i>M. nigra</i>	Kara dut	X	X						
* <i>Ficus carica</i>	İncir	X	X						
NYCTAGINACEAE									
* <i>Mirabilis jalapa</i>	Gece sefası, akşam sefası			X					
OLEACEAE									
* <i>Jasminum fruticans</i>	Yasemin		X	X					
* <i>Olea europaea</i>	Zeytin	X	X						X
<i>Phillyrea latifolia</i>	Akçakesme, pımal						X		
* <i>Syringa vulgaris</i>	Leylak			X					
ONOGRACEAE									
* <i>Gaura lindheimeri</i>	Gavura			X					
* <i>Oenothera biennis</i>	Ezan çiçeği			X					
PAPAVACEAE									
<i>Papaver rhoeas</i>	Gelincik	X							

Çizelge 4'ün devamı									
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TİBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
PINACEAE									
<i>Pinus nigra</i>	Kara çam				X			X	
<i>P. pinea</i>	Fıstık çamı			X	X				
PLANTAGINACEAE									
* <i>Antirrhinum majus</i>	Aslanagzı			X					
<i>Plantago lanceolata</i>	Sınırlı ot		X						
<i>P. major</i>	Sınırlı ot		X						
PLATANACEAE									
<i>Platanus orientalis</i>	Çınar				X			X	
POACEAE									
<i>Arundo donax</i>	Kargı								X
<i>Cynodon dactylon</i>	Ayrık otu	X	X						
* <i>Hordeum vulgare</i>	Arpa		X					X	
<i>Triticum aestivum</i>	Buğday	X							
* <i>Zea mays</i>	Mısır	X	X						
POLYGONACEAE									
<i>Polygonum bellardii</i>	Madamak otu	X							
<i>Rumex crispus</i>	Labada	X	X						
<i>R. patientia</i>	Labada	X	X						
<i>R. tuberosus</i>	Kuzu kulağı	X	X						
PORULACACEAE									
<i>Portulaca oleracea</i>	Semiz otu, semizlik	X	X						
RHAMNACEAE									
<i>Paliurus spina-christii</i>	Çaltı pulu, çaltı, kara çal		X						X

Çizelge 4'ün devamı									
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TIBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
ROSACEAE									
* <i>Cydonia oblonga</i>	Ayva	X	X						
* <i>Fragaria x ananassa</i>	Çilek	X							
* <i>Kerria japonica</i>	Japon gülü, kanarya gülü			X					
* <i>Malus sylvestris</i>	Elma	X	X			X			
* <i>Mespilus germanica</i>	Muşmula, döngel								X
* <i>P. armeniaca</i>	Kayısı	X	X						
* <i>Prunus avium</i>	Kiraz	X	X			X			
* <i>P. cerasus</i>	Vişne	X							
* <i>P. domestica</i>	Enik	X							
* <i>P. persica</i>	Şeftali	X							
* <i>Pyracantha coccinea</i>	Ateş dikeni			X					
* <i>Pyrus communis</i>	Armut	X	X						
<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu	X	X		X	X			X
* <i>Rosa x damascena</i>	Gül			X					
<i>Rubus idaeus</i>	Ahududu	X	X						
<i>R. canescens</i>	Böğürtlen, grantı, garant	X	X						
<i>R. sanctus</i>	Böğürtlen, grantı, garant	X							
RUSSULACEAE									
<i>Lactarius deliciosus</i>	Merki, melki	X							
<i>Russula delica</i>	Beyaz merki, Karabiber	X							
RUTACEAE									
* <i>Citrus limonum</i>	Limon	X	X						
* <i>C. reticulata</i>	Mandalina	X							X
SALICACEAE									
<i>Populus x canadensis</i>	Kavak				X	X			

Çizelge 4'ün devamı									
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	GIDA	TIBBİ	SÜS	YAKACAK	EL SANATLARI	YEM	BOYA	DİĞER
SAPINDACEAE									
<i>Acer campestre</i>	Akçağaç					X			
SOLANACEAE									
* <i>Capsicum annuum</i>	Biber	X							
* <i>Lycopersicon esculentum</i>	Domates	X							
* <i>Nicotiana tabacum</i>	Tütün								X
* <i>Solanum melongena</i>	Patlıcan	X							
* <i>S. tuberosum</i>	Patates	X							
URTICACEAE									
<i>Urtica dioica</i>	Isırgan	X	X						
<i>U. urens</i>	Isırgan	X							
VITACEAE									
* <i>Vitis vinifera</i>	Üzüm, asma	X	X						X
XANTHORRHOACEAE									
<i>Hemerocallis fulva</i>	Turuncu zambak, zambak			X					
ZINGIBERACEAE									
* <i>Zingiber officinale</i>	Zencefil		X						
ZYGOPHYLLACEAE									
<i>Tribulus terrestris</i>	Çoban çökerten		X					X	

Etnobotanik kullanımı en fazla takson sayısından en aza doğru sıralandığında bu familyalar sırasıyla; Lamiaceae (18 takson), Rosaceae (17 takson), Asteraceae (13 takson), Fabaceae (11 takson), Brassicaceae (10 takson), Cucurbitaceae (8 takson), Malvaceae (7 takson), Apiaceae (6 takson), Poaceae (5 takson), Solanaceae (5 takson), Amaranthaceae (4 takson), Fagaceae (4 takson), Oleaceae (4 takson), Polygonaceae (4 takson), Amaryllidaceae (3 takson), Caprifoliaceae (3 takson), Moraceae (3 takson), Plantaginaceae (3 takson), Agaricaceae (2 takson), Anacardiaceae (2 takson), Betulaceae (2 takson), Caryophyllaceae (2 takson), Hydrangeaceae (2 takson), Onograceae (2 takson), Pinaceae (2 takson), Russulaceae (2 takson), Urticaceae (2 takson) ve 1'er taksonla Adoxaceae, Araceae, Asparagaceae, Aspleniaceae, Bignoniaceae, Buxaceae, Cornaceae, Cupressaceae, Dennstaedtiaceae, Elaeagnaceae, Geraniaceae, Hygrophoroceae, Hypericaceae, Iridaceae, Juglandaceae, Lauraceae, Liliaceae, Lythraceae, Nyctaginaceae, Papaveraceae, Platanaceae, Portulacaceae, Rhamnaceae, Rutaceae, Salicaceae, Sapindaceae, Vitaceae, Xanthorrhoeaceae, Zingiberaceae ve Zygophyllaceae olarak belirlenmiştir (Şekil 113).

Şekil 113. Etnobotanik kullanıma sahip taksonların familyalara göre dağılımı.

Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere köy halkının etnobotanik amaçlı kullandığı bitkilerin ağırlıklı olarak Lamiaceae, Rosaceae, Asteraceae, Brassicaceae ve Cucurbitaceae familyalarına ait oldukları görülmüştür. Bu sonuçlar da Çanakkale'nin ilçelerinde yapılan etnobotanik araştırmalarla da uyumluluk göstermiştir (Tütenocaklı, 2002; Emre, 2003; Uysal, 2006; Bulut, 2008, Üner, 2012). Yenice (Çanakkale) ilçesinde yapılan çalışmanın yakın çevrede yapılan araştırmalar ile karşılaştırılması Çizelge 5'de gösterilmiştir.

Çizelge 5. Araştırma bulgularının yakın çevrede yapılan araştırmalar ile karşılaştırılması

Yakın Çevrede Yapılan Araştırmalar	Gıda	Tıbbi	Süs	Yakacak	Mantar	El Sanatları	Yem	Toplam
Yenice (Çanakkale)	112	79	34	9	5	15	9	175
Burhaniye-Havran (Polat, 2010)	140	118	33	20	10	46	30	249
Bayramiç (Çanakkale) (Bulut, 2008)	68	60	15	14	1	30	27	193
Madra Dağı (Balıkesir) (Satıl ve ark., 2008)	52	46	10	-	-	14	19	115
Kaz Dağı (Satıl ve ark, 2007)	159	133	33	16	7	44	26	259
Bandırma (Balıkesir) (Onar, 2006)	41	65	6	4	-	-	-	98
Çan (Çanakkale) (Uysal ve ark., 2006)	51	65	8	4	-	-	-	102
Ayvacık (Çanakkale) (Tütenocaklı, 2002)	48	35	3	4	-	-	-	87

Araştırma alanımız olan Yenice İlçesi'nde Yenice Merkez'de Perşembe günleri, Kalkım Beldesi'nde Pazar günleri, Akçakoyun Beldesi'nde Salı günleri ve Pazarköy Beldesi'nde Cuma günleri kurulan pazarlara ziyaretler yapılmış, ayrıca Yenice İlçe Merkezi ve ona bağlı olan 71 köye araştırma gezileri yapılmıştır.

Araştırma alanında verilere ulaşmada ilk aşamalardan biri anket çalışmalarıydı. Çanakkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 3 Kasım 2011-15 Aralık 2011 tarihleri arasında uygulanmak üzere yasal izinler alınarak ilköğretim birinci ve ikinci kademelerdeki (4., 5., 6., 7. ve 8. Sınıf) öğrenciler ile orta öğretim (9., 10. ve 11. Sınıf) öğrencilerine anketler verilmiştir. Bu anketin içeriği olarak, görüşme formundaki kullanıcı bilgileri bölümü öğrencinin adı soyadı, sınıfı, cinsiyeti, bilgi aldığı kişinin yakınlık derecesi, mesleği, yaşı, yaşadığı yer, kullanılan bitkinin adı, kullanılan kısımları, nasıl kullanıldığı gibi yeni sorular eklenerek öğrencilerin seviyelerine göre uyarlanmıştır. Ankette sadece yenen bitkiler ve şifalı bitkiler sorulmuştur. Bu bağlamda öğrencilerin büyükleri ile beraber bu anketi doldurmaları konusunda yönlendirmeler yapılmıştır. Anketler ilçe merkezi ve köylerde bulunan 15 okulda 1200 öğrenciye uygulanmış, 15 okuldan 498 kişi formları doldurmuş olup, % 41,5'lik bir geri dönüşüm sağlanmıştır (Çizelge 6).

Çizelge 6. Anket uygulanan okulların listesi (geri dönüşüm yükseklik oranına göre sıralanmıştır)

No	Okul Adı	Sınıf	Anket uygulanan öğrenci sayısı	Geri dönen anket sayısı
1	Reyan Bodur Lisesi	9., 10., 11. Sınıflar	60	60
2	Alancık İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	60	55
3	Mehmet Bodur Lisesi	9., 10., 11. Sınıflar	60	46
4	Gündoğdu Nevzat Duman İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	100	56
5	Çal İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	50	24
6	Nevruz İbrahim Bodur İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	80	41
7	Hamdibey İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	80	29
8	Kalkım İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	100	35
9	Pazarköy Şehit Halil Kandemir İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	100	33
10	Atatürk İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	80	21
11	Kalkım Çok Programlı Lisesi	9., 10., 11. Sınıflar	60	15
12	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	80	19
13	Hamdibey Çok Programlı Lisesi	9., 10., 11. Sınıflar	60	14
14	Yeşilyurt İlköğretim Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	80	18
15	Akçakoyun Yatılı İlköğretim Bölge Okulu	4., 5., 6., 7., 8. Sınıflar	150	29

En fazla geri dönüşümün sağlandığı okul Reyan Bodur Lisesi'dir. Bu okuldan % 100'lük bir geri dönüşüm olmuştur. Bunu % 91 ile Alancık İlköğretim Okulu, % 76,6 ile Mehmet Bodur Lisesi, % 56 ile Gündoğdu Nevzat Duman İlköğretim Okulu ve % 48 ile Çal İlköğretim Okulu izlemektedir. Bu okullarda diğerlerinden fazla anketin geri getirilmiş olması tamamiyle okul yöneticileri ile öğretmenlerinin yardım ve konuya büyük ilgi göstermelerinden kaynaklanmaktadır.

Akçakoyun Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda % 19,3'lük geri dönüşüm olmasının sebebi yatılı olmasından kaynaklanmıştır. Okul yöneticilerin açıklamalarına göre,

öğrenciler onbeş günde ya da ayda bir eve gidiyorlar ve anketler de o süre içerisinde unutulduğundan geriye getirmeleri düşük orandadır.

Anketlerin birçok okulda geri getirilmemesinde okul yöneticilerinin, özellikle öğretmenlerin bu konu üzerinde fazla durmamaları ve ilgisizlik etkili olmuştur. Hatta bazı okullarda anketler alınmak istenmemiştir. Bazı okul müdürlerinin ifadesiyle ailelerin eğitim seviyelerinin yetersiz oluşu, çoğunun okuma-yazma bilmemesi nedeniyle anketlere gereken ilgi gösterilmemiştir. Anket soruları arasındaki etnik durumun sorulmasının sakıncalı olduğu okul yöneticileri tarafından ifade edilerek bu soruların çıkartılması istenmiş, öğrencilere de etnik köken kısmının doldurulmasının zorunlu olmadığı yönünde telkinlerde bulunulduğundan birçok ankette etnik durum kısmının boş olarak geri gelmesine neden olmuştur. Okulların bir kısmına 3 ya da 4 kez gidilerek anketleri hatırlatmak ve anket sonuçları istenmek zorunda kalınmıştır. Anket sonuçları Çizelge 7 ve Çizelge 8'de gösterilmiştir.

Çizelge 7. Yenice İlçesi ve köylerinde uygulanan anket sonuçlarına göre kullanılan tıbbi bitkilerin listesi

Kullanılan Bitkiler	*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															T	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi																
<i>Adonis sp.</i>	Keklik Otu	5	-	1	2	-	-	-	-	-	1	3	-	-	12		
<i>Allium cepa</i>	Soğan	1	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	8		
<i>Allium sativum</i>	Sarımsak	-	1	3	-	1	2	1	3	-	1	-	1	1	15		
<i>Alpinia officinarum</i>	Havlican	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1		
<i>Anagallis sp.</i>	Fare kulağı	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1		
<i>Anethum graveolens</i>	Dere otu, tere otu	-	-	2	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	8		
<i>Anthemis spp.</i>	Papatya	7	13	14	1	7	3	7	5	-	1	4	1	5	13	6	87
<i>Apium graveolens</i>	Kereviz	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	
<i>Beta vulgaris</i>	Pancar	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	
<i>Brassica oleracea subsp. acephala</i> ,	Lahana	-	-	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	6
<i>B. oleracea var. capitata</i>																	
<i>Capsicum annuum</i>	Kırmızı biber	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Cassia sp.</i>	Sinameki	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Ceratonía siliqua</i>	Keçiboynuzu	3	-	1	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	8	
<i>Ceterach officinarum</i>	Albn otu	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	3	
<i>Chenopodium album</i>	Kazayağı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	
<i>Cichorium intybus</i>	Hindiba	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Cinnamomum sp.</i>	Tarçın	-	4	-	1	-	1	-	1	-	2	-	-	4	-	13	
<i>Citrus limonatus</i>	Karpuz	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	
<i>Citrus limon</i>	Limon	5	7	1	5	-	6	2	5	1	4	-	4	6	13	3	62
<i>C. sinensis</i>	Portakal	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	2	-	-	1	7
<i>Cornus mas</i>	Kızılçuk	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	3
<i>Corylus maxima</i>	Fındık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	

Çizelge 7'nin devamı		TIBBİ AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER															
Kullanılan Bitkiler		*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	T
<i>Crataegus monogyna</i>	Alıç çiçeği	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Cucumis melo</i>	Kavun	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>C. sativus</i>	Salatalık	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Curcuma longa</i>	Zerdeçal	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Cydonia oblonga</i>	Ayva	4	-	3	1	1	1	3	1	-	1	-	-	5	7	3	30
<i>Cynara scolymus</i>	Enginar	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Cynodon dactylon</i>	Ayrık otu	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Daucus carota</i>	Havuç	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	3
<i>Dianthus sp.</i>	Karanfil	-	-	2	-	-	2	1	-	-	1	-	4	1	-	-	11
<i>Dracunculus vulgaris</i>	Yılan bığağı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
<i>Ecballium elaterium</i>	Deli karpuz	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
<i>Equisetum sp.</i>	Kırkkilit otu	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Erica sp.</i>	Sancı otu	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Eryngium campestre</i>	Çakır dikeni	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Ficus carica</i>	İncir	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	2	9
<i>Foeniculum vulgare</i>	Rezene	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Glycyrrhiza glabra</i>	Meyan kökü	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Helianthus tuberosus</i>	Yer elması	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
<i>Hordeum vulgare</i>	Arpa	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Hypericum perforatum</i>	Kantaron	2	1	9	1	-	1	3	2	-	3	-	1	5	7	2	37
<i>Inula sp.</i>	Andız	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Jasminum fruticans</i>	Yasemin çayı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Juglans regia</i>	Ceviz	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3

Çizelge 7'nin devamı		TIBBİ AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER															
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
<i>Lavandula stoechas</i>	Karabaş otu	-	4	1	-	2	2	3	-	3	1	-	-	-	3	1	20
<i>Lens culinaris</i>	Mercimek(yeşil)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
<i>Linum usitatissimum</i>	Keten tohumu	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	
<i>Lupinus sp.</i>	Acı bakla	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Malus sylvestris Mill.</i>	Elma	1	-	-	-	1	-	3	-	2	2	-	-	-	1	10	
<i>Malva sp.</i>	Ebegümeçi, develik	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	
<i>Matricaria chamomilla</i>	Mays papatyası	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	
<i>Melissa officinalis</i>	Melisa otu, oğul otu	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
<i>Mentha pulegium</i>	Yarpuz	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
<i>Mentha sp.</i>	Nane	10	14	21	7	4	9	5	15	6	9	2	25	11	25	19	182
<i>Momordica charantia</i>	Kudret Nani	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Myrtus communis</i>	Yaban mersini	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Nicotiana tabacum</i>	Tütün	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Nigella sativa</i>	Çör otu, ore otu	-	3	1	-	-	1	1	-	6	-	-	-	2	-	14	
<i>Ocimum basilicum</i>	Peslan, fesleğen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	
<i>Olea europea</i>	Zeytin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<i>Oenothera biennis</i>	Eşek otu	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Origanum majorana</i>	Mercanköşk	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	
<i>O. vulgare</i>	Güve otu	5	6	4	1	-	-	-	-	7	8	-	11	-	6	48	
<i>Papaver somniferum</i>	Haşhaş	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2	
<i>Petrocelinum crispum</i>	Maydanoz	2	7	3	2	-	-	1	2	-	1	3	-	3	4	32	
<i>Pimenta officinalis</i>	Yeni bahar	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Pimpinella anisum</i>	Anason	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	
<i>Pinus spp.</i>	Çam filizi, çam sakızı, çra	-	1	-	-	-	1	-	-	2	1	-	-	-	2	3	10
<i>Platanus orientalis</i>	Çnar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

Çizelge 7'nin devamı		TIBBİ AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER															
Kullanılan Bitkiler		*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	T
<i>Prunus armeniaca</i>	Kayısı	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Punica granatum</i>	Nar	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	5
<i>Pyrus communis</i>	Armut	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>P. elaeagnifolia</i>	Ahlat	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Quercus ilex</i>	Pınar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Raphanus sativus</i>	Turp	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2
<i>Rhus coriaria</i>	Sumak	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Ribes nigrum</i>	Kuş üzümü	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Ribes sp.</i>	Frenk Üzüümü	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu	12	7	12	1	2	1	8	2	6	4	8	14	6	13	6	102
<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye	-	3	1	-	-	2	-	-	6	1	-	-	-	2	-	15
<i>Rubus idaeus</i>	Ahucudu	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Rubus sp.</i>	Böğürtlen	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	4
<i>Rumex conglomeratus</i>	Labada	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>R. tuberosus</i> subsp. <i>tuberosus</i>	Kuzu kulağı	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Salvia officinalis</i>	Adaçayı	22	7	22	3	1	4	4	10	6	11	3	16	3	7	3	120
<i>S. tomentosa</i>	Boş yaprağı, boşabla, boğaç otu	9	10	4	5	8	2	2	4	-	3	-	4	1	6	25	83
<i>Sinapis sp.</i>	Hardal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
<i>Solanum tuberosum</i>	Patates	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	10
<i>Sonchus sp.</i>	Eşek helvası	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
<i>Teucrium chamaedrys</i>	Kısamamut otu	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Thea sinensis</i>	Çay, yeşil çay	3	-	1	-	-	1	-	2	-	1	20	-	-	3	2	33
<i>Thymus spp.</i>	Kekik	25	34	30	6	8	6	7	20	7	18	2	25	17	36	23	264
<i>T. capitatus</i>	Taş kekiği	-	-	2	-	-	-	5	1	-	-	-	-	1	3	-	12
<i>Tilia tomentosa</i>	İhlamur	36	42	50	14	19	16	10	22	12	21	-	30	24	47	31	374

TIBBİ AMAÇLI KULLANILAN BİTKİLER																
Kullanılan Bitkiler	*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	T
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi															
<i>Vicia faba</i>	Bakla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
<i>Vitis vinifera</i>	Üzüm	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3
<i>Zea mays</i>	Mısır püskülü	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	3
<i>Zingiber officinale</i>	Zencefil	-	6	2	2	-	-	-	-	3	1	-	3	2	-	21
<i>Physalis peruviana</i> olduğu düşünülmekte, fakat bitkinin kendisi görülmediği, sadece sözlü anlatıma dayandığı için teşhis yapılamamıştır.	Altın çilek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3

*Okullar:	
1.Nevruz İbrahim Bodur İlköğretim Okulu	11.Çal İlköğretim Okulu
2.Mehmet Bodur Lisesi	12.Pazarköy Şehit Halil Kandemir İlköğretim Okulu
3.Reyan Bodur Lisesi	13.Akçakoyun Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
4.Cumhuriyet İlköğretim Okulu	14.Gündoğdu Nevzat Durman İlköğretim Okulu
5.Atatürk İlköğretim Okulu	15.Alancık İlköğretim Okulu
6.Yeşilyurt İlköğretim Okulu	
7.Kalkın Çok programlı Lise	
8.Kalkın İlköğretim Okulu	
9.Hamdibey Çok Programlı Lise	
10.Hamdibey İlköğretim Okulu	

Çizelge 8. Yenice İlçesi ve köylerinde uygulanan anket sonuçlarına göre yenen bitkilerin listesi

Kullanılan Bitkiler		*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															T
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	T
<i>Allium cepa</i>	Soğan	2	-	10	3	1	1	1	-	1	-	1	11	-	1	-	32
<i>A. ampeloprasum</i>	Pırasa	12	16	7	5	1	5	2	5	4	5	8	7	3	4	-	84
<i>A. sativum</i>	Sarımsak	-	1	10	2	-	-	-	2	-	-	1	-	-	1	-	17
<i>Anethum graveolens</i>	Dere otu, tere otu, cacık otu	3	4	9	-	2	1	2	3	2	2	3	-	4	5	-	40
<i>Anthemis</i> spp.	Papatya	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Apium graveolens</i>	Kereviz	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	6
<i>Arachis hypogaea</i>	Fıstık, yer fıstığı	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Arum dioscoridis</i>	Yılan pancarı	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Beta vulgaris</i>	Pancar	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>B. vulgaris</i> subsp. <i>cicla</i>	Pazı	6	-	1	-	-	-	1	6	2	-	-	-	-	2	-	18
<i>B. vulgaris</i> var. <i>esculenta</i>	Kırmızı pancar	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Brassica oleracea</i> subsp. <i>acephala</i>	Lahana, kelem, mor kelem	9	13	5	6	1	3	4	8	6	6	2	3	9	10	-	85
<i>B. oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Karnabahar	5	-	3	1	1	4	-	1	-	-	2	-	-	5	-	22
<i>B. oleracea</i> var. <i>botrytis</i>	Brokoli	1	7	2	-	-	1	-	5	-	3	2	-	3	7	-	31
<i>B. oleracea</i> var. <i>italica</i>	Şalgam	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Brassica rapa</i>	Biber	6	10	5	-	-	4	2	3	-	4	4	8	1	8	-	55
<i>Capsicum annuum</i>	Sinameki	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Cassia</i> sp.	Kestane	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4
<i>Castanea sativa</i>	Sirken	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Chenopodium album</i>	Kazayağı	-	-	2	-	1	1	7	2	-	4	-	-	2	4	-	23
<i>Chenopodium</i> spp.	Nohut	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Cicer arietinum</i>	Hindibağ	-	2	-	-	-	-	1	-	6	-	-	-	-	4	-	13
<i>Cichorium intybus</i>	Karpuz	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3

Çizelge 8'in devamı		YENEN BİTKİLER															
Kullanılan Bitkiler		*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	T
<i>C. reticulata</i>	Mandalina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Cucumis melo</i>	Kavun	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>C. sativus</i>	Salatalık	3	2	2	2	1	2	1	1	-	-	-	7	1	1	-	23
<i>Cucurbita moschata</i>	Balkabağı	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	6
<i>Duchesne</i>																	
<i>C. pepo</i>	Kabak	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	6	9
<i>Cuminum cyminum</i>	Kimyon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4
<i>Cydonia oblonga</i>	Ayva	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Cynara scolymus</i>	Enginar	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
<i>Cynodon dactylon</i>	Ayrık otu	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Daucus carota</i>	Havuç	4	-	1	2	2	1	1	3	-	-	2	12	3	5	-	36
<i>Eruca sativa</i>	Roka	4	4	4	2	2	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	24
<i>Ficus carica</i>	İncir	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Fragaria x ananassa</i>	Çilek	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	3
<i>Glycyrrhiza glabra</i>	Meyan kökü	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Helianthus tuberosus</i>	Yer elması	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
<i>Hibiscus esculentus</i>	Bamya	4	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	8
<i>Juglans regia</i>	Ceviz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
<i>Lactarius sp., Russula sp.</i>	Merki, mantar	3	4	1	1	2	2	2	2	-	-	-	4	-	-	-	21
<i>Lactuca sativa</i>	Marul	21	23	11	8	8	10	5	14	-	12	7	11	9	15	-	154
<i>Laurus nobilis</i>	Defne	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Lavandula stoechas</i>	Karabaş otu	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Lens culinaris</i>	Mercimek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<i>Lupinus sp.</i>	Acı bakla	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Lycopersicon esculentum</i>	Domates	10	4	6	1	1	2	-	5	-	4	1	10	4	8	-	56
<i>Malus sylvestris</i>	Elma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2

Çizelge 8'in devamı		YENEN BİTKİLER															
Kullanılan Bitkiler		*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	T
<i>Mentha</i> spp.	Nane	2	-	15	1	4	-	-	7	6	1	1	2	5	1	-	45
<i>Morus alba</i> , <i>M. nigra</i>	Dut	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Nasturtium officinale</i>	Gerdeme, ispatan otu	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	3
<i>Nigella sativa</i>	Çörek otu	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	3
<i>Olea europaea</i>	Zeytin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
<i>Papaver</i> sp.	Gelincik	1	2	5	-	-	-	3	-	1	4	2	1	1	6	-	26
<i>Petroselinum crispum</i>	Maydanoz	9	6	19	3	9	2	5	11	-	6	4	10	12	8	-	104
<i>Phaseolus vulgaris</i>	Fasulye, fasile	7	9	2	1	2	4	1	-	-	-	2	2	3	8	-	41
<i>Pisum sativum</i>	Bezelye	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	2	2	3	-	10
<i>Polygonum bellardii</i>	Macınmak	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Portulaca oleraceae</i>	Semiz otu, semizlik	7	11	8	2	5	5	4	2	5	6	1	4	-	9	-	69
<i>Prunus armeniaca</i>	Kayısı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2
<i>P. cerasus</i>	Vişne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Turp otu	-	-	2	-	-	-	6	3	-	1	-	-	1	-	-	13
<i>R. sativus</i>	Turp	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	1	3	1	3	-	11
<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu	-	-	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Rosa</i> sp.	Gül	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2
<i>Rubus</i> sp.	Böğürtlen	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Rumex conglomeratus</i>	Labada, alabada, ilabada	6	3	2	2	2	-	4	-	6	3	-	-	-	2	-	30
<i>R. tuberosus</i> subsp. <i>tuberosus</i>	Kuzu kulağı	2	1	2	-	-	-	2	1	7	4	1	-	2	2	-	24
<i>Sesamum indicum</i>	Susam	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Sinapis</i> sp.	Hardal	-	-	1	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	1	-	5
<i>Solanum melongena</i>	Patlıcan	6	8	2	1	-	3	-	4	-	4	-	1	1	7	-	37
<i>S. tuberosum</i>	Patates	8	4	2	3	1	2	-	3	-	3	-	11	4	4	-	45
<i>Sonchus</i> sp.	Eşek helvası	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Çizelge 8'in devamı		YENEN BİTKİLER															
Kullanılan Bitkiler		*Sıra numarasına göre okullar ve kullanım sayısı															
Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	T
<i>Thymus spp.</i>	Kekik	-	-	3	-	1	-	-	2	-	-	-	3	1	1	-	11
<i>Triticum spp.</i>	Buğday	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	1	4	-	11
<i>Urtica spp.</i>	Isırgan	2	1	2	3	1	-	1	-	-	2	2	-	2	3	-	19
<i>Verbascum sp.</i>	Sığır dili	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Vicia faba</i>	Bakla	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	-	-	-	-	4
<i>Vigna unguiculata</i>	Börülce	1	3	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	7
<i>Vitis vinifera</i>	Üzüm	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	9	-	15
<i>Zea mays</i>	Mısır	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2
<i>Zingiber officinale</i>	Zencefil	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
<i>Ziziphus jujuba</i>	Hünnap	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Akkaz	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Iştr Otu	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Koçamak	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Müşür otu	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Su otu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
	Tavuk mısır otu	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Yağlıca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Yemlik	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

*Okullar:		13.-Akçakoyun Yatılı İlköğretim Bölge Okulu				
1.Nevruz İbrahim Bodur İlköğretim Okulu	5. Atatürk İlköğretim Okulu	9.Hamdibey Çok Programlı Lise	13.-Akçakoyun Yatılı İlköğretim Bölge Okulu			
2.Mehmet Bodur Lisesi	6.Yeşilyurt İlköğretim Okulu	10.Hamdibey İlköğretim Okulu	14.Gündoğdu Nevzat Duman İlköğretim Okulu			
3.Reyan Bodur Lisesi	7.Kalkın Çok Programlı Lise	11.Çal İlköğretim Okulu	15.Alancak İlköğretim Okulu			
4.Cumhuriyet İlköğretim Okulu	8.Kalkın İlköğretim Okulu	12.Pazarköy Şehit Halil Kandemir İlköğretim Okulu				

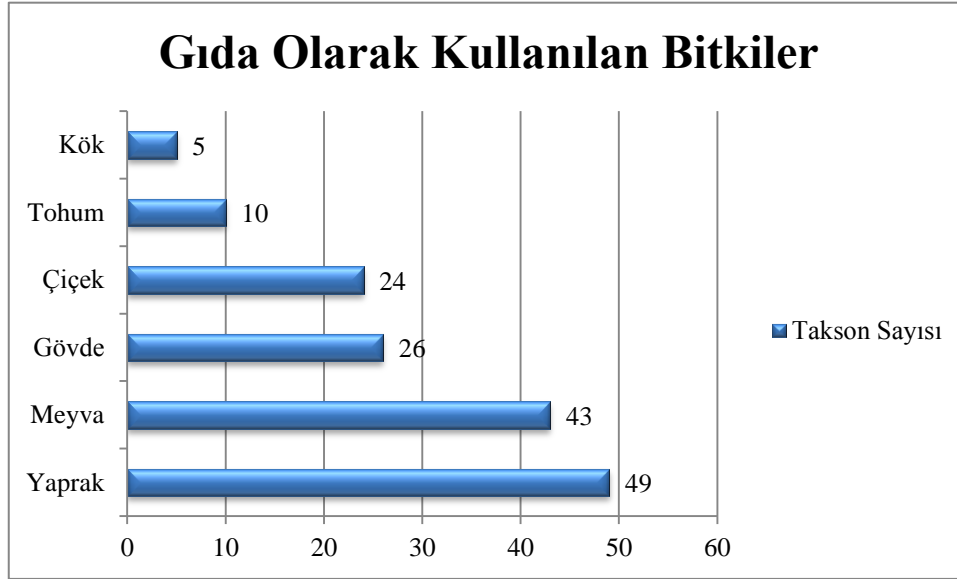
Anket formları değerlendirildiğinde yörede en çok kullanılan “**şifalı bitkiler**” *Tilia tomentosa* (Ihlamur), *Thymus* spp. (Kekik türleri), *Mentha* spp. (Nane türleri) ve *Salvia officinalis* (Adaçayı) olarak görülürken, en çok kullanılan “**yenlen bitkiler**” *Spinacia* (Ispanak), *Lactuca sativa* (Marul) ve *Petroselinum crispum* (Maydanoz) olarak tespit edilmiştir.

En az kullanılan “**şifalı bitkiler**”; *Ceterach officinarum* (Civanperçemi), *Alpinia officinarum* (Havlıcan), *Anagallis* sp. (Fare kulağı), *Capsicum annuum* (Kırmızı Biber), *Cassia* sp. (Sinameki), *Chenopodium* spp. (Kazayağı), *Cichorium intybus* (Hindiba), *Corylus maxima* (Fındık), *Cucumis melo* (Kavun), *Curcuma longa* (Zerdeçal), *Cynara scolymus* (Enginar), *Cynodon dactylon* (Ayrık otu), *Dracunculus vulgaris* (Yılan bıçağı), *Equisetum* sp. (Kırkkilit otu), *Erica* sp. (Sancı otu), *Helianthus tuberosus* (Yer elması), *Hordeum vulgare* (Arpa), *Inula* sp. (Andız), *Jasminum fruticans* (Yasemin Çayı), *Lens culinaris* (Mercimek), *Lupinus* sp. (Acı bakla), *Momordica charantia* (Kudret Narı), *Myrtus communis* (Yaban Mersini), *Nicotiana tabacum* (Tütün), *Ocimum basilicum* (Fesleğen, peslan), *Oenothera* sp. (Eşek otu), *Pimenta officinalis* (Yenibahar), *Platanus orientalis* (Çınar), *Portulaca oleracea* (Semizlik), *Pyrus communis* (Armut), *Pyrus elaeagrifolia* (Ahlat), *Raphanus sativus* L. (Turp), *Rhus coriaria* L. (Sumak), *Ribes* sp. (Frenk üzümü), *Rumex tuberosus* L. subsp. *Tuberosus* (Kuzu kulağı), *Sinapis* sp. (Hardal), *Solanum tuberosum* (Patates), *Tribulus terrestris* (Çoban çökerten) ve *Vicia faba* (Bakla) iken, en az kullanılan “**yenlen bitkiler**” *Arum dioscoridis* (Yılan pancarı), *Beta vulgaris* (Pancar), *Brassica rapa* (Şalgam), *Cassia* sp. (Sinameki), *Chenopodium album* (Sirken), *Citrus reticulata* (Mandalina), *Cynodon dactylon* (Ayrık Otu), *Helianthus tuberosus* (Yer Elması), *Juglans regia* (Ceviz), *Lavandula stoechas* subsp. *stoechas* (Karabaş Otu), *Lupinus* sp. (Acıbakla), *Olea europaea* L. (Zeytin), *Polygonum bellardii* All. (Madımak), *Prunus cerasus* (Vişne), *Sesamum indicum* (Susam), *Sonchus* sp. (Eşek helvası), *Verbascum* sp. (Sığır dili) ve *Zingiber officinale* (Zencefil) olarak tespit edilmiştir.

Araştırmamız ağırlıklı olarak halkın bitkilerden daha çok gıda amaçlı yararlandığını göstermiştir. Bu durum Çanakkale'nin Ayvacık ilçesi'nde yapılan etnobotanik çalışma (Tütenocaklı, 2002) ve çalışma alanımıza en yakın bölge olan Polat (2010) tarafından Havran ve Burhaniye çevresinde yapılan etnobotanik araştırma sonuçları ile de örtüşmektedir. Çanakkale ilinin Bayramiç ve Çan ilçelerinde ise tıbbi bitkiler ağırlıklı olarak kullanılmaktadır (Uysal, 2006; Bulut, 2008).

Yenice yöresinde gıda amaçlı kullanılan 112 taksondan 64 taksonu doğal olarak yetişirken, 48 taksonunun ekimi yapılarak tüketilmektedir (Çizelge 6). Gıda olarak

kullanılan taksonların kullanılan organlarına bakıldığında yapraklarından yararlanılan 49 takson, meyvalarından yararlanılan 43 takson, gövdelerinden yararlanılan 26 takson, çiçeklerinden yararlanılan 24 takson, tohumlarından yararlanılan 10 takson ve köklerinden yararlanılan 5 takson olduğu saptanmıştır (Şekil 114, Çizelge 9). Kaynak kişilerce en çok bilinen bitkiler, *Spinacia oleracea* L. (Ispanak), *Lactuca sativa* L. (Marul) ve *Petroselinum crispum* (Mill.) Fuss. (Maydanoz) olarak tespit edilmiştir. En az bilinen ise *Chenopodium album* L. (sirken) ve *Cynodon dactylon* (L.) Pers. (Ayırık otu) taksonlarıdır.

Şekil 114. Gıda olarak kullanılan taksonların kullanılan organları

Yörede tarımı yapılan ya da doğadan toplanan yabani bitkilerden çeşitli yemekler yapılmaktadır. İlçe merkezi ve belde pazarlarında satılan bitkiler sofralarda yemek olarak tüketilmektedir (Şekil 115).

Şekil 115. Yörede en fazla yapılan 3 yemek çeşidi

Yörede Anadolu'da yaygın olduğu gibi düğün, nişan, hayır ve sünnet törenlerinde yemek verilir. Bu yemeklerin başında da dövülmüş buğdaydan etle pişirilen keşkek gelir. Ayrıca sarı buğday unundan yoğurtla mayalanıp kurutulmuş toz haline getirilen tarhana da en fazla tüketilen yemeklerdendir. Bileşiminde buğday özü ve yoğurt vardır.

Ekimi yapılan bitkilerden ağırlıklı olarak bakla, börülce, enginar, ıspanak, kabak, karnabahar, kereviz, lahana gibi bitkiler hem zeytinyağlı hem de sıcak olarak servis edilerek kullanılırken, doğadan toplanan ve pazarda satılan ebe gümece (*Malva sylvestris*), turp otu (*Raphanus raphanistrum*), kazayağı (*Chenopodium spp.*), alan maydanozu (*Oenanthe pimpinelloides*), ısırgan (*Urtica dioica*), akdiken (*Scolymus hispanicus*) ve cici bici (*Stelleria media*) taksonları hem “karışık ot yemeği” olarak hem de her birinin üzerine yumurta kırılıp pişirilerek tüketilmektedir.

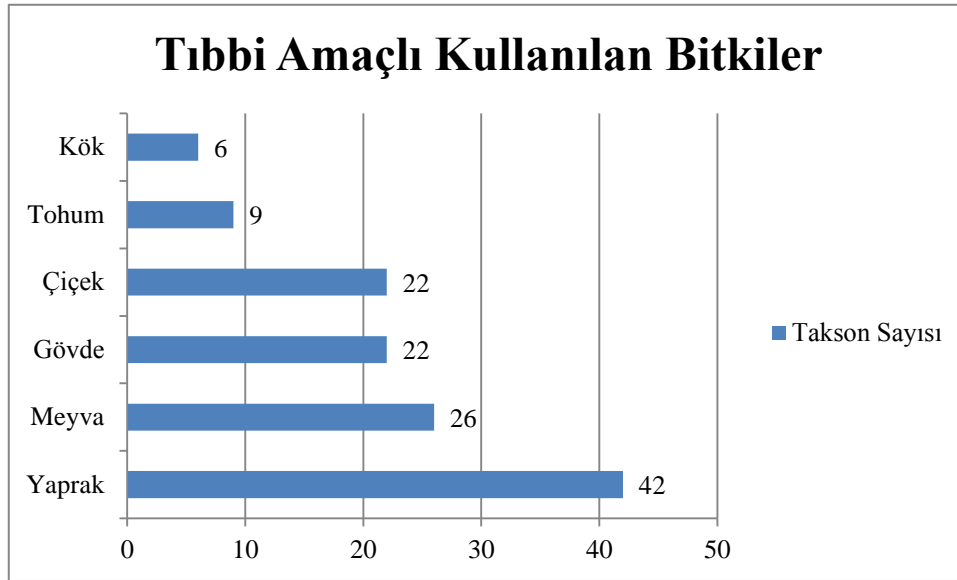
Şekil 116. Semt pazarlarında sıkça rastlanan “karışık ot”

Yenice ve çevresinde yapılan etnobotanik araştırmalar sonucunda yöre halkı tarafından toplanan, ya da pazardan alınmak suretiyle gıda olarak tüketilen 5 mantar çeşidine rastlanmıştır. İlkbahar ve ağırlıklı olarak sonbaharda yağmurlardan sonra mantarlar, çimen ve çam ya da meşe ormanı altlarından toplanmaktadır. Mantar, yöre insanı için hem gıda hem de gelir kaynağıdır. Yörede tespit edilen mantar örnekleri şunlardır:

1. *Lactarius delicious* (L. ex Fr.) S.F. Gray (Merki, melki)
2. *Agaricus campestris* L. (Çim mantarı)
3. *Russula delica* Fr. (Beyaz melki, karabiber)
4. *Hygrophorus russula* (Fries) Quélet. (Pırnal mantarı)

5. *Agaricus bisporus* (J. E. Lange) Emil J. Imbach. (Kültür mantarı)

Yörede tıbbi amaçlı olarak kullanılan 79 taksondan 52 tanesi doğal olarak bulunurken, 27 taksonun ekimi yapılmaktadır. Tıbbi amaçlı kullanılan taksonların kullanılan organlarına bakıldığında yapraklarından yararlanılan 42 takson, meyvalarından yararlanılan 26 takson, gövdelerinden yararlanılan 22 takson, çiçeklerinden yararlanılan 22 takson, tohumlarından yararlanılan 9 takson ve köklerinden yararlanılan 6 takson olduğu saptanmıştır (Şekil 117, Çizelge 10). En çok bilinen ve kullanılan şifalı bitkiler; *Tilia tomentosa* (İhlamur), *Thymus* spp. (Kekik türleri), *Mentha* spp. (Nane türleri) ve *Salvia officinalis* (Adaçayı) olarak görülürken, en az bilinenler *Ceterach officinarum* (Altın otu) ve *Momordica charantia* (Kudret narı) taksonlarıdır. Tıbbi amaçlı kullanılan bitki taksonlarının ağırlıklı olarak Lamiaceae ve Rosaceae familyalarına ait oldukları görülmüştür.

Şekil 117. Tıbbi amaçlı kullanılan taksonların kullanılan organları

Araştırma alanında 9 takson yakacak olarak kullanılmaktadır. Bu taksonlar;

Cupressaceae familyasından *Juniperus oxycedrus* (Ardıç),

Fagaceae familyasından *Quercus cerris* var. *cerris* (Pelit meşesi), *Quercus coccifera* (Meşe), *Quercus infectoria* subsp. *boissieri* (Meşe palamudu),

Pinaceae familyasından *Pinus nigra* (Karaçam), *Pinus pinea* (Fıstık çamı),

Platanaceae familyasından *Platanus orientalis* (Çınar),

Rosaceae familyasından *Rosa canina* (Kuşburnu) ve

Salicaceae familyasından *Populus x canadensis* (Kavak)'dir.

Çizelge 9. Yenice İlçe merkezi ve köylerinde gıda olarak kullanılan bitkiler ve kullanılan organları

BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	KULLANILAN ORGAN					
		Çiçek	Meyve	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök
AGARICACEAE							
* <i>Agaricus bisporus</i>	Kültür mantarı						
* <i>A. campestris</i>	Mantar						
AMARANTHACEAE							
* <i>Beta vulgaris</i> L.	Pancar						X
* <i>B. vulgaris</i> subsp. <i>cicla</i>	Pazı			X			
* <i>B. vulgaris</i> var. <i>esculenta</i>	Kırmızı pancar						X
<i>Chenopodium album</i>				X			
* <i>Spinacia oleracea</i>	Ispanak			X			
AMARYLLIDACEAE							
* <i>Allium cepa</i>	Soğan					X	
* <i>A. ampeloprasum</i>	Prasa					X	
* <i>A. sativum</i>	Sarımsak						
ANACARDIACEAE							
<i>Pistacia terebinthus</i>	Çitlenbik		X				
<i>Rhus coriaria</i>	Sumak, somak			X			
APIACEAE							
<i>Anethum graveolens</i>	Dereotu, cacuk otu				X		
<i>Apium graveolens</i>	Kereviz					X	X
* <i>Daucus carota</i>	Havuç						X
<i>Foeniculum vulgare</i>	Rezene, erezene	X		X			
<i>Oenanthe pimpinelloides</i>	Alan maydanozu				X		
* <i>Petroselinum crispum</i>	Maydanoz				X		

Çizelge 9'un devamı		KULLANILAN ORGAN						
BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	Çiçek	Meyve	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök	
ASTERACEAE								
<i>Anthemis cretica</i>	Papatya	X				X		
<i>Cota austriaca</i>	Papatya	X				X		
<i>Cichorium intybus</i>	Hindiba				X			
* <i>Cynara scolymus</i>	Enginar	X			X			
<i>Helianthus annuus</i>	Ayçiçeği			X				
<i>H. tuberosus</i>	Yer elması					X	X	
* <i>Lactuca sativa</i>	Marul				X			
<i>Scolymus hispanicus</i>	Akkız, akdiklen				X			
<i>Sonchus asper</i>	Eşek helvası, eşek otu				X			
<i>Taraxacum campyloides</i>	Karahindiba, hindiba				X			
BETULACEAE								
<i>Corylus avellana</i>	Fındık		X					
<i>C. maxima</i>	Fındık		X					
BRASSICACEAE								
* <i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i>	Lahana, kelem		X					
* <i>B. oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Baş lahana, kelem		X					
* <i>B. oleracea</i> var. <i>botrytis</i>	Karnabahar	X						
* <i>B. oleracea</i> var. <i>italica</i>	Brokoli	X						
<i>B. rapa</i>	Şalgam					X		
<i>Eruca vesicaria</i>	Roka				X			
<i>Lepidium sativum</i>	Tereotu, tere				X			
<i>Nasturtium officinale</i>	Ispatan, su teresi, gerdeme				X	X		
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Turp otu				X			
<i>Raphanus raphanistrum</i> subsp. <i>sativus</i>	Turp, karaturp				X	X		

BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	KULLANILAN ORGAN					
		Çiçek	Meyve	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök
CARYOPHYLLACEAE							
<i>Stellaria media</i>	Cici bici, kuş otu				X		
CORNACEAE							
<i>Cornus mas</i>	Kızılçuk		X			X	
CUCURBITACEAE							
* <i>Citrullus lanatus</i>	Karpuz		X				
* <i>Cucumis melo</i>	Kavun		X	X			
* <i>C. sativus</i>	Salatalık		X				
* <i>Cucurbita moschata</i>	Bal kabağı, sakız kabağı		X				
* <i>C. pepo</i>	Kabak		X				
ELAEAGNACEAE							
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	X	X				
FABACEAE							
<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçiboynuzu		X	X			
* <i>Cicer arietinum</i>	Nohut			X			
* <i>Lens culinaris</i>	Mercimek		X	X			
* <i>Phaseolus vulgaris</i>	Fasulye, fasile		X	X			
FAGACEAE							
<i>Castanea sativa</i> Mill.	Kestane		X			X	
HYGROPHORACEAE							
<i>Hygrophorus russula</i>	Pınal mantarı						
HYPERICACEAE							
<i>Hypericum perforatum</i>	Kantaron, sarı ot	X			X	X	
JUGLANDACEAE							
* <i>Juglans regia</i>	Ceviz		X				

Çizelge 9'un devamı		KULLANILAN ORGAN						
BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök	
LAMIACEAE								
<i>Lavandula stoechas</i>	Karabaş otu	X			X	X		
<i>Melissa officinalis</i>	Melisa, oğul otu	X			X			
<i>Mentha longifolia</i>	Nane	X			X	X		
<i>M. spicata</i>	Nane				X			
<i>Origanum majorana</i>	Mercanköşk	X			X			
<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye	X			X			
<i>Salvia officinalis</i>	Adaçayı	X			X	X		
<i>S. tomentosa</i>	Boşabla, boğuş otu	X			X	X		
<i>Satureja hortensis</i>	Cıbrisi, cıbrisin	X			X	X		
<i>Sideritis perfoliata</i>	Dağ çayı	X			X	X		
<i>S. trojana</i>	Dağ çayı	X			X	X		
<i>Thymbra spicata</i>								
<i>Thymus longicaulis</i> subsp. <i>chaubardii</i>	Kekik, taş kekliği	X			X	X		
LAURACEAE								
<i>Laurus nobilis</i>	Defne				X			
LYTHRACEAE								
<i>Punica granatum</i>	Nar		X					
MALVACEAE								
<i>*Abelmoschus esculentus</i>	Bamya		X					
<i>Malva neglecta</i>	Ebe gümeçi, ebem gümeçi	X			X			
<i>M. sylvestris</i>	Ebe gümeçi, ebem gümeçi	X						
<i>Tilia tomentosa</i>	İhlamur	X			X			

Çizelge 9'un devamı		KULLANILAN ORGAN						
BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök	
MORACEAE								
* <i>Morus alba</i>	Beyaz dut		X					
* <i>M. nigra</i>	Karadut		X					
* <i>Ficus carica</i>	İncir		X		X			
OLEACEAE								
* <i>Olea europaea</i>	Zeytin		X					
PAPAVERACEAE								
<i>Papaver rhoeas</i>	Gelincik				X			
POACEAE								
<i>Cynodon dactylon</i>	Ayrık otu	X			X	X		
<i>Triticum aestivum</i>	Buğday			X				
* <i>Zea mays</i>	Mısır		X	X				
POLYGONACEAE								
<i>Polygonum bellardii</i>	Madımak otu				X			
<i>Rumex crispus</i>	Labada				X			
<i>R. patientia</i>	Labada				X			
<i>R. tuberosus</i>	Kuzukulağı				X			
PORTULACACEAE								
<i>Portulaca oleracea</i>	Semizotu, semizlik				X			
ROSACEAE								
* <i>Cydonia oblonga</i>	Ayva		X		X			
* <i>Fragaria × ananassa</i>	Çilek		X					
* <i>Malus sylvestris</i>	Elma		X					

BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	KULLANILAN ORGAN					
		Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök
ROSACEAE							
* <i>Mespilus germanica</i>	Muşmula, döngel		X			X	
* <i>Prunus armeniaca</i>	Kayısı		X				
* <i>P. avium</i>	Kiraz		X			X	
* <i>P. cerasus</i>	Vişne		X				
* <i>P. domestica</i>	Erik		X				
* <i>P. persica</i>	Şeftali		X				
* <i>Pyrus communis</i>	Armut		X				
<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu		X				
<i>Rubus idaeus</i>	Ahududu		X				
<i>R. canescens</i>	Böğürden, grantı, grantı		X		X		
<i>R. sanctus</i>	Böğürden, grantı, grantı		X				
RUSSULACEAE							
<i>Lactarius deliciosus</i>	Merki, melki						
<i>Russula delica</i>	Melki, karabiber						
RUTACEAE							
* <i>Citrus limon</i>	Limon		X				
* <i>C. reticulata</i>	Mandalina		X				
SOLANACEAE							
* <i>Capsicum annuum</i>	Biber		X				
* <i>Lycopersicon esculentum</i>	Domates		X				
* <i>Solanum melongena</i>	Patlıcan		X				
* <i>S. tuberosum</i>	Patates					X	

BİLİMSEL İSMİ		YÖRESEL İSMİ	KULLANILAN ORGAN					
			Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök
URTICACEAE								
<i>Urtica dioica</i>		Isırgan				X		
<i>U. urens</i>		Isırgan				X		
VITACEAE								
<i>*Vitis vinifera</i>		Üzüm, asma		X				

Çizelge 9'un devamı

Çizelge 10. Araştırma alanında tıbbi amaçlı kullanılan bitkiler ve kullanılan organları

BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	KULLANILAN ORGAN						
		Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök	
AMARANTHACEAE								
* <i>Beta vulgaris</i>	Pancar							X
<i>Chenopodium album</i>	Kazayağı					X		
AMARYLLIDACEAE								
* <i>Allium cepa</i>	Soğan					X		
* <i>A. sativum</i>	Sarımsak					X		
APIACEAE								
<i>Anethum graveolens</i>	Dereotu, cacak otu				X			
<i>Apium graveolens</i>	Kereviz					X		X
* <i>Daucus carota</i>	Havuç							X
<i>Foeniculum vulgare</i>	Rezene, erzene	X		X	X			
* <i>Petroselinum crispum</i>	Maydanoz				X			
ARACEAE								
<i>Dracunculus vulgaris</i>	Yılan bacağı				X			
ASPLENIACEAE								
<i>Ceterach officinarum</i>	Altın otu							
ASTERACEAE								
<i>Anthemis cretica</i>	Papatya	X					X	
<i>Cota austriaca</i>	Papatya	X					X	
<i>C. tinctoria</i>	Papatya	X					X	
* <i>Cynara scolymus</i>	Enginar	X						
<i>Helianthus annuus</i>	Ayçiçeği			X				

Çizelge 10'un devamı		KULLANILAN ORGAN						
BİLİMSSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök	
ASTERACEAE								
<i>Helianthus tuberosus</i>	Yer elması					X	X	
<i>Sonchus asper</i>	Eşek helvası, eşek otu				X			
<i>Taraxacum campylodes</i>	Karahindiba, hindiba				X			
BRASSICACEAE								
* <i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i>	Lahana, kelem				X			
* <i>B. oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Baş lahana, kelem				X			
<i>B. rapa</i>	Şalgam					X		
<i>Lepidium sativum</i>	Tereotu, tere				X			
<i>Raphanus raphanistrum</i> subsp. <i>sativus</i>	Turp, karaturp					X		
CORNACEAE								
<i>Cornus mas</i>	Kızılcık		X			X		
CUCURBITACEAE								
* <i>Cucumis melo</i>	Kavun		X	X				
<i>Ecballium elaterium</i>	Eşek hıyarı, deli karpuz		X					
<i>Momordica charantia</i>	Kudret Nani		X	X				
CUPRESSACEAE								
<i>Juniperus oxycedrus</i>	Ardıç			X		X		
ELAEAGNACEAE								
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	X	X					
FABACEAE								
<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçiboymuzu		X	X				
* <i>Glycyrrhiza glabra</i>	Meyan						X	
* <i>Lens culinaris</i>	Mercimek		X	X				

Çizelge 10'un devamı		KULLANILAN ORGAN						
BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök	
HYPERICACEAE								
<i>Hypericum perforatum</i>	Kantaron, sarı ot	X			X	X		
JUGLANDACEAE								
* <i>Juglans regia</i>	Ceviz		X					
LAMIACEAE								
<i>Lavandula stoechas</i>	Karabaş otu	X				X		
<i>Melissa officinalis</i>	Melisa, oğul otu	X			X			
<i>Mentha longifolia</i>	Nane	X			X			
<i>M. pulegium</i>	Filiskın	X			X			
<i>Mentha spicata</i>	Nane				X			
<i>Origanum majorana</i>	Mercanköşk	X			X			
<i>O. onites</i>								
<i>O. vulgare subsp. hirtum</i>	Keklik otu, kekik otu, güve	X			X			
<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye	X			X	X		
<i>Salvia officinalis</i>	Adaçayı	X			X	X		
<i>S. tomentosa</i>	Boşabla, boğuş otu	X			X	X		
<i>Thymus capitata</i>	Taş kekiği				X			
<i>Thymbra spicata</i>	Karabaş Kekigi	X			X	X		
LAURACEAE								
<i>Laurus nobilis</i>	Defne				X			
LYTHRACEAE								
<i>Punica granatum</i>	Nar		X					

Çizelge 10'un devamı		KULLANILAN ORGAN						
BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök	
MALVACEAE								
<i>Malva neglecta</i>	Ebe güneci, ebem gömeci				X			
<i>Tilia tomentosa</i>	İhlamur	X			X			
MORACEAE								
* <i>Morus nigra</i>	Karadut		X					
* <i>Ficus carica</i>	İncir		X		X			
OLEACEAE								
* <i>Jasminum fruticans</i>	Yasemin	X			X			
* <i>Olea europaea</i>	Zeytin		X					
PLANTAGINACEAE								
<i>Plantago lanceolata</i>	Sinirli ot				X			
<i>P. major</i>	Sinirli ot				X			
PLATANACEAE								
<i>Platanus orientalis</i>	Çınar, doğu çınarı				X			
POACEAE								
<i>Cynodon dactylon</i>	Ayrık otu	X			X	X		
* <i>Hordeum vulgare</i>	Arpa		X	X				
* <i>Zea mays</i>	Mısır		X	X				
POLYGONACEAE								
<i>Rumex crispus</i>	Labada				X			
<i>R. patientia</i>	Labada				X			
<i>R. tuberosus</i>	Kuzukulağı				X			

Çizelge 10'un devamı		KULLANILAN ORGAN						
BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ	Çiçek	Meyva	Tohum	Yaprak	Gövde	Kök	
PORTULACACEAE								
<i>Portulaca oleracea</i>	Semizotu, semizlik				X			
RHAMNACEAE								
<i>Paliurus spina-christii</i>	Çaltı pulu, çaltı, karaçalı	X	X					
ROSACEAE								
* <i>Cydonia oblonga</i>	Ayva		X		X			
* <i>Malus sylvestris</i>	Elma		X					
* <i>Prunus armeniaca</i>	Kayısı		X					
* <i>P. avium</i>	Kiraz		X		X			
* <i>Pyrus communis</i>	Armut		X					
<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu	X	X					
<i>Rubus idaeus</i>	Ahucudu		X		X			
<i>R. canescens</i>	Böğürtlen, granlı, granlı		X		X			
RUTACEAE								
* <i>Citrus limon</i>	Limon		X					
URTICACEAE								
<i>Urtica dioica</i>	Isrgan				X			
VITACEAE								
* <i>Vitis vinifera</i>	Üzüm, asma		X		X			
ZINGIBERACEAE								
* <i>Zingiber officinale</i>	Zencefil				X		X	
ZYGOPHYLLACEAE								
<i>Tribulus terrestris</i>	Çoban çökerten	X			X			

Araştırma alanında hayvan yemi olarak kullanılan bitkilere bakıldığında aşağıda isimleri yazan taksonların yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir (Çizelge 11).

Çizelge 11. Hayvan yemi olarak kullanılan taksonlar

BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ
CUCURBITACEAE	
* <i>Cucumis melo</i>	Kavun
FABACEAE	
* <i>Cicer arietinum</i>	Nohut
<i>Onobrychis viciifolia</i>	Korunga
<i>Trifolium campestre</i>	Tirfil, yonca
<i>Trifolium purpureum</i>	Tirfil, yonca
<i>Vicia sativa</i>	Fiğ, fiy
<i>Medicago sativa</i>	Yonca
OLEACEAE	
<i>Phillyrea latifolia</i>	Akçakesme, pırnal
POACEAE	
* <i>Hordeum vulgare</i>	Arpa
ZYGOPHYLLACEAE	
<i>Tribulus terrestris</i>	Çoban çökerten

Araştırma alanında 17 taksonun el sanatlarında kullanıldığı tespit edilmiştir (Çizelge 12).

Çizelge 12. El sanatlarında kullanılan taksonlar

BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ
CORNACEAE	
<i>Cornus mas</i>	Kızılcık
FAGACEAE	
<i>Castanea sativa</i>	Kestane
JUGLANDACEAE	
* <i>Juglans regia</i>	Ceviz
* <i>Syringa vulgaris</i>	Leylak
PINACEAE	
<i>Pinus nigra</i>	Kara çam
PLATANACEAE	
<i>Platanus orientalis</i>	Çınar
ROSACEAE	
* <i>Malus sylvestris</i>	Elma
* <i>Mespilus germanica</i>	Muşmula, döngel
* <i>Prunus avium</i>	Kiraz
SALICACEAE	
<i>Populus × canadensis</i>	Kavak
SAPINDACEAE	
<i>Acer campestre</i>	Akçaağaç

Yenice ilçesinde kirkitli dokumacılık geçmişte yapılmış fakat günümüzde devam etmemektedir. Sadece günümüze ulaşmış birkaç örneği mevcuttur. Halılardaki motiflerde yöresel izleri görmek mümkündür. Genellikle nesnel ya da geometrik şekiller kullanılırken, yakın tarihli halılarda bitkisel motiflere de rastlanmıştır (Şekil 118, 119). Kirkitli dokumacılıkta bitkilerden özellikle karanfil (*Dianthus spp.*), çınar (*Platanus orientalis*) ve gül (*Rosa spp.*) motifleri görülmektedir (Güre ve ark., 2012).

Şekil 118. Halılarda bitkisel motifler 1 (Orijinal)

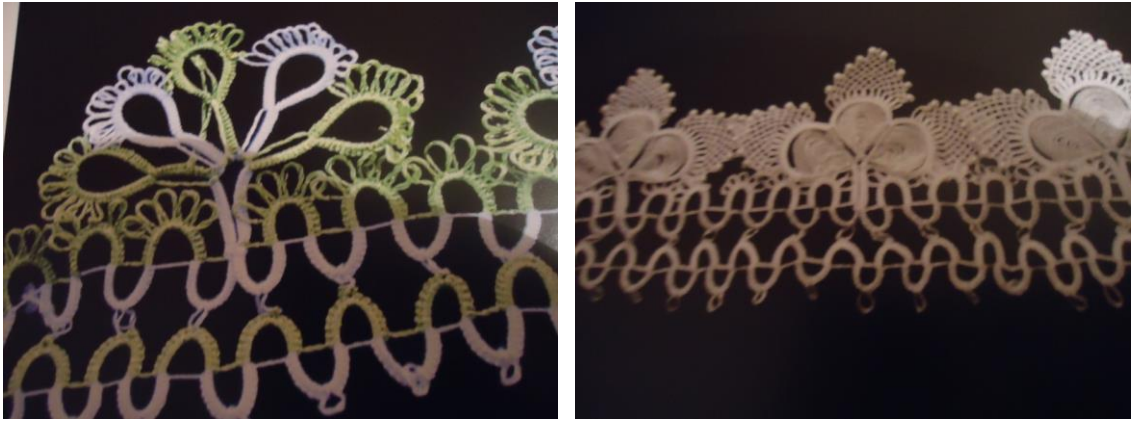
Şekil 119. Halılarda bitkisel motifler 2 (Orijinal)

Şiş örücülüğünde ise, uygulayıcıların yaşadığı çevrede yetişen çiçek, yaprak ve meyvelerden yararlanılarak çeşitli motifler kullanıldığı görülmüştür. Papatya (*Anthemis spp.* ve *Tripleurospermum sp.*), lale (*Tulipa*), sümbül (*Hyacinthus orientalis*), kiraz (*Prunus avium*), çilek (*Fragaria vesca*), sarmaşık (*Hedera helix*), söğüt (*Salix spp.*) dalı en fazla kullanılanlardır. Yenice yöresinde yapılan çoraplarda bitkisel bezemelerden en fazla gül motifi yapılırken patiklerde lale, sümbül ve küçük çiçek motifleri kullanılmaktadır (Şekil 120) (Güre ve ark., 2012).

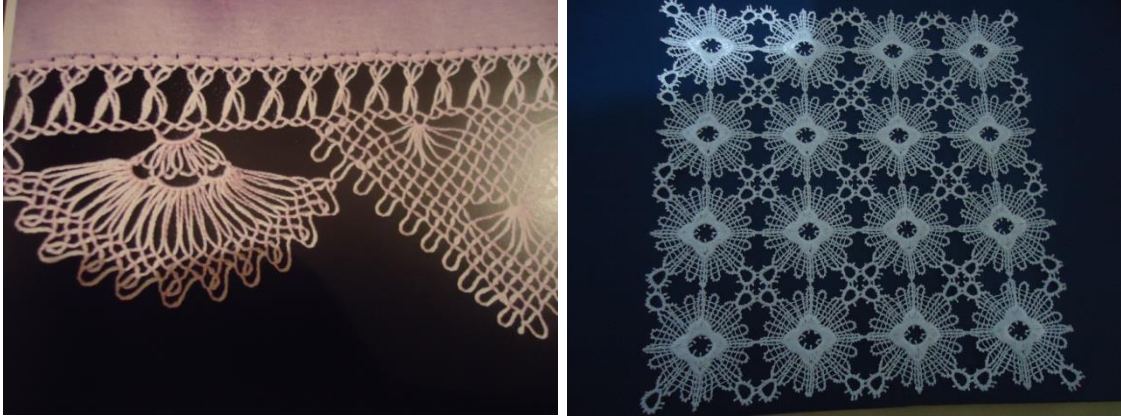

Şekil 120. Şiş örücülüğünde bitkisel motifler 1

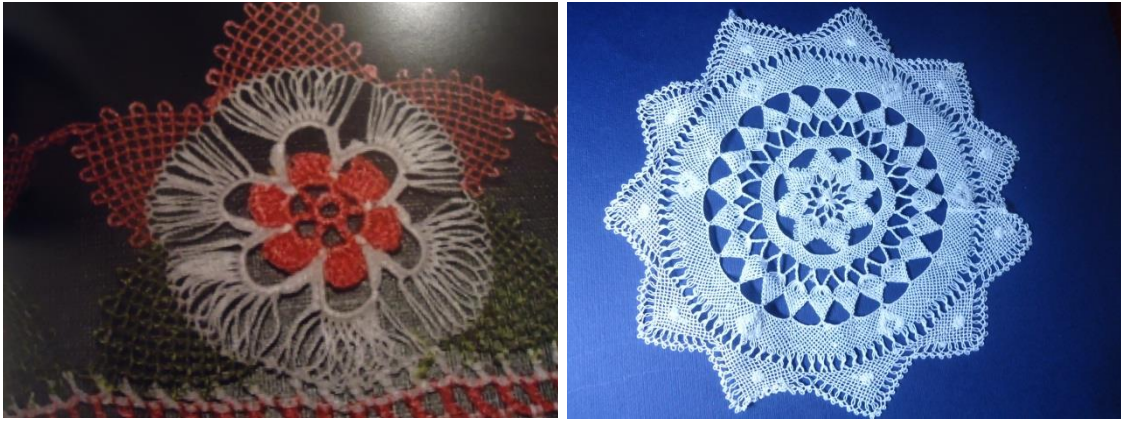
Ayrıca oyacılıkta yapılmaktadır ve yörenin kültürünü yansıtmaktadır. Papatya (*Anthemis* spp. ve *Tripleurospermum* sp.), üç yaprak, beş yaprak, biber çiçeği (*Capsicum annuum*) mekik oyacılığında en fazla kullanılan motiflerdir (Güre ve ark., 2012). İğne oyacılığında ise bitkisel motiflerden en fazla (*Dianthus* spp.), ve erik çiçeği (*Prunus* spp.) görülmektedir. Menekşe (*Viola* spp.), kiraz (*Prunus avium*) ve papatya da kullanılmaktadır (Şekil 121, 122, 123, 124).

Şekil 121. Oyacılıkta bitkisel motifler 1

Şekil 122. Oyacılıkta bitkisel motifler 2 (Orijinal)

Şekil 123. Oyacılıkta bitkisel motifler 3 (Orijinal)

Şekil 124. Oyacılıkta bitkisel motifler 4

Ahşap işlemciliği de yörede oldukça yaygındır. Yörede karaçam (*Pinus nigra*) nadiren de meşe (*Quercus spp.*) ağaçlarından pencere ve kenarlıkları yapılırken günlük kullanım eşyalarından ahşap tepsi, yastağaç, hamur teknesi, ahşap kaşık ve baston yapımında bitkilerden yararlanılmaktadır. Tavan göbekleri, kapılar ve pencerelerin yapımında çam ağırlıklı olarak kullanılırken; tepsi, yastağaç ve hamur teknelerinin yapımında çınar (*Platanus orientalis*) ağacından yararlanılmıştır.

Ayrıca akçaağaç, ceviz, elma, armut, abanoz, sedir, gül, kuşburnu, kestane, gürgen, çınar, kavak, kızılıçık, döngel bitkileri kullanılarak baston, asa, çeşitli müzik aletleri, kapı ve pencere kenarlıkları, çitler, tarım araçları ve mutfak eşyaları yapımı, ayrıca tabut, oyuncak ve süs eşyası yapımı gözlenmiştir. Bu bitkilerin kullanım amaçlarına bakılacak olursa:

1. *Acer campestre* (Akçaağaç): Kaşık, maşa gibi küçük mutfak eşyası yapımı (Şekil 125, 126)

Şekil 125. *Acer campestre*'den kaşık yapımı

Şekil 126. *Acer campestre*'den yapılmış kırık kaşık

2. *Arundo donax* (Kargı): Ney yapımı
3. *Carpinus* sp. (Gürgen): Koyun sopası, mobilya yapımı
4. *Castanea sativa* Mill. (Kestane): Küçük ev aletleri, oyuncak yapımı (Şekil 127).

Şekil 127. *Castanea sativa* Mill.'den yapılmış sırt kaşığı

5. *Cedrus* sp. (Sedir): Mobilya yapımı
6. *Cornus mas* (Kızılcık): Diren (alt kaldıran), küçük tarla malzemeleri yapımı (Şekil128).

Şekil 128. *Cornus mas* L.'dan yapılmış diren (alt kaldıran)

7. *Diospyros ebenum* (Abanoz): Mobilya yapımı
8. *Juglans regia* (Ceviz): Baston, tabut, mobilya yapımı (Şekil 129, Şekil 130).

Şekil 129. *Juglans regia*'dan yapılmış tabut

9. *Malus* sp. (Elma): Mobilya yapımı

10. *Mespilus germanica* (Döngel, muşmula): Baston yapımı (Şekil 130).

Şekil 130. *Mespilus germanica* ve *Juglans regia*'dan yapılmış bastonlar

11. *Pinus nigra* (Karaçam): Kapı ve pencere kenarlıkları, tavan göbekleri, merdiven yapımı (Şekil 131, Şekil 132, Şekil 133, Şekil 134).

Şekil 131. *Pinus nigra*'dan yapılmış kapı ve pencere

Şekil 132. *Pinus nigra*'dan yapılmış tavan göbeği 1

Şekil 133. *Pinus nigra*'dan yapılmış tavan göbeği 2

Şekil 134. *Pinus nigra*'dan yapılmış tavan göbeği 3

12. *Pinus pinea* (Fıstık çamı): Süs eşyası yapımı (Şekil 135).

Şekil 135. *Pinus pinea* yapılmış süs eşyası

13. *Platanus orientalis* (Çınar): Kazma, çapa sapı gibi küçük tarla malzemeleri yapımı
14. *Populus canadensis* (Kavak): Su oluğu, tabut, merdiven basamakları, oyuncak yapımı (Şekil 136, Şekil 137, Şekil 138).

Şekil 136. *Populus canadensis*'dan yapılmış su oluğu (yalak)

Şekil 137. *Populus canadensis*'den yapılmış merdiven

Şekil 138. *Populus canadensis*'den yapılmış süs eşyası

15. *Pyrus communis* (Armut): Mobilya yapımı
16. *Quercus* spp. (Meşe): Mobilya, çit yapımı
17. *Rosa canina* (Kuşburnu): Koyun sopası yapımı (Şekil 139).

Şekil 139. *Rosa canina*'dan yapılmış koyun sopası

Şekil 140. Çeşitli ağaçlardan yapılmış oyuncaklar

Çalışma alanında 34 bitki taksonunun süs bitkisi olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Süs bitkisi olarak kullanılan taksonların bir kısmının evlerde bahçe, balkon ve duvar süslemesi olarak kullanılırken bir kısmının da parklarda ve yol kenarlarında peyzaj

düzenlemesi olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma alanında kültürü yapılan ve doğadan toplanan bazı bitkilerin yöredeki pazarlarda süs bitkisi olarak satıldığı gözlenmiştir (Çizelge 13).

Çizelge 13. Süs amaçlı kullanılan bitkiler

BİLİMSEL İSMİ	YÖRESEL İSMİ
ADOXACEAE	
* <i>Viburnum opulus</i>	Kartopu
ASPARAGACEAE	
* <i>Hyacinthus orientalis</i>	Sümbül
ASTERACEAE	
<i>Artemisia abrotanum</i>	Rahin, mafin, rahun
* <i>Calendula officinalis</i>	Aynisefa, kandil çiçeği
BIGNONIACEAE	
* <i>Campsis radicans</i>	Acem borusu
BUXACEAE	
* <i>Buxus sempervirens</i>	Şimşir
CAPRIFOLIACEAE	
* <i>Lonicera etrusca</i>	Hanımeli
* <i>Weigela florida</i>	Vejelya
CUCURBITACEAE	
* <i>Lagenaria siceraria</i>	Su kabağı, susak kabağı
FABACEAE	
<i>Spartium junceum</i>	Katır tırnağı
* <i>Wisteria sinensis</i>	mor sümbül
GERANIACEAE	
* <i>Pelargonium zonale</i>	Sardunya, şekavet
HYDRANGEACEAE	
* <i>Hydrangea macrophylla</i>	Ortanca
* <i>Philadelphus coronarius</i>	Filbahri
IRIDACEAE	
* <i>Iris x germanica</i>	Süsen
LAMIACEAE	
<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye
* <i>Ocimum basilicum</i>	Fesleğen
LILIACEAE	
* <i>Lilium candidum</i>	Ak zambak
MALVACEAE	
<i>Alcea pallida</i>	Hatmi, gülfatma, gülfatmi
* <i>Alcea rosae</i>	Hatmi, gülfatmi
<i>Althaea officinalis</i>	Hatmi
<i>Tilia tomentosa</i>	Ihlamur

Çizelge 13'ün devamı	
OLEACEAE	
* <i>Jasminum fruticans</i>	Yasemin
* <i>Syringa vulgaris</i>	Leylak
ONOGRACEAE	
* <i>Gaura lindheimeri</i>	Gavura
* <i>Oenothera biennis</i>	Ezan çiçeği
PLANTAGINACEAE	
* <i>Antirrhinum majus</i>	Aslanagzı
ROSACEAE	
* <i>Kerria japonica</i>	Japon gülü
* <i>Pyracantha coccinea</i>	Ateş dikenini
* <i>Rosa x damascena</i>	Gül
XANTHORRHOEACEAE	
<i>Hemerocallis fulva</i>	Turuncu zambak

Yörede halen kullanılmakta olan boya bitkisine rastlanmakla birlikte eskiden boya elde edildiği söylenen bitkiler tespit edilmiştir. Bu bitkiler *Juglans regia* (Ceviz), *Salvia tomentosa* (Boş yaprağı, boşalba) ve *Quercus infectoria* subsp. *infectoria* (Meşe palamudu)'dır. Fakat günümüzde doğal yoldan boya eldesinden çok hazır boyaların tercih edildiği de yörede yaşayan insanlar tarafından belirtilmiştir.

Araştırma alanında etnobotanik kullanıma sahip olan taksonların çevre ilçe ve illerde etnobotanik kullanıma sahip taksonlarla karşılaştırılması Çizelge 14'de gösterilmiştir.

Araştırma alanında tespit edilen *Beta vulgaris* (Pancar)'in şeker hastalığında; *Anethum graveolens* (Dere otu, cacık otu)'in sindirimi kolaylaştırma ve böbrek hastalıklarında; *Petroselinum crispum* (Maydanoz)'un kanı temizlemede, iltihap kurutmada, gözleri kuvvetlendirmede ve ciltteki morarmalarda; *Brassica oleracea* subsp. *acephala* (Lahana) ve *Brassica oleracea* var. *capitata* (Başlahana)'nın guatr ve öksürükte; *Dracunculus vulgaris* (Yılan bıçağı)'in mayasıda; *Cynara scolymus* (Enginar)'un rahim kanserinde; *Helianthus tuberosus* (Yer elması)'un şeker hastalığında; *Taraxacum officinale* (Kara hindiba, hindiba)'nin kan şekerini düşürmede; *Lepidium sativum* (Tere otu)'un zayıflamada ve kolesterol düşürmede, *Cucumis melo* (Kavun)'un böbrek taşı düşürmede; *Glycyrrhiza glabra* (Meyan)'nın kanserde, böbrek taşlarını düşürmede ve hazmı kolaylatırmada; *Lens culinaris* (Mercimek)'in bel ve ayak ağrılarını gidermede; *Juglans regia* (Ceviz)'nin balgam söktürmede ve uçuk tedavisinde; *Jasminum fruticans* (Yasemin)'in stresi azaltmada, enerji vermek için ve romatizma ağrılarını dindirmede; *Olea europaea* var. *europaea* (Zeytin)'nin kullak ağrısını gidermede ve saçtaki kepeğin giderilmesinde; *Cynodon dactylon* (Ayrık otu)'un soğuk algınlığı ve gripde; *Hordeum*

vulgare (Arpa)'nin öksürük, boğaz kurulamaları ve kaşıntılarda; *Portulaca oleracea* (Semiz otu, semizlik)'nin kanı temizlemede, şekeri dengelemede ve idrar söktürücü olarak; *Cydonia oblonga* (Ayva)'nın çocuk ishalleri ve uykusuzlukta; *Malus sylvestris* (Elma)'in yanık tedavisi ve grip; *Prunus avium* (Kiraz)'un öksürük, karın ağrılarında, idrar yolu rahatsızlıklarında ve zayıflamada; *Rubus idaeus* (Ahududu)'un yağlı deride, göz hastalıklarında ve ateşli hastalıklarda; *Zingiber officinale* (Zencefil)'nin öksürük, başağrısı, bronşit, soğuk algınlıklarında ve hazmı kolaylaştırmada kullanımını çevre alanlarda yapılan hiçbir etnobotanik araştırmada kayıt altına alınmamıştır.

Yörede tespit edilen mantar çeşitlerinden *Hygrophorus russula* (Pırnal mantarı) ve *Russula delica* (Beyaz merki, karabiber) ilk defa kayıt altına alınmıştır.

Yörede tespit edilen süs bitkilerinden *Artemisia abrotanum* (Rahin, mafin, rahun, kafurun), *Weigela florida* (Vejelya, gelin tacı), *Saponaria officinalis* (Sabun otu), *Philadelphus coronarius* (Filbahri), *Gaura lindheimeri* (Gavura), *Oenothera biennis* (Ezan çiçeği), *Kerria japonica* (Japon gülü) ve *Hemerocallis fulva* (Turuncu zambak) çevre illerden yapılan araştırmalar ile karşılaştırıldığında kullanımına rastlanmamış, ilk defa kayıt altına alınmıştır. Ayrıca *Pelargonium zonale* için kullanılan “şekavet” ismi de Türkiye’de ilk kayıttır.

Çizelge 14. Yenice’de etnobotanik kullanıma sahip taksonların yakın çevre il ve ilçelerde kullanılan taksonlarla karşılaştırmalı değerlendirilmesi

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice’de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
AGARICACEAE			
* <i>Agaricus bisporus</i>	Kültür mantar	-Gıda	Gıda (Polat, 2010)
* <i>Agaricus campestris</i>	Mantar	-Gıda	Gıda (Polat, 2010)
AMARANTHACEAE			
* <i>Beta vulgaris</i>	Pancar	-Gıda -Tıbbi (Şeker hastalığı)	-
* <i>Beta vulgaris</i> subsp. <i>circia</i>	Pazı		Gıda (Bulut, 2008)
* <i>Beta vulgaris</i> var. <i>esculenta</i>	Kırmızı pancar	-Gıda	
<i>Chenopodium album</i>	Kazayağı	-Gıda	Gıda olarak kullanılır (Koca, 2003).
* <i>Spinacia oleracea</i>	Ispanak	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
AMARYLLIDACEAE			
* <i>Allium cepa</i>	Soğan	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
		-Tıbbi	
		-Boya	
* <i>A. ampeloprasum</i>	Purasa	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
* <i>A. sativum</i>	Sarımsak	-Gıda	Kadınlarda yumurtalık hastalıkları tedavisinde, kulak ağrısında ve saçlarında (Enre, 2003), an sokmalarında, kulak ağrısında ve nazara karşı olarak (Bulut, 2008), tansiyon düşürücü olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), nezle, grip ve soğuk algınlığında ve hayvanların gazının giderilmesinde kullanılır (Polat, 2010).
		-Tıbbi (Zihin açıcı ve tansiyona iyi gelir)	

Çizelge 14'ün devamı	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
Bilimsel İsmi ANACARDIACEAE			
<i>Pistacia terebinthus</i>	Çitlenbik	-Gıda -Diğer (Nazarlık)	Mide ağsı ve nefes darlığı tedavisinde (Eryaşar, 1998), ayak mantarlarının giderilmesinde (Koyuncu, 2005), süs ve nazarlık olarak (Bulut, 2008), yağ ve sabun eldesinde, nazarlık olarak, gıda olarak ve boya eldesinde kullanılır (Polat, 2010).
<i>Rhus coriaria</i>	Sumak, somak	-Gıda	Üşer tedavisinde (Eryaşar, 1998) ve baharat olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).
APIACEAE			
<i>Anethum graveolens</i>	Dere otu, cacık otu	-Gıda -Tıbbi (Sindirimi kolaylaştırır, böbreklere iyi gelir)	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakta birlikte yaygın kullanımına sahiptir.
<i>Apium graveolens</i>	Kereviz	-Gıda -(Tıbbi) Prostat	Gıda olarak, iştah açıcı ve gaz giderici olarak, prostat hastalığına karşı kullanılır (Polat, 2010).
<i>*Daucus carota</i>	Havuç	-Gıda -Tıbbi (Gözleri kuvvetlendirir)	Kan şekerini düşürmek ve hemoroid tedavisinde (Bulut, 2008) kullanılır.
<i>Foeniculum vulgare</i>	Rezene, erezene	-Gıda -Tıbbi (Bağırsakları yumuşatır, sindirimi kolaylaştırır, gaz	Hazımsızlık ve mide rahatsızlıklarında (Emre, 2003), gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008), sindirim kolaylaştırıcı olarak, göz bulanıklığı ve kaşıntısını gidermede ve baharat olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>Oenanthe pimpinelloides</i>	Alan maydanozu	-Gıda	Kansere karşı kullanılır (Koca, 2003). Toprak üstü kısımları salata olarak tüketildiği gibi, kavurularak yemek olarak yenilir (Koca, 2003; Bulut, 2008; Polat, 2010). İspanak gibi pişirilerek yemeği yapılır (Onar, 2006).
<i>*Petroselinum crispum</i>	Maydanoz	-Gıda -Tıbbi (Gözleri kuvvetlendirir, basura, gribe iyi gelir)	İdrar söktürücü, böbrek ve kanı ağsını giderici olarak kullanılır (Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
ARACEAE			
<i>Dracunculus vulgaris</i>	Yılan bıçağı	-Tıbbi (Mayasıl)	Hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998; Emre, 2003; Bulut, 2008), egzama (Emre, 2003; Bulut, 2008), kanser tedavisi, romatizma tedavisi, baş ağrılarında ve bacak şişmelerinde kullanılır (Bulut, 2008).
ASPARAGACEAE			
* <i>Hyacinthus orientalis</i>	Sümbül	-Süs	Süs (Polat, 2010)
ASPLENIACEAE			
<i>Ceterach officinarum</i>	Altun otu	-Tıbbi (İdrar yolu iltihapları, kadın hastalıkları)	Böbrek ve safra taşı düşürücü (Eryaşar, 1998; Polat, 2010), haşlanarak çorbalık ve ekmeçlik olarak kullanılır (Koca, 2003), ayrıca karın ağrısı giderici ve idrar yolları iltihaplarında (Polat, 2010), nefes darlığında (Eryaşar, 1998) kullanılır.
ASTERACEAE			
<i>Anthemis cretica</i>	Papatya	-Gıda -Tıbbi (İshal, soğuk algınlığında, ateş düşürücü ve ağrı dindirici, karın ağrısı ve bulantı için, sakıncıdırıcı olarak, nefes darlığında kullanılır.)	
<i>Cota austriaca</i>	Papatya	-Gıda -Tıbbi (Ateş düşürücü ve ağrıları giderici, nefes açıcı, grip tedavisi, soğuk algınlıklarında, öksürük kesici, migren ağrılarını dindirici)	Yatıştırıcı olarak kullanılır (Emre, 2003).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
ASTERACEAE			
<i>Cota tinctoria</i>	Papatya	-Tıbbi (öksürük kesici, bronşit tedavisinde ve sakınleştirici olarak kullanılır.)	Akciğer kanseri tedavisinde, hemoroid ve nefes darlığında (Koyuncu, 2005), soğuk algınlığında (Bulut, 2008), mide ve boğaz ağrılarında, iltihap kurutucu olarak (Taraççı, 2006) kullanılır.
<i>Artemisia abrotanum</i>	Rahin, mafin, rahun	-Süs	
* <i>Calendula officinalis</i>	Aynusefa, kandil çiçeği	-Süs	Park ve bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>Cichorium intybus</i>	Hindiba	-Gıda	Terletici, iştah açıcı, epilepsi tedavisinde (Taraççı, 2006), karın ağrısı giderici, böbrek taşı ve böbrek kumu azaltıcı ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).
* <i>Cynara scolymus</i>	Enginar	-Gıda	Toprak üstü kısımları hayvan yemi olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), dikenli dalları çığ ya da haşlanarak yenilir, kökleri kurutulmuş böbrek ve safra taşlarını düşürmede kullanılır (Polat, 2010)
* <i>Helianthus annuus</i>	Ayçiçeği	-Gıda	
<i>H. tuberosus</i>	Yer elması	-Tıbbi (Şeker hastalığı)	
* <i>Lactuca sativa</i>	Marul	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yağın kullanımına sahiptir.
<i>Scolymus hispanicus</i>	Akkız, ak diken	-Gıda	Böbrek kumu ve taşı düşürmede, kan şekerini düşürmede (Emre, 2003), karaciğer hastalıklarında, kan şekerini düzenlemede ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>Sonchus asper</i>	Eşek helvası, eşek otu	-Gıda	Öksürük kesici ve balgam söktürücü (Taraççı, 2006), hayvan yemi olarak ve gıda olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), kanser hastalığı tedavisinde kullanılır (Polat, 2010).
<i>Taraxacum campylodes</i>	Kara hindiba, hindiba	-Tıbbi (Kan şekerini düşürür)	Karın ağrısını gidermede ve yemek olarak kullanılır (Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
BETULACEAE			
<i>Corylus avellana</i>	Fındık	-Gıda	Taze iken pirinçli veya bulgurlu dolması yapılır, ve yakacak olarak kullanılır (Koca, 2003). Küçük ev gereçleri yapımında ve yakacak olarak (Koyuncu, 2005), gıda olarak ve baston yapımında (Bulut, 2008), kıl kurtlarını düşürücü, ağrı kesici, idrar artırıcı ve terletici (Taraççı, 2006) olarak kullanılır.
<i>Corylus maxima</i>	Fındık	-Gıda	Taze iken pirinçli veya bulgurlu dolması yapılır ve yakacak olarak kullanılır (Koca, 2003). Egzama, vücut şişliği ve kızarıklığında, yılan sokmalarında (Eryaşar, 1998) kullanılır.
BIGNONIACEAE			
* <i>Campsis radicans</i>	Acem borusu	-Süs	Park, bahçe ve duvar süsü olarak ekilir (Polat, 2010).
BRASSICACEAE			
* <i>Brassica oleracea</i> subsp. <i>acephala</i>	Lahana, kelem	-Gıda -Tıbbi (Guatr hastalığı, öksürük, ülser)	Gıda olarak ve romatizma ağrılarında kullanılır (Koca, 2003).
* <i>B. oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Baş lahana, kelem	-Gıda -Tıbbi (Guatr hastalığı, öksürük)	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
* <i>B. oleracea</i> var. <i>botrytis</i>	Karnabahar	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
* <i>B. oleracea</i> var. <i>italica</i>	Brokoli	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>Brassica rapa</i>	Şalgam	-Gıda -Tıbbi (Bağırsak rahatsızlıklarının giderilmesinde, zayıflamada)	Turşusu ve dolması yapılır (Koca, 2003).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
BRASSICACEAE			
<i>Eruca vesicaria</i>	Roka	-Gıda	İştah açıcı ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>Lepidium sativum</i>	Tereotu, tere	-Gıda -Tıbbi (Zayıflamada ve kolestrol düşürmede)	Guatr tedavisinde (Bulut, 2008), gıda olarak ve salata yapımında (Bulut, 2008; Polat, 2010), iştah açıcıdır (Polat, 2010).
<i>Nasturtium officinale</i>	Ispatan, su teresi, gerdeme	-Gıda	Salata olarak ve yemek olarak tüketilir (Koca, 2003; Polat, 2010).
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Turp otu	-Gıda	Yemek ve salata yapımında kullanılır (Koca, 2003; Bulut, 2008, Polat, 2010), kan temizleyici (Koca, 2003) ve gaz söktürücü özelliğe sahiptir (Polat, 2010).
<i>R. raphanistrum</i> subsp. <i>sativus</i>	Turp, kara turp	-Gıda -Tıbbi (Bronşit)	Nefes darlığı tedavisinde ve öksürük eksisi olarak kullanılır (Koyuncu, 2005).
BUXACEAE			
* <i>Buxus sempervirens</i>	Şimşir	-Süs	Sepet, buket ve çelenk yapımında, yakacak olarak (Koyuncu, 2005) kullanılır.
CAPRIFOLIACEAE			
* <i>Lonicera etrusca</i>	Hammeli	-Süs	Saç dökülmesini önlemek için (Emre, 2003), idrar söktürücü, kusturucu, antispazmodik, gargara yapmak için (Tarakçı, 2006) kullanılır.
* <i>Viburnum opulus</i>	Kartopu	-Süs	Uterus üzerinde yatıştırıcı, böbrek taşı düşürücü ve kanser hastalığı tedavisinde (Tarakçı, 2006) kullanılır.
* <i>Weigela florida</i>	Vejelya, gelin tacı	-Süs	
CARYOPHYLLACEAE			
<i>Saponaria officinalis</i>	Sabun otu	-Süs	-
<i>Stellaria media</i>	Cici bici, kuş otu	-Gıda	İç hastalıklar ve akciğer iltihaplarında (Koca, 2003), idrar arttırıcı, balgam söktürücü ve haricen yara iyileştirici olarak (Tarakçı, 2006), salata ve yemeklerde kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
CORNACEAE			
<i>Cornus mas</i>	Kızılcık	-Gıda -Tıbbi (Soğuk algınlığı, grip ve halsizlik) -El Sanatları	Gıda olarak kullanılır, tarhanası yapılır (Koca, 2003). Ateş düşürücü, kurt düşürücü olarak (Tarakçı, 2006), meyveleri gıda olarak kullanıldığı gibi şurubu ishali kesmede(Koca, 2003; Tarakçı, 2006; Polat, 2010), meyvelerinden hazırlanan dekoksiyon da tansiyon hastalığında kullanılır (Polat, 2010).
CUCURBITACEAE			
<i>*Citrullus lanatus</i>	Karpuz	-Gıda -Gıda -Tıbbi (Soğuk algınlığı, baş ağrısı ve grip, mide bulantısı, zayıflama ve sigili küçültme)	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>*Citrus limon</i>	Limon		Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>*C. reticulata</i>	Mandalina	-Gıda -Diğer (Oda kokusu) -Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>*Cucumis melo</i>	Kavun	-Tıbbi (Böbrek taşı düşürmede) -Hayvan yemi	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>*C. sativus</i>	Salatalık	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>*Cucurbita moschata</i>	Bal kabağı, sakız kabağı		Dolması yapılır (Koca, 2003).
<i>*C. pepo</i>	Kabak	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
CUCURBITACEAE			
<i>Ecballium elaterium</i>	Eşek hıyarı, deli karpuz	-Tıbbi (Sinüzit)	Sarılık (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998; Emre, 2003; Polat, 2010), sinüzit tedavisinde (Emre, 2003; Koyuncu, 2005; Bulut, 2008; Polat, 2010), romatizma ağrılarında (Emre, 2003; Bulut, 2008; Polat, 2010), egzama tedavisinde (Polat, 2010) kullanılır.
* <i>Lagenaria siceraria</i>	Su kabağı, susak kabağı	-Süs -Diğer (Kepçe)	Bitkinin meyvalarının içi oyularak maşrapa ve kepçe olarak kullanıldığı gibi meyvalar süs olarak da kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).
<i>Momordica charantia</i>	Kudret Narı	-Tıbbi (Mide ağrısı ve ekşime)	Mide ağrısı ve ekşimelerinde, deri çatlaklarında kullanılır (Polat, 2010).
CUPRESSACEAE			
<i>Juniperus oxycedrus</i>	Ardıç	-Tıbbi (Şeker hastalığı ve böbrek taşı düşürücü) -Yakacak	Nefes darlığı, romatizma tedavisinde (Eryaşar, 1998), safra kesesi hastalıklarında, böbrek kumu ve taşı düşürmede, kan şekerini düşürmede, prostat tedavisinde ve bağırsak parazitlerinde (Emre, 2003), idrar söktürücü, hemoroid, balgam söktürücü, zayıflama çayı (Tarakçı, 2006),
DENNSTAEDTIACEAE			
<i>Pteridium aquilinum</i>	Eğrelti otu	-Diğer	Böbrek taşı düşürücü olarak (Eryaşar, 1998), gölgelik olarak (Koca, 2003), egzama tedavisinde ve kışın bal kovanlarının dışına arıları korumak için (Bulut, 2008) konulur. Meyve ve sebzeler zarar görmesin diye atlarına serildiği gibi eskiden bitki demetler halinde sarılıp üstü çamurla sıvanarak arı kovanı olarak (Polat, 2010) kullanılır..

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöre İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
ELAEAGNACEAE			Böbrek taşı düşürmede (Eryaşar, 1998; Emre, 2003; Bulut, 2008), göz sulanmalarında ve evlere hoş koku vermek için (Bulut, 2008), baston yapımında, yakacak olarak, oyuncak olarak, nefes darlığına karşı, diüretik, romatizma tedavisinde, eziklerin ve iltihapların tedavisinde (Bulut, 2008), gıda olarak ve ishale karşı (Polat, 2010) kullanılır.
<i>Elaeagnus angustifolia</i> FABACEAE	İğde	-Gıda -Tıbbi (Öksürük ve ishal)	
		-Gıda -Tıbbi (Mide rahatsızlıklarında, bağırsak hastalıklarında, kilo vermede romatizma, öksürük ve boğaz ağrısında, göğsü yumuşatıcı ve balgam söktürücü)	
<i>Ceratonia siliqua</i>	Keçiboynuzu		
* <i>Cicer arietinum</i>	Nohut	-Gıda -Hayvan yemi	Basur tedavisinde, yara iyi edici olarak, hayvan yemi ve yakacak olarak kullanılır (Polat, 2010).
* <i>Glycyrrhiza glabra</i>	Meyan	-Tıbbi (Kanser, böbrek taşlarını düşürücü, hazmı kolaylaştırıcı ve iştah açıcı)	

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yörese İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
FABACEAE			
		-Gıda -Tıbbi (Bel ve ayak ağrılarını gidermek için)	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakta birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
* <i>Lens culinaris</i>	Mercimek		
<i>Onobrychis viciifolia</i>	Korunga	-Hayvan yemi	
* <i>Phaseolus vulgaris</i>	Fasulye, fasile	-Gıda	Dolması yapılır (Koca, 2003).
			Mide ülserinin tedavisinde, çıkık ve burkulmalarda (Tarakçı, 2006), süs bitkisi ve süpürge olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).
<i>Spartium junceum</i>	Katur tırnağı	-Süs -Diğer	
<i>Trifolium campestre</i>	Tirfil, yonca	-Hayvan Yemi	Hayvan yemi olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>T. purpureum</i>	Tirfil, yonca	-Hayvan Yemi	Hayvan yemi olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>Vicia sativa</i>	Fiğ, füy	-Hayvan yemi	-
* <i>Wisteria sinensis</i>	Mor sümbül	-Süs	Yazlıkların çevresinde süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).
FAGACEAE			
			Ev yapımında ve yakacak olarak (Koca, 2003), mobilya sanayiinde kaplama olarak (Koyuncu, 2005), çit, süpürge ve küfe yapımında (Bulut, 2008), boğmaca hastalığının tedavisinde, kabızlığa karşı ve tansiyon düşürücü olarak (Tarakçı, 2006), gıda olarak ve baston yapımında kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).
<i>Castanea sativa</i>	Kestane	-Gıda -El Sanatları	Ev yapımında ve yakacak olarak (Koca, 2003), saç boyamada ve çardak yapımında (Bulut, 2008), keçi yemi, boya bitkisi, yakacak ve süpürge olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).
<i>Quercus cerris</i> var. <i>cerris</i>	Pelit meşesi	-Yakacak -Diğer (Süpürge)	

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yörese İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
FAGACEAE			
<i>Q. coccifera</i>	Meşe	-Yakacak	Yakacak olarak (Koyuncu, 2005; Bulut, 2008), çit yapımı, hayvan yemi ve mangal kömürü yapımında (Bulut, 2008), kullanılır.
<i>Q. infectoria</i>	Meşe palamudu	-Yakacak	Boya bitkisi, yakacak (Bulut, 2008; Polat, 2010) ve oyuncak olarak kullanılır (Polat, 2010).
GERANIACEAE			
* <i>Pelargonium zonale</i>	Sardunya, şekavet	-Süs	-
HYDRANGEACEAE			
* <i>Hydrangea macrophylla</i>	Ortanca	-Süs	-
* <i>Philadelphus coronarius</i>	Filbahri	-Süs	-
HYGROPHORACEAE			
<i>Hygrophorus russula</i>	Pırnal mantarı	-Gıda	-
HYPERICACEAE			
<i>Hypericum perforatum</i>	Kantaron, sarı ot	-Gıda -Tıbbi (Dinlendirici, grip, nefes darlığı, mide rahatsızlıklarında, ağrı dindirici olarak romatizma ağrılarında, yara iyileştirici ve incinmelerde)	Yara ve yanık tedavisinde, iştahsızlık, hemoroid ve romatizma ağrılarında (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), iltihaplı yara tedavisinde (Eryaşar, 1998; Koyuncu, 2005; Bulut, 2008; Polat, 2010), ülser tedavisinde (Emre, 2003; Koyuncu, 2005), cilt yaralarında, yanık tedavisi ve mide rahatsızlıklarında (Emre, 2003), baş, mide ve bağırsak hastalıkları tedavisinde, sinir yatıştırıcı, antibakteriyel, hayvanlarda mastitis hastalığına karşı (Polat, 2010) kullanılır.
IRIDACEAE			
* <i>Iris x germanica</i>	Süsen	-Süs	Park, bahçe ve mezarlıklarda süs bitkisi olarak ekilir (Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yörese İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
JUGLANDACEAE			Romatizma ağrılarında (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006; Koyuncu, 2005), baş ağrısında (Koca, 2003), kabızlıkta (Koyuncu, 2005), kan temizleyici, kuvvet verici, egzema tedavisinde, kolestrol düşürücü olarak ve saç dökülmesinde (Tarakçı, 2006), mobilya sanayiinde kaplama olarak (Koyuncu, 2005), hemoroid ve guatr tedavisinde (Bulut, 2008), gıda olarak, yakacak olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), düzgün dalları baston yapımında, taze yaprakları ile hazırlanan dekoksiyon mantar hastalığına karşı kullanılır (Polat, 2010).
* <i>Juglans regia</i> LAMIACEAE	Ceviz	-Gıda -Tıbbi (Balgam söktürücü ve uçuk tedavisinde) -El Sanatları -Boya	
<i>Lavandula stoechas</i>	Karabaş otu	-Gıda -Tıbbi (Damar tıkanıklığına, baş ve mide ağrısı giderici, sinüzit tedavisinde ve böbrek taşlarını düşürmede)	Kalp ve damar rahatsızlıklarında (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), yatıştırıcı olarak ve uykusuzlukta (Eryaşar, 1998), kolestrolü düşürmede (Emre, 2003), nefes darlığı ve soğuk algınlığında (Bulut, 2008), kolestrol düşürücü (Bulut, 2008; Polat, 2010), mide rahatsızlıklarında, astım, baş ve mide ağrısı giderici (Emre, 2003; Polat, 2010), adet düzenleyici, damar tıkanıklığını giderici, tansiyon dengeleyici olarak, sinüzit tedavisinde kullanılır (Polat, 2010).
<i>Melissa officinalis</i>	Melisa, oğul otu	-Gıda -Tıbbi (Mide ağrılarında, sakinleştirici, depresyon ve uykusuzluğu gidermede)	Nefes darlığı ve kalp rahatsızlıklarında (Eryaşar, 1998), kadınlarda yumurtalık hastalıkları tedavisinde ve kan şekeri düşürmede (Emre, 2003), aşırı heyecan ve baş ağrısında, soğuk algınlığında (Tarakçı, 2006), çay olarak ve arıların kovana gelmesini sağlamak için (Bulut, 2008), mide ağrısı ve kanamalarında (Tarakçı, 2006; Polat, 2010), damar tıkanıklığında, sabun yapımında, kalp damarlarını açıcı olarak ve evlerde güzel koku vermek için kullanılır (Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yörese İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
LAMIACEAE			
<i>Mentha longifolia</i>	Nane	-Gıda -Tıbbi (Mide ağrılarını dindirmek için, öksürük ve nezle)	Romatizma tedavisinde (Bulut, 2008), mide ağrılarında ve baharat olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>M. pulegium</i>	Filiskin	-Tıbbi (Mide rahatsızlıklarına karşı ve iştah açıcı)	Mide ağrılarında (Eryaşar 1998; Bulut, 2008; Polat, 2010), güneş yanıklarında (Eryaşar, 1998), basur tedavisinde (Koca, 2003), gıda olarak ve iştah açıcı olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>M. spicata</i>	Nane	-Gıda -Tıbbi (Mide üşütmesinin giderilmesinde, soğuk algınlığında ve nefes kokusunu gidermede)	Bebeklerde pamukçuk hastalığının tedavisinde (Eryaşar, 1998), basur tedavisinde (Koca, 2003), mide ağrılarının giderilmesinde (Bulut, 2008), baharat olarak, karın şişkinliğinde, grip ve soğuk algınlığında (Polat, 2010) kullanılır.
<i>Origanum majorana</i>	Mercanköşk	-Gıda -Tıbbi (Mide ağrısında)	İdrar söktürücü ve yatıştırıcı olarak (Emre, 2003), mide ağrısı (Emre, 2003; Bulut, 2008), soğuk algınlığı gidermede ve evlere hoş koku vermek için (Bulut, 2008) kullanılır.
<i>O. onites</i> L.	Kekik, güve otu	-Tıbbi (Bronşit ve şeker hastalığında, ishal, grip, bağırsak hastalıklarında, boğaz ağrısı, karın ağrısına, mide rahatsızlıklarına, baş ağrısına, kalp çarpıntısına) -Diğer	Kan şekeri düşürmede (Emre, 2003), mide ağrısı giderici olarak (Emre, 2003; Bulut, 2008), baharat olarak, armut ve incir bandırması içine koruyu ve koku verici olarak katılır (Bulut, 2008).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yörese İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
LAMIACEAE			Hemoroid, sarılık ve şeker hastalığında (Eryaşar, 1998), mide ağrısında (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), yatıştırıcı, iştah artırıcı, antiseptik, nezle, öksürük ve anjin tedavisinde (Tarakçı, 2006), kan şekeri düşürmede ve dişeti hastalıklarında, kurutulan erik, incir ve armut dilimleri arasına koruyucu olarak (Bulut, 2008), baş, diş ve boğaz ağrılarında, soğuk algınlığında, baharat ve çay olarak (Polat, 2010) kullanılır.
<i>O. vulgare</i> subsp. <i>hirtum</i>	Güve otu, keklük otu, kekik otu	-Tıbbi (Bronşit, boğaz ağrısı, grip, karın ağrısına, öksürük, soğuk algınlıklarında ve mide rahatsızlıklarına) -Gıda -Tıbbi (Kabız, bronşit ve astımda, baş ağrılarında, soğuk algınlığında, zayıflamada ve şeker hastalığında) -Süs	Soğuk algınlığında, mide rahatsızlıklarında (Emre, 2003; Bulut, 2008), karın ve boğaz ağrısında ve kolestrolü düşürmek için kullanılır (Bulut, 2008).
* <i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye	-Gıda -Tıbbi (Grip, soğuk algınlığı, boğaz enfeksiyonları, öksürük kesici, bağırsak çalıştırıcı, bakteriyel ve mantar hastalıklarına karşı) -Gıda	
<i>Salvia officinalis</i>	Adaçayı	-Tıbbi (Grip, soğuk algınlığı, boğaz enfeksiyonları, öksürük kesici, bağırsak çalıştırıcı, bakteriyel ve mantar hastalıklarına karşı) -Gıda	
<i>S. tomentosa</i>	Boşabla, boğuş otu	-Tıbbi (Grip, soğuk algınlığı, boğaz enfeksiyonları, öksürük kesici, ishal, baş ağrısını ve mide bulantısında)	Bronşit ve mide ağrılarında (Eryaşar, 1998), karın ağrısında ve gıda olarak (Bulut, 2008), soğuk algınlığı ve boğaz iltihaplanmasına karşı çay olarak içilir (Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
LAMIACEAE			
<i>Satureja hortensis</i>	Cibrisi, cibrisin	-Gıda	Baharat olarak ve tarhanaya, salçaya katılarak kullanılır (Koca, 2003).
<i>Sideritis perfoliata</i>	Dağ çayı	-Gıda	Soğuk algınlığı, bronşit ve mide rahatsızlıklarında (Bulut, 2008) kullanılır.
<i>S. trojana</i>	Dağ çayı	-Gıda	Bağırsak hastalıklarında, böbrek rahatsızlıklarında (Bulut, 2008), soğuk algınlığı ve mide ağrılarında kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).
<i>Thymus capitata</i>	Taş kekiği	-Tıbbi (Soğuk algınlığı, grip ve hazmı kolaylaştırıcı) -Gıda	
<i>Thymbra spicata</i>	Karabaş Kekliği	-Tıbbi (Soğuk algınlığı ve karın ağrısı)	Mide ağrısı, hazımsızlık ve sindirim sistemi rahatsızlıklarında (Emre, 2003) kullanılır. Adet sancılarının giderilmesinde, böbrek taşı düşürmede, hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998), kemik çatlakları, iltihaplı yara ve vücuttaki şişliklerin giderilmesinde (Tarakçı, 2006), karın ağrısı için (Tarakçı, 2006; Bulut, 2008; Polat, 2010) ve soğuk algınlığında kullanılır (Polat, 2010).
<i>Thymus longicaulis</i> subsp. <i>chaubardii</i>	Kekik, taş kekiği	-Gıda	Baş ağrısı ve soğuk algınlığı tedavisinde (Emre, 2003), baharat ve süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).
*Ocimum basilicum	Fesleğen	-Süs -Diğer	
LAURACEAE			
<i>Laurus nobilis</i>	Defne	-Gıda -Tıbbi (Antiseptik, antibakteriyel)	Şeker hastalığı tedavisinde (Eryaşar, 1998), mide ağrılarında (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), nefes darlığında (Emre, 2003), kalp hastalıklarının tedavisinde (Koyuncu, 2005), terletici, adet ve idrar söktürücü ve romatizma ağrılarında (Tarakçı, 2006), mide rahatsızlıklarında, nefes darlığında (Bulut, 2008), baharat olarak (Koca, 2003; Bulut, 2008; Polat, 2010), gebeliği kolaylaştırmada kullanılır (Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
LILIACEAE			
* <i>Lilium candidum</i>	Ak zambak	-Süs	-
LYTHRACEAE			
<i>Punica granatum</i>	Nar	-Gıda -Tıbbi (Cildin güzelleşmesi, kolestrol ve şeker düşürülmesi)	Sarı boya elde etmede ve kan şekeri düşürmede kullanılır (Polat, 2010).
MALVACEAE			
<i>Alcea pallida</i>	Hatmi, gülfatma, gülhatmi	-Süs	Göz hastalıklarının tedavisinde (Eryaşar, 1998) kullanılır.
* <i>A. rosae</i>	Hatmi, gülhatmi	-Süs	
<i>Althaea officinalis</i>	Hatmi	-Süs	Balgam söktürücü ve mide ağrılarına karşı (Polat, 2010) kullanılır.
* <i>Abelmoschus esculentus</i>	Bamya	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>Matva neglecta</i>	Ebe gümeçi, ebem gümeçi	-Gıda -Tıbbi (Cilt hastalıkları)	Mayasıl, prostat, öksürük, nezle ve bademcik rahatsızlıklarında (Koyuncu, 2005) kullanılır. Adet düzensizliği, egzama, bağırsak yumuşatıcı olarak (Emre, 2003), iltihap, nefes darlığı tedavisinde ve idrar söktürücü olarak (Koca, 2003), Mayasıl, prostat, öksürük ve bademcik rahatsızlıklarında (Koyuncu, 2005), yumuşatıcı olarak, yara ve çıban tedavisinde (Tarakçı, 2006), çocuk düşürmede (Bulut, 2008), yemek olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), , ağız yaralarında ve karın ağrısı gidermede kullanılır (Polat, 2010).
<i>M. sylvestris</i>	Ebe gümeçi, ebem gümeçi	-Gıda -Gıda -Tıbbi (Soğuk algınlığı ve grip, karın ağrısı, boğaz ağrısı, bronşit ve öksürük yorgunluk giderici, kan yapıcı)	Öksürük kesici (Eryaşar, 1998), göğüs yumuşatıcı (Eryaşar, 1998; Emre, 2003; Tarakçı, 2006), balgam söktürücü olarak (Tarakçı, 2006), grip ve soğuk algınlıklarında kullanılır (Eryaşar, 1998; Emre, 2003; Bulut, 2008; Polat, 2010).
<i>Tilia tomentosa</i>	İhlamur	-Diğer	

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
MORACEAE			
<i>*Morus alba</i>	Beyaz dut	-Gıda	Egzama (Emre, 2003), idrar söktürücü olarak (Koyuncu, 2005; Tarakçı 2006), şeker hastalığında (Koca, 2003), astım, soğuk algınlığı, öksürük, göz kızarıklıkları kullanılır (Tarakçı, 2006), pamukçuk tedavisinde (Tarakçı, 2006; Bulut, 2008).
<i>*M. nigra</i>	Kara dut	-Gıda -Tıbbi (Kansızlık)	Şeker hastalığında (Emre, 2003; Koca, 2003), pamukçuk ve idrar yolları hastalıklarında (Emre, 2003), diş eti ve ağız yaralarının iyileştirilmesinde (Koyuncu, 2005), kolesterol düşürücü, hepatit, hayvan yaralarında kullanılır (Polat, 2010).
<i>*Ficus carica</i>	İncir	-Gıda -Tıbbi (Karın ağrısı ve siğil tedavisi)	Bağırsak yumuşatıcı olarak (Emre, 2003), ülser tedavisi ve kalın bağırsak sorunlarının giderilmesinde (Koyuncu, 2005), egzema (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008) ve hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998; Emre, 2003), çibanelerin olgunlaştırılması ve delinmesinde (Tarakçı, 2006), burun kanamalarında (Bulut, 2008), siğil tedavisinde (Emre, 2003; Tarakçı, 2006; Polat, 2010), arı ve böcek sokmalarında ve çerez olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).
NYCTAGINACEAE			
<i>*Mirabilis jalapa</i>	Gece sefası, akşam sefası	-Süs	İltihaplı yara ve çibanelerde, ayrıca süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010).
OLEACEAE			
<i>*Jasminum fruticans</i>	Yasemin	-Tıbbi (Romatizma ağrılarını dindirmek, enerji vermek, stresi azaltmak) -Süs	-

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
OLEACEAE			
<i>*Olea europaea</i>	Zeytin	-Gıda -Tıbbi (Kulak ağrısı ve saçtaki kepeği giderme) -Diğer	Yara iyileştirici olarak (Emre, 2003; Koyuncu, 2005; Tarakçı, 2006), vücuttaki yağ bezelerinin yok edilmesinde (Eryaşar, 1998), şeker düşürücü (Emre, 2003; Tarakçı, 2006), , bağırsak çalıştırıcı ve romatizma ağrılarını giderici olarak (Tarakçı, 2006), egzama, tansiyon düşürücü, ateş düşürücü, baston yapımında, gıda ve yakacak olarak (Bulut, 2008), diş, eklem ve bacak ağrılarında, süpürge, çit ve sele yapımında, gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>Phillyrea latifolia</i>	Akçakesme, pırnal	-Hayvan yemi	Böbrek taşlarını düşürmede (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), göz hastalıklarında (Eryaşar, 1998; Emre, 2003; Bulut, 2008), hayvan yemi, süpürge ve yakacak olarak kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).
<i>*Syringa vulgaris</i>	Leylak	-Süs	Ateş düşürücü, iştah açıcı, kuvvet verici ve kurt düşürücü olarak (Tarakçı, 2006) kullanılır.
ONOGRACEAE			
<i>*Gaura lindheimeri</i>	Gavura	-Süs	-
<i>*Oenothera biennis</i>	Ezan çiçeği	-Süs	-
PAPAVERACEAE			
<i>Papaver rhoeas</i>	Gelincik	-Gıda olarak	Çocuklarda ağız içi yaraların giderilmesinde, kuvvet verici, kan yapıcı, sarılık tedavisinde (Eryaşar, 1998), dahilen yatıştırıcı olarak (Emre, 2003), öksürük kesici (Koyuncu, 2005; Tarakçı, 2006; Bulut, 2008), akciğer kanseri tedavisi, vücut yumuşatılması ve boğaz ağrılarında (Koyuncu, 2005), mide ülserinde (Tarakçı, 2006), yatıştırıcı olarak (Bulut, 2008)i yemek ve böbreklerde kullanıldığı gibi küçük çocuklarda vücuttaki kırmızı lekeler için kullanılır (Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
PINACEAE			
<i>Pinus nigra</i>	Kara çam	-Yakacak -El Sanatları	Guatr hastalığı tedavisinde (Koyuncu, 2005), yakacak (Koyuncu, 2005; Polat, 2010), hayvan sulağı, sapak, çatı örtüsü olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>Pinus pinea</i>	Fıstık çamı	-Yakacak -El Sanatları	Gıda olarak ve bronşit tedavisinde kullanılır (Bulut, 2008).
PLANTAGINACEAE			
<i>*Antirrhinum majus</i>	Aslanagzi	-Süs	Safra kesesi taşlarını düşürmek için (Tarakçı, 2006), kalp damarlarını açıcı olarak ve bronşitte kullanılır (Polat, 2010).
<i>Plantago lanceolata</i>	Sinirli ot	-Tıbbi (Sinir yatıştırıcı)	Kalp damar tıkanıklıklarını gidermede (Eryaşar, 1998), yara, kesik ve çiban tedavisinde (Eryaşar, 1998; Polat, 2010), siğil, romatizma ve hemoroid tedavisinde (Koyuncu, 2005), yara iyileştirici, öksürük kesici ve göğüs yumuşatıcı olarak (Tarakçı, 2006) kullanılır.
<i>Plantago major</i>	Sinirli ot	-Tıbbi (Sinir yatıştırıcı)	Kalp damar tıkanıklıklarını gidermede (Eryaşar, 1998), yara, kesik ve çiban tedavisinde (Eryaşar, 1998; Emre, 2003; Koca, 2003; Tarakçı, 2006), yatıştırıcı olarak (Emre, 2003), mayasıda (Koca, 2003), hemoroid ve ülser tedavisinde, balgam söktürücü olarak (Tarakçı, 2006), böcek sokmalarında ve yara tedavisinde (Bulut, 2008), mide ve bağırsak yaralarında, göz bulantılığında ve verem hastalığında (Polat, 2010) kullanılır.
PLATANACEAE			
<i>Platanus orientalis</i>	Çınar	-Tıbbi (İdrar yolları iltihabı) -El Sanatları	Böbrek taşı düşürücü olarak (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008; Polat, 2010), prostat tedavisinde (Koyuncu, 2005), mobilya ve inşaatçılıkta (Koyuncu, 2005), ishal giderici, eklem kireçlenmelerinde, boya yapımında ve semer yapımında kullanılır (Bulut, 2008; Polat, 2010).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
POACEAE			
<i>Arundo donax</i>	Kargı	-Diğer (Ney yapımı)	Uçurtma, gölgelik ve sepet yapımında kullanılır (Polat, 2010).
<i>Cynodon dactylon</i>	Ayrık otu	-Gıda -Tıbbi (Soğuk algınlığı ve grip) -Tıbbi (Sirke ile kaynatılıp içilirse öksürük ve boğaz kuruluğu, ve kaşıntılarda) -Hayvan Yemi	Ayaktaki şişliklerin giderilmesinde (Koyuncu, 2005), kan temizleyici ve prostat tedavisinde (Tarakçı, 2006), ekmeç yapımında (Bulut, 2008), idrar söktürücü (Tarakçı, 2006; Polat, 2010) ve taş söktürücü olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>*Hordeum vulgare</i>	Arpa		Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>Triticum aestivum</i>	Buğday	-Gıda -Gıda -Tıbbi (Mide ve karın ağrısı rahatsızlıkları, böbrek taşları düşürme ve idrar yolları iltihaplarını kurutma)	Gıda olarak ve nazarlık olarak kullanılır, evlere bereket getirdiğine inanılır (Polat, 2010).
<i>*Zea mays</i>	Mısır		Altına kaçırmada (Koca, 2003), iltihap söktürücü olarak kullanılır (Koyuncu, 2005), gıda olarak, diüretik ve çocuk oyunlarında peruk olarak (Bulut, 2008) kullanılır..
POLYGONACEAE			
<i>Polygonum bellardii</i>	Madımak otu	-Gıda -Gıda -Tıbbi (Mide ağrısında)	- Gıda olarak ve guatr tedavisinde (Bulut, 2008) kullanılır.
<i>Rumex crispus</i>	Labada	-Gıda -Tıbbi (Mide ağrısında)	Gıda olarak, tavuk ve hindi yemi olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>R. patientia</i>	Labada	-Gıda -Tıbbi (Mide ağrısında)	Gıda olarak (Bulut, 2008).
<i>R. tuberosus</i>	Kuzu kulağı		

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
PORTULACACEAE			
<i>Portulaca oleracea</i>	Semiz otu, semizlik	-Gıda -Tıbbi (Kanı temizler, şekerli dengeler ve idrara söktürücü)	Gıda olarak tüketilir (Bulut, 2008; Polat, 2010).
RHAMNACEAE			
<i>Paliurus spina-christii</i>	Çaltı pulu, çaltı, kara çaltı	-Tıbbi (Böbrek taşı düşürücü) -Diğer	İdrar yolları hastalıklarının tedavisinde ve diş ağrılarında (Eryaşar, 1998), mide rahatsızlıklarında (Emre, 2003), ishal, kalp hastalıkları, bronşit tedavisinde, hayvan yemi olarak, yakacak olarak ve baston yapımında (Bulut, 2008), gaz giderici, mide ağrılarında, kan temizleyici, sivilcelerde, soğuk algınlığı ve astım tedavisinde ve ekme yapımında kullanılır (Polat, 2010).
ROSACEAE			
<i>*Cydonia oblonga</i>	Ayva	-Gıda -Tıbbi (Çocuk ishalleri, öksürük, grip, ses kısıklığı, mide ağrıları ve uykusuzluk)	Hemoroid tedavisinde (Eryaşar, 1998; Koca, 2003), karın ağrısı ile böbrek kumu ve taşı düşürmede, boğaz ağrılarında (Emre, 2003), öksürüğe ve hazımsızlığa karşı ve gıda olarak (Bulut, 2008), boğaz ve karın ağrıları gidermede, kan şekeri düşürmede ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>*Fragaria x ananassa</i>	Çilek	-Gıda	Midevidir, kabız yapıcı olarak (Tarakçı, 2006), gıda olarak (Bulut, 2008) kullanılır.
<i>*Kerria japonica</i>	Japon gülü, kanarya gülü	-Süs -Gıda	
<i>*Malus sylvestris</i>	Elma	-Tıbbi (Yanık tedavisi ve grip) -El Sanatları	Gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
ROSACEAE			
<i>*Mespilus germanica</i>	Muşmula, döngel	-Gıda -El Sanatları	Mide ağrısı ve zehirli ishalde (Koca, 2003), grip ve öksürük tedavisinde (Koyuncu, 2005), gıda olarak ve şeker hastalığında kullanılır (Polat, 2010).
<i>*Prunus armeniaca</i>	Kayısı	-Gıda -Tıbbi (Kabızlığı önler, bağırsakları çalıştırır, kansızlığa iyi gelir, cildi güzelleştirir.)	Karşlaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>*P. avium</i>	Kiraz	-Gıda -Tıbbi (Öksürük kesici, karın ağrılarında, idrar yolu iltihaplarını kurutucu olarak, zayıflamada ve idrar söktürücü olarak)	Altına kaçırma (Koca, 2003), siroz tedavisinde (Koyuncu, 2005), diüretik ve böbrek taşı düşürmede (Tarakçı, 2006, Bulut, 2008) kullanılır.
<i>*P. cerasus</i>	Vişne	-Gıda	Karşlaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>*P. domestica</i>	Erik	-Gıda	Karşlaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
<i>*P. persica</i>	Şeftali	-Gıda	Yaprakları haricen ağrıların giderilmesinde (Eryaşar, 1998) kullanılır.
<i>*Pyracantha coccinea</i>	Ateş dikeni	-Süs	İnsan ve hayvanlarda ishal kesici (Eryaşar, 1998), böbrek taşı düşürücü (Koyuncu, 2005)

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
ROSACEAE			
<i>*Pyrus communis</i>	Armut	-Gıda -Tıbbi (Böbreklerin çalışması için)	Kahverengi renk boya eldesinde ve gıda olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu	-Gıda -Tıbbi (Yorgunluk giderici, bronşit, karın ağrıları, şeker hastalığı, grip ve soğuk algınlıkları, mide bulantısı, kansızlık, kabızlık ve bağırsak sorunlarında) -El Sanatları -Yakacak	Sıtma, hemoroid, sarılık tedavisinde, mide ağrılarının giderilmesinde, bronşit ve ishal kesici olarak (Eryaşar, 1998), kalın bağırsak kanamasında (Emre, 2003), tahta kaşık ve benzeri ev gereçlerinin yapımında (Koyuncu, 2005), böbrek taşı düşürmede, şeker hastalığında, yanık tedavisinde ve gırtlak kanserinde (Tarakçı, 2006), soğuk algınlığı, grip ve nezlede (Emre, 2003; Bulut, 2008; Polat, 2010), kan şekeri düşürmede ve iştah açıcı olarak kullanılır (Polat, 2010).
<i>*Rosa x damascena</i>	Gül	-Süs -Gıda -Tıbbi (Yağlı deride, ateşli hastalıklarda ve göz ağrısında)	Süs bitkisi olarak kullanılır (Polat, 2010). Gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008).
<i>Rubus idaeus</i>	Ahududu		

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
ROSACEAE			Kansızlık, kusma (Eryaşar, 1998), hemoroid tedavisinde ve göz kuvvetlendirici olarak (Eryaşar, 1998; Tarakçı, 2006), iştah kesici, ateş düşürücü, börek kumu dökücü olarak, bel soğukluğunda ve soğuk algınlığında (Tarakçı, 2006), yara tedavisinde ve gıda olarak (Bulut, 2008), grda olarak, iştah açıcı, prostat tedavisinde (Isırgan, ceviz ve çavdar ile karıştırılıp), zatürree tedavisinde (ısırganla birlikte), kalp damarı açıcı olarak (Polat, 2010) kullanılır.
<i>Rubus canescens</i>	Böğürtlen, garantı, garanti	-Gıda -Tıbbi (Ağrı dindirici)	Egzama (Emre, 2003), kanama durdurma, yara kurutma ve mide rahatsızlıklarında (Koca, 2003), yara iyileştirmede, sivilce ve ayak mantarı tedavisinde (Koyuncu, 2005), kan şekerini düşürmek için ve yanık tedavisinde (Bulut, 2008), reçeli yapılıp yenildiği gibi doğrudan doğruyan meyva olarak yenilir, prostat tedavisinde, iştah açıcı olarak (Polat, 2010) kullanılır.
<i>R. sanctus</i>	Böğürtlen, garantı, garanti	-Gıda	
RUSSULACEAE			
<i>Lactarius deliciosus</i>	Merki, melki	-Gıda	Gıda olarak (Polat, 2010) kullanılır.
<i>Russula delica</i>	Beyaz merki, Karabiber	-Gıda	

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
SALICACEAE			
<i>Populus x canadensis</i>	Kavak	-Yakacak -El Sanatları	-
SAPINDACEAE			
<i>Acer campestre</i>	Akçağaç	-El Sanatları	-
SOLANACEAE			
* <i>Capsicum annuum</i>	Biber	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
* <i>Lycopersicon esculentum</i>	Domates	-Gıda	Gıda olarak kullanılır (Koca, 2003).
* <i>Nicotiana tabacum</i>	Tütün	-Diğer	-
* <i>Solanum melongena</i>	Patlıcan	-Gıda	Karşılaştırma yapılan kaynaklarda yer almamakla birlikte yaygın kullanıma sahiptir.
* <i>S. tuberosum</i>	Patates	-Gıda	Baş ağrısı için kullanılır (Koca, 2003).

Çizelge 14'ün devamı

Bilimsel İsmi	Yöresel İsmi	Yenice'de Kullanımı	Araştırma Alanına Yakın Çevrelerde Kullanımı
URTICACEAE			
<i>Urtica urens</i>	Isırgan	-Gıda	Romatizma ağrılarını dindirmede (Eryaşar, 1998), ağrı kesici (Eryaşar, 1998; Bulut, 2008), kanser tedavisinde (Emre, 2003), bağışıklık sistemini güçlendirici, idrar yolları hastalıklarını giderici ve gıda olarak kullanılır (Bulut, 2008).
VITACEAE			
	Üzüm, asma	-Gıda -Tıbbi (boğaz ağrısı, grip ve soğuk algınlığı) -Diğer	Gıda olarak (Bulut, 2008; Polat, 2010), Kansızlık, öksürük ve boğaz ağrılarında (Polat, 2010) kullanılır..
<i>*Vitis vinifera</i>			
XANTHORRHOACEAE			
<i>Hemerocallis fulva</i>	Turuncu zambak, zambak	-Süs	-
ZINGIBERACEAE			
	Zencefil	-Tıbbi (Hazmı kolaylaştırmaya, soğuk algınlığına, öksürük, baş ağrısı ve bronşit)	-
<i>*Zingiber officinale</i>			
ZYGOPHYLLACEAE			
<i>Tribulus terrestris</i>	Çoban çökerten	-Tıbbi (Böbrek taşı düşürmede) -Hayvan yemi	Böbrek kumu ve taşı düşürmede ve prostat tedavisinde (Emre, 2003) kullanılır.

Tarımsal biyoçeşitlilik araştırmamızda Yenice İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden de verilerin sağlanması aşamasında yardım alınmıştır. Ayrıca köy gezileri sırasında da yetiştirilen ürün çeşitleri hakkında köylülerden bilgi sağlanmıştır.

Tarımsal biyoçeşitlilik üzerine yaptığımız çalışmada Pazar gezileri büyük önem taşımıştır. Yörede kırsal alanlarda yetiştirilen birçok tarımsal ürün Yenice ilçe merkezi ve Akçakoyun Beldesi, Kalkım Beldesi ve Pazarköy Beldesi'nde kurulan pazarlarda satışa sunulmaktadır. Tarımsal çeşitliliğin belirlenmesi için periyodik olarak bu Pazar yerlerine araştırma gezileri yapılmıştır (Şekil 141, Şekil 142).

Şekil 141. Pazar gezilerinden örnekler 1 (Orijinal)

Şekil 142. Pazar gezilerinden örnekler 2 (Orijinal)

Tarımsal biyoçeşitlilik için yaptığımız alan çalışmaları sırasında dikkat çeken en önemli konu, büyük bir bölümü kırsal alanda yaşayan ilçe halkının ekonomisinin tarım üzerine kurulu olduğudur. Hemen hemen her aile toprak sahibidir. Tarım arazileri büyük yer kaplamakta ve halk geçimini bu ürünleri satarak ya da hayvancılık ile sağlamaktadır.

Yörede meyve ve sebze çeşidi zenginlik göstermektedir. Yapılan çalışmalarda 5 armut, 7 elma, 5 erik, 4 incir, 3 kavun, 4 üzüm çeşidi ile 5 bakla, 2 bamya, 7 buğday, 6 fasulye, 4 kabak, 3 mercimek, 3 nohut, 2 börülce çeşidi tespit edilmiştir.

Araştırma alanında yetiştirilen başlıca tarım ürünleri ve ırkları:

Çeşitler	İrk adları
Buğday (<i>Triticum spp.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akçabuğday 2. Akyazlık 3. Güzbuğdayı 4. Karakılçık buğdayı 5. Sarısırim buğdayı 6. Yaz buğdayı 7. Durum buğdayı
Nohut (<i>Cicer arietinum L.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kırmızı nohut 2. Kaba nohut 3. Ufak nohut
Fasulye (<i>Phaseolus vulgaris L.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ayşekadın fasulye 2. Badalan fasulye 3. Beyaz fasulye 4. Şeker fasulye 5. Sarıgelin fasulye 6. Kırmızı barbun
Mercimek (<i>Lens culinaris Medik.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kırmızı mercimek 2. Ak mercimek (Sarı mercimek) 3. Yeşil mercimek (Kara mercimek)
Bakla (<i>Vicia faba L.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arşın bakla 2. Avunya baklası 3. Sakız baklası 4. Köylü baklası 5. Yerel bakla
Bamya (<i>Hibiscus esculentus L.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadas bamyası 2. Sultani bamyası
Kabak (<i>Cucurbita spp.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bahçıvan kabağı (Sakız kabağı) 2. Balkabağı (Akkabak) 3. Süs kabağı 4. Kestane kabağı (Helvacı kabağı)
Kavun (<i>Cucumis melo L.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kırkağaç kavunu 2. Topalan kavunu 3. Tezce kavunu
İncir (<i>Ficus carica L.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ak yemiş 2. Midilli inciri 3. Yediveren inciri 4. Dizilik inciri
Elma (<i>Malus spp.</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çukura elması

	2.	Can elması
	3.	Ekşi elma
	4.	Üvez elması
	5.	Yaz elması
	6.	Kış elması
	7.	Sarıbayram elması
Armut (<i>Pyrus</i> spp.)	1.	Deveci armudu
	2.	Akça armut
	3.	Alfat armudu
	4.	Şeker armut
	5.	Ankara armudu
Erik (<i>Prunus</i> spp.)	1.	Can erik
	2.	Papaz erik
	3.	Mürdüm eriği
	4.	Şeker erik
	5.	Şam eriği
Üzüm (<i>Vitis vinifera</i> L.)	1.	Razaki üzümü
	2.	Çekirdeksiz üzüm
	3.	Gemre üzümü
	4.	Kara üzüm
Zeytin (<i>Olea europaea</i> L.)	1.	Gemlik zeytin
	2.	Karaburun zeytin
	3.	Domat zeytin
	4.	Ada zeytini
Börülce (<i>Vigna</i> spp.)	1.	Börülce
	2.	Karnıkara börülce

İlçe çok çeşitli tarım ürünleri yetiştirilebilmektedir. Genellikle tahıllar ekilmektedir.

Tahıllardan en çok buğday (*Triticum* spp.); buğdaydan sonra sırayla arpa (*Hordeum vulgare*) mısır (*Zea mays*), yulaf (*Avena sativa*) ve çavdar (*Secale cereale*) yetiştirilir. Baklagillerden fasulye (*Phaseolus vulgaris*) en çok yetiştirilen ürünlerdendir. Sonra sırasıyla nohut (*Cicer arietinum*), bakla (*Vicia faba*), mercimek (*Lens esculenta*) gelir. Ağırlıklı olarak Hamdibey Beldesi'nde ve Gündoğdu Köyü'nde tütün (*Nicotiana tabacum*) yetiştirilmesine rastlanmıştır.

Meyvelerden en çok üzüm (*Vitis vinifera*) yetiştirilir. Elma (*Malus* spp.), şeftali (*Prunus persica*), kiraz (*Prunus avium*) da yetiştirilmektedir. Sebzelerden en çok biber (*Capsicum annuum*) üretilir. Domates (*Lycopersicum esculentum*), fasulye (*Phaseolus vulgaris*), pırasa (*Allium porrum*), patlıcan (*Solanum melongena*), lahanası (*Brassica oleracea* subsp. *acephala*, *Brassica oleracea* var. *capitata*), marul (*Lactuca sativa*),

ıspanak (*Spinacia oleracea*), kabak (*Cucurbita* spp.), bezelye (*Pisum sativum*), börülce (*Vigna* spp.), bamya (*Hibiscus esculentus*), karnabahar (*Brassica oleracea* var. *botrytis*), salatalık (*Cucumis sativus*) ve soğan (*Allium cepa*) da yetiştirilmektedir. Yetiştirilen bakliyat, sebze, tahıl ve meyve çeşidi ilçe merkezinde Perşembe, Pazarköy’de Cuma, Akçakoyun’da Cumartesi ve Kalkım’da Pazar günleri kurulan yöresel pazarlarda satılmaktadır.

Yenice Kırmızı Biberi olarak bilinen salçalık biber ekimi yaygın olarak gözlenmiştir (Şekil 142).

Şekil 143. Yenice Kırmızı Biberi (Orijinal)

Meyve üretiminde erik (*Prunus* spp.), armut (*Pyrus* spp.), ayva (*Cydonia oblonga*), ceviz (*Juglans regia*), elma (*Malus* spp.), kayısı (*Prunus armeniaca*), şeftali (*Prunus persica*), nar (*Punica granatum*), kiraz (*Prunus avium*), incir (*Ficus carica*), vişne (*Prunus cerasus*), üzüm (*Vitis vinifera*) çeşitleri yetiştirilmektedir.

Sanayi bitkilerinde özellikle Ayçiçeği (*Helianthus annuus*) ekimi ağırlıklı olarak yapılmaktadır.

Çayır-mera ve yem Bitkilerinden yonca (*Trifolium purpureum*), fiğ (*Vicia sativa*), korunga (*Onobrychis viciifolia*), silajlık mısır (*Zea mays*) üretimi yapılmaktadır.

Yörede köylerde yetiştirilen tarımsal ürünler, hem pazarlarda satılarak geçim kaynağı sağlamakta hem de yemek olarak tüketilmektedir. Biber ve patlıcan gibi çeşitler kurutulularak da satılmakta ve tüketilmektedir.

Yenice ilçesinde köy isimlerine bakıldığında Armutçuk, Bağlı, Başkoz, Çınarcık, Çınarköy, Çırpılar, Gündoğdu, Kalabakbaşı, Koruköy, Sarıçayır Sazak, Soğucak ve Üçkabağaç Köyleri'nin isimlerini doğal bitki örtüsünden ve kültür bitkilerinden aldığı görülmektedir (Yaşar ve Yaşar, 2010).

Yenice ilçesi ve köylerinde söylenen manilere baktığımızda yerleşim yerlerinin özellikleri, kültürel değerler ile kullanılan bazı bitkiler de kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Halkın birebir ilişki halinde olduğu bitkiler yöresel değişlerde de yerini bulmuştur (Eren, 1998; Anonim, 1998).

Yörede içinde bitkilerin geçtiği manilere bakacak olursa;

a) Kına töreninde söylenen maniler:

Yenice Yenice içinde
Yenice **güller** içinde
Yenice'yi Allah korusun
Sevdiğim var içinde.

Yenice minaresi
Dibindedir **lalesi**
Benim sevdiğim oğlan
Bir evin bir tanesi.

Çam dibinde **melkiler**
Oynar iki eltiler
Oynasınlar bakalım
Bilinmiyor kıymeti.

Gül dalmı eğer mi?
Ucu yere değer mi?
Sende gönlü olmayan,
Böyle boyun eğer mi?

Bahçeler **soğan** dolu,
Aramız oba dolu,
İster al ister alma,
Köyümüz oğlan dolu.

b) Bazı maniler:

Ay doğar sini gibi
Salınır **selvi** gibi
Yarimin kokusu gelir
Yenice'nin **gülü** gibi.

Yenice'ye girerken,
Kuş konmuş **söğütlere**,
Allah nasip etmesin,
İki kız sevenlere.

Bahçeye gel göreyim,
Eline **gül** vereyim,
Dalgacısın be yârim,
Nasıl gönül vereyim.

Sarı kavun dildin mi?
Bıçağını sildin mi?
Ben gurbete gidince,
Kıymetimi bildin mi?

Mangırım var, maşam var,
Gülüm var, **menekşem** var,
Pazarköy'ün içinde,
Yan kırkmalı paşam var.

Bahçelerde **bibersin**,
Bilirim yar güzelsin,
Sana meyil veremem,
Yirmilisin gidersin.

Bülbül sever, **gül** sever,
Menekşe, **sümbül** sever,
Ne yapmalı bilmem ki,
Göz görür, gönül sever.

A **buğdayım buğdayım**,
Sereyim kurutayım,
Yarım senin sevgini,
Ben nasıl unutayım.

Asmadan **üzüm** aldım,
Salkımı dizim aldım,
Kalk gezmeye gidelim,
Annemden izin aldım.

Kestanenin irisi,
Geçti güzel sürüsü,
Sürüsünden fayda yok,
Yaktı beni birisi.

Bahçelerde **mor erik**,
Yaprağı delik delik,
Ben yârimi tanırım,
Perçemi bölük bölük.

Fasulye pişirdim ben,
Toprak tenceresinde,
Gel yârim konuşalım,
Mutfak penceresinde.

Araba gider ırmağa,
Söğüt dalı kırmağa,
Gümüş yüzük yaptırdım,
Sol kınalı parmağa.

Bahçelerde **domata**,
Ondan olur salata,
Yarimi asker ettiler,
Akıllansın kerata.

Elma yolla, **nar** yolla,
Babama haber yolla,
Babam vermem diyorsa,
Çeşme başını kolla. (Eren, 1993; Anonim, 1998).

Araştırma alanında yörede yaşayan farklı etnik gruplar görülmüştür. Ağırlıklı olarak Yörüklerden oluşuyorsa da Pomak, Gürcü ve Muhacir olan köylerde bulunmaktadır. Okullarda yapılan anket çalışmalarında ve birebir görüşmelerde etnik kökenin söylenilmekten kaçınıldığı gözlenmiştir.

Sonuç olarak her geçen gün yenilir bir bitkinin keşfedildiği ülkemizde floranın korunması, kültürel çeşitliliğin ortaya konması, bitki kullanım bilgilerinin kayıt altına alınması ve ekonomik değeri olan bitkilerin ülkemize katkılarının ortaya çıkarılması açısından etnobotanik araştırmaların önemi çok fazladır. Bu çalışma da bu zenginliği ortaya çıkaran çalışmalardan biridir.

Bitkiler ile yapılan yöresel yemeklerin kayıt altına alınması ve tanıtılması amacıyla teşvik edilmesi sağlanmalı, pazar ve marketlerde tanıtımları yapılmalıdır.

Görsel ve yazılı medyada bilinçsizce ortaya çıkan haberlerin denetim altına alınması için bir “Etnobotanik Etik Kurul” ve “Etnobotanik Veri Tabanı” oluşturularak bu sayede günümüzde görsel ve yazılı basında hiçbir bilimsel temele dayanmayan bitki kullanım bilgilerinin denetlenmesinin sağlanması, bilgi kirliliğinin önüne geçilmesi için önemli bir adım olacaktır.

Bundan sonraki çalışmalarda etnobotanik kullanımları saptanan bitkiler üzerinde taksonomik ve antimikrobiyal çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acartürk R., 2001. Şifalı Bitkiler Flora ve Sağlığımız, Ankara, 171.
- Acharya R. ve Acharya K.P., 2009. Ethnobotanical Study of Medicinal Plants Used By Tharu Community of Parroha VDC, Rupandehi District, Nepal, *Scientific World*, 7(7).
- Afzal S., Afzal N., Awan M.R., Khan T.S., Gilani A. ve Khanum R., 2009. Ethnobotanical Studies From Northern Pakistan, *Sumbal Tariq J Ayub Med Coll Abbottabad*, 21:1.
- Aguilar S. ve Condit R., 2001. Use of the Native Tree species by an Hispanic Community in Panama, *Economic Botany* 55 (2)pp., 223-235, the New York Botanic Garden Press, Bronx.
- Akyol Y. ve Altan Y., 2013. Ethnobotanical Studies in the Maldan Village (Province Manisa, Turkey). *Marmara Pharmaceutical Journal*, 17: 21-25.
- Alexiades M.N., 1999. Ethnobotany of the Ese Jea: Plants, Health, and Change in an Amazonian Society, A Dissertation Submitted to the Graduate Faculty in Biology in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor in Philosophy, The City University of New York.
- Alpaslan Z., 2012. Ergen Dağı (Erzincan)'nın Etnobotanik Özellikleri (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Erzincan.
- Altundağ, E., 2009. Iğdır İlinin (Doğu Anadolu Bölgesi) Doğal Bitkilerinin Halk Tarafından Kullanımı (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Altundağ E., 2010. Iğdır'ın Faydalı ve Zehirli Bitkileri, Medipress Matbaacılık ve Yayıncılık, Malatya.
- Anisuzzaman M., Rahman, A.H.M.M., Harun-Or-Rashid, M., Naderuzzaman, A.T.M., Islam, 2007. An Ethnobotanical Study of Madhupur, *Journal of Applied Sciences Research*, 3(7): 519-530.
- Anonim 1999. Tarihten Bugüne Kazdağlarının Eteğinde 1998-Yenice, Yenice Kaymakamlığı, İstanbul.
- Appidi J.R., Grierson D.S. ve Afaloyan A.J., 2008. Ethnobotanical Study of plants used for the treatment of Diarrhoea in the Eastern Cape, South Africa, *Pakistan Journal of Biological Sciences*, 11 (15), 1961-1963.

- Asase A., Oteng-Yeboah Alfred, A., Odamtten G T ve Simmonds M.S. J., 2005. Ethnobotanical Study of Some Ghanaian Anti-Malarial Plants, *Journal of Ethnopharmacology*, 99, 273-279.
- Avciođlu N., 2003. an (Çanakkale) İlçesinin Etnobotaniği (Lisans Bitirme Tezi). anakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Çanakkale.
- Awas T., 2007. Plant Diversity in Western Ethiopia : Ecology, Ethnobotany and Conservation, (Doktora Thesis), Osloensis Univ.
- Balakrishnan V., Prema P., Ravindran K.C. ve Robinson J. P., 2009. Ethnobotanical Studies among Villagers from Dharapuram Taluk, Tamil Nadu, India, *Global Journal of Pharmacology*, 3 (1): 08-14.
- Balos E. M., 2007. Zeytinbahe ile Akarçay Arasında Kalan (Birecik) Bölgenin Florası ve Etnobotanik Özellikleri (Yüksek Lisans Tezi). Harran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Şanlıurfa.
- Barutıyan J., 2012. Türkiye'nin Mantarları-1, Ođlak Güzel Kitaplar, İstanbul.
- Bayrak-Özbucak T., Kutbay H.G. ve Ergen Akcin Ö., 2006. The Contribution of Wild Edible Plants to Human Nutrition in the Black Sea Region of Turkey, *Ethnobotanical Leaflets* 10: 98-103.
- Baytop T., 1963. Türkiye'nin Tıbbi ve Zehirli Bitkileri, İst. Üni. Yayınları. 59:225, İstanbul.
- Baytop T., 1984. Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi, İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 3255, İstanbul.
- Baytop T., 1997. Türkçe Bitki Adları Sözlüğü, Türk Dil Kurumları Yayınları, Ankara
- Baytop T., 1999. *Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi*. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Bıçakçı B., 2004. Bergama İlçesinin Etnobotaniği, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Bingöl F., 1995. Some Drog Samples Sold in The Herbal Markets of Ankara, *Ot Sistemantik Botanik Dergisi* 2(83-110), Ankara.
- Brüggeman W. ve Böhmer H., 1983. *Rugs of the Peasants and Nomads of Anatolia*. Munich: Kunst and Antiquitäten.
- Bulut G.E., 2008., Bayramiç (Çanakkale) yöresinde Etnobotanik Araştırmalar (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.

- Bye R.A., 1979. An 1878 Ethnobotanical Collection From San Lois Potosi: Dr. Edward Palmer's First Major Mexican Collection, Economic Botany, New York Botanical Garden, Bronx, NY 10458, 33(2), pp. 135-162.
- Camejo-Rodrigues J., Ascensão L., Bonet M. À ve Vallès J., 2003. An ethnobotanical study of medicinal and aromatic plants in the Natural Park of "Serra de São Mamede" (Portugal), *Journal of Ethnopharmacology*, 89,199–209.
- Cansaran A., Kaya Ö. F. ve Yıldırım C., 2007. Ovabaşı, Akpınar, Güllüce ve Köseler Köyleri (Gümüşhacıköy/Amasya) Arasında Kalan Bölgede Etnobotanik Bir Araştırma, *Fırat Üniv. Fen ve Müh. Bil. Derg.*, 19(3), 243-257.
- Chamberlin R.V., 1890. The Ethnobotany of the Gosiute Indians of Utain, Kale Bonneville, pp. 6 and 7 , 331-384.
- Choudhary K., Singh M. ve Pillai U., 2008. Ethnobotanical Survey of Rajasthan - An Update, *American-Eurasian Journal of Botany*, 1 (2): 38-45.
- Clevely A., Richmond K., Morris S. ve Mackley L., 2010. Yararlı Otlar ve Baharatlar Mutfağı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Numara:1921, İstanbul.
- Çakılcıoğlu U., Şengün M. T. ve Türkoğlu, İ., 2010. An Ethnobotanical Survey of Medicinal Plants of Yazıkonak and Yutbaşı Districts of Elazığ Province, Turkey. *Journal of Medicinal Plants Research*. 4(7), pp: 567-572.
- Çelik A., Çiçek M. ve Uşak M., 1999. Denizli ve Çevresinde Yayılış Gösteren Bazı Türlerin Etnobotanik Özellikleri, I. Babadağ Sempozyumu, 1-2-3 Aralık 1999, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Çelikel Ö., 2002. Kayseri ve Çevresinde Halk Tarafından Kullanılan Bitkilerin Yöresel Adları ve Kullanım Amaçları (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Kayseri.
- Çolakoğlu M. ve Tömek S., 1975. Ege bölgesinde Bazı Yenebilen Otların Bileşimleri, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 228, İzmir.
- Davis P.H., 1965-1985. Flora of Turkey and the East Aegean Islands vols. 1-9. Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Davis P.H., Mill R.R. ve Tan K., 1988. Flora of Turkey and the East Aegean Islands vol. 10 (Supplement 1). Edinburgh University Press, Edinburgh.
- Demirarslan E., 1998. Kent Stratejileri ve Bir Uygulama: Yenice Kenti. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Deniz L., 2008. Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü (Uşak) Florası ve Etnobotanik Açısından Değerlendirilmesi (Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Afyon.
- Duke J. A., 2003. CRC Handbook of Medicinal Spices, United States of America.
- Elçi, B. ve Erik, S., 2006. Güdül (Ankara) ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri, Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi Dergisi, 26, 2, s. 57-64.
- Emre G., 2003. Ezine (Çanakkale) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Eren R., 1993. Çanakkale Yenice İlçesi ve Yöresinin Tarih İçindeki Gelişimi ve Köy İncelemeleri. Çanakkale Olay Gazetesi Tesisleri, Çanakkale.
- Ertuğ F., 2000, An Ethnobotanical Study in Central Anatolia (TURKEY). *Economic Botany* 54 (2)pp., New York Botanical Garden Press, 155-182, Bronx.
- Ertuğ F., Tümen G. ve Çelik A., 2003, Buldan (Denizli) Etnobotanik Alan Araştırma Raporu 2002 Yılı Çalışması. Türkiye Bilimler Akademisi, TÜBA-TÜKSEK Türkiye Kültür Envanteri Pilot Bölge Çalışmaları, 76-87.
- Ertuğ F., 2003. Etnobotanik Fiş Örneği ve Çerçeve Sorular. Türkiye Kültür Envanteri Kılavuzu, TUBA-TUKSEK Yayınlar, s.101-110, İstanbul.
- Ertuğ F., 2004, Wild Wdible Plants of Bodrum Area (Muğla, Turkey). *Turkish Journal of Botany*, 28:161-174.
- Ertuğ-Yaraş F., 1996. Contemporary Plant Gathering in Central Anatolia (An Ethnoarchaeological and Ethnobotanical study,) Plant Life in Southwest and Central Asia, Ege Üniv. Press, İzmir.
- Eşen B., 2008. Aydınlar Köyü ve Çevresinin (Erdemli/Mersin) Etnobotanik Özellikleri (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Konya.
- Everest A. ve Ozturk E., 2005. Focusing on the Ethnobotanical Uses of Plants in Mersin and Adana Provinces (Turkey), *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 1,6.
- Eyiñç M., 2002. Kütahya ve Çevresinde Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler, (Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Kütahya.
- Ezer N. ve Avcı K., 2004. Çerkeş (Çankırı) Yöresinde Kullanılan Halk İlaçları, *Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 67-80.

- Fakım A. G., 1990. Medicinal Plants of Mauritius, *Int. J. Crude Drug Res.*, 28, No: 4, pp.297-308, Mauritius.
- Fakir H., Korkmaz M. ve Güller B, 2009. Medicinal Plant Diversity of Western Mediterrenean Region in Turkey. *Journal of Applied Biological Sciences*, 3, 2, pp. 30-40.
- Faydaoğlu E. ve Sürücüoğlu M. S., 2011. Geçmişten Günümüze Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanılması ve Ekonomik Önemi, *Kastamonu Üniv. Orman Fakültesi Dergisi*, 11(1), 52-67.
- Fewkes J. W., 1896. A Contribution to Ethnobotany. *The American Anthropologist* 9:14-21.
- Gencay A., 2007. Cizre'nin Etnobotanik Özellikleri (Yüksek Lisans Tezi.). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Van.
- Genç. G. ve Özhatay N., 2006. An Ethnobotanical Study in Çatalca (European Part of İstanbul) II. Turkish, *J. Pharm. Sci.* 3,(2), pp. 73-89.
- Gez S. ve Şimşek S., 1999. Babadağ'ın Tıbbi Bitkileri. I. Babadağ Sempozyumu, 1-2-3 Aralık 1999, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Giday M., 2001. An ethnobotanical study of medicinal plants used by the Zay people in Ethiopia, *CBM:s Skriftserie* 3:81-89, Uppsala.
- Gönüz A., Aksoy A. ve Karabacak E., 2006. Çanakkale ve Çevresinde Doğal Yayılış Gösteren Bazı Potansiyel Boya Bitkileri, *Anadolu, J. Of Aari*, 16, 1, Mara, s. 54-71.
- Gümüş İ., 1994. Ağrı Yöresinde Yetişen Bazı Faydalı Bitkilerin Yerel Adları ve Kullanılışları, *Turkish Journal of Botany*, S:18, 107-112s., Ankara.
- Güner A., Özhatay N., Ekim T. ve Başer K. H. C., 2000. *Flora of Turkey*, Edinburgh Univ. Press, vol. 11, Edinburgh.
- Güner A., Aslan S., Ekim T., Vural M. ve Babaç M.T., (edlr.), 2012. *Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler)*, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını, İstanbul.
- Güneş F. ve Özhatay, N., 2011. An Ethnobotanical Study From Kars (Eastern) Turkey, *Biological Diversity and Conservation*, 4/1, 30-41.
- Güre G, Özen E, Helvacı Tüzel Ş, Yarmacı H, Aslan M, Yanar C, Dirik C, Dülger A ve Yıldız R, 2012. Çanakkale-Yenice Bölgesinde Kırsal Turizme Katkı Sağlayacak Yöresel El Sanatları, Çanakkale.

- Işık S., Gönüz A., Arslan Ü. ve Öztürk M., 1995. Afyon İlindeki Bazı Türlerin Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematiği Botanik Dergisi* 2(161-166), Ankara.
- İldirir M., 2008. Yenicenin Sayısal Değerleri, Yenice Değerleri Sempozyumu, 28-29 Ağustos 2008, Bildiri Kitapçığı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yayınları, s. 9-26.
- İnaltong T., 2008. Mutfaktaki Yaban-Anadolu'nun Yenilen Otları, Yapı Kredi Yayınları-2809, İstanbul.
- Jan G., Khan M.A., Gull F., Ahmad M., Jan M. ve Zafar M., 2010. Ethnobotanical Study of Common Weeds of Dir Kohistan Valley, Khyber Pakhtoonkhwa, Pakistan, *Pak. Journal Weed Sci. Res.* , 16 (1), 81-88.
- Johnson T., 1999. CRC, Ethnobotany Desk Reference, CRC Press, LLC, Washington.
- Kabakçı H., 1999. Yenice ve Çevresinde Tütüncülük (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye Coğrafyası Bilim Dalı, Çanakkale.
- Kandemir A., 2002. Şalpazarı (Trabzon) Yöresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Kullanım Amaçları, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6, 3, s. 154-160.
- Kandemir A. ve Beyazoğlu O., 2002. Köse Dağları'nın (Gümüşhane) Tıbbi ve Ekonomik Bitkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6, 3, s. 144-153.
- Kazan D., 2007. Ortaca (Muğla) İlçesinin Etnobotaniği (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Muğla.
- Kendir G., Güvenç, A., 2010. Etnobotanik ve Türkiye'de Yapılmış Etnobotanik Çalışmalara Genel Bir Bakış. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi, Cilt30, Sayı:1, sayfa: 49-80.
- Keskin M. ve Alpınar K., 2002. Kışlak (Yayladağı-Hatay) Hakkında Etnobotanik Bir Araştırma, *OT Sistematiği Botanik Dergisi* 9, 2, 91-100.
- Keskin L., 2011. Kadınhanı (Konya) ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Konya.
- Kıran Ö., 2006. Kozan Yöresi Florasındaki Tıbbi Bitkiler ve Bunların Halk Tıbbında Kullanılışı (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı, Adana.

- Kızıllarlan Ç., 2008. İzmit Körfezi'nin Güney Kesiminde Etnobotanik Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Koca A., 2003. Akçakoca (Düzce) İlçesinin Florası ve Etnobotanik Özellikleri, (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Bölümü, Ankara.
- Koçak S., 1999. Karaman Yöresinde Etnobotanik Bir Araştırma, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Koçyiğit M., 2005. Yalova İlinde Etnobotanik Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Koçyiğit M. ve Özhatay N., 2006. Yalova İlinde Kullanılan Tıbbi Bitkiler, Turkish J. Pharm. Sci. 3, 2, s.91-103.
- Korkut M. M., 2006. Arat Dağı (Şanlıurfa) Florası ve Etnobotanik Özellikleri (Yüksek Lisans Tezi). Harran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Koyuncu O., 2005. Geyve (Sakarya) ve Çevresinin Floristik ve Etnobotanik Açından İncelenmesi (Doktora Tezi), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Könemann, 1999. *Botanica: The Illustrated A-Z of over 10,000 Garden Plants and How to Cultivate them*. Gordon, Cheers Publication, Hong Kong, p 885.
- Kültür Ş., 2008. An Ethnobotanical Study of Kırklareli (Turkey), *Phytologia Balcanica*, 14 (2), 279-289, Sofia.
- Ladio A. H., 2001. The Maintenance of Wild Edible Plant Gathering in a Mapuche Community of Patagonia, *Economic Botany* 55 (2)pp., 243-254, The New York Botanic Garden Press, Bronx.
- Mart S., 2006. Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Adana.
- Martin J. G., 1995. *Ethnobotany. A people and Plants conservation Manual*. Chapman @ Hall.
- Malyer H., Özaydın S., Tümen G. ve Er S., 2004. Tekirdağ ve Çevresindeki Aktarlardan Satılan Bazı Bitkiler ve Tıbbi Kullanım Özellikleri, Dumlupınar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Sayı:7, s. 103-111.

- Metin A., 2009. Mut ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin (Mersin) Etnobotanik Özellikleri (Yüksek lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Konya.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Çanakkale-Yenice İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Yenice'nin Tarihi ve Coğrafi Yapısı, <http://yenice17.meb.gov.tr/www/tarihi-ve-cografyapisi/icerik/3>
- Milliken W., 1994. Ethnobotany of the Yali of West Papua, Royal Botanic Garden Edinburgh.
- Mükemre M., 2013. Konalga, Sırmalı, Dokuzdam Köyleri (Çatak-Van) ve Çevrelerinin Etnobotanik Özellikleri (Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Van.
- Onar S., 2006. Bandırma (A1(A) Bslıkesir) ve Çevresinin Etnobotaniği, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek lisans Tezi, Çanakkale.
- Oral D. Ç., 2007. Konya İlinde Kullanılan Halk İlaçları Üzerinde Etnobotanik Araştırmalar, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fitoterapi Programı, Ankara.
- Osawaru M. E.&Dania-Ogbe, F. M., 2010. Ethnobotanical Studies Of West African Okra [*Abelmoschus caillei* (A. chev) Stevels] from Some Tribes of South Western Nigeria, *Science World Journal*, 5 (1).
- Ospankulava E., 2005. Türkiye Etnobotanik Araştırmalar Veri Tabanı, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı.
- Özdemir, E., 2005, Niğde-Aladağların Batısında Etnobotanik Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasotik Botanik anabilim Dalı, İstanbul.
- Öztiğ F., 1971. *Faydalı Bitkiler*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 1673, İstanbul.
- Öztürk M. ve Özçelik, H., 1991. *Doğu Anadolu'nun Faydalı Bitkileri*, SİSKAV Yayınları, Ankara.
- Öztürk Y., 1990. İlaç ve Tıbbi Bitkiler Yönünden Hindistan'a Bakış, *Pharmacia-JTPA*, 30(3), 148-168.
- Pamuk A., 1984. *Şifalı bitkiler Ansiklopedisi*, İstanbul.

- Phillips O. ve Gentry A. H., 1993. The Useful Plants of Tambopata, Peru: II. Additional Hypothesis Testing in Quantative Ethnobotany, *Economic Botany* 47 (1)pp., 33-43, The New York Botanic Garden Press, Bronx.
- Polat R., 2010. Havran ve Burhaniye (Balıkesir) Çevresinde Tarımsal Biyoçeşitlilik ve Etnobotanik Araştırmaları (Doktora Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Bölümü, Balıkesir.
- Pradesh, M., Tiwari D.K. ve Yadav A., 2003. Ethnobotanical Investigation of Some Medicinal Plants Availied by Gond Tribe of Naoradehi Wild Life Sanctuary, *Kamla-Raj 2003 Anthropologist*, 5(3), 201-202.
- Prance G. T., 1991. What is Ethnobotany Today? , *Journal of Ethnopharmacology*, 32(209-216), Elsevier Scientific Publishers Ireland Ltd..
- Prance G.T., 2001. Richard Evans Schultes (12 January 1915-10 April 2001): A Tribute, *Economic Botany*, 55, 3, The New York Botanic Garden Press, Bronx, pp. 347-362.
- Qureshi R., 2004. Floristik ve Ethnobotanical Study of Desert-Nara Region, *SINDH*, Volume I.
- Rahman A.H.M.M., Kabir E.Z.M.F., Sima S.N., Sultana R. S., Nasiruddin M. ve Zaman A.T.M. N., 2010. Study of An Ethnobotany at the Village Dohanagar, Naogaon, *Journal of Applied Sciences Research*, 6(9), 1466-1473.
- Ramanatha R.V., Matthews P.J., Eyzaguirre P.B. ve Hunter D., editors, 2010. The Global Diversity of Taro Ethnobotany and Conservation, Italy.
- Rodriguez J. C., Ascensão L., Bonet M. A. ve Vallés J., 2003. An Ethnobotanical Study of Medicinal and Aromatic Plants in the Natural Park of “Serra de São Mamede” (Portugal), *Journal of Ethnopharmacology*, 89, pp. 199-209.
- Saday H., 2009. Güzeloluk Köyü ve Çevresinin (Erdemli/Mersin) Etnobotanik Özellikleri (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Konya.
- Sadıkoglu N., 1998. Cumhuriyet Dönemi Türk Etnobotanik Araştırmalar Arşivi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Saikia A. P., Ryakala V.K., Sharma P., Goswami P. ve Sora U., 2006. Ethnobotany of medicinal plants used by Assamese people for various skin ailments and cosmetics, *Journal of Ethnopharmacology*, 106, 149–157.

- Sami S.N., 2007. İşperih (Razgrad-Bulgaristan) ilçesinde Etnobotanik Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Sankaranarayanan S., Bamal P., Ramachandran J., Kalaichelvan P.T., Deccaraman M., Vijayalakshimi, M., Dhamotharan R., Dananjeyan B. and Bama S.S., 2010. Ethnobotanical study of medicinal plants used by traditional users in Villupuram district of Tamil Nadu, India, *Journal of Medicinal Plants Research*, Vol. 4(12), 1089-1101.
- Sargın S. A., 2013. Alaşehir ve Çevresinde (Manisa) Tarımsa Biyoçeşitlilik ve Etnobotanik Araştırmaları (Doktora Tezi), Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Sarıkan I., 2007. Kazdağları Yöresinin Geleneksel İlaçlarının Saptanması (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmakognozi Programı
- Satıl F., Akçiçek E. ve Selvi S., 2008. Madra Dağı (Balıkesir/İzmir) ve Çevresinde Etnobotanik Bir Çalışma, *Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1(1):31-36.
- Satıl F., Tümen G., Dirmenci T., Çelik A., Arı Y. ve Malyer H., 2007. Kazdağı Milli Parkı ve Çevresinde (Balıkesir) Etnobotanik Envanter Çalışması 2004-2006, TUBA Kültür Envanter Dergisi, 5:171-203.
- Savran A., Bağcı Y. ve Kargıoğlu, M., 2002. Gemerek (Sivas) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri, *AKÜ Fen Bilimleri Dergisi*, 8(1), 313-322.
- Sayar A. ve ark., 1995. Muğla İlindeki Bazı türlerin Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistemik Botanik Dergisi* 2(151-160), Ankara.
- Saylam B., 2002. Edirne ve Çevresinde Doğal Ortamda Yetişen Faydalı Bitkiler (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Edirne.
- Seidemann J., 2005. World Spice Plants, Economic Usage, Botany, Taxonomy, Germany.
- Sezik E. ve Ezer N., 1983. Türkiye’de Halk İlacı ve Çay Olarak Kullanılan Bitkiler Üzerinde Morfolojik ve Anatomik Araştırmalar- I. *Sideritis congesta* Davis et Huber Morath., *Doğa Bilim Dergisi*, Cilt no: 7, 163-168, Ankara.
- Sezik E., 1991. Türkiye’de Halk İlacı araştırmaları ve Önemi, 9. Bitkisel Hammaddeleri Toplantısı, Bildiriler, Eskişehir.
- Shah G.M., Khan M.A., Hussain M. ve Jamal Z., 2007. An ethnobotanical note on fuel wood and timber plant species of Siran Valley, Pakistan, *Journal of Biological*

Sciences, 7(2), 349-353.

- Sinan O., 1998. Ankara, Çubuk (Esenboğa) Yöresinde Halk Arasında Kullanılan Şifalı Bitkiler, Balıkesir Üniversitesi (Lisans Tezi). Necatibey Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Stevenson M.C., 1909. Ethnobotany of the Zuñı Indians, Thirtieth Annual Report of the Bureau of American Ethnology to the Secretary of the Smithsonian Institution, 33-101, Washington.
- Şenkardeş İ., 2010. Ürgüp (Nevşehir) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasotik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şimşek I., Aytekin F., Yeşilada E. ve Yıldırım Ş., 2004. Anadolu'da Halk Arasında Bitkilerin Kullanılış Amaçları Üzerinde Etnobotanik Bir Araştırma, Eds. Başer K.H.C., Kırımer, N., XIV. Bitkisel İlaç Hammaddeleri Toplantısı (Eskişehir, 29-31 Mayıs 2002), Bildiri Kitabı, s. 434-457, Eskişehir.
- Tardio J., Pardo-de-Santayana M. ve Morales R., 2006. Ethnobotanical review of wild edible plants in Spain, *Botanical Journal of the Linnean Society*, 152, 27-71.
- Teklehaymanot T., Giday M., 2010. Ethnobotanical study of wild edible plants of Kara and Kwego semi-pastoralist people in Lower Omo River Valley, Debub Omo Zone, SNNPR, Ethiopia, *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 6,23.
- Tsetsekos E. A., 2006. The Ethnobotany of Wild Food Plant Use in the Konya Basin: A Quantitative and Ethnoarchaeological Approach (Master Thesis), METU, Ankara.
- Turan F. A., 2000. Türkiye'de Halk İlacı Araştırmaları, Kültür Bakanlığı Yayınları, No: 2415, Ankara.
- Tuzlacı E. ve Tolon E., 2000. Turkish Folk Medicinal Plants, Part III: Şile (İstanbul). *Fitoterapia*, 71, pp. 673-685.
- Tuzlacı E., 2006, Şifa Niyetine Türkiye'nin Bitkisel Halk İlaçları, Alfa Yayınları 1702, İstanbul.
- Tuzlacı E., İşbilen A. D. F. ve Bulut G, 2010. Turkish Folk Medicinal Plants, VIII: Lalapaşa (Edirne), *Marmara Pharmaceutical Journal*, 14, pp. 47-52.
- Tuzlacı E., 2011. Türkiye'nin Yabani Besin Bitkileri ve Ot Yemekleri, Alfa Yayınları 2207, İstanbul.
- TÜİK, 2012. Seçilmiş Göstergelerle Çanakkale 2012, Türkiye İstatistik Kurumu, www.tuik.gov.tr.

- Türkan Ş., Malyer H., Özaydın S., 2006. Ordu İli ve Çevresinde Yetişen Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 10-02: 162-166.
- Türkoğlu İ., 2000. Elazığ ilindeki Etnobotanik Değeri Olan Taksonların Araştırılması (Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Elazığ.
- Tütenocaklı T., 2002, Ayvacık (B1, Çanakkale) ve Çevresinin Etnobotaniği. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- Uysal İ., 1991. Çanakkale İlindeki Bazı Boya Bitkilerinin Morfolojisi, Korolojisi ve Boyacılıkta Kullanılması. *Çanakkale Eğitim Yüksek Okulu Araştırma Dergisi*, C:2, S: 1, 65-104, Çanakkale.
- Uysal İ., Çelik S., Avcıoğlu N., Karabacak E. ve Öztürk, M., 2006. Ethnobotany of Çan (Çanakkale) from Turkey. Bulgaria-Sofia: 20-26 June 2006 IV Balkan Botanical Congress Scientific Area F, No. 87 (Poster Presentation).
- Uysal G., 2008. Köyceğiz (Muğla) İlçesinin Etnobotaniği, Muğla Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Uysal İ., Gücel S., Tütenocaklı T. ve Öztürk M., 2012. Studies on the Medicinal Plants of Ayvacık – Çanakkale in Turkey. *Pak. J. Bot.*, Special Issue 44: 239-244.
- Vural G., 2008. Honaz Dağı ve Çevresindeki Bazı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, Afyon Kocatepe üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Afyon.
- Wickens G. E., 1990, What is Economic Botany?, *Economic Botany* 44 (1) pp.,12-28, The New York Botanic Garden Press, Bronx.
- Yapıcı İ. Ü., Hoşgören H. ve Saya Ö., 2009. Kurtalan (Siirt) İlçesinin Etnobotanik Özellikleri, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, s. 191-196.
- Yaşar O., Yaşar F.Ö., 2010. Ayvacık, Bayramiç, Çan, Ezine ve Yenice (Çanakkale İli) İlçelerinde Köy Adlarının Kaynakları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 3/11.
- Yazıcıoğlu A., 1994. Trabzon Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.

- Yeni E., 2001. Ermenek (Konya) ve Yöresinde Yetişen Tıbbi Bitkiler üzerine Bir Araştırma, (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Konya.
- Yenikalaycı A. A., 1996. Pınarbaşı (Kayseri) Yöresinde Bitkilerin İlaç, Baharat, Boya ve Gıda Olarak Kullanımlarının Araştırılması, (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı, Adana.
- Yeşil Y., 2007. Kürecik (Akçadağ-Malatya) Bucağında Etnobotanik Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasotik Botanik ABD, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yılmaz N., 1999. Denizli-Çivril Civarının Etnobotaniği (Diploma Çalışması), Ege üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Botanik Anabilim Dalı, İzmir.
- Yirga G., 2010. Ethnobotanical Study of Medicinal Plants in and Around Alamata, Southern Tigray, Northern Ethiopia, *Current Research Journal of Biological Sciences* 2(5): 338-344.
- Young K.J., 2007. The Green World, Ethnobotany, Chelsea House, Infobase Publishing, NewYork.
- Yücel E., Yaltırık F. ve Öztürk M., 1995. *Süs Bitkileri (Ağaçlar ve Çalılar)*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:883, Fen Fakültesi Yayınları, No:1, Eskişehir.
- Yücel E. ve Tülükoğlu, A., 2000. Gediz (Kütahya) Çevresinde Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler, *ÇEV-KOR*. 36, 9, s. 12-14.
- Yücel E., Güney F. ve Yücel Şengün İ., 2010. The Wild Plants Consumed as a Food in Mihaliççık District (Eskişehir/Turkey) and Consumption Forms of These Plants, *Biological Diversity and Conservation*, 3(3), 158-175.
- Yüzbaşıoğlu E., 2010. Reşadiye (A6, Tokat, Türkiye) ve Çevresinin Etnobotaniği, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.

EKLER

Ek 1. Etnobotanik Çerçeve Soruları. **

Yenen yabani otlar, meyve ve mantarlarla ilgili çerçeve sorular:

- Ev sohbetlerinde:
- Bu ay toplanan (bu mevsimde) hangi yenen ot/meyve/mantar biliyor? Adları?
- Bunların hepsini toplar mı? Pazardan alır mı? (Sırasıyla sonraki mevsimler/aylar sorulmalı)
- En çok hangi otları topluyor? Hangi meyveleri/ mantarları? kökleri? neden?
- Toplayıp kuruttukları? Ot, meyve, mantar? örneğin meşe palamutu toplayıp yerler mi?
- Turşu yaptığı ya da şerbet, reçel vb şeklinde sakladığı neler var?
- Yendiğini bildiği halde toplamadıkları var mı?
- Kendisinin toplayıp başkalarının toplamadığı bitki?
- Eskiden bu yörede çok topladıkları, ama artık bulamadıkları ya da azalan bitki var mı?
- Hangi aylarda toplama yapıyor? Eşi, çocukları da kendisiyle birlikte toplar mı?
- Kendisinin köyünde herkes ot/mantar toplar mıydı? En çok nereye giderlerdi?
- Kadınlar kadar erkekler de toplar mı? Onlar ne toplar?
- Çocukken en sevdiği meyve, ot, kök, yumru neydi? Bugün en çok hangisini tercih ediyor?

Evde/pazarda kaynak kişilere sorulabilecek sorular:

- Gösterdiği/sattığı bitkinin yerel adı?
- Başka adını biliyor mu? Bu adı kimler kullanır?
- Bitkiyi kendi mi toplamış?
- Nereden? (Yeri önemli, mevki adı, bulunulan yere mesafesi)
- Nasıl hazırlıyor? (Yıkadıktan sonra haşlıyor mu, doğruyor mu? Neresini atıyor?)
- Nasıl pişiriyor? (kendi özel tarifini alın) Çiğ de yenir mi?
- Başka bitkilerle bir arada pişirilir mi?
- Herkes aynı bitkiyi toplar/ kullanır mı?
- Bu bilgiyi kimden edinmiş/öğrenmiş? (annesinden, geldiği yerdeki insanlardan vb)
- Kaç ay bulunur? (ilk hangi ayda toplar? En son hangi ayda?)
- Şifalı Bitkilerle ilgili sorular:
- Şifalı olarak tanıdığı bitkilerin adları?
- Bunların her biri neye iyidir?

- Kendisi hangilerini toplar? hangilerini ailesi için kullanır? Hangi ayda toplar?
- Nereden toplar? (Yeri önemli, mevki adı, bulunulan yere mesafesi)
- Bitkilerin hangi kısmı kullanılır?
- Her biri nasıl hazırlanır? (çay gibi demler mi? Kaynatır mı? Lapa/yakı mı hazırlar?)
- Kaç kez içilir/uygulanır? Aç karnına mı? Akşamları mı? Ne miktarda ve süreyle)
- Bu bilgileri kimden/kimlerden öğrenmiş? Annesinden ya da anneannesinden ise onlar da aynı köyden mi/ yöreden mi sorulmalı.

Ebe Kadınlara sorulabilecek sorular:

- Doğumu kolaylaştırmak için hamile kadın neler yemeli, içmeli?
- Özellikle doğumu kolaylaştıran bir meyve, ot, mantar yemeği var mıdır?
- Hamilenin neleri yemesi/içmesi zararlıdır?
- Doğumda kullandığı, kolaylaştırıcı bir ot, dal, tütsü vb. var mı? Muska hazırlar mı?
- Sütü arttırmak için lohusanın neler yemesi, içmesi gerek? Çay, şerbet?
- Kanamayı durdurmak için bildiği bir bitki var mı?
- Çocuğu olmayan kadınlara önerileri neler? (Bitkilerle banyo, buharına oturtma,vb)
- Çocuk düşürmede eskiden kullanılan bitkiler ve uygulamalar hangileri?
- Aybaşı kanamalarında ağrı kesici uygulamalar?
- “Ocak”/sağaltıcılara sorulabilecek sorular:
- Hangi hastalar gelir? (bazıları belirli günlerde hasta kabul eder, sorulmalı)
- Kimden el almış? (el alma töreni sorulmalı, akrabalığı)
- Sağaltımda bir bitki kullanıyor mu?
- Hangi bitki? Hangi bölümü? (mümkünse örnek alınmalı)
- Nasıl kullanıyor? (dua okuyor mu, ne söylüyor)
- Bitkiyi kendisi mi topluyor? Nereden topluyor/ alıyor?
- Toplarken özellikle dikkat ettiği bir şey var mı? (topladığı yer, saat, mevsim)
- Hastalarına neleri yemelerini/içmelerini, nelerden uzak durmalarını öğütler?
- Önerilen miktar? Yapılış ve uygulama biçimi?
- Kırık çıkıklarda ağrı kesici olarak hangi tür lapa iyidir?
- Siğillerde ne yapılır?
- Karın ağrısına ne iyi gelir?
- Böbrek kumu ve taş düşürmede kullanılan bir bitki biliyor mu?....
- Halk hekimlerine/bitki çayı satıcılarına/aktarlara sorulabilecek sorular:
- Aşağıdaki rahatsızlıklarda hangi bitkileri önerir?
- Nasıl uygulanır?

- Bunlar arasında kendi topladıkları hangileri?
- Nereden, hangi ayda toplamış?
- Hastalarına yeme-içmeyle ilgili diğer önerileri?
- İshalde, ateş düşürücü, mide rahatsızlıklarında, gaz, hazımsızlık, ağrı giderici, tansiyon, şeker, sarılık, öksürük, balgam sökücü, idrar yolu hastalıkları, kabızlık, yaralarda ve cilt hastalıklarında, iştah açıcı, uyku verici, rahatlatıcı, ...

Boya bitkileri ve dokumayla ilgili sorulabilecek sorular:

- Hangi bitkilerden boyamada yararlanır? (soğan kabuğu, ceviz, asma yaprağı vb gibi ekilen bitkileri de anımsatmalı)
- Bitkinin adı? Toplandığı yer? Ne zaman toplar? Hangi kısmını kullanır?
- Bitki boyamayı yılda bir kez mi yapar, hangi ayda?
- Boyamadan önce yünü şapla ya da başka bir madde ile hazırlıyor mu?
- Şapı/ göztaşını vb. bitkiyle birlikte mi katıyor? Hangi renk için ne kadar?
- Kaynatma işlemi ne kadar sürüyor?
- Bu bitkiyle ilgili bilgiyi kimden öğrenmiş?
- Annesi de ip/yün boyar, dokuma yapar mıymış?
- Eskiden kullanıp artık kullanmadığı bir boyar madde var mı?
- Dokumada keten/ kenevir/ kendir kullanır mıydı? Bunlarla ne dokurdu? Hangi tezgahta?
- Ne ile tarar-eğirirdi? (tarak/ kirman/ öreke vb. var mı? varsa göstermesi istenmeli)
- Bu lifleri de boyar mıydı? Neyle?
- Çıkrıkları, tarakları kim yapardı?
- Erkekler nişanlılarına kirman vb. yapıp armağan eder miydi?

Hasır/Sepet/ Nazarlık dokuyucuları/örücülerine yöneltilebilecek sorular:

- Kullandığı bitkinin adı?
- Hasır dokunan/ sepet örülen bitkiyi hangi ayda nereden topluyor? Biçmede, kesmede hangi aleti kullanır?
- Bitkinin bir süre kurutulması gerekir mi?
- Hangi aylarda dokur/örer?
- Dokumadan önce bir işlemde geçirir mi? (dövme, ezme, suya basıp yumuşatma, vb)
- Hasır dokumada kullanılan tezgahın adı?
- Başka kullandığı alet var mı?
- Kargı /Kamış ne ile yarılr? Aletin adı? (resmi de çekilmeli)
- Yapılan hasırın boyutları? Kendi kullandıkları ölçü birimi? (örneğin ayak)
- Nerede kullanılır? Kaç boy olur? Her birini kaç satar? Nerede satar?

- Belirli bir boyu yapması ne kadar sürer? Günde kaç tane üretir? Ayda? Yılda?
- Sepetlerin boyutları,farklı adları, işlevleri?
- Bu işi yapmayı kimden öğrendi? Kaç yaşında öğrendi?
- Kendisinin eklediği bir şey var mı?
- Bu seleyi/hasırı/sepeti kimler kullanır, hangi bölgeler/köyler? Nerede kullanılır?
- Yakacak olarak toplanan otlara ilişkin sorular:
- Yakacak ya da tutuşturma için hangi bitkileri/ çalılıarı toplar?
- Hangi tür ağaçlar eskiden yakacak olarak toplanırdı? Bugün azalmış mı?
- Bunlardan hangileri iyi yanar? uzun, issiz, vb.
- Topladıklarını nereye yığar? (özellikle avlulardaki Ocak ve fırın çevreleri gözlenmeli)
- Ne zaman toplar? nereden?
- Odun kömürü yaparlar mıydı? Alırlar mıydı? Kim yapardı?

Hayvancılıkla ilgili sorular (özellikle çobanlık yapanlara):

- Koyunun/keçinin en sevdiği otlar?
- Koyunu/keçiyi zehirleyen otlar?
- İneklerin sevdiği otlar?
- Süt arttırıcı/güzel kokmasını sağlayıcı otlar?
- Hastalandıklarında iyi gelen otlar?
- Sütü kötü kokuttuğu için yenilmesi istenmeyen otlar?
- Küçük/büyük baş hayvanların yemeyip eşeklerin yiyebildiği otlar/dikenler?
- Hayvanlar için toplanıp getirilenler?
- Hayvanlara verilen bahçe/tarla ürünleri? (yonca, fiğ, burçak, yulaf, arpa ekiliyor mu?)
- Evetse ne kadar ekmiş-kaç hayvan için?
- Köyde hayvanların hastalıklarını otlarla tedavi eden kimse var mı?
- Bu kişi hangi hayvan hastalıklarını tedavi eder?
- Hayvanların ayağı kırıldığında ne yaparlar?
- Hayvanların doğumu zor olursa kimi çağırırlar? Doğumu kolaylaştırıcı bir uygulama var mı?
- Sütü artsın diye yeni kuzulayan/ buzağılayan hayvana ne verirler?
- Yeni doğan buzağıyı/kuzuyu kaç ay emzirtirler?
- İlk hangi gıdayı verirler? Hangi ayda? (kuzu ve buzağı için ayrı ayrı sorulmalı)
- Sütten kesmeyi nasıl yaparlar?
- Hayvanlarına nazar değmesin diye ne takarlar?
- Ağaçtan yapılma nazarlık takar mı? Bu nazarlığın ağacı, ne denir, kimden alır?

Tarımı Yapılan Bitkilere ilişkin sorular:

- Eskiden ekip de artık ekmediğiniz bitkiler hangileri? (Keten, hint keneviri, vb)
-'in ekimi neden durdu?
- Hangi ayda ekerdiniz? Nasıl ekilirdi?
- Çapa, yolma vb. yapar mıydınız?
- Harman ne zaman yapılırdı? Neyle? (düvenle, sopalarla döverek, vb)
- Harman sonrası işlemleri nasıl olurdu? (İp/lif yapımı varsa dokuma sorularına bak)
- Tohumluğu ne kadar ayırırdı?

Çocuk oyunları:

- Çocukken oyuncak olarak bitkilerden yararlanırdınız mı? Meşe palamutu vb.
- Oyunlarda yere konan, sopa olarak kullanılan, başa takılan bitkiler var mıydı?
- Top, bebek olarak neler kullanılırdı?
- Yumru toplamaya gidilir miydi? (çiğdem, salep)
- Bitkilerle ilgili genel sorular:
 - Size gösterilen, adı verilen bir bitkiye bu adın neden verildiğini, hikayesini sorun. Bazı bitkiler çocuk oyunlarında kullanıldıkları için ya da belirli bir şeye benzetildiği için ad almakta. Bu adların gerisindeki nedenleri de bulmaya, kaydetmeye çalışın.
 - Ot toplamayı seven kadınlara neden sevdiklerini sorun? Hangi otu en çok seviyorlar, neden? (acı, baharatlı, tatlı vb. gibi tadı açıklamasını da isteyin).
 - Ot toplayıp satan kadınlarla alana gidin, kendisinin topladığı ancak pazara götürmediği otların/mantarların hangileri olduğunu sorun, neden satışa götürmüyor?

** Ertuğ, F., (2003). Etnobotanik Fiş Örneği ve Çerçeve Sorular. Türkiye Kültür Envanteri Kılavuzu, TUBA-TUKSEK Yayınlar, s.101-110, İstanbul.

Çizelgeler

Sayfa No

Çizelge 1. İlçede bulunan köyler ve nüfusları (İldirir, 2008)	30
Çizelge 2. İlçe arazisinin alanı ve oransal dağılımı (İldirir, 2008)	32
Çizelge 3. İlçedeki tarım arazilerinin tarımsal ekim türüne göre dağılımı	32
Çizelge 4. Yenice ve Çevresinde Etnobotanik Kullanıma Sahip bitkilerin Listesi	155
Çizelge 5. Araştırma bulgularının yakın çevrede yapılan araştırmalar ile karşılaştırılması	166
Çizelge 6. Anket uygulanan okulların listesi (geri dönüşüm yükseklik oranına göre sıralanmıştır).....	167
Çizelge 7. Yenice İlçesi ve Köylerinde uygulanan Anket Sonuçlarına Göre Kullanılan Tıbbi Bitkilerin Listesi	169
Çizelge 8. Yenice İlçesi ve Köylerinde uygulanan Anket Sonuçlarına Göre Yenilen Bitkilerin Listesi.....	174
Çizelge 9. Yenice İlçesi ve Köylerinde gıda olarak kullanılan bitkiler ve kullanılan organları	183
Çizelge 10. Araştırma alanında tıbbi amaçlı kullanılan bitkiler ve kullanılan organları ...	190
Çizelge 11. Hayvan yemi olarak kullanılan taksonlar	195
Çizelge 12. El sanatlarında kullanılan taksonlar	195
Çizelge 13. Süs amaçlı kullanılan bitkiler	209
Çizelge 14. Yenice’de etnobotanik kullanıma sahip taksonların yakın çevre il ve ilçelerde kullanılan taksonlarla karşılaştırmalı değerlendirmesi	212

ŞEKİLLER

Sayfa No

Şekil 1. Çanakkale ilçelerinin yer aldığı harita.....	26
Şekil 2. Yenice (Çanakkale) İlçesi Haritası	31
Şekil 3. Etnobotanik Görüşme Formu.	39
Şekil 4. Okullarda uygulanan anket formu.	41
Şekil 5. * <i>Viburnum opulus</i> L. (Kartopu) (Orijinal)	101
Şekil 6. * <i>Agaricus bisporus</i> (J.E.Lange) E.J.Imbach. (Kültür Mantarı) (Orijinal).....	101
Şekil 7. * <i>Agaricus campestris</i> L. (Çim mantarı) (Orijinal)	102
Şekil 8. <i>Beta vulgaris</i> L. (Pancar) (Orijinal).....	102
Şekil 9. * <i>Allium sativum</i> L. (Sarımsak) (Orijinal)	103
Şekil 10. <i>Apium graveolens</i> L. (Kereviz) (Orijinal)	103
Şekil 11. * <i>Daucus carota</i> L. (Havuç) (Orijinal).....	104
Şekil 12. <i>Foeniculum vulgare</i> Mill. (Rezene) (Orijinal)	104
Şekil 13. <i>Oenanthe pimpinelloides</i> L. (Alan maydanozu, deli maydanoz) (Orijinal)	105
Şekil 14. * <i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Nyman ex A.W.Hill (Maydanoz) (Orijinal)	105
Şekil 15. <i>Dracunculus vulgaris</i> Schott (Yılan bıçağı) (Orijinal).....	106
Şekil 16. <i>Artemisia abrotanum</i> L. (Rahin, mafin, kafurun) (Orijinal).....	106
Şekil 17. * <i>Calendula officinalis</i> L. (Aynı sefa, kandil çiçeği) (Orijinal)	107
Şekil 18. <i>Cichorium intybus</i> L. (Hindiba) (Orijinal)	107
Şekil 19. * <i>Cynara scolymus</i> L. (Enginar) (Orijinal).....	108
Şekil 20. * <i>Helianthus annuus</i> L. (Ayçiçeği, günebakan, gündoğdu) (Orijinal).....	108
Şekil 21. * <i>Lactuca sativa</i> L. (Marul) (Orijinal).....	109
Şekil 22. <i>Scolymus hispanicus</i> L. (Akkız) (Orijinal).....	109
Şekil 23. <i>Corylus avellana</i> L. (Fındık) (Orijinal).....	110

Şekil 24. * <i>Campsis radicans</i> (L.) Seem (Acem borusu) (Orijinal)	110
Şekil 25. <i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>acephala</i> (Lahana) (Orijinal)	111
Şekil 26. <i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>capitata</i> (Lahana) (Orijinal).....	111
Şekil 27. <i>Eruca vesicaria</i> (L.) Cav. (Roka) (Orijinal)	112
Şekil 28. <i>Raphanus raphanistrum</i> subsp. <i>sativus</i> (L.) Domin (Turp, kara turp) (Orijinal)	112
Şekil 29. * <i>Buxus sempervirens</i> L.(Şimşir) (Orijinal)	113
Şekil 30. * <i>Lonicera etrusca</i> Santi (Hanimeli) (Orijinal)	113
Şekil 31. * <i>Weigela florida</i> (Bunge) A.DC. (Vejelya) (Orijinal)	114
Şekil 32. <i>Saponaria officinalis</i> L. (Sabun otu) (Orijinal)	114
Şekil 33. <i>Stelleria media</i> (L.) Vill. subsp. <i>media</i> (Cici bici, kuş otu) (Orijinal).....	115
Şekil 34. <i>Cornus mas</i> L. (Kızılcık) (Orijinal).....	115
Şekil 35. * <i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. & Nakai (Karpuz) (Orijinal).....	116
Şekil 36. * <i>Cucumis melo</i> L. (Kavun) (Orijinal).....	116
Şekil 37. * <i>Cucurbita moschata</i> Duchesne (Orijinal).....	117
Şekil 38. * <i>Cucurbita pepo</i> L. (Kabak) (Orijinal).....	117
Şekil 39. <i>Cucurbita pepo</i> çiçeklerinden hazırlanan dolma (Orijinal).....	118
Şekil 40. <i>Ecballium elaterium</i> (L.) A.Rich (Acı kavun, eşek hıyarı, deli bostan) (Orijinal)	118
Şekil 41. * <i>Lagenaria siceraria</i> (Molina) Standl. (Susak kabağı) (Orijinal).....	119
Şekil 42. <i>Momordica charantia</i> L. (Kudret narı) (Orijinal)	119
Şekil 43. <i>Juniperus oxycedrus</i> L. (Ardıç) (Orijinal).....	119
Şekil 44. <i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn (Eğrelti otu) (Orijinal)	120
Şekil 45. <i>Elaeagnus angustifolia</i> L. (İğde) (Orijinal).....	120
Şekil 46. * <i>Ceratonia siliqua</i> L. (Keçi boynuzu) (Orijinal).....	121
Şekil 47. * <i>Cicer arietinum</i> L. (Nohut) (Orijinal).....	121

Şekil 48. * <i>Phaseolus vulgaris</i> L. (Fasulye) (Orijinal)	122
Şekil 49. * <i>Wisteria sinensis</i> (Sims) Sweet (Mor Sümbül) (Orijinal)	122
Şekil 50. <i>Quercus cerris</i> L. var. <i>cerris</i> 'den yapılmış süpürge (Orijinal).....	123
Şekil 51. * <i>Pelargonium zonale</i> (L.) L'Her. (Sardunya) (Orijinal)	123
Şekil 52. * <i>Hydrangea macrophylla</i> (Thunb.) Ser. (Ortanca) (Orijinal)	124
Şekil 53. <i>Hygrophorus russula</i> (Fries) Quélet. (Pırnal Mantarı) (Orijinal).....	124
Şekil 54. <i>Hypericum perforatum</i> L. (Kantaron, sarı ot) (Orijinal)	125
Şekil 55. * <i>Iris × germaniaca</i> L. (Süsen) (Orijinal).....	125
Şekil 56. * <i>Juglans regia</i> L. (Ceviz)	126
Şekil 57. <i>Lavandula stoechas</i> L. subsp. <i>stoechas</i> (Karabaş otu) (Orijinal)	126
Şekil 58. <i>Origanum vulgare</i> L. subsp. <i>hirtum</i> (Güve otu, kekik) (Orijinal).....	127
Şekil 59. <i>Rosmarinus officinalis</i> L. (Biberiye) (Orijinal)	127
Şekil 60. <i>Salvia officinalis</i> L. (Adaçayı) (Orijinal).....	128
Şekil 61. <i>Salvia tomentosa</i> Mill. (Boşabla, boş yaprağı, boğaç otu) (Orijinal)	128
Şekil 62. <i>Satureja hortensis</i> L. (Cibrisi, cibrise) (Orijinal)	129
Şekil 63. <i>Thymbra spicata</i> L. subsp. <i>spicata</i> (Karabaş Kekiği) (Orijinal)	129
Şekil 64. * <i>Lilium candidum</i> L. (Ak zambak) (Orijinal)	130
Şekil 65. <i>Punica granatum</i> L. (Nar) (Orijinal)	130
Şekil 66. <i>Alcea pallida</i> (Willd.) Waldst. & Kit. (Orijinal)	131
Şekil 67. * <i>Alcea rosea</i> L. (Hatmi) (Orijinal)	131
Şekil 68. <i>Althaea officinalis</i> L. (Hatmi) (Orijinal).....	132
Şekil 69. <i>Malva sylvestris</i> L. (Ebe gümece, ebe gömece) (Orijinal).....	132
Şekil 70. <i>Tilia tomentosa</i> Moench (Ihlamur) (Orijinal).....	133
Şekil 71. * <i>Morus alba</i> L. (Beyaz dut) (Orijinal)	133
Şekil 72. * <i>Ficus carica</i> L. (İncir) (Orijinal)	134

Şekil 73. * <i>Mirabilis jalapa</i> L. (Akşam sefası, gece sefası) (Orijinal)	134
Şekil 74. * <i>Olea europaea</i> L. var. <i>europaea</i> (Zeytin) (Orijinal)	135
Şekil 75. * <i>Gaura lindheimeri</i> Engelm. & A.Gray (Gavura) (Orijinal)	135
Şekil 76. * <i>Oenothera biennis</i> L. (Ezan Çiçeği) (Orijinal)	136
Şekil 77. <i>Papaver rhoeas</i> L. (Gelincik) (Orijinal)	136
Şekil 78. <i>Pinus nigra</i> J.F.Arnold'dan yapılmış kapı (Orijinal)	137
Şekil 79. <i>Pinus pinea</i> L.'den yapılmış süs eşyası (Orijinal)	137
Şekil 80. * <i>Antirrhinum majus</i> L. (Aslanagzı) (Orijinal)	138
Şekil 81. * <i>Zea mays</i> L. (Mısır) (Orijinal)	138
Şekil 82. <i>Portulaca oleracea</i> L. (Semizotu) (Orijinal)	139
Şekil 83. <i>Paliurus spina-christii</i> Mill. (Çaltı pulu, kara çalı) (Orijinal)	139
Şekil 84. * <i>Fragaria</i> × <i>ananassa</i> (Weston) Duchesne (Çilek) (Orijinal)	140
Şekil 85. * <i>Kerria japonica</i> (L.) DC. (Japon gülü, kanarya gülü) (Orijinal)	140
Şekil 86. <i>Mespilus germanica</i> L. (Muşmula) (Orijinal)	141
Şekil 87. * <i>Mespilus germanica</i> L. ile yapılmış çeşitli bastonlar (Orijinal)	141
Şekil 88. * <i>Prunus avium</i> (L.) L. (Kiraz) (Orijinal)	142
Şekil 89. * <i>Prunus persica</i> (L.) Batsch. (Şeftali) (Orijinal)	142
Şekil 90. * <i>Pyracantha coccinea</i> Roemer. (Ateş diken) (Orijinal)	143
Şekil 91. * <i>Pyrus communis</i> L. (Armut) (Orijinal)	143
Şekil 92. <i>Rosa canina</i> L. (Kuşburnu) (Orijinal)	144
Şekil 93. <i>Rubus idaeus</i> L. (Ahududu) (Orijinal)	144
Şekil 94. <i>Rubus sanctus</i> Schreb. (Böğürtlen, gırnatı) (Orijinal)	145
Şekil 95. <i>Lactarius deliciosus</i> (L. ex Fr.) S.F.Gray (Melki, merki) (Orijinal)	145
Şekil 96. <i>Russula delica</i> Fr. (Merki, karabiber) (Orijinal)	146
Şekil 97. <i>Populus</i> × <i>canadensis</i> Moench. (Kavak) (Orijinal)	146

Şekil 98. <i>Acer campestre</i> L.(Akçaağaç)’den yapılmış küçük ev aletleri (Orijinal).....	147
Şekil 99. * <i>Capsicum annuum</i> L. (Biber) (Orijinal)	147
Şekil 100. * <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. (Domates) (Orijinal).....	148
Şekil 101. * <i>Nicotiana tabacum</i> L.(Tütün)’un tarladaki görüntüsü (Orijinal).....	148
Şekil 102. Tütün yapraklarının kurutulmak üzere ipe dizilmesi. (Orijinal).....	149
Şekil 103. İpe dizilmiş tütün yapraklarının sergilerde kurutulması. (Orijinal).....	149
Şekil 104. Sergilerde kurutulmuş tütün yaprakları. (Orijinal)	150
Şekil 105. Kurumuş tütün yapraklarının sergiden alınıp tavan altlarında bekletilmesi. (Orijinal)	150
Şekil 106. * <i>Solanum melongena</i> L. (Patlıcan) (Orijinal).....	151
Şekil 107. * <i>Solanum tuberosum</i> L. (Patates) (Orijinal).....	151
Şekil 108. <i>Urtica urens</i> L. (Isırgan) (Orijinal).....	152
Şekil 109. * <i>Vitis vinifera</i> L. (Üzüm, asma) (Orijinal)	152
Şekil 110. * <i>Hermercallis fulva</i> (L.) L. (Turuncu zambak) (Orijinal)	153
Şekil 111. * <i>Zingiber officinale</i> Roscoe (Zencefil) (Orijinal)	153
Şekil 112. Yenice İlçesi ve çevresinde toplanan taksonların kullanım amaçlarına göredağılımı.	154
Şekil 113. Etnobotanik kullanıma sahip taksonların familyalara göre dağılımı.	165
Şekil 114. Gıda olarak kullanılan taksonların kullanılan organları	179
Şekil 115. Yörede en fazla yapılan 3 yemek çeşidi	179
Şekil 116. Semt pazarlarında sıkça rastlanan “karışık ot”	180
Şekil 117. Tıbbi amaçlı kullanılan taksonların kullanılan organları.....	181
Şekil 118. Halılarda bitkisel motifler 1	196
Şekil 119. Halılarda bitkisel motifler 2.....	196
Şekil 120. Şiş örücülüğünde bitkisel motifler 1	197

Şekil 121. Oyacılıkta bitkisel motifler 1	197
Şekil 122. Oyacılıkta bitkisel motifler 2	198
Şekil 123. Oyacılıkta bitkisel motifler 3	198
Şekil 124. Oyacılıkta bitkisel motifler 4	198
Şekil 125. <i>Acer campestre</i> 'den kaşık yapımı.....	199
Şekil 126. <i>Acer campestre</i> 'den yapılmış kırık kaşık	200
Şekil 127. <i>Castanea sativa</i> Mill.'den yapılmış sırt kaşığıcı	201
Şekil 128. <i>Cornus mas</i> L.'dan yapılmış diren (alt kaldıran).....	201
Şekil 129. <i>Juglans regia</i> 'den yapılmış tabut	202
Şekil 130. <i>Mespilus germanica</i> ve <i>Juglans regia</i> 'den yapılmış bastonlar	203
Şekil 131. <i>Pinus nigra</i> 'dan yapılmış kapı ve pencere	204
Şekil 132. <i>Pinus nigra</i> 'dan yapılmış tavan göbeği 1	204
Şekil 133. <i>Pinus nigra</i> 'dan yapılmış tavan göbeği 2	205
Şekil 134. <i>Pinus nigra</i> 'dan yapılmış tavan göbeği 3	205
Şekil 135. <i>Pinus pinea</i> yapılmış süs eşyası.....	206
Şekil 136. <i>Populus canadensis</i> 'den yapılmış su oluğu (yalak)	206
Şekil 137. <i>Populus canadensis</i> 'den yapılmış merdiven	207
Şekil 138. <i>Populus canadensis</i> 'den yapılmış süs eşyası.....	207
Şekil 139. <i>Rosa canina</i> 'den yapılmış koyun sopası	208
Şekil 140. Çeşitli ağaçlardan yapılmış oyuncaklar	208
Şekil 141. Pazar gezilerinden örnekler 1	238
Şekil 142. Pazar gezilerinden örnekler 2	238
Şekil 143. Yenice Kırmızı Biberi	241

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Tülay TÜTENOCAKLI

Doğum Yeri : Üsküdar-İSTANBUL

Doğum Tarihi : 30.06.1978

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniv. Fen-Edebiyat Fak. Biyoloji Bölümü

Yüksek Lisans : Çanakkale Onsekiz Mart Üniv. Fen Bilimleri Enst. Biyoloji ABD

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Yayınlar -SCI –Diğer

Ismet Uysal, Salih Gücel, **Tülay Tütenocaklı**, and Münir Öztürk, (2012). Studies on the medicinal plants of Ayvacık-Çanakkale in Turkey, *Pakistan Journal of Botany*, 44: 239-244, Special Issue March 2012.

Uysal İ, Müftüoğlu NM, Demirer T, Karabacak E & **Tütenocaklı T** (2006). Çanakkale'de Çimento Tozlarının Bazı Bitkilere ve Topraklara Etkileri. *Ege Üniv. Ziraat Fak. Derg.* 43(2): 133-144.

Uysal İ, Karabacak E & **Tütenocaklı T** (2003). Çanakkale Çimento Fabrikası Bacasından Çıkan Tozların Zeytin Ağaçlarının Gelişimi ve Verimi Üzerine Etkileri. *Çevre Ekoloji Derg.* 13 (49): 17-24.

b) Bildiriler -Uluslararası –Ulusal

Tütenocaklı T, Uysal İ (2013). Nevruz Köyü (Yenice, Çanakkale) Etnobotanik Bir Çalışma. The 2nd International Symposium on Kaz Mountains (Mount Ida) and Edremit (IKES 2013). Eds.Recep Efe, İbrahim Atalay, Münir Öztürk, Proceedings & Abstracts, p.71.

Tütenocaklı, T., Uysal, İ (2012). Ayvacık (B1, Çanakkale) ve Çevresinin Etnobotaniği, Kazdağları III. Ulusal Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 561-570, (Poster Bildiri), Çanakkale (Tam metin).

- Karabacak E, **Tütenocaklı T** & Esen O (2012). Bir Ekolojik Restorasyon Önerisi: Ağı Dağı, Ciğer Gölü (Çanakkale). İzmir: 3-7 Eylül 2012 XXI. Ulusal Biyoloji Kongresi PD-058, s. 870-871 (Poster Bildiri).
- Karabacak E, Uysal İ, **Tütenocaklı T**, Özmen H & Yüzbaşıoğlu E (2008). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Terzioğlu Yerleşkesi Bitkileri. Çanakkale: Çanakkale Merkezi Değerleri Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 227-250, (Sözlü Bildiri).
- Uysal İ, Müftüoğlu NM, Demirer T, Karabacak E & **Tütenocaklı T** (2005). The effect of cement dust on some plants and soil in Çanakkale. Kütahya Turkey: II. International Natural Protection Symposium, 8-10 September 2005. Dumlupınar University, p: 66 (Poster Presentation).
- Tütenocaklı, T.**, İ. Uysal, (2004). Ayvacic ve Çevresinde (B1,Çanakkale) Etnobotanik Bir Çalışma. Adana: 21-24 Haziran 2004 XVII. Ulusal Biyoloji Kongresi 5. Seksiyon, s. 1 (Sözlü Bildiri).
- Uysal İ, Karabacak E & **Tütenocaklı T** (2002). Çanakkale'de Çimento Tozlarının Zeytin Ağaçlarının Gelişimi ve Meyve Verimi Üzerine Etkileri, Malatya: XVI. Ulusal Biyoloji Kongresi, Özetler, 136:18, (Poster Bildiri).

c) Katıldığı Projeler

- Çanakkale'de Çimento Tozlarının Bitkilerdeki ve Topraktaki Etkileri. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) 2003/49. 2003-2004.

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : -

İLETİŞİM

E-Posta Adresi: t_tutenocakli@hotmail.com